

What happens to a dream deferred?

Does it dry up

like a raisin in the sun?

Or fester like a sore –

And then run?

Does it stink like rotten meat?

Or crust and sugar over –

like a syrupy sweet?

Maybe it just sags

like a heavy load.

Or does it explode?

Langston Hughes

Andel del Ghettoen i vore hjerter

Romerbrevet 7: 18-20

“Not everything that is faced can be changed, but nothing can be changed until it is faced.”
- James Baldwin

“You have to get over the fear of facing the worst in yourself. You should instead fear unexamined racism. Fear the thought that right now, you could be contributing to the oppression of others and you don’t know it. But do not fear those who bring that oppression to light. Do not fear the opportunity to do better.”
- Ijeoma Oluo, So You Want to Talk About Race

“The problem is that white people see racism as conscious hate, when racism is bigger than that. Racism is a complex system of social and political levers and pulleys set up generations ago to continue working on the behalf of whites at other people’s expense, whether whites know/like it or not. Racism is an insidious cultural disease. It is so insidious that it doesn’t care if you are a white person who likes black people; it’s still going to find a way to infect how you deal with people who don’t look like you.” — Scott Woods, “The Problem with ‘Nice Racism’”

“We can disagree and still love each other unless your disagreement is rooted in my oppression and denial of my humanity and right to exist.” James Baldwin

“I believe that there’s youth in white America that can be a tremendous force for good. But they have to be knowledgeable about the history of racism in America and how it manifests itself today.” - James Baldwin

“The master’s tools will never dismantle the master’s house.” - Audre Lorde

1987 - Jeg holder foredrag på Tufts University, MA

Ghettoen i vore hjerter

Tredive år med racismeworkshops for amerikanske studerende har bekræftet min tro på menneskers grundlæggende gode intentioner. De vil indsamle mad til ghettoerne eller holde hinanden i hånden i en kæde tværs over Amerika ”for at hjælpe vore nødlidende”, som de studerende her – for racisme har i dag ikke meget med hudfarve eller religion at gøre. Jeg hører ofte hvide sige, at de ville ønske, at de kunne adoptere sorte børn ”så de kan blive ligesom os”.

Det er ”de andres” anderledes adfærd, som vi ”tager afstand fra” i vores kaste-hie-

rarkiske tankegang. Den adfærd, som vi former mennesker med, når vi i århundreder har udelukket sorte i USA eller f.eks. romaer i Europa. Eller en adfærd formet af undertrykkende kulturer og diktaturer, som mange muslimske indvandrere og tidligere østeuropæiske jøder ankom med.

Vores selvforståelse som ”liberalt indstillede” nordboere bliver for alvor sat på prøve, når vi står over for en indvandrer fra et sted uden for ”vores” territorium, en person, hvis adfærd er uforståelig i forhold til ”vores værdier”.

Her i del 2 vil vi se på, hvordan vi, uanset vores gode intentioner, har en tendens til at reagere, når millioner af fattige (kristne) sorte fra det amerikanske syd eller indvandrere fra fattige muslimske lande søger tilflugt i nord i håb om at blive betragtet som ligeværdige. Lever vi op til vores idealer og inkluderer vi dem i vores samfund? Eller flygter vi ud i en ”undvigende racisme” og tvinger dem ind i en undertrykkende ghetto? Svaret afslører mere om ”ghettoen i vores hjerter” end om de mennesker, vi hævder at hjælpe.

1986 - 5-6 millioner holder hinanden i hånden over hele Amerika som en del af ”We are the World”-sultkampagnen

1974 - Greenville, NC

1973 - Boston

1975 - rural Eastern SC

1974 - Queens, NYC

Ideologisk nedblænding

Femte Mosebog 15: 7-11

”True activism is not about raising your voice. It’s about changing the world.” - Amanda Gorman, inaugural poet

Overalt hvor jeg kommer i USA, møder jeg en rystende mangel på forståelse hos folk over for de lidelser, der omgiver dem. Folk i Norden taler om fattigdommen i Syden, men kan ikke se fattigdommen i ghet-toerne tæt på dem selv. Folk i Østen taler om indianernes fattigdom i Vesten uden at se deres egen sorte fattigdom; folk i Vesten taler om den sorte fattigdom i Østen, men ser ikke indianernes fattigdom lige uden for døren, og i Syden taler man slet ikke om fattigdom.

Et slående eksempel på denne blindhed fik jeg i Mississippi, da jeg fik et lift med en optimistisk repræsentant for middelklassen. Han talte uafbrudt om at dette var mulighedernes land, hvor alle kan få succes, hvis de bare vil. Enhver kan blive millionær på ti år.

Har man kræfterne og lysten, kan man trække sig selv op af skidtet ved hårene.

De fraser hører jeg ofte, når vi kører på en landevej med shacks på begge sider, men netop den dag kørte vi gennem et totalt oversvømmet delta i den fattigste del af Mississippi med blikskure beboet af fattige dag-lejere. Langs vejen lå deres druknede muldyr og svin. Folk sad på tagene af deres shacks, nogle steder ragede kun skorstenen op, mens andre sejlede rundt for at redde deres dyr.

En dag gik jeg ned ad en gade i Detroit sammen med en sort pige, der havde været Sort Panter som 16-årig og nu var trotskist og rødstrømpe. Vi var på vej til et trotskist-møde – sådanne går jeg altid til om fredagen, fordi der serveres gratis kaffe og kage. Om søndag og onsdagen går jeg gerne til kaffebord i kirker-ne. I kirkerne tager det normalt kun en time, før man får kaffen, men hos trotskisterne skal man virkelig

gennem et helvede, før man får belønningen. Ofte skal man høre en stiv prædiken på tre timer om at frelse masserne, men så kaster man sig også til gengæld over kaffebordet med større glæde bagefter.

Da vi passerede en tigger med udstrakt hånd, slog hun hans hånd til side. Jeg spurgte chokeret, hvorfor hun ikke gav ham penge. ”Den slags pjat må vente til efter revolutionen,” svarede hun. Jeg spurgte: ”Hvad nu, hvis revolutionen ikke kommer i den mands levetid?” Så blev der ikke sagt mere.

I modsætning til middelklassen er folk i overklassen ofte rørende hjælpsomme over for de fattige, de til-fældigt får øje på. Det mest gribende eksempel oplevede jeg i Gainesville i Florida hos en rig forsikrings-mand, som forsøgte at redde en dag-lejers eneste muldyr op af et mudderhul med sin helikopter.

1973 - oversvømmelse i deltaet omkring Greenwood, MS

268

1974 - NYC

1973 - NYC

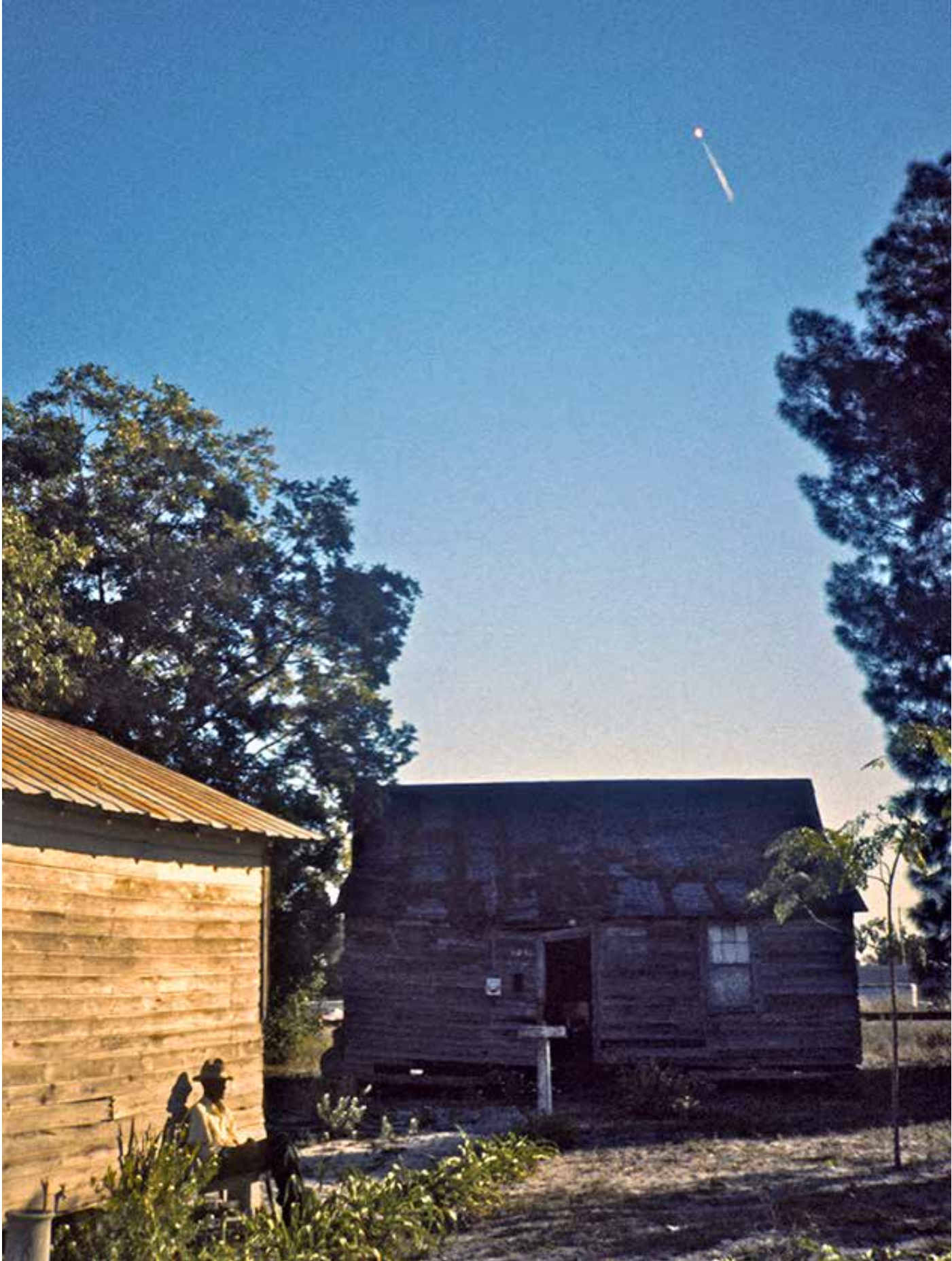
Situationen var så komisk, at jeg ikke kunne lade være med at grine, men hverken daglejeren eller kapitalisten kunne se det morsomme i det. Senere gled han selv i mudderhullet og brækkede benet, og mens han lå i sengen, lånte jeg hans Mercedes. Det var på en af turene i den, jeg fandt Lindas shack.

En dag samlede playboy-millionæren Tommy Howard (side 170?) mig op i sin Jaguar og tog mig med til et fornemt skisportssted, hvor han brugte formuer på at score kvinder.

Han var så fascineret af mit vagabond-slogan ”Tryghed er at rejse uden penge”, at han gav mig nøglerne til sit store hus. Men kort efter fandt han sit datingliv så tomt, at han solgte han alle sine forretninger for at ”leve efter din vagabond-filosofi” og tilbragte de næste syv år med at blaffe og rejse rundt i hele verden. I Afrika fik han sin første sorte ven – ironisk nok boede han i en by med 50 procent sorte, men havde aldrig haft en sort i sit hjem, bortset fra dem, jeg kom blaffende med.

Uanset om man intet har eller har for mange penge, er det arrogant blindhed over for dem, der gennem uheld er blevet tvunget ud i fattigdom. At Tommy senere kunne skifte til et kæmpe motorhjem, som han skrev om i sin rejsebog The Freedom Machine” – mens jeg kunne holde foredrag i min polstrede beboeli-ge van – viste igen vores fælles hvide privilegium i et ufrit samfund.

Fra breve

1974 - Titusville, FL

Jeg spørger Charles Smith, en tidligere slave, om han mener, at sorte har været frie siden afskaffelsen af slaveriet

1974 - rural Greenville, NC

Himmelske ambitioner midt i jordisk trøstesløshed

"I don't care about the moon. I care about the people who are suffering here on Earth. The moon is not going to solve our problems. We need to invest in education, health care, and social justice." — Kendrick Lamar

Jeg: Tror du, at de sorte er frie i dag?
Eks-slave Charles Smith: – Nej, de har aldrig været frie.

Charles Smith, som hævdede at være USA's ældste borger, blev inviteret som æresgæst til affyringen af en måneraket, men han afslog, da han nægtede at tro på, at et menneske kunne nå månen.

Tæt ved hans hjem, i et område hvor jeg stadig fik lifts med muldyrtrukne vogne, så jeg en morgen affyringen af en raket gennem sprækkerne i den shack, jeg boede i.

Men denne gamle mand, Cape Canaverals nærmeste nabo, opdagede ikke, at raketten langsomt steg op over hans frønnede hytte. Han havde ingen elektricitet eller radio, som kunne fortælle ham, hvornår dette milliardprojekt røg i luften. Og selv hvis han havde vidst det, ville han have været for syg af underernæring til at løfte hovedet og se raketten.

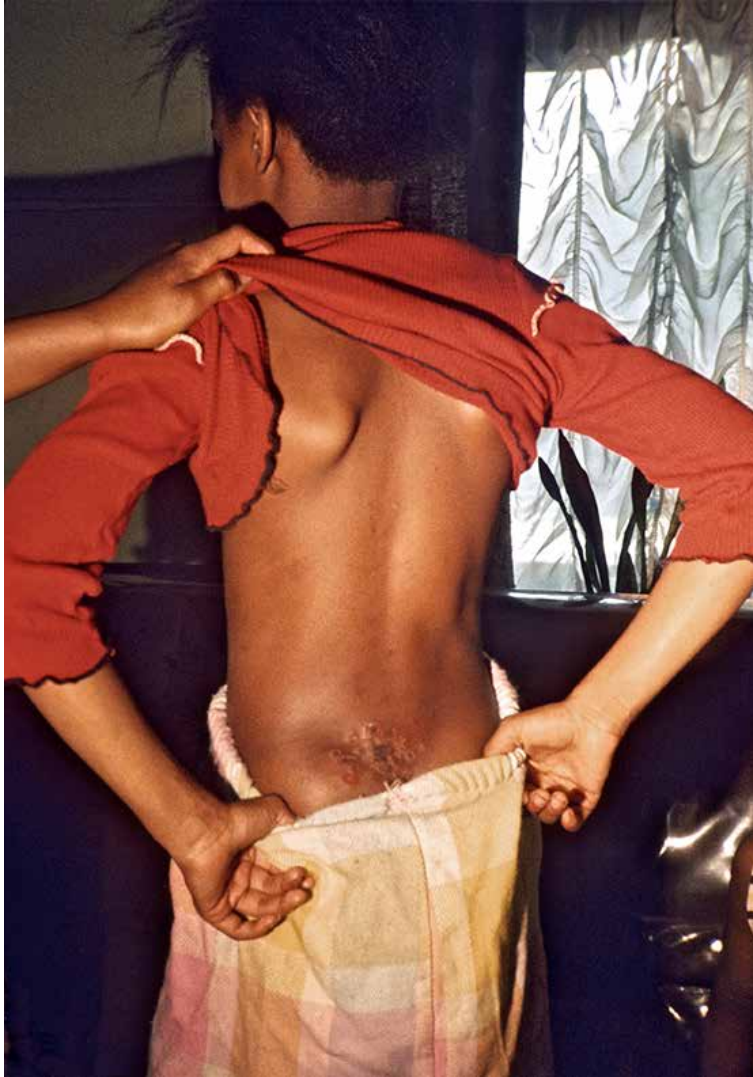

Begge forneden 1972 - Lower East Side, NYC

1974 - Bronx, NY

1973 - East Detroit

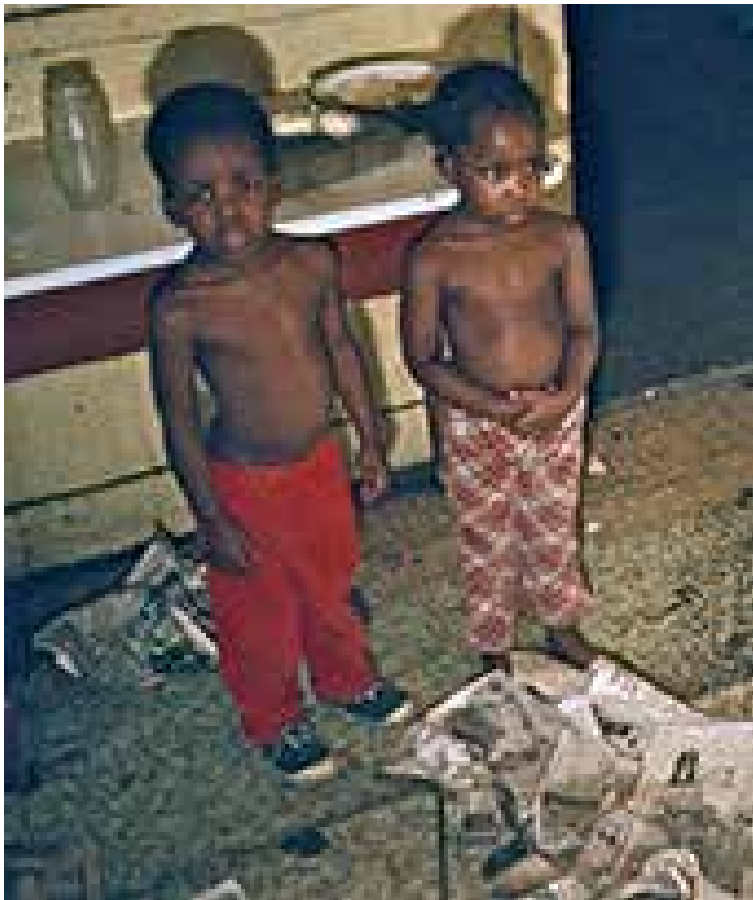
1974 - Chicago

WHITEY ON THE MOON

A rat done bit my sister Nell
with whitey on the moon
her face and arms began to swell
and whitey's on the moon.
I can't pay no doctor bills
when whitey's on the moon
ten years from now I will be paying still
while whitey's on the moon,
You know, the man just upped my rent last
night
because whitey's on the moon.
No hot water, no toilet, no light
'cause whitey's on the moon.
I wonder why he's upping me
because whitey's on the moon?
Well, I was already paying him 50 a week
and now whitey's on the moon.
Taxes taking my whole damn check,
the junkies making me a nervous wreck,
the price o f food is going up
and if all this crap wasn't enough,
a rat done bit my sister Nell
with whitey on the moon,
her face and arms began to swell
and whitey's on the moon.
With all that money I made last year
for whitey on the moon,
how come I don't got any here?
Hm! whitey's on the moon...
You know, I just about had my fill
of whitey on the moon,
I think I'll send these doctor bills
airmail special to whitey on the moon!

1973 - East Detroit

"The freeways were a tool of segregation and oppression. They divided Black communities, made it harder for us to get to work and school, and created a physical barrier that symbolized the racial divide in America."
- Ta-Nehisi Coates

I Chicago døde 600 sorte spædbørn af rottebid og underernæring, det år et flag blev plantet på månen. I Detroit boede jeg hos en familie, hvor fire børn var blevet bidt af rotter, mens de sov. Deres gråd blev kun overdøvet af bilister, der racede forbi på superhighways lige uden for huset.

Fanget i vort eget system jager vi hvide ad superveje for trygt at nå fra sikre forstæder til arbejdet i centrum uden at blive konfronteret med rotterne, nøden og volden i ghettoerne. Hvad har dog undertrykt vores naturlige kærlighed over for andre mennesker, så vi bogstaveligt kører hen over dem uden at skænke det en tanke? (Også jeg som senere fortravlet foredragsholder).

LET'S GET RID
OF RATS

EVERY TENANT MUST HELP

- Keep your house clean.
- Keep your food in covered jars or cans.
- Keep your garbage pail tightly covered.
- Do not throw garbage in the yard, hallway or dumbwaiter shaft.
- Keep your baby's crib clean.
- Wash your baby's face and body before putting him to bed. Rats follow the smell of milk.
- Watch your baby afterward.

Your landlord has been notified by the Health Department that he must exterminate the rats in your building. You can help get rid of rats in your own apartment. If we all cooperate, we can get rid of this nuisance.

1973 - Baton Rouge, LA

Motorvejene vi bygger: Fra drømme til mareridt

"THEY KILL THE DREAM OF AMERICA"
"Across the lines / Who would dare to go /
Under the bridge / Over the tracks / That
separates whites from blacks" – Tracy Chap-
man, som skrev sangen inspireret af at se
Amerikanske Billeder i Harvard.

Vagabonden, der vandrer under de travle motorveje, ser samfundet anderledes end bilisten. Når man ankommer fra Sydstaterne en sen vinteraften, skræmmes man af trafikens hastighed. Man ser biler passere oven over på de ophøjede motorveje og indser, at den eneste chance for at klare sig er at komme op i den bedøvende fart. Man prøver at klatre op ad de isdækkede skrån timer, men glider tilbage. Sydens drøm om at forlade "uretfærdighedens og undertrykkelsens ulidelige hede" bliver til et mareridt, da man indser, at skrån timerne ikke fører til de "udjævnede dale og fladede bjerge" fra Kings drøm. Til sidst opgiver man sin Sisyfosopstigning og vandrer i skyggen af de mørke søjler under motorvejene. Selvom søjlerne minder om de græske søjler foran plantagehjemmene, der indespærrer én i en ny ghetto, har man stadig håb. Man

er endnu ikke klar over, at man træder ind i en opdelt verden, en skræmmende virkeliggørelse af H.G. Wells' Tidsmaskinen, befolket af to racer. Eloiderne er lysets væsner, for hvem tilværelsen er en leg undtagen om natten, når de føler sig truet af mørkets underjordiske væsener, Morlokkerne.

Som vagabond ser man den dystopi, vores ulige samfund har skabt – den tvungne ghettoisering af millioner af sorte, der vandrede mod håb i nord, ligesom nutidens fattige indvandrere tiltrækkes af Europa. Mine venner, der står med min bog, har ikke haft opadgående mobilitet siden jeg mødte dem for 42 år siden. De sidder fast i de samme hytter, generation efter generation, bogstaveligt talt kørt over af travle bilister og buldrende lastbiler.

Disse hævdede motorveje symboliserer ikke blot fattige immigranternes kamp mod et umenneskeligt system, men også magtesløsheden hos os, der kører gennem stadig mere misantropiske byer. Det var vores racisme, der ødelagde blomstrende sorte forretningskvarterer ved at pløje motorveje igennem dem for at komme til arbejdet i indre by.

I Syden var det lettere at se kasteundertrykkelse som en fejl "hos de andre", men i Norden så jeg snart betonbjælkerne i mine egne øjne. For kort efter mit uforpligtende liv som vagabond kørte jeg som foredragsholder selv hen over "de andre".

Eller fløj hen over landet sammen med næsten kun hvide forretningsfolk – typisk snakkende om "min bedste sorte ven" mens de undgik at gøre forretning i ghettoerne. Jeg så kastehierarkiet endnu tydeligere, når sorte uniformerede chauffører hentede mig i lange limousiner. Gennem tonede ruder så jeg mine gamle venner stå i kvartererne på vej til indre bys universiteter.

Al undertrykkelse handler om magt og ansvar, og vi bytter konstant kasket i rollerne som undertrykkere og undertrykte.

"The freeways were built through the heart of the Black communities, destroying everything in their path. Our homes were bulldozed, our businesses were displaced, and our families were torn apart. The freeways were a symbol of the brutality of racism and the callous disregard for Black lives."
—Angela Davis

Baton Rouge, LA - de samme mennesker fra hytterne til venstre med min bog 42 år efter

1973 - Baton Rouge, LA

1973 - Baton Rouge, LA

1973 - Boston

1974 - Miami

Note: Sort
baggrund her

1972 - Miami, FL

1973 - New Orleans

1973 - Baton Rouge, LA

1970 - East St. Louis, IL

Vores destruktive flugt - både hjemme og ude

"People who shut their eyes to reality simply invite their own destruction, and anyone who insists on remaining in a state of innocence long after that innocence is dead turns himself into a monster." — James Baldwin

Verden har ikke råd til vores ukontrollerede privatforbrug, som fanger os i en ond cirkel, hvor tilsyneladende fornuftige beslutninger – som militær intervention for at sikre olie – blot er symptomer på en dybere problematik. Vi bryder os ikke om at blive mindet om banaliteten; at vi – en brøkdel af verdens befolkning – ved at udplyndre jordens billige energi har bidraget til en katastrofal CO₂-udledning på blot et århundrede. Medierne bombarderer os med budskaber om at købe bandager til at dulle vores værkende sår og “komme væk fra det hele” og gør os kynisk blinde for vores miljø- og ”klimaracisme”.

Klima-kaste-tyranniet træder frem, når sårbare samfund, ofte farvede, bærer hovedbyrden af klimaforandringerne, mens de mindst berørte fortsætter deres forbrug uden hensyn.

Vi undviger ansvar og viser foragt for brune børns fremtid, både ude og hjemme. Vi insisterer på at køre vores børn til fjerntliggende privatskoler i klimaskadelige firehjulstrækkere – i USA væk fra sorte børn og i Danmark væk fra brune børn.

Den onde cirkel bliver en flugt fra den fattigdom og lidelse, vi selv har skabt. En kaotisk flugt, der drukner i musik og budskaber om de nødvendige materielle midler, der skaber et endnu større behov for flugt. Flygtende hvide bruger mere på en ski-weekend end underklassen kan tjene på en uge. Men selvom det i én forstand gør os til undertrykkere, føler vi os fanget af systemet og er i bund og grund lige så ulykkelige som vores ofre.

*For God's sake, you've got to give more power to the people!
There's some people up there hogging everything,
telling lies, giving alibies,
about the people's money and things.
And if they're going to throw it away
they might as well give some to me.
They don't care about the poor,
they have never had misery.
There's some people who are starving to death
whom they never knew, but only heard of,
and they never had half enough.
If you don't have enough to eat,
how can you think of love?
You don't have time to care
what crimes you're guilty of
For God's sake,
why don't you give more power to the people?*

Give more power to the people
sunget af *The Chi-Lites* - illustreret

1973 - Baton Rouge, LA

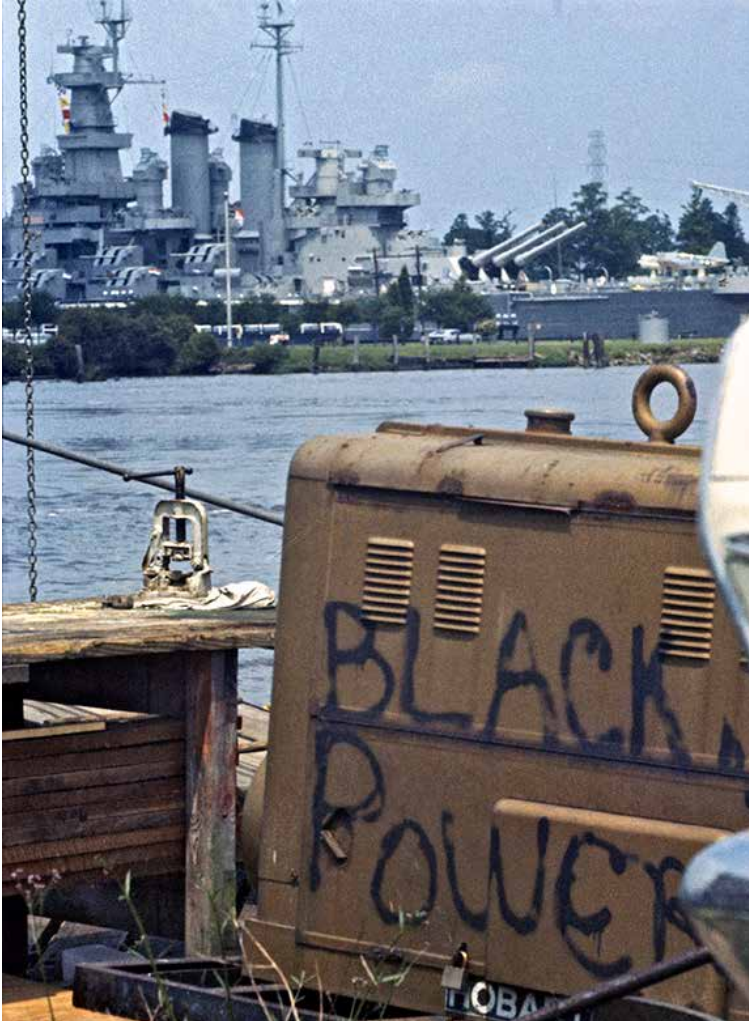

1974 - Boone, NC - Forneden 1974 - New

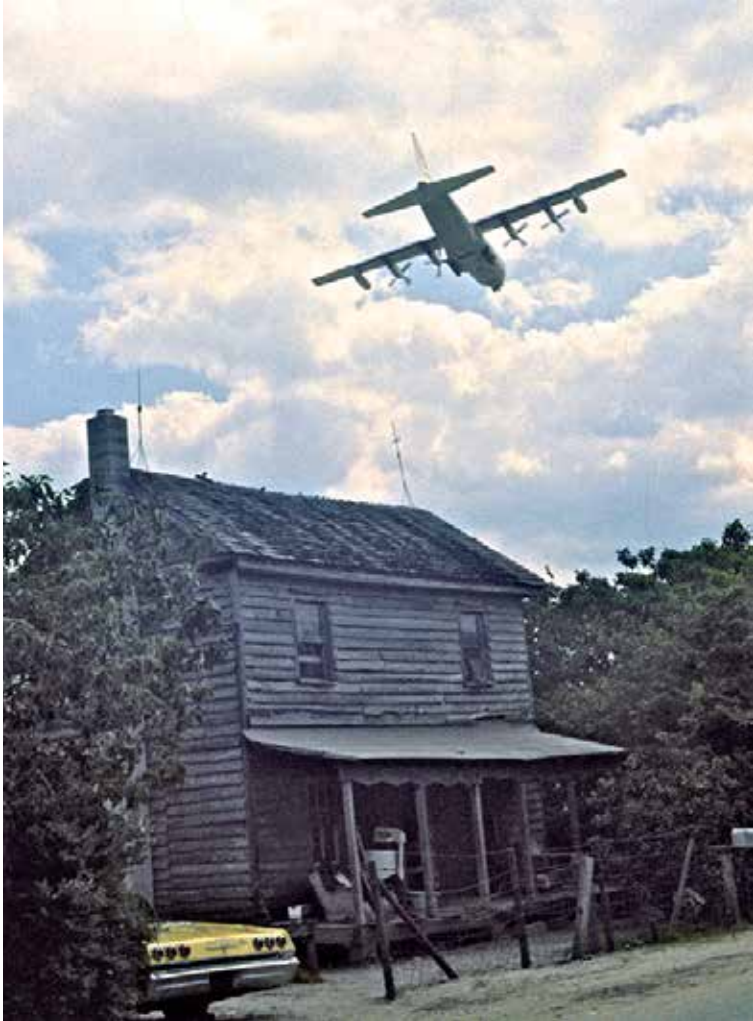

Begge fra 1973 - Baton Rouge, LA

1973 - Norfolk, VA

1974 - New Bern, NC

1973 - rural VA

Klimaracisme og militarisme undergraver reelt demokrati

"It's about time we start respecting the environment. We are all connected. The decisions we make today will affect generations to come." - Janelle Monáe

"We build our world by what we choose to see. Racism survives by making suffering invisible." — Nikole Hannah-Jones

Vores forbrug er en ond cirkel, der skaber stadig nye kunstige behov. Konsekvenserne af vores adfærd påvirker allerede levebrødet i udviklingslande ramt af tørke og oversvømmelser og forværrer konflikter om vand og land.

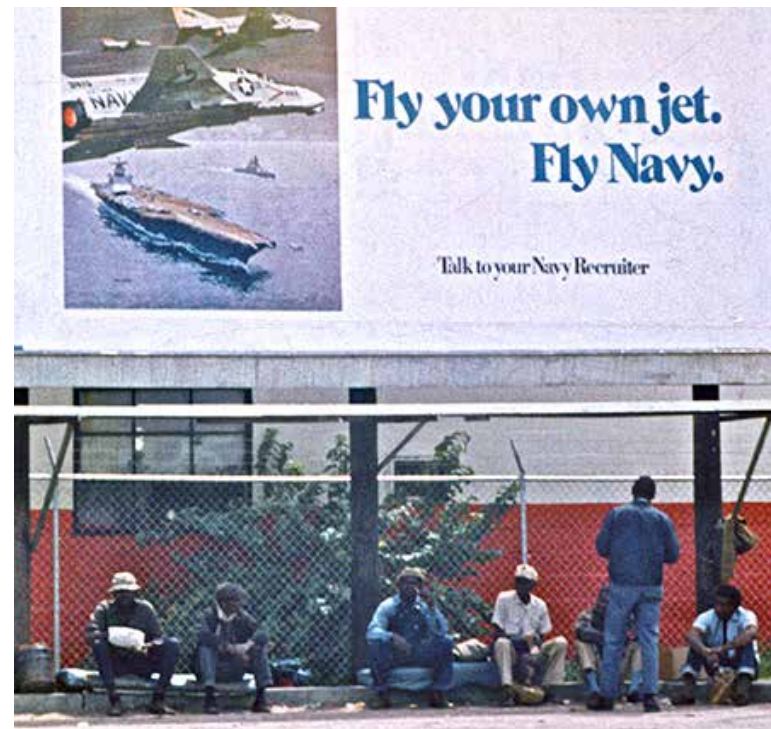
Millioner af klimaflygtninge drives mod vores kyster og udfordrer demokratiet, når politikere i velstående lande primært fokuserer på vælgernes kortsigtede interesser på bekostning af bæredygtige løsninger.

Det er banalt at påpege, at det ikke blot er politikerne, der sælger varm luft til ulandene, men igen OS, der med kynisk egoisme skubber problemerne over på vores børn.

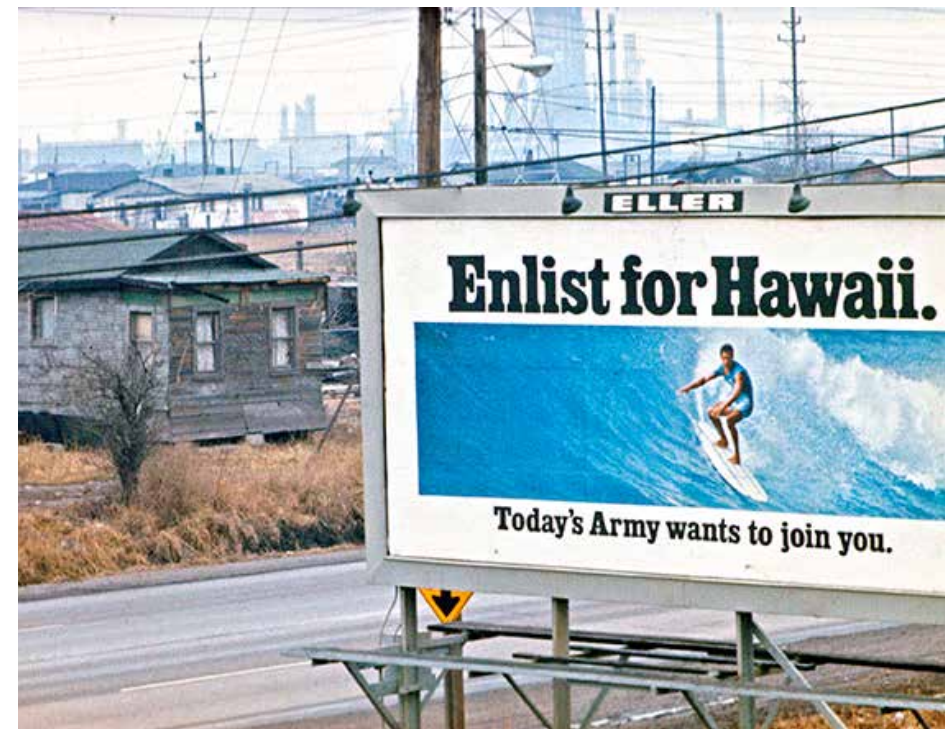
Ønsker vi at berøve dem empati og anstændighedsfølelse, når de som konsekvens en dag kan føle sig tvunget til at indføre drastiske tiltag som grænsemure og militær oprustning for at holde klimaflygtninge ude og egne marginaliserede befolkningsgrupper inde?

Mens mine forældres generation hylde det amerikanske militær for befrielsen under 2. verdenskrig, så min generation USA støtte talrige diktaturer i den tredje verden. Mine fordomme mod amerikansk militær varede indtil Clintons interventioner i Haiti og Kosovo, hvor jeg aktivt "integrerede" mig i det amerikanske militær i håb om, at det kunne blive et redskab til at opretholde demokrati og frihed – som vi ser det i Ukraine.

"A nation that continues year after year to spend more money on military defense than on programs of social uplift is approaching spiritual death." — Martin Luther King Jr.

1973 - Richmond, VA

1974 - Charleston, SC

Vores militærindustrielle tyveri fra de fattige

“Wars are fought for oil, but the poor drown in the floods it creates.” — Nnimmo Bassey

Men hvornår bliver omkostningerne ved militær oprustning for store?
I Norfolk, Virginia, en af verdens største flådehavne, forsøgte denne sultende kvinde at komme på hospitalet, fordi hun havde smerter i brystet, men hun havde ingen penge til en ambulance. Hver morgen ser hun gennem sine tilsmudsede vinduer krigsskibe blive bygget lige udenfor.

Hun har intet fjernsyn og ingen elektricitet, og hendes eneste underholdning er at se på et hangarskib – et fartøj, der brænder tyve gange mere energi på et minut (1000 liter), end hendes olielampe bruger på et år (45 liter).

Eisenhower advarede om det militærindustrielle kompleks.
Hvert våben, der fremstilles, hvert krigsskib, der søsættes, hver raket, der affyres, er i sidste ende et tyveri fra dem, der sult og ikke får mad, fra dem, der fryser og ikke får tøj på.

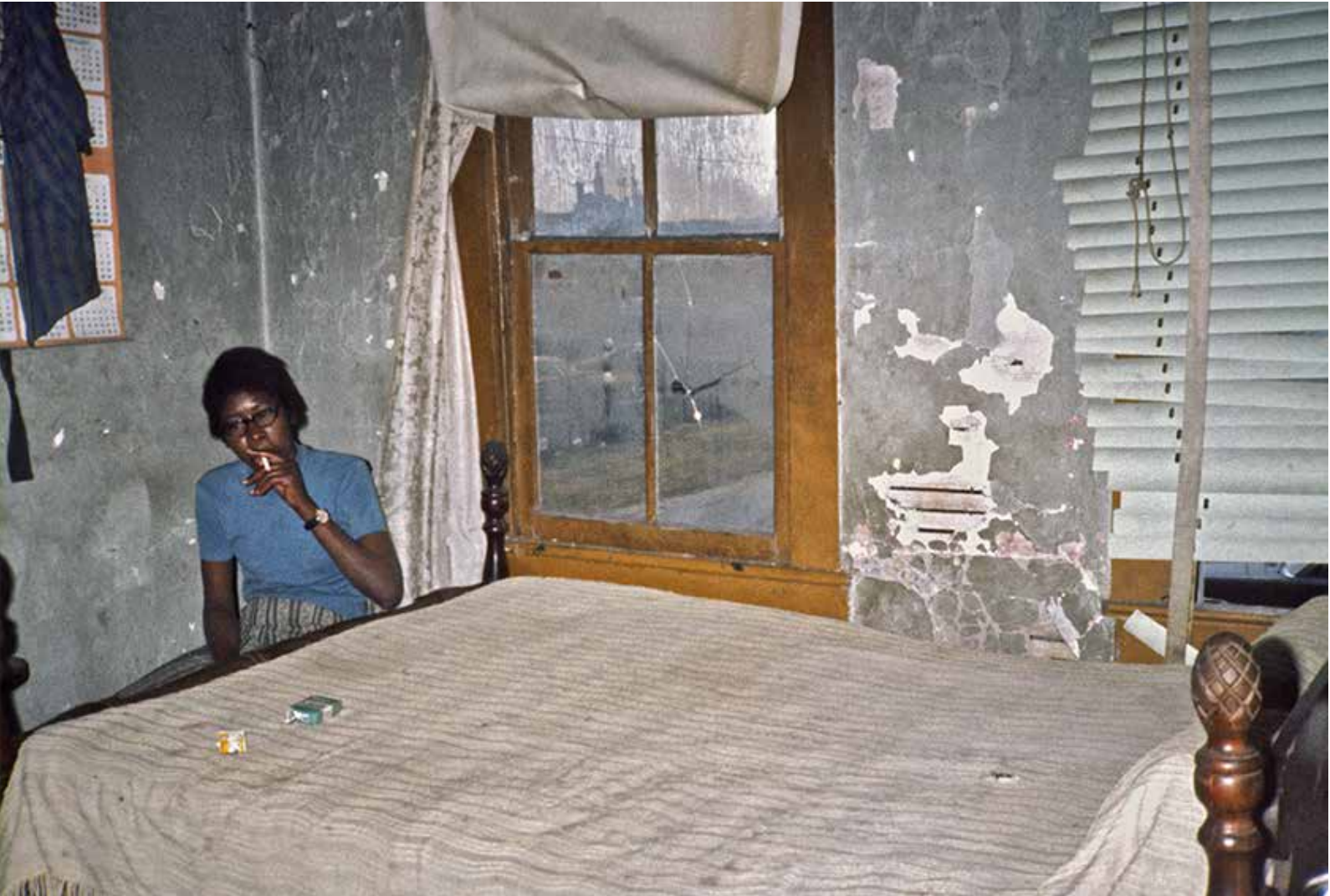

Begge fra 1973 -Norfolk, VA

Statesmen are trying to see who’s got the power to kill the most.
When they are tired of power the world is going to be a ghost.
They know we’re not satisfied the way they scream and holler.
They give us a promise and throw in a few more dollars.
There’s no price for happiness, there’s no price for love.
Up goes the price of living and you’re right back where you were.
Now we’re going to get on up and get some more of it.
For God’s sake, give more power to the people...

1985 - Buffalo, NY og 1973 - general Westmoreland i Charleston, SC
Bund begge 1973 - Norfolk, VA

1971 - NYC

1973 - NYC

Er vores kasserede drømme et ekko af smid-væk-samfundet?

"Pollution is violence. And so is the silence around it" — Majora Carter, environmental justice activist from the South Bronx

Jeg hørte ofte hvide sige, at ghettoens sorte smider deres affald ned i baggården, fordi de i Syden var vant til at smide det ud ad køkkenvinduet til grisene eller gederne. Jeg ser det som en magtesløs protest mod den dominerende kastes brug af sin politiske og økonomiske magt til at smide de fattige sorte ved siden af de lossepladser, hvor de selv smider deres overproduktion af giftigt affald.

Som i South Bronx, East Los Angeles og South West Detroit med luftvejssygdomme, grundvandsforurening og faldende ejendomsværdier. For ikke at tale om astma, cancer og fødselsdefekter blandt dumpede sorte i Louisianas "Cancer Alley", Pennsylvanias Chester og Marylands Curtis Bay – ghettoer klos op ad olieraffinerier og kemiske anlæg.

Eller baggårdsdumpningen af de historiske sorte kvarterer i Atlantas West End og Vine City, Alabamas North Birmingham eller som her i Sydchicago.

I dag bygger verdens rigeste mand, Elon Musk, en af verdens mest energislugende supercomputere midt i et historisk sort arbejderkvarter i Memphis. Hans firma, xAI, driver den med gasdrevne turbiner, godkendt uden samtykke fra beboerne. I årevis kæmpede de for at få giftige fabrikker fjernet og bliver nu kvalt igen – denne gang for at træne Musks chatbot, Grok.

[Det er klimadestruktion forklædt som fremskridt. Mens verden bliver bedt om at skære ned, pumper Musk CO₂ ud – fordi kunstig intelligens åbenbart kræver virkelige ofre. \(Måske ud\)](#)

1991 - Bronx, NY

Og igen er det sorte børn, der betaler prisen, når en milliardær lader dem indånde gift for at forfølge digital udødelighed. Ingen ansvarstagen. Endnu en hvid mand med penge, der dumper støj, varme og gift i et sort kvarter, som – som aviserne skrev – "intet havde gjort galt."

Bedrestillede hvide opdager ofte først deres uvidenhed om miljøracisme, når de gennem gentrificering selv ender omgivet af affald som i East Harlem og San Franciscos Bayview-Hunters Point.

På samme måde dumper vi i den rige verden millioner af tons farligt elektronisk affald i Afrika med bly, kviksølv og cadmium, vores plastikaffald i hele Asien, gamle skibe med asbest, blymaling og tungmetaller til ophugning i Bangladesh, Pakistan og Indien, vores medicinske og radioaktive affald i Central Amerika – mens vi ødelægger Afrikas tekstilindustri ved at købe tonsvis af unødvendigt og klimaødelæggende tøj for derefter at dumpe det som brugt tøj. Uden omtanke "dumper" vi systematisk både vores hjemlige ghettoer og de fattige lande.

1983 - Chicago

1974 - Interstate 95 in VA

1975 - Harlem, NY

1973 - NYC

1973 - NYC

1972 - NYC

2013 - 4th St, Los Angeles

*Disposable society has thrown away the best in me.
It's thrown away sincerity,
the keystone of integrity.
Disposable to throw away,
buy something new another day.
There is nothing made that's made to stay.
Planned obsolescence will make you pay:
paper plates, cardboard skates, plastic silverware,
automobiles with disposable wheels,
wigs instead of hair, that's how it is.
Disposable the way you love,
not exactly what you're thinking of.
Dispose of me when you are through
for fear that I'll dispose of you.
Disposable your closest friend,
you're supposed to love right to the end.
Your rigid mind won't let you bend.
You're further gone than you pretend ...*

Disposable Society sang af
Esther Philips - illustreret

1978 - NYC

Jul i New York

“New York’s the loneliest place in the world if you don’t know anybody.”
- Nella Larsen fra Harlem Renaissanceen efter hendes hjemkomst fra Danmark

New York er en umenneskelig, kold by. Enten må man leve med fremmedgørelsen, eller også går man til grunde. På min rejse prøver jeg altid at løbe linen helt ud med de folk, jeg knytter mig til, men i New York må jeg gang på gang bryde op fra folk i utide og således svigte den opståede menneskelige forbindelse mellem os. Stærkest har jeg oplevet det i denne jul, der var endnu voldsommere end sidste år, da jeg blev holdt op af tre puertoricanere på 4th Street juleaften.

I år var jeg lige blaffet ind fra Alabama, men kunne ikke finde nogen af mine venner og endte med at stå på gaden juleaften. Jeg dryssede rundt i gaderne, som jeg så ofte har gjort i denne fascinerende by, og hen under aften havnede jeg i Bowery. Jeg kom i snak med en bums, som havde tændt bål for at holde varmen. Han må have været bums i meget lang tid; hans krusede hår sad i totter, der umuligt kunne redes ud. Vi blev hurtigt gode venner. Han var en af de bumser, der kan snakke; de værste er dem, som kun kan kommunikere med øjnene.

Efterhånden som vi sad og snakkede, kom vi naturligvis til at tale om, at det var juleaften, og blev mere og mere sentimentale. Og da vi udvekslede minder om vores barndoms juleaftener, var det ikke kun røgen fra bålet, der gav os tårer i øjnene.

Han havde været gift, haft børn og været ret lykkelig, men var blevet arbejdsløs, hvorefter familien begyndte at gå i opløsning, og han blev alkoholiker. Vi delte en lommelærke og blev efterhånden godt fulde. En skør rad stod og smed flasker efter os, som knustes mod muren ved siden af. Til sidst blev det for meget for min ven, og han tog et stykke brændende træ og bankede løs på fyren, indtil han forsvandt.

Det foregik omkring Delancey Street, hvor der altid står prostituerede på hjørnet. Bumser har som andre mennesker en trang til at finde nogen, som står lavere end dem selv, og han vendte ofte tilbage til sin forargelse over, at disse prostituerede var ude netop juleaften. Hver gang jeg har drukket tæt med bumser, er de faldet i søvn først, selv om vi har drukket lige meget. Og han faldt da også i søvn før midnat.

Jeg overvejede, om jeg skulle blive og holde vagt over ham. Jeg har så ofte set fattige sorte og puertoricanske husmødre med børn og indkøbstaske trampe på død-drukne bumser eller sparke dem og derefter hastigt gå videre – et udslag af manglende selvværd eller selvhad. Men da gaderne var ret tomme denne aften, forlod jeg ham efter at have lagt godt med brænde på bålet.

Jeg strejfede videre omkring Avenue B, et kvarter med konstante slagsmål mellem puertoricanere og sorte, men som jeg holder af, fordi der næsten er racemæssig balance mellem hvide, brune og sorte. Her stod Larry i en døråbning. Han fortalte, at han var blevet smidt ud af sin hvide kone, og da vi fandt ud af, at vi var i samme båd, besluttede vi os for sammen at finde et sted

at bo. Først købte vi en flaske vin. Derefter lovede vi hinanden, at fandt den ene et sted, måtte han ikke tage det uden den anden. Larry var den mest udadvendte og veltalende, men jeg var hvid, så vi regnede med, at hvad den ene manglede, havde den anden.

Larry var af den type, der absolut skal snakke med alle. Han havde levet i et pæntborgerligt ægteskab i fire år, men betroede mig, at han altid havde været en ”strejfer” i sit hjerte. Det varede ikke længe, før vi havde en hel flok med os, de fleste bumser. På et tidspunkt var vi fem, som Larry havde lovet både husly og en flaske vin oveni. To gik på krykker. En tredje fægtede vildt med armene, som slog han efter myg. Jeg var fuldstændig overbevist om, at vi ville finde et sted til alle, men da der altid dukkede noget uventet op i den slags vanvittige situationer, sagde jeg intet. Vi spurgte de få mennesker, vi mødte, om de kendte et sted, hvor vi kunne bo, men satsede især på jøderne, da de andre fejrede juleaften, og vi derfor gik ud fra, at de ikke havde hjertorum. Desuden finder jeg altid jøderne de mest gæstfrie. Da jeg var den eneste hvide, skulle jeg klare jøderne, mens de andre holdt sig i baggrunden.

Men alle forsøg var forgæves. En mand sagde, at hvis det var rigtigt, at jeg var udlænding, ville han da gerne tage mig med hjem, men han turde ikke og gav mig i stedet 6 dollars til et KFUM. Vi købte straks nogle flasker æblevin for pengene, og derefter så det hele lidt lysere ud. Men vinen gjorde bumserne aggressive, og manden, der fægtede efter myg, begyndte at skyggebokse efter forbipasserende, så folk flygtede over hals og hoved.

Tv-film fra 1992 om mit fortsatte venskab med de hjemløse i New York

1972 - Bowary, NY

1974 - NYC

1972 - Bowary, NY

1971 - Bowery, NY

1978 - NYC. Hos Marisol Escobar og hendes fisk for at give hende min bog.

1978 NYC. Marisol udstillede i 2025 fiskene på MoMa Louisiana

1991- Hjemløse byer på Lower East Side, NYC

Hen ved totiden blev jeg sendt ind i Broome Street-baren for at finde nye ”ofre”. En mørkhåret kvinde stod længe og stirrede mig ind i øjnene på en mærkværdig måde og sagde så langsomt: ”Du har fiskeøjne.” Jeg troede, hun var narkopåvirket, og prøvede at fjerne øjnene fra hende. Så sagde hun: ”Jeg ønsker, at du skal komme og bo hos mig.” Jeg tog mig sammen og spurgte, om jeg måtte tage et par af mine venner med. Hun sagde nej. Jeg sagde, at så kunne jeg ikke komme, men hun gav mig alligevel sin adresse.

Jeg fortsatte med de andre endnu et par timer, men kunne ikke få hende ud af tankerne. Situationen var håbløs. Vi var plakaturfulde. I bølgepapbunkerne på Mercer Street havde vi tabt den ene krykkemand, som var faldet i søvn. Da det regnede kraftigt, og jeg var næsten sanseløs, stak jeg ved femtiden af. Jeg skammede mig over det i flere dage. Men en uge efter mødte jeg Larry på Washington Square, og han fortalte, at han også havde ladt de andre i stikken og nu boede hos en stor, fed, hvid pige i West Village. Det trøstede mig, og vi forblev venner.

Jeg var selv gået tilbage til den mærkelige kvinde. Hun boede i en kæmpelejlighed på Washington Street og havde et atelier på Broadway på størrelse med en håndboldbane.

Hendes badekar var en lille paletformet swimmingpool. Det eneste, hun ønskede, var, at jeg skulle være sammen med hende. I tre dage sad vi og stirrede hinanden i øjnene. Overalt var der på væggene kæmpestore gipsfisk, som gloede dumt ned på os – men der var absolut mere liv i dem end i hende. I tre dage søgte jeg desperat at snakke med hende. Alt, hvad jeg fik ud af hende, var, at hun følte sig meget ensom, og aldrig havde levet sammen med en mand. Hun var 40 år, født i havet og kunne kun kommunikere med fisk. Intet andet havde hun at sige.

En nat, mens hun sov, rodede jeg derfor nysgerrigt i hendes papirer og fandt ud af, at hun var den verdensberømte kunstner Marisol Escobar, to gange på forsiden af Time Magazine og én gang på Look. Hendes sidste store udstilling med fiskeskulpturer havde fået dårlige anmeldelser.

Det viste sig, at hun svømmede i penge. Engang måtte jeg skrive under som vidne på kontrakter på flere tusinde dollars. Halvdelen af året tilbragte hun i Den Mexicanske Golf med at dykke ned til sine små venner. Ikke desto mindre gav hun mig aldrig så meget som et stykke brød, og jeg blev mere og mere desperat af sult. Morgen og aften fulgte jeg hende på restaurant og sad over for hende, mens hun spiste.

Hun var uhyre selvoptaget, tænkte overhovedet ikke på at give mig mad. Da jeg aldrig beder folk om mad, hentydede jeg en dag: ”Har du tænkt over, at din kunst går til de rige, men ikke kommer de fattige til gode?” Intet svar. Stadig ingen mad. Hun havde et køleskab, og da hun sov, undersøgte jeg, om der var mad i det. Jeg fik et chok, da det væltede ud med store frosne fisk, der lignede torsk – og intet andet. Hvis jeg ikke havde været så sulten, havde jeg sikkert haft mere tålmodighed med hende.

Men pludselig kom min redningsmand vandrende ind i stilheden. Det var Erica, som tidligere havde hjulpet Marisol med at afpudse fiskeskulpturerne. Hun lo og var glad, og det var fantastisk at høre et menneske igen. Hun opfattede lynhurtigt min situation og lod så elegant som en fisk 7 dollars glide over i mine hænder under bordet. Senere hviskede hun, at jeg kunne flygte over til hende. Da Marisol faldt i søvn flygtede jeg over til Erica, som boede i en kummerlig brandtrappelejlighed på 11th Street.

Erica, som jeg nu bor hos, er simpelthen et fund. Hun er lesbisk, men nærer ikke de hadske følelser mod mænd, som prægede mange af New Yorks lesbiske. Det gør mig altid glad at få et godt forhold til en lesbisk pige. Erica kan ligesom jeg ikke forstå nødvendigheden af at hade mænd.

Ganske vist er såvel hetero- som homoseksuelle amerikanske mænd ofte uhyggeligt seksuelt aggressive, synes jeg, men man må forsøge at forstå den undertrykkelse, som har skabt denne John Wayne-kultur.

Især sorte mænd synes jeg lider under den. Jeg vasker altid op i folks hjem, men er næsten holdt op i sorte hjem, hvor det ofte bringer kvinderne i forlegenhed. Er det så ikke lumpent af mig at forsøge at ændre deres kultur, når de alligevel fortsat lever under undertrykkelsen?

Når det kommer til stykket, har hvide kvinder ofte samme problem. Jeg bliver gang på gang inviteret hjem af enlige hvide kvinder, som modsat enlige kvinder i Europa næsten altid har en dobbeltseng og derfor placerer mig ved deres side. Men det er chokerende at se, hvor dårligt de håndterer en ikke-aggressiv mand. Efter et par dage siger de ofte: ”Har du altid været homoseksuel?” for at fremtvinge lidt mandlige aggressioner i mig, eller oftere: ”La’ os gå ud og drikke os fulde.”

De ville uden tvivl blive utilpasse, hvis en ny gæst gik direkte i køleskabet og spiste alt kødet.

Alligevel synes mange amerikanske kvinder at føle sig utilpasse, hvis en mand ikke går lige i deres eget kød og blod. Med sorte kvinder har jeg undertiden set mig nødsaget til at modificere min passive regel om ikke at krænke gæstfrihed med lidt ”positiv særbehandling”, da de ofte ydmyger en ”blød” mand og dermed kvæler enhver mulighed for et mere meningsfuldt forhold.

Erica er anderledes. Hun har gjort mig til alle tiders mandschauvinist. Min funktion i hendes hjem er nemlig at være alfons. Erica er callgirl, og det er blevet min opgave som telefonvagt at sortere de sjofle opkald fra og bede de pæne ringe igen klokken 17 til en hurtig anden sortering. Slutspurten går ind ved 18-tiden, hvor jeg vælger den allerpæreste stemme og aftaler møde på et hotel kl. 19. Vi tager så en taxa til Upper Eastside, da vi holder os til pæne forretningsfolk. Her skal jeg sidde og drikke Cola i foyeren en time til hun kommer ned – ellers skal jeg gå op og banke på døren.

På vejen hjem spiser vi italiensk is, som Erica elsker. Men det fantastiske er, at hun ikke er nogen almindelig sexarbejder. Hun har en annonce i sexmagasinet Screw, som forretningsmænd åbenbart læser flittigt.

Hun elsker at hjælpe mennesker og give dem varme midt i denne kulde. Hun siger, at de fleste af hendes kunder er ensomme og har mere brug for varme end for sex. Hun er ikke nogen klassisk skønhed, men har en indre charme, som mændene ikke kan modstå. Næsten alle giver hende 100 dollars, selv om vi har aftalt 75, og kun en enkelt har ringet og klaget. Hun siger, at hun ofte slet ikke går i seng med dem, men giver dem fysisk og åndelig massage. Hun har købt mange film til mig, men penge har jeg sagt nej til.

Om dagen går hun til sang og dans eller laver kaffestel af skumgummi, perfekte ned til mindste detalje. Hun har skabe fulde af dem, som i pæne borgerlige hjem. Hun er en stor inspiration for mig. En dag, da en mand blev slået ned udenfor på gaden og lå længe, var Erica den eneste, som gad ringe efter en ambulance. Men der kom ingen, og folk stod blot og gloede dumt på den halvdøde mand. Hun blev ved med at ringe. Der bor nemlig kun puertoricanere her, så det tager i reglen en time, før politi og ambulance kommer. Så fik hun den idé at ringe til politiet og sige, at der var en hvid mand, som var ved at blive overfaldet af tre sorte og puertoricanere, og straks kom to politibiler og en ambulance. Det trick virker åbenbart altid i New York.

1973 - NYC

Ofte har jeg set Erica give en hel dagløn til folk i nød – direkte fra de rige forretningsfolk i hotellerne og til en tigger på gaden.

En anden aften var hun endnu mere fantastisk. På vej i biografen, så vi en bums i halvtredserne som bad om vin og nogen at tale med. Efter et par timers snak over vinen, sagde han, at han var ved at få delirium tremens og var bange for at dø. Erica foreslog straks, at vi tog ham på hospitalet, og han græd af glæde. Han havde ventet på dette øjeblik i ti år, men havde aldrig selv haft mod til det. Vi kørte ham i en taxa til St. Vincent-hospitalet og sad i venteværelset i to timer. Hele tiden græd han. Så fik vi at vide, at de ikke ville tage ham. Han havde siddet og drukket og blev helt umulig og begynde at råbe op. Jeg råbte også nogle ting efter personalet om at komme fra et civiliseret land med gratis hospitaler for alle. Der blev tilkaldt politi, og vi blev smidt ud med fuld musik.

Vi tog til skadestuen på Bellevue-hospitalet og sad der blandt skrigende, hysteriske, selvmorderiske mennesker lige til klokken seks om morgenen, uden at der skete noget. Manden drak imens hele flasken og sad på gulvet og græd med hovedet i Ericas skød, mens han tryglede os om ikke at gå fra ham. Flere gange tissede han i bukserne, og der lå en sø rundt om ham, da han tog sin penis ud og lod den hænge. Erica stoppede den hele tiden ind, men den blev ved med at komme ud. De fleste af patienterne var efterhånden flygtet ud af lokalet. Så begyndte han at brække sig over det hele, det mærkeligste slimede og stinkende bræk, jeg længe har set. På det tidspunkt flygtede selv de to sygeplejersker. Vi prøvede at tørre det op. Ved sekstiden var vi helt udkørte, og da sygeplejerskerne højt og helligt lovede, at han ville blive indlagt, tog vi hjem og sov.

To dage senere tog jeg til hospitalet for at besøge ham og give ham cigaretter. Jeg fik at vide, at der aldrig havde været nogen indlagt af det navn. Jeg blev rasende og ulykkelig og turde slet ikke fortælle det til Erica.

New York er en by, som simpelthen ikke tillader mennesker at være menneskelige. Skal man overleve her, må man lære at lade andre i stikken. Erica er ikke fra New York, så derfor vil jeg blive boende hos hende endnu en tid. Men snart vender jeg tilbage til Sydens varme. New Yorks kulde slår mig ud hver gang

Brev til amerikansk ven

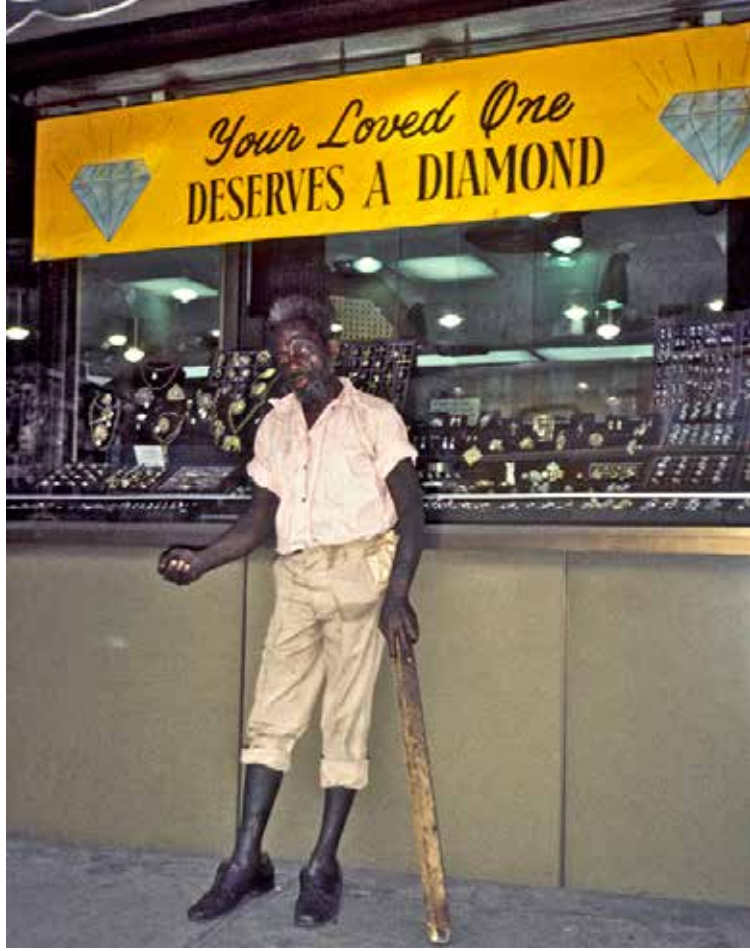
1973 - WTC - min kærligheds gensyn med NYC, hver gang jeg kom blaffende op fra syden

Fra Sydens varme til Nordens mure

"I think that feeling of displacement, of not belonging anywhere, is a very common experience for people of the diaspora, for people who are removed from their ancestral homelands." - Yaa Gyasi

Når kærligheden gøres til salgsvare og al menneskelighed i os er til fals, begynder man at ane de mørke sider i vore sind, som skaber ghettoen. Min vagabondering i verdens mest avancerede smid-væk-system blev en indre rejse, hvor jeg konstant søgte at skelne mennesket fra det system, det beboede. Jeg måtte ustandselig spørge mig selv, om den varme og åbenhed, jeg mødte som vagabond, var en ægte amerikansk egenskab, eller om systemet havde givet befolkningen en overfladisk gæstfrihed – et behov for et kort, uforpligtende smid-væk-venskab. At blive smidt væk efter endt brug var dog at foretrække frem

for den menneskelige kulde, jeg havde kendt i Europa, som aldrig ville have givet en vagabond en chance. Jeg lærte, at der, hvor et system er mest undertrykkende og grusomt (som i Sydafrikas apartheid), finder man ofte den største menneskelige varme – en varme, som ikke bør gå tabt i forsøget på at skabe mere retfærdige systemer. Skønt jeg fandt livet i de nordlige stater mere retfærdigt end i Sydstaterne, måtte jeg uophørligt blaffe tilbage til menneskeligheden i Syden for at kunne overleve som individ (mange sorte vender tilbage af samme grund). Det mere liberale Nord inviterede sorte til at migrere dertil i 1940'erne og 50'erne, fordi der var brug for arbejdskraft, ligesom Nordeuropa inviterede brune "fremmedarbejdere" i 60'erne. Men vi havde ikke brug for dem som mennesker, og isolerede og efterlod dem snart i enorme ghettoer. Vores voksende usikkerhed og

1974 - NYC

frygt under globaliseringen efterlader i dag en dyb, akkumuleret smerte, som hurtigt forandrer verdensscenen. Aldrig før i historien har vi været så optaget af at tvinge så mange mennesker ind i ghettoer. Hvad der tog os 500 år i Europa at udrette med jøderne, har vi på få årtier opnået med millioner af muslimer. Ghettoisering fører i sidste ende til etnisk udrensning, som vi har set det i mange lande. Men kun få steder er en minoritet blevet så ghettoiseret som de sorte i USA. I mange byer, f.eks. Detroit og Chicago, er op mod 94 procent af de sorte frosset ud i helt sorte bydele. Smid-væk-samfundet har ikke blot smidt ting og mennesker væk, men også dræbt kærligheden ved at isolere og fremmedgøre enorme befolkningsgrupper. Men det kan ikke kvæle skriget og smerten fra dem, der blev smidt væk, og som kan aflæses overalt i ghettoen og undergrunden.

GHETTOENS STEMME

Lying, thinking
Last night
How to find my soul a home
Where water is not thirsty
And bread loaf is not stone
I came up with one thing
And I don't believe I'm wrong
That nobody,
But nobody
Can make it out here alone.
- Maya Angelou

1973 - NYC

1974 - NYC

1974 - Vanessa Guider her begik senere selvmord ved at springe ud af vinduet

1973 - NYC

1974 - Bronx, NY

Min oprindelige sang her - I am,
I said af Neil Diamond - illus-
treret med mine graffiti-fotos

1973 - NYC

1973 - NYC

1974 - NYC

1974 - NYC

1973 - NYC

Ghettoen som muse: En kritik af min liberale paternalisme

"The liberal is a man who feels a great deal of pity for the unfortunate but does nothing about it." - James Baldwin

"Liberalism is like a boat. It's always leaning in the direction of privilege." - Audre Lorde

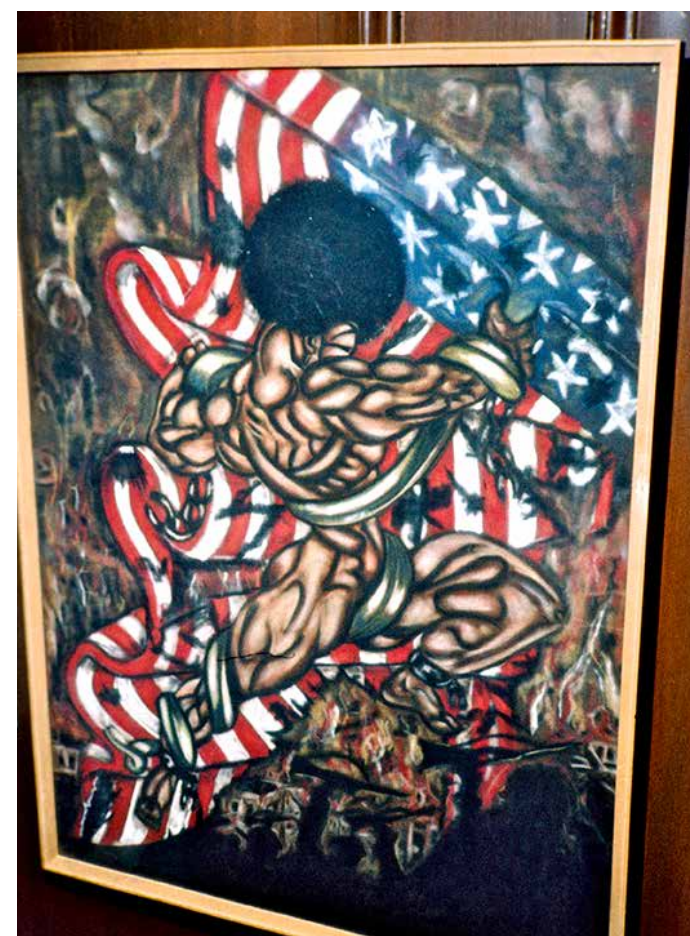
Systemet – summen af vores daglige undertrykkende tænkning – bruger som altid repressiv tolerance mod presset fra ofrene og kvæler råbet fra undergrunden ved at ophøje det og give det anerkendelse for dets kunstneriske værdi.

Den undertrykte får frit lejde til at udstille sig for de bedrestillede og bedre tænkende blandt os med al vores forstående snak om ghettoens og indvandrernes problemer og velmenende tale om sult og overbefolkning i den tredje verden.

Vi kvæler de undertrykte med højtravende tale om at ville "integrere dem", mens vi selv flygter ud i forstæderne og væk fra "sorte skoler" – hvilket blot skaber mere ghettodannelse.

Vi praler højrøstet med, at vi har en sort ven her og en muslimsk ven der, men undrer os ikke over, hvorfor sorte og indvandrere i Danmark sjældent kommer i disse kunstopaladser. Uden at blinke accepterer vi, at sorte tjenere viderefører herre-slave-forholdet ved disse seancer. Som undertrykkelsens stødpudetropper kan vi absorbere al kritik af systemet, forvanske den og afværge dens angreb ved "indforstået" at op-høje den til kunst.

Sådan vil det også gå med mine fotografier. Disse velbjærgede liberale, som jeg kom til at hade og elske på samme tid, fordi de er en side af mig selv, vil støtte min kritik af samfundet, chokerede over det, jeg har set i Amerika. De skammer sig, fordi jeg har overskredet en tærskel, som de føler, de selv burde have overskredet, men som deres lammende frygt for dem, de har været med til at ghettoisere, har forhindret dem i at krydse.

1975 - Los Angeles

1975 - Los Angeles

1973 - NYC

1975 - Los Angeles

Alle tre 1974 - Harlem, NY

Liberalismens spektakel af undertrykkelse

"White liberalism is a philosophy that promotes the interest of white people under the guise of helping black people." - Stokely Carmichael

Alle samfund rummer mennesker, der himler op om nødvendigheden af forandring for at hjælpe ghettoer og underudviklede lande ”op”. Men når valgdagen kommer, ender alle løfterne i status quo-papirkurven i USA med stemmer på Demokraterne (i Europa på forskellige socialdemokratiske partier).

Derfor kan jeg ikke undgå at føle, at også jeg udbytter ofrene, for jeg ved alt for godt, at disse billeder ikke vil gavne dem overhovedet. Vi bliver lidt sentimentale, når vi erkender, at underklassen lider, men vi vil ikke gøre noget for at ændre vores livsstil. Vi opgiver ikke vores klimaødelæggende samtalekøkkener, charterrejser og privatskoler for at omfordele jordens goder.

Derfor vil mine billeder kun fungere som en følelsesmæssig katarsis. Skønt jeg vidste dette og ofte fik det fortalt af underklassens sorte, der ingen illusioner havde om nytten af at appellere til den ”indre godhed” i deres hvide undertrykkere, fortsatte jeg og har dermed forrådt både de sorte og den tredje verden. Det gør denne side til den eneste i bogen, som næsten alle afroamerikanere kan være enige i. Jeg har skabt en underholdende følelsesmæssig udløsning for undertrykkerne og dermed forlænget undertrykkelsen. Jeg er lige så hyklerisk som disse kunstsnobber, fordi jeg spiller efter deres regler.

Hvis min kritik blev for ”radikal”, ville de blot vende den ryggen. Jeg er derfor tvunget til at udvande den, så den risikerer at blive en tårevædet, nedladende ”paternalistisk” naiv vagabond-historie om ghettosens lidelser og vores uheldige skyggesider – som den følgende sentimentale rejse til Harlem, ikke langt fra disse liberales højborg, Museum of Modern Art.

1974 - Bronx, NY

1980 - NYC

En fortælling om to Harlems: Set udefra og indefra

"The ghetto is a place where hope is hard to find and despair is easy." - Langston Hughes in poem "Harlem"

*If you take the train with me
uptown through the misery
of ghetto streets
in morning light
where it is always night:
Take a window seat,
put down your Times
you can read between the lines,
just read the faces
that you meet beyond the windowpane:
And it might begin to teach you
how to give a damn about your fellow man*

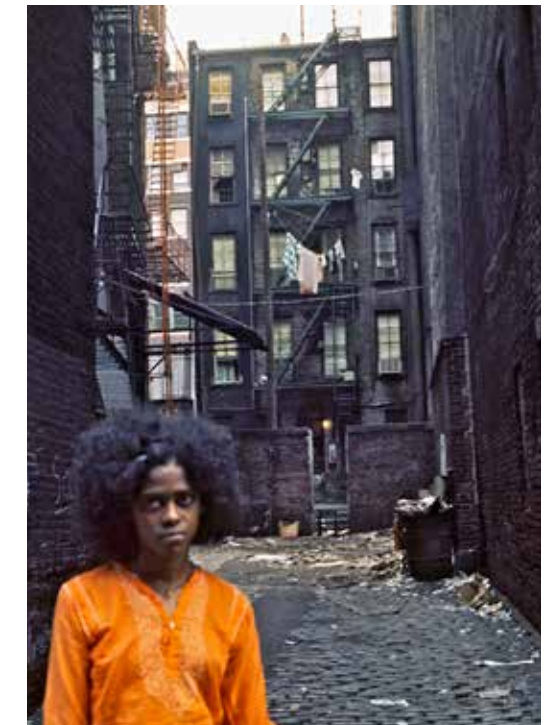
1974 - Harlem, NY

1974 - Bronx, NY

1974 - Harlem, NY

1974 - NYC

Note: Sort
baggrund her

1974 - Harlem, NY

1972 - NYC

1973 - Harlem, NY

1973 - Harlem, NY

1991 - Harlem, NY

1992 - Harlem, NY

Harlems ekkoer: Mellem liv og efterliv

“In Harlem, danger was always lurking in the shadows, waiting for the perfect moment to strike.....you were either a player or a pawn. The choice was yours.” - Colson Whitehead in Harlem Shuffle

Alt i Harlem var i 70’erne sort, undtagen butikkerne ejet af hvide og arabiske indvandrere (tidligere af jøder). Som jeg dengang skrev: De eneste butikker, der ikke er ejet af disse udefrakommende, vil gadefolkene fortælle dig, er de allestedsnærværende bedemandsbutikker, da hvide bedemænd ikke vil have noget med sorte lig at gøre. At være bedemand er en af de sikreste

veje til middelklassestatus. For døden er lige så allestedsnærværende i Harlem som angsten, der hjemsøger alle under den urolige, sporadiske latter.

Alligevel føler jeg mig som den altoverskyggende, usynlige ”Whitey” i Harlem mere tryk end de fleste sorte er det, for aggressionerne rettes som altid mod andre ofre snarere end mod den forhadte undertrykker.

Denne bedemandsforretning side om side med et narkoafvænningscenter illustrerer det valg, man konstant står over for i Harlem – valget mellem en øjeblikkelig død eller et liv som slave under ”The Man”.

Tusinder af misbrugere vælger døren til venstre. De ved, at hvis de vælger døren til højre, vil de enten blive rehabiliterede og vende tilbage til en tilstand, hvor de ikke kan overleve uden heroin, eller blive ”op-habiliterede” ved at lære at leve i ghettojunglen ved at forkrøble deres sind og dræbe deres sensitivitet. Ved at underkaste sig ”skyld skylden på ofrene”-slaveriet under “The Man”, som vil ændre ofrene frem for deres undertrykkende omgivelser.

Denne kvinde er en levende illustration af det typiske valg i Harlem. En voldsmand brød ind i hendes lejlighed og forsøgte at dræbe hende med en kniv. Hun overlevede ved at kaste sig ud fra vinduet på tredje sal – og blev forkrøblet for livstid.

1995 - NYC

1992 - Harlem, NY

1973 - Harlem, NY

1973 - Harlem, NY

1974 - NYC

I skyggen af "the American Way of Life"

"If white people haven't killed you yet, you can do what you want. You didn't have to reach a hundred years to get to that place. In a world this low, dumb, and cruel, every day white people ain't killed you yet is a win." - Colson Whitehead in *Crook Manifesto* about Harlem in the 1970's

De amerikanere, jeg føler stærkest for, er narkomanerne, som har været for sensitive og menneskelige til at overleve den brutale amerikanske jagt på succes. De er ikke blot ofre for denne vold, men også i stand til at slå tilbage med den voldsomhed, de har fået indsprøjet af "the American way of life". Mange gange hjalp jeg på New Yorks tage med at binde disse bundne sjæle op. På visse gader i Harlem ser man hver dag tusinder af narkomaner stå og vente på heroin. Om natten tør ikke engang politiet færdes i disse kvarterer, fra hvis skydegallerier vi nød synet af Empire State Buildings "store sprøjte".

Skydegallerier er kondemnerede ejendomme overtaget af narkomaner, hvor man både "skyder op", dvs. sprøjter stoffer, og "skyder ned", dvs. skyder enhver, der mistænkes for at være politi eller detektiv. Da straffen for at være narkoman og blive kriminel – med andre ord for at være offer – er den samme som for at være morder, har de intet reelt valg. De får i praksis livstid, uanset om de optræder som ofre eller bøddler. Derfor er skydegallerierne ekstremt farlige.

Denne fyr havde været narkoman i 16 år. Han led af underernæring og havde bylder over hele kroppen, men da han ikke kunne finde flere raske steder at sprøjte heroin, måtte han tage den ildelugtende bandage af benet for at finde et stikhul. Han led forfærdeligt og mente, at han havde mindre end to år tilbage at leve i. Han havde intet at tabe og opfordrede mig til at offentliggøre mine billeder for at skræmme unge mennesker væk fra stoffer.

1973 - Harlem, NY

At miste venner som følge af crack

Jeg troede, at jeg havde set det værste i 70'erne, da jeg efterhånden havde lært at slå pistolerne ud af hænderne på sløvede heroinmisbrugere. Derfor var jeg helt uforberedt på ødelæggelserne, der fulgte med crack-epidemien i 90'erne, hvor ofrene skød vildt med pistoler i de paranoide minutter, rusen varede, og konstant brød ind i min varevogn eller røvede deres egne familier for at skaffe penge til crack.

Mange af mine bedste venner bukkede under. Jeg havde kendt Robert Yard i årevis, men kort efter hans bryllup i Harlem blev hans kone her offer for crack. Jeg så ham desperat forsøge at redde hende og deres ægteskab, mens hendes liv forsvandt ned i en afgrund af kriminalitet, prostitution og fængsler. Jeg mistede også mange Harlem-venner, da den hvide gentrificering efter 2000 tvang dem ud.

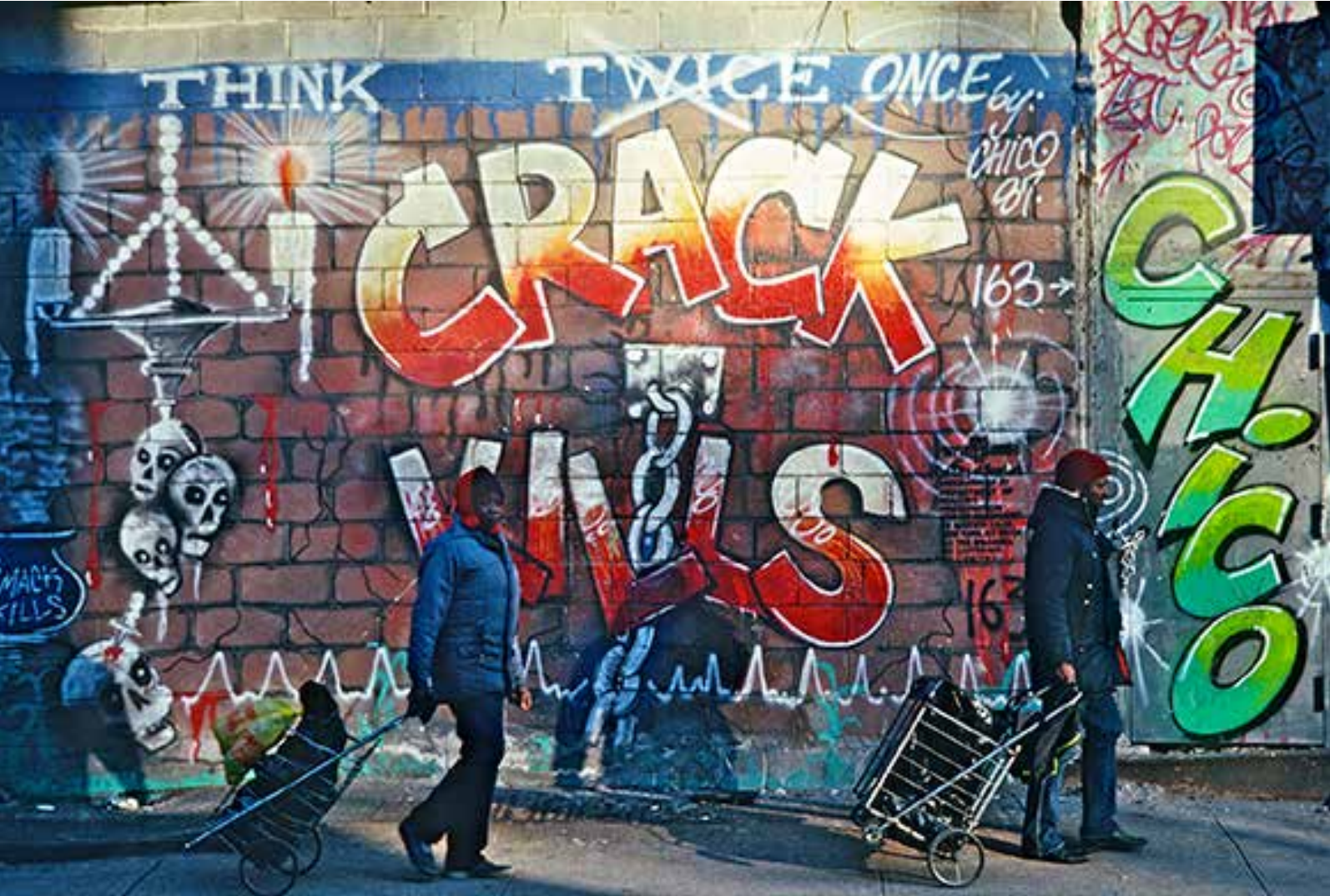
1985 - Harlem, NY

1992 - NYC

1991 - NYC

1991 - NYC

1991 - NYC

1974 - Harlem, NY

1989 - Harlem, NY

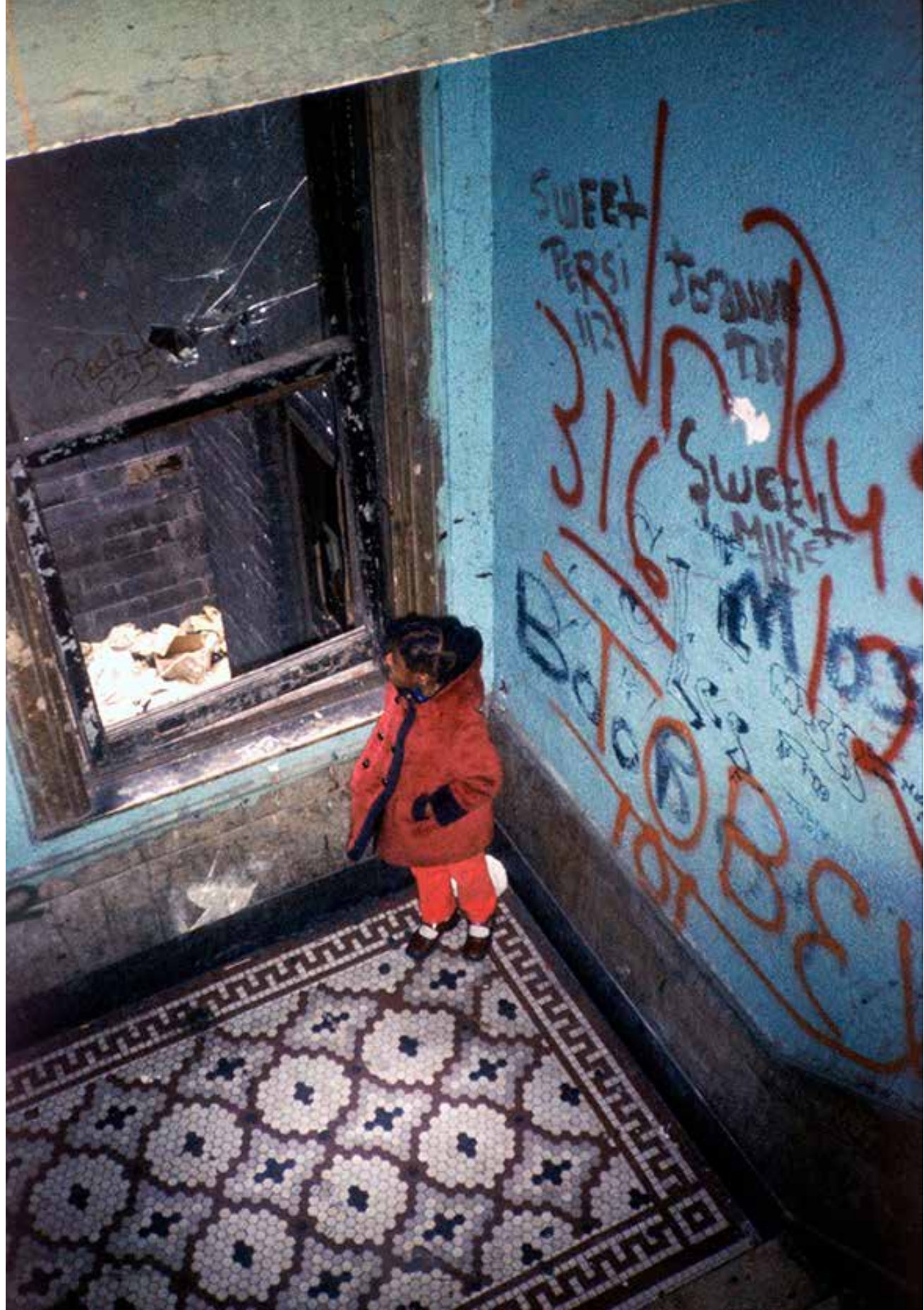
Vuggeviser fra ghettoen

*"Harlem is where dreams go to die."
- Lorraine Hansberry*

*Or put your girl to sleep sometimes
with rats instead of nursery rhymes
with hunger and your other children
by her side.
And wonder if you'll share your bed
with something else that must be fed
for fear may lie beside you
or it may sleep down the hall.
And it might begin to teach you
how to give a damn
about your fellow man!*

Begge fra 1974 - Harlem, NY

1974 - Bronx, NY

Note: Sort
baggrund her

Give a damn II - illustreret med
mine fotos af børnene i Harlem

1973 - Bronx, NY

1973 - NYC

1972 - Harlem, NY

Dræber vi ptsd-ramte børn med vores negative tænkning?

"Harlem was a place of endless possibilities and crushing despair, where a man could rise from the ashes or fall into the abyss. It was a place where the lines between hope and despair were perpetually blurred."
- Colson Whitehead, "Harlem Shuffle"

*Come and see how well despair
is seasoned by the stifling air.
See your ghetto in the good old
sizzling summer time.
Suppose the streets were all on fire,
the flames like tempers leaping higher,
suppose you'd lived there all your life,
do you think that you would mind?*

Men det er ikke blot de voksne, der lider i Harlem. De mest ubeskrivelige og smertefulde lidelser er dem, som overgår børnene, og som former og forkrøbler deres sind og hele væsen for livet. Ikke kun de børn, der tvinges til at efterligne tiggende hunde for at overleve, eller dem, der forsøger at tjene småpenge ved at pudse ruder for hvide biler i lyskrydsene.

I endnu højere grad gælder det de børn, som vi direkte myrder med vores negative tænkning om dem – en knusende tænkning, som de fra tidligste barndom indvendiggør i en sådan grad, at de bliver overbevist om, at de ingen fremtid har. Hvilke traumer efterlader det hos børn at se deres søstre og brødre blive skudt og dræbt på gaden?

Da jeg underviste på en skole i Harlem, opdagede jeg, at der ikke var en eneste elev, som ikke havde oplevet skyderier i deres kvarter, hvor kuglerne rammer tilfældigt. De nægtede at tro på, at jeg kom fra et land uden almindelig adgang til skydevåben. "Hvordan forsvarer folk sig så?" spurgte de.

Og hvilket indtryk gør det på en ung mor at sige farvel til sin fireårige søn i en verden, hvor det er svært at se forskel på en vugge og en kiste?

Give a damn III og dette afsnit, som det præsenteres i mit lysbilledshow

1972 - Harlem, NY

1973 - Harlem, NY

Note: Sort
baggrund her

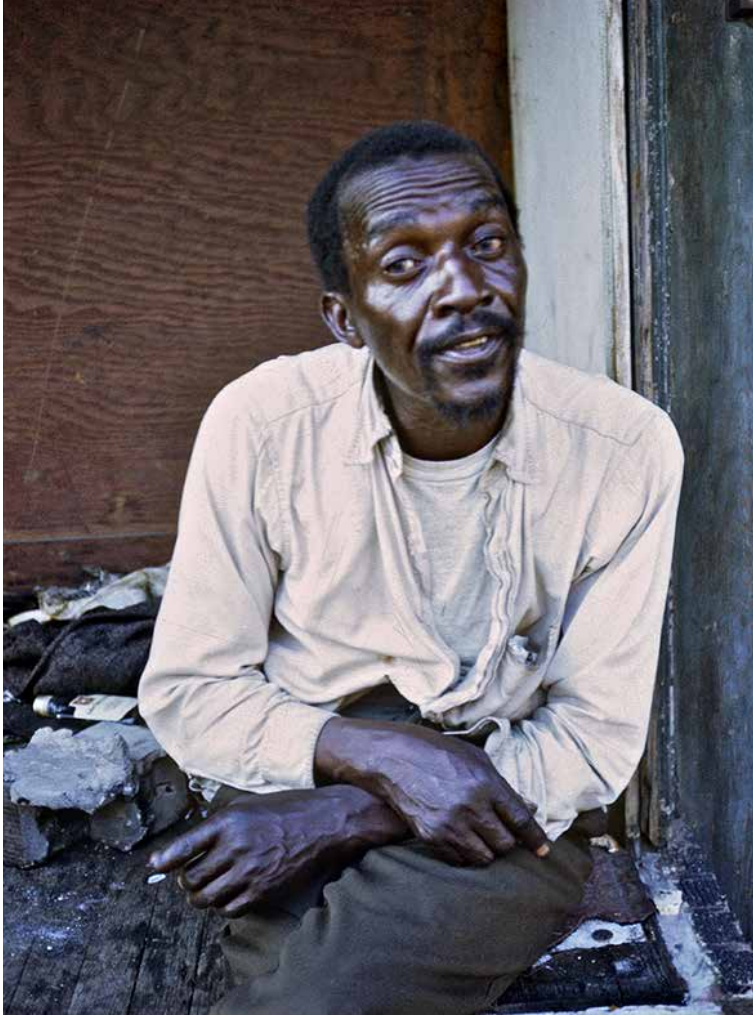
1974 - Washington, DC

1974 - Bronx, NY

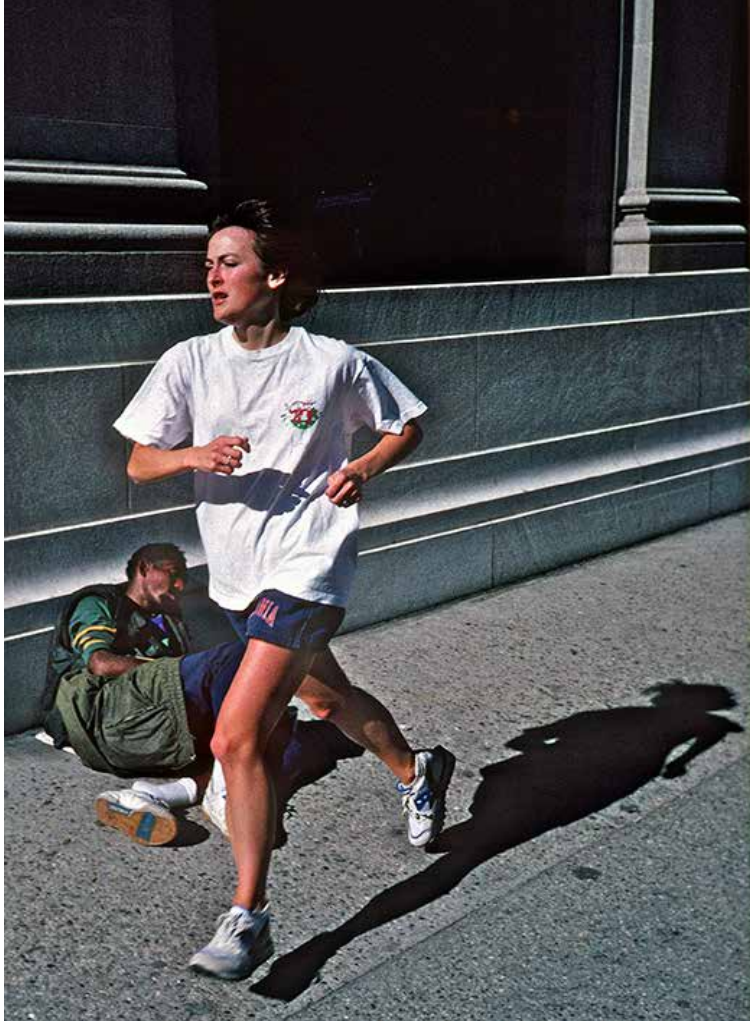
1974 - Bronx, NY

1974 - Baltimore, MD

1974 - Washington, NC

1992 - NYC

1995 - NYC

Det hvide blik: At se Harlem gennem en linse af fortvivelse

"A Harlemite is a man who sees the world from the bottom and still loves it." - Langston Hughes, "Harlem"

Interview med en bums:
"Jeg mener, at alle er født nøgne, så vi er alle mennesker. Og indtil jeg møder nogen, som blev født med tøjet på, skal ingen få mig til at tro på, at de er mere værd end mig. Det er nu min mening!"

And it might begin to reach you
Why I give a damn about my fellow man,
And it might begin to teach you
How to give a damn about your fellow man.

Denne form for "at være noget for med-mennesket"-rejse gennem Harlem illustrerer i al sin sødladne sentimentalitet den hvide liberale måde at se ghettoen på. Fra den alfaderlige, næsten kærlige omsorg for de sorte i Sydens plantagearistokrati går der en lige linje til de nordlige liberales endeløse snak om at hjælpe medmennesket. Mange liberale gør ganske vist et stort og opslidende arbejde i ghettoerne, men uanset om vi ammer eller giver flaske til de udstødte, er resultatet det samme: Vi skylder i virkeligheden skylden på ofrene ved at forsøge at tilpasse dem til deres uretfærdige kaste i stedet for at ændre os selv.

Vi liberale betragter ikke sorte eller brune mennesker som mindreværdige af natur, som mange konservative gør.

Vi ser dem derimod som funktionelt inferiøre, som et resultat af fortidens uretfærdighed, slaveri og diskrimination. Efter at have læst denne bog vil hvide spørge: "Hvad kan vi gøre?" Men de mangler modet – ja, er lammede af skræk – for at se ned i sjælens dybder og møde den afgrund af fortvivelse, som gør os til magtesløse, men effektive, undertrykkere.

Dermed bliver de frisindede i virkeligheden racismens og den fortsatte undertrykkelses vigtigste redskaber. Vi hjælper nemlig kastetyraniets ofre med at tilpasse sig en undertrykkelse, der gør dem så funktionelt mindreværdige, at det kan tilfredsstille vores liberale behov for paternalistisk undermenneskeomsorg.

Ghettoens sorte og brune har ingen tid til de liberales nedladende holdning og forsøger konstant at fremprovokere vores sande ansigt som dominerende kaste. De nægter at se det som fremskridt, at kniven ikke længere bliver stukket 4, men kun 2 cm dybt i ofrenes ryg. De vil hellere stikke os tilbage til de gamle "hvide modreaktion" med disse ord:

Først og fremmest vil jeg elskes
Hvis jeg ikke kan blive elsket,
vil jeg respekteres
Hvis jeg ikke kan blive respekteret,
vil jeg anerkendes
Hvis jeg ikke kan blive anerkendt,
vil jeg accepteres
Hvis jeg ikke kan blive accepteret,
vil jeg bemærkes
Hvis jeg ikke kan blive bemærket,
vil jeg frygtes

Hvis jeg ikke kan blive frygtet,
vil jeg hades

De sortes eget syn på Harlem er stik modsat overkastens med dens behov for at se et offer. For de ville gå til grunde, hvis de udelukkende så det værste i ghettoen. De vil f.eks. ikke fremhæve, at 10 procent af Harlems ungdom er voldsforbrydere, der terroriserer gaderne. De vil vende det på hovedet og blive opmuntret af den utrolige kendsgerning, at trods dette kriminelle miljø har 90 procent af ungdommen aldrig været i konflikt med loven.

De vil se den blomstrende kultur, der trives midt i undertrykkelsen, og blive opmuntret af at størstedelen af Harlems befolkning overlever. De vil se de mange roser, der formår at gro i denne jungle.

1974 - Harlem, NY

1974 - NYC

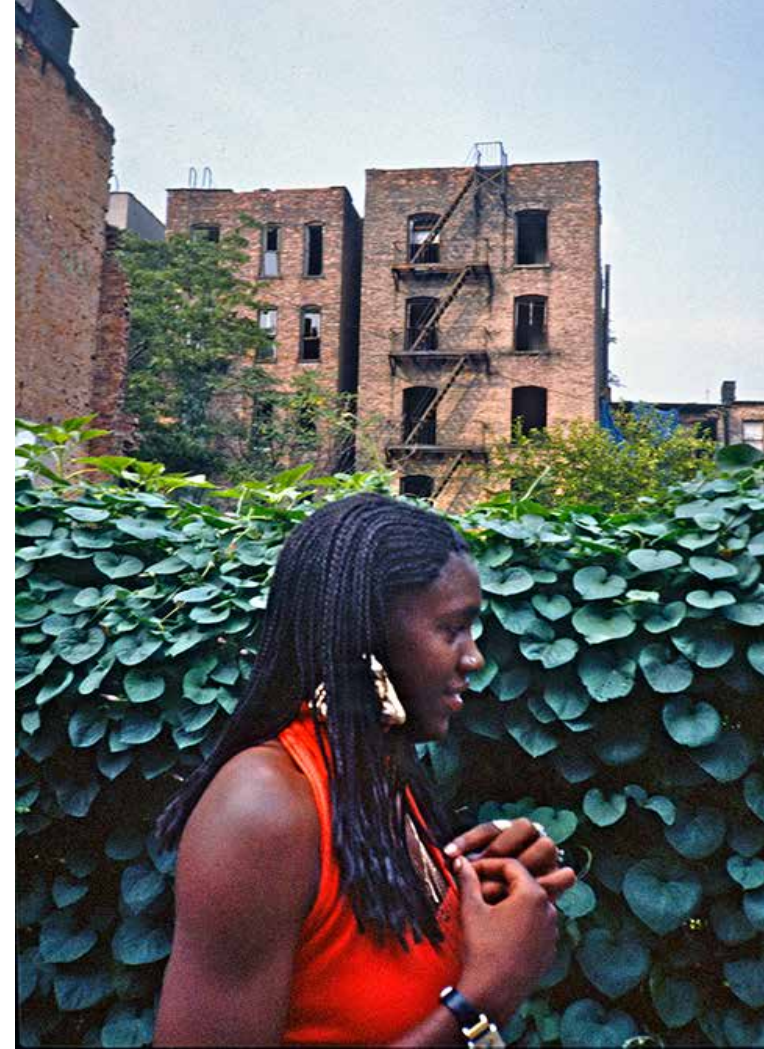
1989 - Harlem, NY

1973 - Harlem, NY

1992 - Harlem, NY

1995 - Harlem, NY

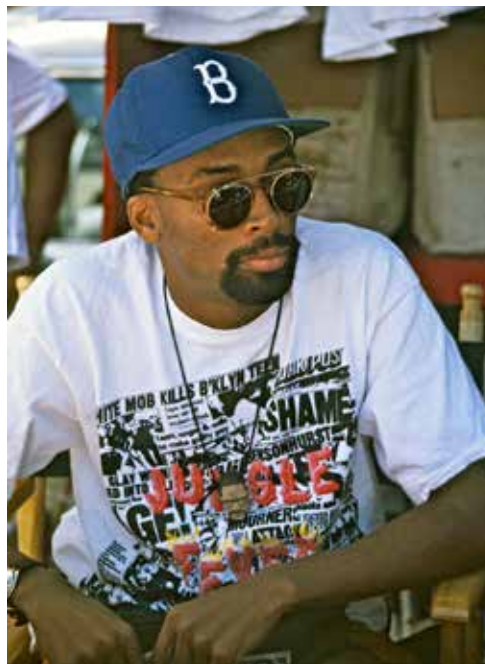
1994 - Harlem, NY

1973 - Harlem, NY - Th 1995 - Spike Lee

Blomstrende midt i betonen: Harlems roser

"Did you hear about the rose that grew from
a crack in the concrete? Proven nature's laws
wrong it learned how to walk without havin'
feet" – Tupac Shakur og Nikki Giovanni

There is a rose in Spanish Harlem,
a rose in black and Spanish Harlem.
It is a special one,
it never sees the sun
it only comes out
when the moon is on the run
and all the stars are gleaming.
It's growing in the street
right up through the concrete
soft, sweet and dreaming.
With eyes as black as coal
they look down in my soul
and start a fire there
and then I lose control
I want to beg her pardon
I'm going to pick that rose
and watch her
as she grows in my garden.

There is a rose sunget af Aretha
Franklin - illustreret med mere
opløftende fotos fra Harlem

1973 - Harlem, NY

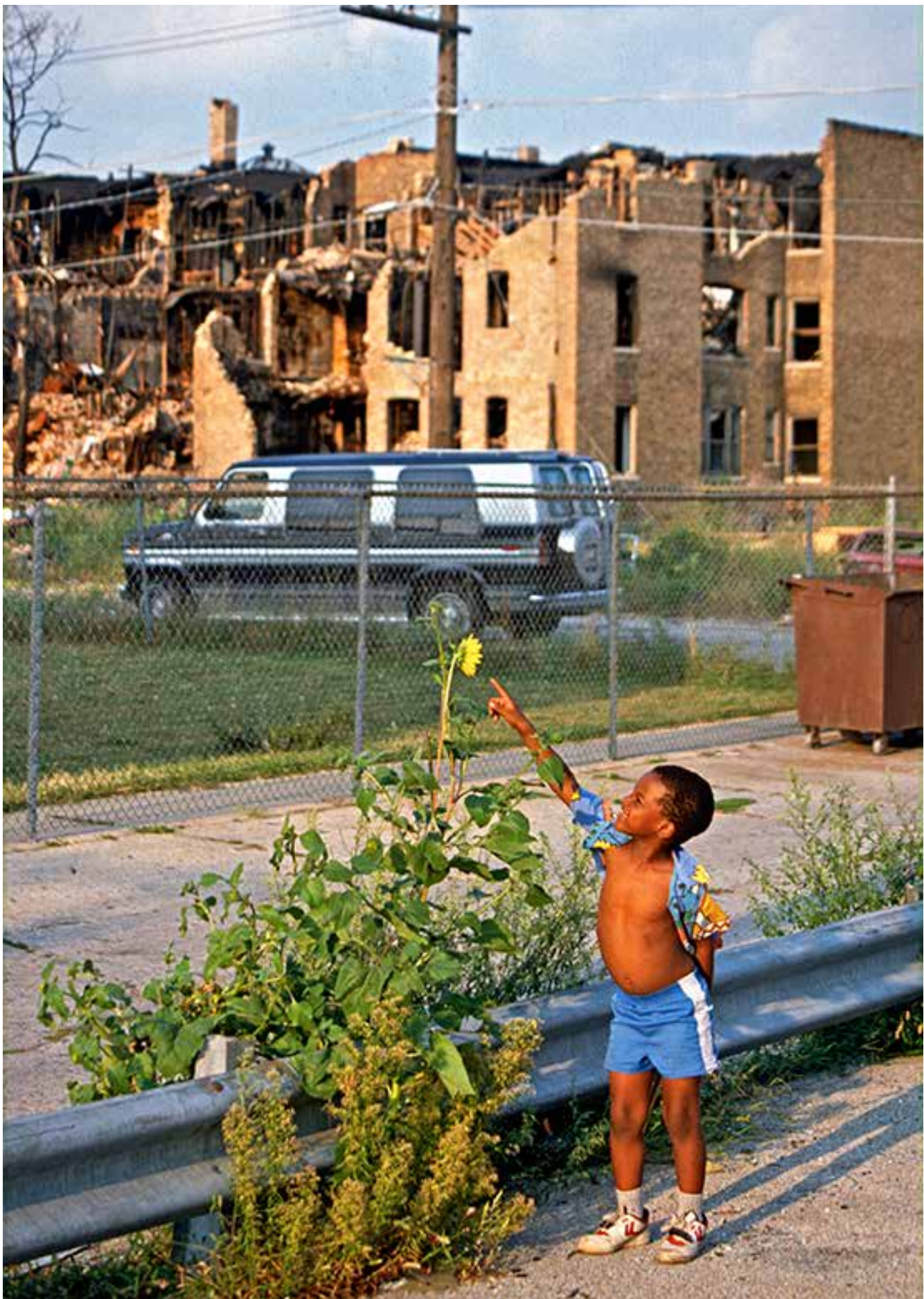
1973 - Harlem, NY

1990 - Harlem, NY

1974 - Spanish Harlem, NY

1995 - Chicago

1974 - NYC

1974 - NYC

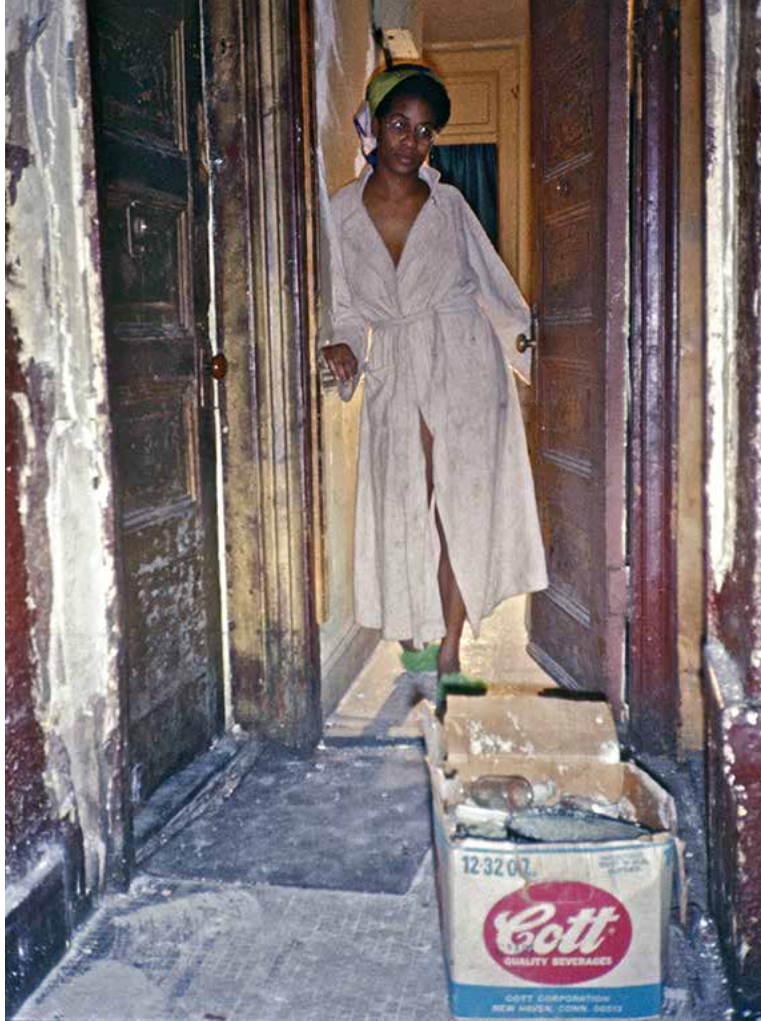

1974 - NYC

1990 - Harlem, NY

Note: Sort baggrund her

Alle tre Marilyn 1972 - NYC

1974 - Bronx, NY

1974 - Bronx, NY

Vi elsker at sige det med roser, men bruger dem i vores undertrykkelse af gruppen

"Racism is not merely a simplistic hatred. It is, more often, broad sympathy toward some and broader skepticism toward others." — Ta-Nehisi Coates

En sådan rose var Marilyn for mig. Da jeg traf hende, var hun narkoman, selv om hun kun sprøjtede heroin et par gange om ugen. Forholdene i hendes lille lejlighed var fortvivlende, og jeg beundrer hende for, at hun var i stand til at komme ud af dem, for jeg selv sank dybere og dybere, mens jeg boede hos hende. Aldrig i mit liv har jeg boet under så nedtrykkende og menneskeforagtende forhold. Jeg var hverken i stand til at tænke eller skrive i lejligheden.

Det var ikke blot de konstante indbrud, men frygten for dem – frygten for, hvad der ville ske næste gang, og frygten for at gå ud på trappeopgangen eller på gaden, hvor man kunne blive angrebet af kniv- eller pistolmænd. Trængsel kan man vænne sig til, og også at ens spisebord i køkkenet samtidig fungerer som badekar.

Man kan vænne sig til ståltrådsnet mellem køkken og soveværelse, så rotterne ikke bider én i ansigtet om natten, og til at feje døde kakkerlakker ud af sengen hver morgen.

Selv de konstante skyderier og politisirener fra USA's voldelige tv-serier, der hamrede gennem væggene fra nabolæjlighederne, kunne virke som en afveksling fra de tilsvarende lyde ude på gaden.

Men den vedvarende angst for selv at få en kniv stukket i maven vænner man sig aldrig til. Selv juleaften blev jeg overfaldet af tre pistolmænd i nabolaget. Spørg ikke om, hvordan jeg overlevede. Det er et paradoks, at ordet "survival" – som jeg i min trygge opvækst kun kendte fra Darwin – er blevet et hverdagsbegreb i verdens rigeste land.

Spørg hellere, hvordan Marilyn overlevede – ikke blot fysisk, men også mentalt. Hun overlevede ikke alene, men var i stand til at vriste sig ud af ghettoen og blive skuespillerinde i San Francisco. Senere introducerede hun ofte mit diasshow for publikum. Jo, hun var en rose, som det lykkedes at skyde op gennem asfalten.

Min samtale om dette med Marilyn 43 år senere filmet af Tv i København

De usynlige mure af ghettoisering og undertrykkelse

"The ghetto is not where you live. The ghetto is not where you work. The ghetto is not who you are. The ghetto is a state of mind." — Sister Souljah, The Coldest Winter Ever

Overalt i verden elsker undertrykkere at bruge sådanne opmuntrende undtagelser til yderligere at undertrykke ofrene. Med rosenrøde historier om enkeltpersoner, en sort middelklasse eller en Obama, der har klaret sig, forsikrer vi hinanden om, at vi ikke blot er retfærdige, men nærmest rene engle. Det er et fejlt og kalkuleret forsøg på at vise, at der er noget galt med dem, som ikke har succes – igen at skyde skylden på de indespærrede for deres egen indespærring.

De fleste har svært ved at forstå, hvordan undertrykkere opbygger ghettoer. Der er ingen mure omkring dem, og de er ikke nødvendigvis et resultat af dårlige boligforhold.

At det ikke kun er underklassen, vi ghettoiserer, så jeg med Merrilys søster, LaVerne, som siden klarede sig lige så godt. Af angst for at bo sammen med en hvid flyttede hun ud mens jeg boede i deres lejlighed. Men ghettoen flyttede med og i 2004 fandt hun sin kæreste gennem 25 år myrdet – stoppet i en plasticpose under deres seng – kun 5 år efter at deres 17-årige søn blev myrdet af uforklarlige årsager. Med deres interesse for Shakespeare rejste de i 2015 sammen til England og for at besøge mig i København

Harlem var langt fra den værste ghetto i 70'ernes New York. I South Bronx, hvor europæiske filmhold ofte optog film om krigens ødelæggelser i Tyskland, fandtes kvarterer, hvor ni ud af ti mennesker døde en unaturlig død af mord, sult, overdosis eller sygdom. I Brownsville-ghettoen så jeg to mord og hørte om fire andre samme dag.

At ghettoen ikke er noget konkret, som smadrede flasker og affald, så jeg tydeligt i Detroit, hvor boligerne var langt bedre end i Harlem. Her var jeg så heldig at bo på begge sider af skillelinjen mellem ghettoen og de hvide områder – helt derude, hvor alle hvide huse er til salg.

1974 - Saratoga, NY

Den store hvide flugt: Hvordan vi hele tiden bygger og udvider ghettoer

“The only thing extraordinary about white flight is that it is called ‘flight’. As if it was not strategic white avoidance of blackness.” – Ibram X. Kendi

Jeg kan forstå meget ved hvid kastedominans, men det er mig stadig et mysterium, hvorfor hvide flytter væk fra alt det, de har opbygget og lært at elske, blot fordi en sort familie flytter ind i nabolaget. For disse bedrestillede sorte lever i enhver henseende op til det firkantede, hvide middelklasseideal med velklippet græsplæne, hæk og rododendroner. Og sådan ville kvartererne fortsat se ud, hvis de hvide ikke flygtede.

Samtidig har disse sorte en kultur, der er langt mere amerikansk end de europæiske og asiatiske immigranternes, som vi uden videre accepterer i vores såkaldte smeltedigel.

Når jeg boede på den hvide side af det pinlige ghettohegn af ”Til salg”-skilte, kunne fraflytterne sjældent give logiske forklaringer ud over det uacceptable argument om ”faldende ejendomsværdier” – et resultat af ”blockbusting”, fordi alle hvide sælger på én gang. Således oplevede jeg det som én stor hvid sammensværgelse for at forhindre sorte i at få adgang til smeltediglen.

Den amerikanske ejendomsmæglerforening er hjernen bag dette gennem ulovlig diskrimination mod låntagere i fattige kvarterer, markeret med ”redlining” på bykort.

At jeg selv ofte flygtede til de køligere forstæder skyldtes de kvælende sommertemperaturer i de ”røde” – eller rettere ”varme” – kodede ghettoer med beton og asfalt, op til 20 grader varmere end de træbevoksede hvide kvarterer. Hver gang følte jeg, at jeg forrådte den sorte underklasse.

For når de privilegerede kaster flygter til attraktive områder, stiger husværdierne dér, og de kan belåne friværdien til at sende deres børn på dyre universiteter og komme endnu længere frem i livet.

Dette skaber en enorm og stadig voksende ”wealth transfer” til de hvide når de får de sortes boligværdier til at kollapse i de områder, de forvandler til ghettoer, hvilket forhindrer sorte i at optage lån og gør dem fattigere og fattigere.

Gennem denne ”aversive racisme” gjorde hvide i 70’erne sig seks gange rigere end sorte. I år 2000 var forskellen otte gange, efter skattelettelserne i Bush-årene tolv gange. Og i dag, efter finanskrisen, hvor værdiløse subprime-lån blev givet til den sorte middelklasse, der møjsommeligt havde arbejdet sig op, men nu mistede alt, havde de hvide gjort sig selv 20 gange så rige.

Den stjålne rigdom og voksende kløft mellem sort og hvid

“White flight is a form of racism that is more subtle and less acknowledged than more overt forms of discrimination. It is a way of maintaining racial segregation without having to explicitly endorse it.” - Jesmyn Ward

For hver hvid, der flyttede, oplevede jeg på den anden side af hegnet et stik i hjertet på de sorte. De ældre sorte gjorde alt for at behage de hvide, mens de unge var langt mere sensitive. Følelsen af pludselig for evigt at blive lukket ude af mainstream-samfundet – at se stigen til den amerikanske drøm blive fjernet netop som man er tættere på den end nogensinde – udløser naturligt voldsom vrede, som kan gøre enkelte af disse ellers velopdragne unge til ballademagere. De resterende hvide i ghettoanden giver så ofrene skylden og flytter.

Jeg beskæftiger mig i denne bog ikke primært med middelklassens problemer, men kunne ikke undgå at se en forbindelse mellem den vold, man begår mod værdigheden og selvfølelsen hos disse nybyggere på ghettoanden, og den vold, jeg oplevede i de indre ghettoer; mellem det hvide stik i hjertet på den sorte middelklasse og de brutale nedstikninger bagfra i underklassen.

I 1970’erne mente jeg, at den sorte kriminalitet udelukkende var et resultat af irrationel vrede forårsaget af vores hvide forræderi og forstod derfor ikke, hvorfor kriminaliteten faldt i 90’erne. Først senere forstod jeg, hvordan kriminalitetsbølgen også på anden vis var forårsaget af hvid flugt og lokale myndigheder, der bevidst ødelagde blomstrende sorte kvarterer og pløjede motorveje igennem dem for at isolere dem yderligere, trods den officielle afslutning af raceadskillelsen.

Da olieselskaberne tilsatte bly til benzin i 1940’erne, begyndte det ifølge senere forskning at skade børns hjerneudvikling, hvilket førte til øget aggression og nedsat impuls kontrol i teenageårene. Dette ramte især sorte børn, som var tvunget til at bo i indre bydele tæt på motorveje og raffinaderier, som her i Philadelphia og Fourth Ward i Houston.

Husene, de hvide efterlod, var desuden fulde af giftigt bly. Jeg så ofte børn, der virkede utroligt dumme (hjerneskadede) eller sad og gnavede i blyrør. Og følgelig så jeg også den generation afreagere gennem utrolig dum volds kriminalitet. I 70’erne begyndte USA at udfase blyholdig benzin, og nyfødte børn blev langsomt udsat for mindre bly – en grund til, at kriminaliteten begyndte at falde dramatisk 20 år senere.

Således forstod jeg, at ghettoen er en af hvide socialt påtvunget fortsættelse af slaveriets voldelige miljø. Når denne internaliserede hvide psykiske vold forstærkes af arbejdsløshed – særligt slem i Detroit – eksploderer den i fysisk sort vold. Ligesom sorte skilsmisser følger arbejdsløshedens udsving, gør mord og vold i familierne det også.

Næsten hver gang jeg vendte tilbage til Detroit, var flere af mine sorte venner blevet dræbt. Dette brev til mine forældre, skrevet i mine første måneder i Amerika, viser, hvordan jeg straks fornemmede den hvide racismes Golgatha-stik i et blødende folk på korset.

1991 - Freeman's quarter, Houston, TX

1986 - Philadelphia, PA. Projekt ved siden af motorvejen og ESSO-olieraffinaderi

1971 - Alexandria, VA

Påske i Detroit

Johannes 20, 24-25

“Dehumanization and Stigma...a Scapegoat to Bear the Sins of the World” - Isabel Wilkerson: “Caste – The Origins of Our Discontents”

Kære far og mor

Dette er den mest rystende påske, jeg nogensinde har oplevet. Jeg er nu kommet til Detroit, som er intet mindre end rædslernes by. På vejen fra San Francisco gjorde jeg ophold i Chicago for at besøge Denia, den unge sorte forfatterinde, jeg boede hos i julen. Allerede dér begyndte rædslerne. I husker de to veninder, hun havde, som vi tilbragte megen tid sammen med. Nu fortalte hun, at den ene, Theresia – denne blide, stilfærdige 19-årige pige – var blevet myrdet. Hun blev fundet af sin forlovede, skudt og sprættet op med knive, sandsynligvis dræbt af bekendte, som hun selv havde åbnet døren for. Det er det andet menneske, jeg har kendt i USA, som er blevet myrdet.

Nu har Denia købt en pistol og er begyndt at gå til skydeøvelser. Den nat i Chicago oplevede jeg også mit første større skyderi, sikkert mellem politi og kriminelle. Vi var i Mohawk Street, da det pludselig begyndte nedenfor i mørket. Jeg prøvede at se ud, men Denia trak mig væk fra vinduet.

Nå, men alt dette har jeg næsten glemt efter det, der er sket her i Detroit. Først boede jeg hos en velbjærget sort automobilarbejderfamilie i de nydelige kvarterer ved 7-milegrænsen, helt ude hvor de hvide områder begynder. Deres søn, Dwight Vann, som går på universitetet, samlede mig op og inviterede mig hjem – det tredje sorte hjem, jeg har boet i. Dejlige mennesker. (PS: Dwight blev dræbt året efter.)

Påskemorgen tog de mig med i kirke.

Men siden flyttede jeg ind i selve ghettoen hos tre studenter, og derfra har det været et mareridt. Allerede en af de første dage blev Thigpen, som jeg netop havde mødt, myrdet. Han var et fantastisk menneske, stor som en bjørn og en kendt digter (jeg sender jer hans digtsamling DOWN NIGGER PAVED STREETS). Sammen med to venner blev han bagbundet, lagt på gulvet og skudt i nakken – tilsyneladende blot fordi han havde skrevet et uskyldigt digt om narkotikahandelen i byen.

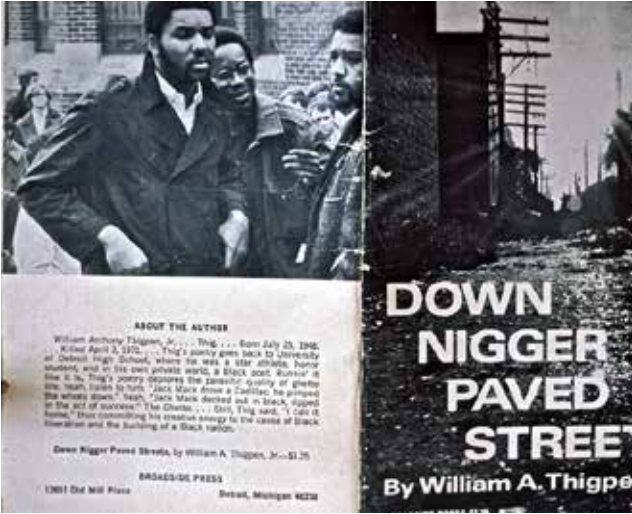
Men det, der chokerede mig mest, var reaktionen hos dem, jeg bor hos. Jeff, som havde kendt Thigpen i årevis og var fotograferet sammen med ham på bogens omslag, kom blot roligt en morgen med avisen og sagde:

“Hey, you remember this dude, Thigpen, you met the other day? Look, they blew him away too.”

Større indtryk gjorde det ikke. Sådan er deres reaktion på al den vold, som virkelig går mig på. Alligevel er de selv bange for den. Det er ikke blot mig, der ryster af skræk her.

Nætterne er de værste. Jeg er ved at gå til af mangel på søvn. Jeff og de to andre sover ovenpå, mens jeg bor i stuen. Hver nat skubber de køleskabet foran døren og stiller tomme flasker ovenpå, så ethvert forsøg på indbrud vil vække dem. En nat væltede katten flaskerne med et bragt, og jeg for op til de andre.

Jeg er efterhånden et nervevrag og ligger konstant og lytter efter fodtrin udenfor – ingen andre end røvere færdes til fods i Detroit. Af og til høres skud udenfor. Jeg har aldrig før prøvet at skælve, men nu får jeg sommetider den geléagtige fornemmelse, som den nat jeg blev overfaldet i San Francisco.

Alene min hjertebanken holder mig vågen. Jeg troede ikke, jeg havde sovet et øjeblik hele ugen, før jeg en nat vågnede af et frygteligt mareridt. Jeg drømmer næsten aldrig nu, hvor jeg rejser, men den nat drømte jeg pludselig om en solskinsdag, da jeg som 11-årig lå hjemme på dagligstuegulvet i præstegården og spiste appelsiner, mens radioavisen meddelte mordet på Lumumba. Jeg forstod intet dengang, men husker det dog tydeligt. Pludselig flængedes scenen, og jeg lå på jorden et sted i Afrika, mens nogle afrikannere sendte den ene maskinpistolsalve efter den anden imod mig. Jeg råbte, at de skulle stoppe, men kuglerne blev blot ved med at bore sig ind i mig, en frygtelig oplevelse. Jeg vågnede til dette virkelige Detroit-mareridt, som nu virkede fredeligt i sammenligning, og fik senere et par timers søvn.

Men mareridtene stopper ikke nødvendigvis om dagen. En af de første dage vovede jeg mig ud på gaden til fods. Efter en halv time standsede en politibil med to hvide betjente brat og kaldte mig hen. Jeg blev næsten glad for at se hvide ansigter igen og gik dem i møde. De bad blot om at se mine identitetspapirer. Sådan bliver man konstant standset i ghettoer. Jeg spørger mig selv, hvilken forskel der egentlig er på at være sort her og sort i Sydafrika, når man hele tiden skal vise legitimation til hvide betjente.

1996 - Detroit

Da jeg rakte hånden i tasken for at finde mit pas, røg deres pistoler øjeblikkeligt op i mit ansigt. “Hold it!” Det var frygteligt at stirre ind i en pistolmunding, og jeg begyndte at ryste af skræk. Men der skete ikke mere – de var blot bange for, at jeg havde en pistol. Det føltes som et mirakel, at deres pistoler ikke gik af.

Hvordan kan mennesker leve i en sådan verden uden mere tillid? De gav mig den sædvanlige advarsel: “Kom hurtigst muligt ud af dette nabolag.” Jeg havde genvundet min selvtillid og svarede frækt: “Jeg bor her!” Jo længere jeg er her, jo mere ser jeg de hvide med de sortes øjne, og kan ikke undgå at nære et stigende had til dem.

Det er mærkeligt at bo i en by som Detroit, hvor man næsten kun ser sorte ansigter. Der sker en langsom forvandling med en. De bliver nære og derfor varme, mens de hvide virker fjerne og ukendte og derfor kolde. På trods af rædslerne har jeg ingen lyst til at tage ud i de kolde isørkener derude, hvor ghettoen ender. Så I kan nok forstå det chok, man får, ved at tænde fjernsynet og pludselig kun se hvide ansigter.

1971 - Jackson, MI - Orline og hendes børn

Samtidig bliver støjen en slags narkotika for folk – mange kan ikke falde i søvn uden musik og tv. Jeg opdagede det, da Denia og jeg ville tage en middagslur i Chicago, og hun automatisk tændte for fjernsynet.

Det samme oplevede jeg da jeg boede hos Orline, en ung sort mor i Jackson, 80 km uden for Detroit. Når vi gik i seng, tændte hun altid radioen. Jeg lå så og ventede på, at hun faldt i søvn og prøvede langsomt at skruer lyden ned, da det ellers var mig totalt umuligt at falde i søvn. Men hver gang jeg nåede ned til en vis lydstyrke, vågnede hendes små børn og begyndte at græde, så jeg måtte skruer op igen. Jeg holdt til det i to nætter, hvorefter jeg måtte flytte. Vi var simpelthen, som Orline sagde, ”culturally incompatible”.

1974 - Detroit

Men jeg synes, at der ligger forfærdelige perspektiver i dette, hvis alle sorte i storbyerne er lige så afhængige af denne støj. I har ingen anelse om, hvad amerikansk radio er: konstant bum-bum-musik afbrudt af reklamer hvert andet minut. Hele tiden med dette søvndyssende budskab: "Leave the driving to us." Det hele føles som en stor hvid sammensværgelse mod de sorte. Ligesom man bomber landsbyer i Sydvietnam for at samle befolkningen i "strategiske byer" og bedre at holde styr på den, virker det her, som om sorte er blevet tvunget fra små lokalsamfund ind i enorme koncentrationer, hvor de lettere kan kontrolleres gennem massemedierne. Det er utroligt, hvordan de som følge af denne undertrykkelse næsten bogstaveligt overtager deres undertrykkes synspunkter.

I Syden kunne man i det mindste tænke. Her bliver man konstant bombarderet med, hvad andre vil have én til at tænke – eller snarere forhindret i at tænke. Kvæler al denne musik og støj ikke evnen til selvstændig intellektuel udvikling? Er det underligt, at mange selv spøgende kalder sig zombier?

De tre, jeg bor hos, er blandt de få politisk aktive i Detroit. Jeff har givet mig bøger om Cuba, som han vil have mig til at læse, men det er mig umuligt at læse i disse omgivelser med støj, nervøsitet og angst for et eller

andet, man ikke ved, hvad er. Jeff er en af de mange sorte, som illegalt er rejst til Cuba via Canada. Han fortæller mig fantastiske ting derfra, og jeg lytter, men meget virker så irrelevant i disse grusomme omgivelser. Han siger, at Cuba var det første sted, han kunne ånde frit. Alle havde våben dér, ligesom her i Detroit, men han var aldrig bange. Det eneste, der skuffede ham, var, at de cubanske sorte endnu ikke havde fået afrofrisurer.

Han forsøgte alt for ikke at vende tilbage til USA, men fik ikke lov at blive. Efter hjemkomsten fik han problemer med FBI; hans forældre blev opsøgt to gange, hans uddannelsesstøtte stoppet, og han blev bortvist fra universitetet.

Han er derfor blevet taxachauffør, og kører rundt i sin egen drømmeverden og læser bøger om Cuba i taxaen. Han fortalte grinende, at han for nylig havde "holdt sig selv op". Da taxachauffører hele tiden bliver overfaldet, "frarøvede" han sig selv 50 dollars, tilkaldte politiet og beskrev røveren som sort, så sådan ud og løb den vej. Så kunne han holde fri og satte sig ud på Belle Isle og læste sine Cubabøger.

Desværre vil han ikke bruge sine erfaringer politisk i Detroit. Systemet er for massivt og undertrykkende, siger han. Han vil han blot tilbage til Cuba.

1971 - Chris, Aaron og Jerry i Detroit

Om to dage skal han dog til Washington for at demonstrere mod Vietnamkrigen. Der ventes en million. Vi kører sammen derned. Jeg kan næsten ikke vente på at komme ud af dette helvede og håber kun, at der er mere fredeligt i Washington, så jeg kan få hvilet ud.

Men jeg må tilbage til Detroit. Ligesom i Chicago har jeg her mødt så varme mennesker, at jeg ikke fatter deres godhed imod mig. Det er ufatteligt, at så grusomme menneskeundertrykkende byer kan rumme så enestående mennesker.

Jeg må kunne lære at leve med kriminaliteten, for jeg må tilbage til disse mennesker. Men det vil tage mig lang tid at vænne mig til forholdene. Selv en tur til butikkerne på hjørnet om aftenen kræver, at vi tager bilen; Jeff og de andre tør ikke gå halvanden husblok.

Jeg vil huske Detroit som en endeløs glideende køretur i bil gennem en spøgelsesby uden mennesker, ledsaget af bilradioens nyeste sorte hit: "For Guds skyld, hvorfor giver I ikke mere magt til folket" – banket ind i hovedet igen og igen. Og hver dag de nyeste mordtal. I sidste uge blev "kun" 26 myrdet, sikkert på grund af påsken. Man regner med at slå sidste års rekord og nå op på 1.000 inden jul!

1972 - Detroit

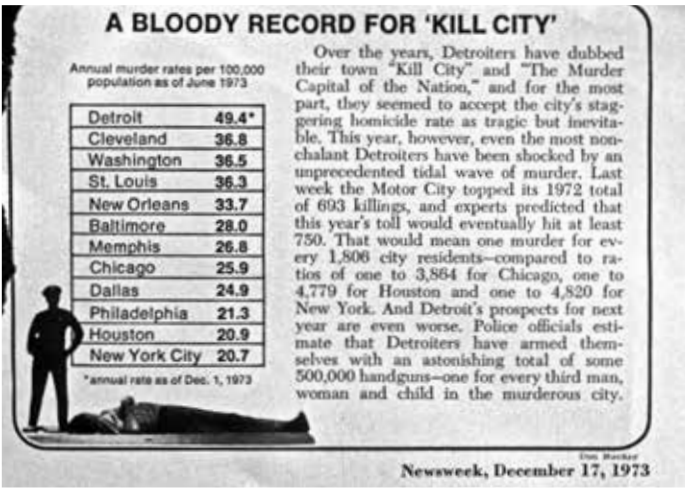

1971 - Philadelphia, PA

Flere menneskeliv går tabt i borgerkrigen her på et år end på seks år i Nordirland. Alligevel får "fem mennesker dræbt i gårsdagens vold i Detroit" kun en notits på side 18, mens forsideoverskrifterne begræder

tabet af to menneskeliv i Nordirlands "tragiske" borgerkrig. Skrev de danske aviser forresten om den stigmatiserede sorte pige, der blødte i påsken?

Jeg håber, I har haft en mere fredelig påske.
Kærlig hilsen
Jacob

Ghettoens paradoks: Ekstern oprindelse

"A lot of people have a misconception of what the ghetto is all about. You know, it's only a small percentage of the people that are bad. Everybody else is good." – Ice Cube

Amerikanske ghettoer strækker sig i et 10–20 km bredt bælte omkring byernes forretningskvarterer, som her i Houston, hvor de rige bor i centrum, og de fattige skubbes ud i udkanten.

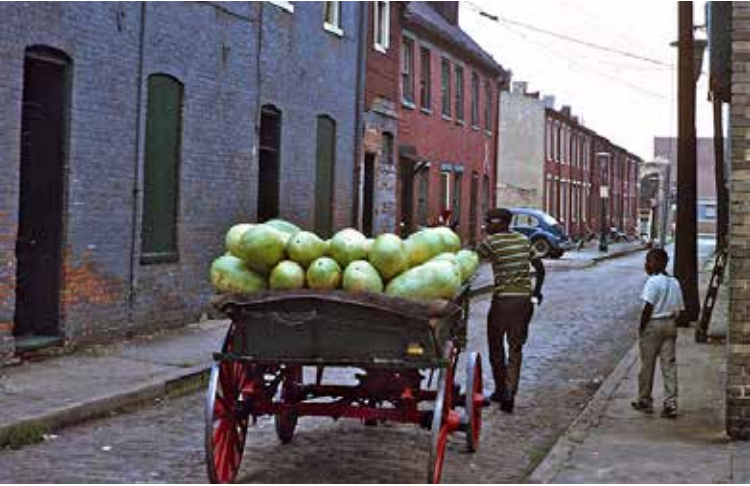
Underklassen bliver konstant kostet rundt. "Byfornyelse" – eller "negerfjernelse", som Baldwin kaldte det – angiveligt til gavn for underklassen – bruges overalt til at koncentrere og skjule de uønskede. Dette gælder især Harlem, hvorfra de fleste af mine sorte venner i dag er fordrevet. Ofte måtte jeg fælde en tåre, når jeg så historiske europæisk-udseende "slumkvarterer" blive pløjet ned og rejst på højkant, som her i Baltimores hyggelige og charmerende ghetto.

Stablet oven på hinanden følger folk sig endnu mere indespærrede, og kriminaliteten stiger da også proportionalt med højden af disse lodrette slumkvarterer. I Philadelphia blev gadebänder afløst af etagebänder, der bekæmpede hinanden etage for etage, og det kunne betyde døden at træde ud af elevatoren på den forkerte etage. Over 100 bandemedlemmer mellem 12 og 17 år blev dræbt årligt. En af dem var min lokale gadesælger, der levede af at sælge min oprindelige bog Amerikanske Billeder. Jeg har haft flere venner overfaldet af 10–11-årige, som skyder vildt omkring sig med israelske Uzi-maskinpistoler.

Ved at give dem straffe, der ofte er længe- re end deres alder, håber vi hvide at fjerne en del af ghettoen. På samme ørkesløse måde river vi huse ned uden at fjerne årsagerne til ghettoen. Selv om fem ud af seks boligovertrædelser skyldes udlejernes forsømmelighed og kun en af seks kan tilskrives lejere, lever myten om, at "folk selv skaber deres slum".

Men i mine år i disse nedslidte ghettolejligheder, som først overdrages til de fattige, når de allerede er slidt ned og brugt op, har jeg aldrig set beboerhærværk af den art, der skaber slum: utætte tage, synkende gulve, ødelagte og brandfarlige el- og sanitetsinstallationer.

Aldrig glemmer jeg smerten hos mine gode venner i Fillmore, Johari og Lance Briggs, da deres datter Emeraude døde ved et fald gennem et råddent vindue, som deres slumvært i årevis havde nægtet at udbedre. Hendes begravelse ved havet ses i slutningen af bogen.

1973 - Baltimore

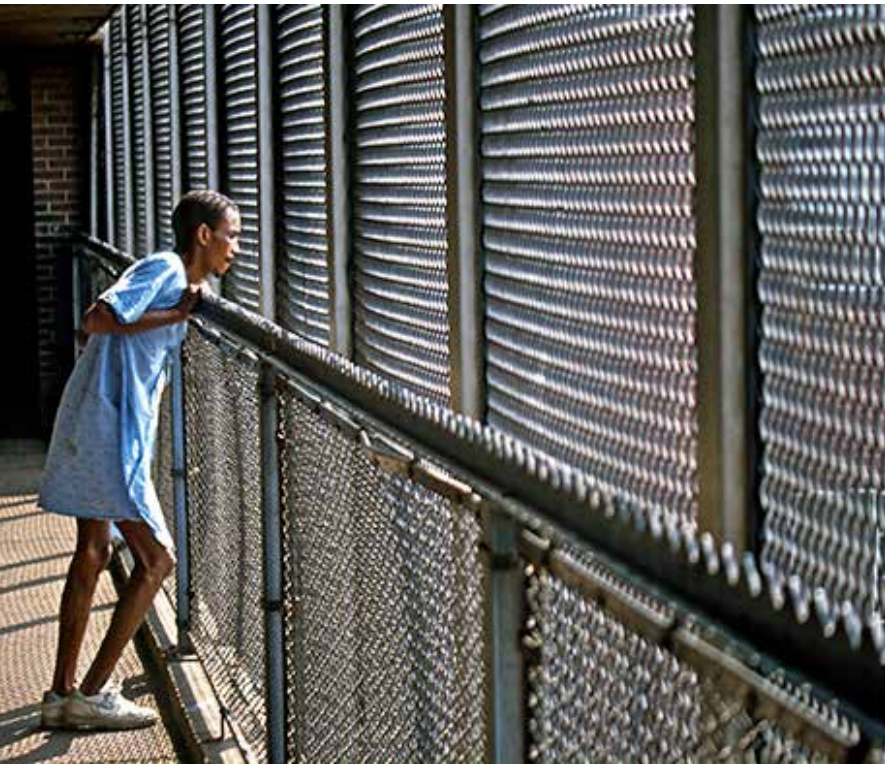
1973 - Baltimore

1974 - Philadelphia, PA

1975 - Richmond, VA

1997 - Robert Taylor Homes, Chicago

1997 - Robert Taylor Homes, Chicago

1973 - Lake Forest, IL

Washington som model for global ghettoisering

"In many ways, Washington, D.C., is a Third World country within a First World nation." - Alice Walker

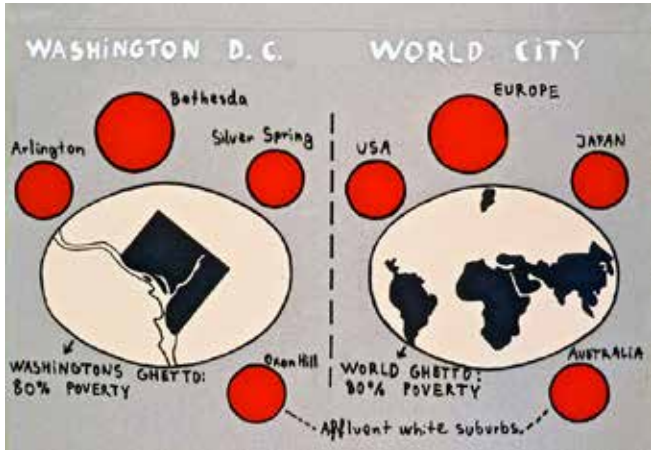
Det er et paradoks, at vi altid leder efter årsagerne til ghettoen inde i ghettoen, selv om selve begrebet "ghetto" antyder, at årsagen ligger udenfor. Især i de velhavende hvide forstæder, der omkranser enhver by. Her har vi træer, swimmingpools og alle betingelser for at trives. Vi vælger at bo uden for bygrænsen, så vores børn ikke skal gå i skole med de uønskede, og for at undgå at betale skat til byen, selv om vores indkomst skabes dér. Således bliver byerne fattigere og fattigere.

Nogle hvide kalder dem i dag "underservicerede samfund" for at undgå at stigmatisere beboerne, men overser, at de stigmatiserer sig selv – for det er dem selv, der underservicerer og skaber ghettoerne.

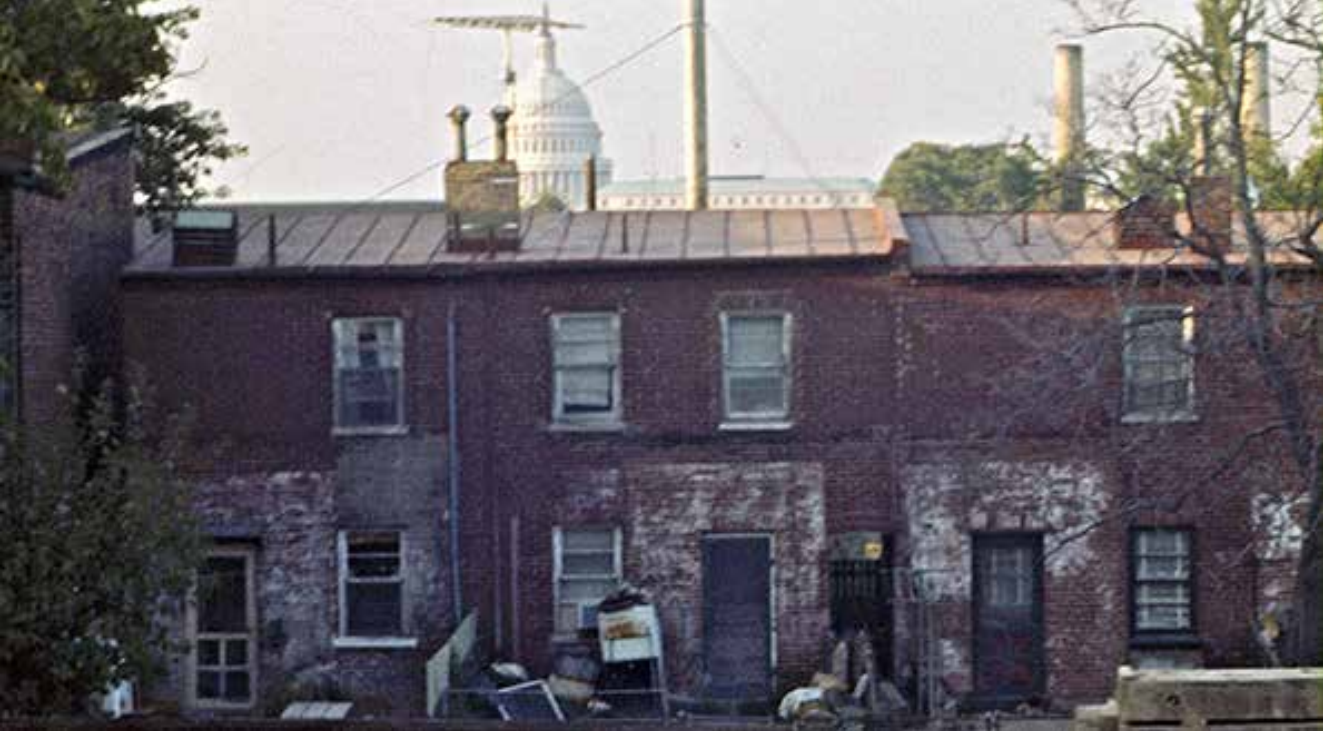
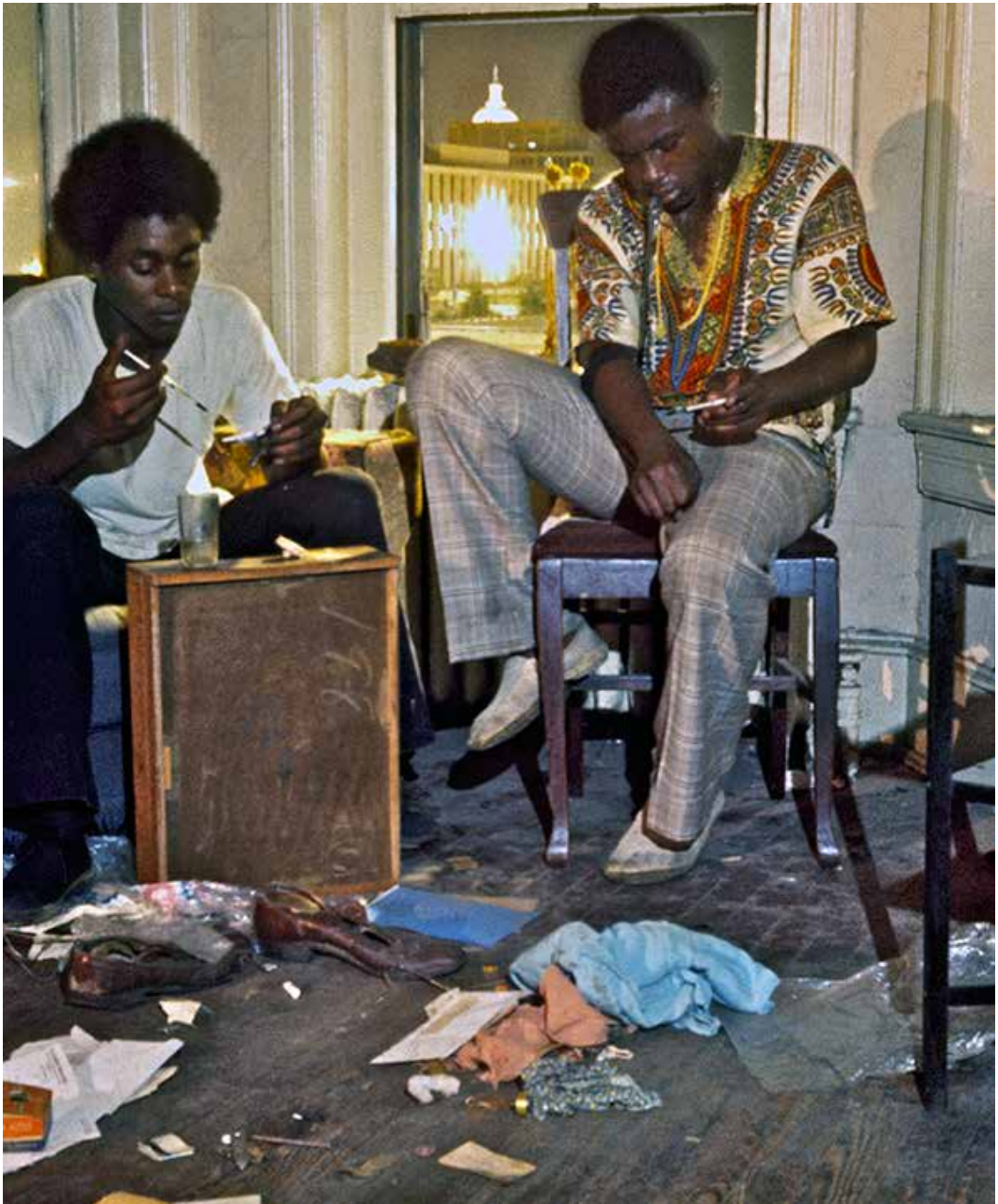
Washington, D.C. afspejlede denne dynamik under mit første besøg i 1970'erne, da 80 procent af byen var præget af fattige, farvede kvarterer og blev behandlet som hungersnødsområde. Præcis som i verdensbyen, hvor rige forstæder i Europa, USA, Japan, Kina og Australien ejer virksomheder i den globale ghetto og henter store gevinster, men nægter at bidrage med reelle skatter. Selvom kapitalstrømmen fra fattige lande overstiger den hjælp, "vi generøst giver", undrer mange sig stadig over vreden mod Vesten.

I mine år som foredragsholder udviklede Washington – hovedstaden i verdens rigeste land – sig til en krigszone med narkokrige uden sidestykke uden for den tredje verden. Ofte kunne jeg ikke holde aftenforedrag, fordi eleverne ikke turde gå hjem bagefter, eller fordi hele mit udstyr var blevet stjålet.

Den kriminalitet, som vi frygter fra fattige lande, især terrorisme, var for længst blevet hverdag i D.C., som havde over 2.000 procent flere væbnede røverier end tilsvarende europæiske byer. Mordraten var 50 procent højere end i hele Storbritannien, som jeg noterede i 1984-udgaven af denne bog. I dag ser vi lignende udvikling i Europas ghettoer, især i Sveriges mordrater, efterhånden som de udstødtes børn bliver voksne.

1973 - Washington DC

1973 - Washington DC

"Don't you know that it's true / That for me and for you / The world is a ghetto" – WAR

Hver tiende indbygger i de sorte områder er narkoman, rapporterede Washington Post et år. Disse to misbrugere, som først overfaldt mig, men siden inviterede mig hjem, boede kun tre husblokke fra Kongressen, hvis hvide kuppel ses i baggrunden. Selv om kongresmedlemmerne ikke tør gå hjem til fods, fortsætter de i paranoid frygt med at opruste både hjemme og ude mod dem, der er ramt af vores kastelotteri, mens de skærer ned på sociale programmer for dem. Hvad nytter den skudsikre vest, når døden kommer fra hjertet? En måned før jeg boede hos disse misbrugere, blev en betjent skudt i deres opgang, og en kvinde myrdet i netop dette rum – det sidste glimt, hun fik af denne demokratiets- og frihedens højborg.

Herunder 1971 - Alexandria, VA
og 1973 - Washington DC

1974- Elizabethtown, NC

1975 - "Thought for Food" San Francisco

1972- NYC

Magtesløshedens psykologi fra sorte til grå ghettoer

"The most common way people give up their power is by thinking they don't have any." – Alice Walker

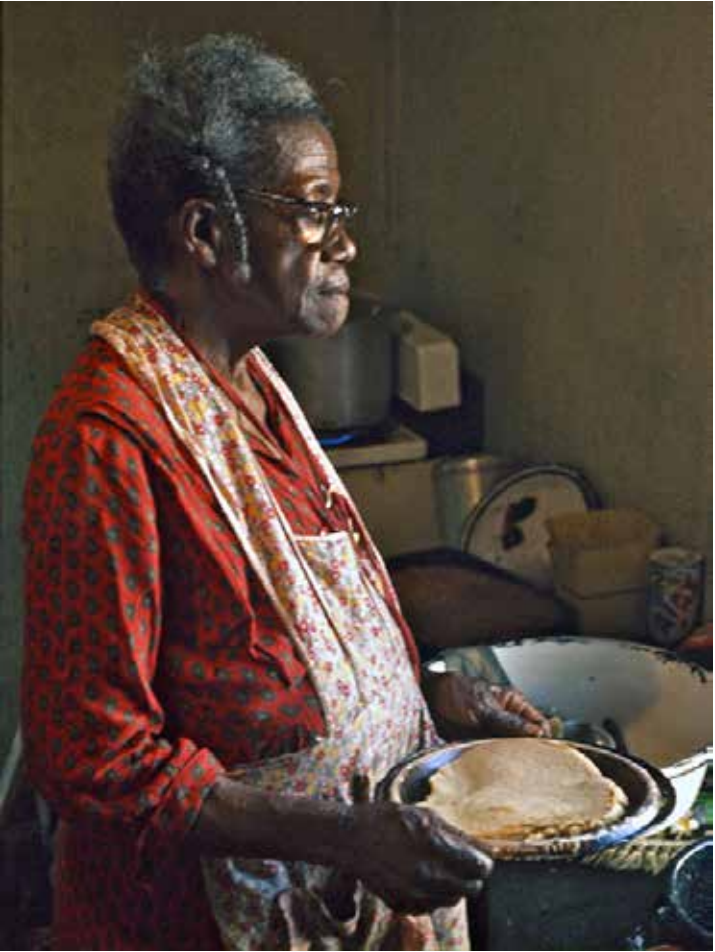
Når vi spærrer folk inde i en ghetto – økonomisk, socialt eller fysisk – vender vores negligering og vold mod dem sidst i livet ofte mod os selv. Ved at sammenligne den sorte ghetto med den "grå" ghetto for ældre forstod jeg, hvorfor dem, vi marginaliserer, næsten ikke kan undslippe deres situation.

Der er heller ingen synlige mure omkring den grå ghetto, men de ældres afhængighed af krummerne fra de riges bord fastholder dem i en afmagtspsykologi, der minder om slaveriets. De har sjældent mulighed for meningsfuldt og velbetalt arbejde og ender i en permanent økonomisk sårbarhed. Følelsen af ikke at have magt over sit eget liv – af at være afhængig af et system, der ser dem som en byrde – skaber let autoritetsfigurer i deres sind, som ligner "The Man" fra den sorte psykologi.

Den grå ghetto hænger tæt sammen med de sorte og indvandrerghettoerne, da fattigdommen tvinger disse grupper til de samme kvarterer, hvor de gamle ofte er lige så glemte og diskriminerede af smid-væk-samfundet som sorte. Nogle dør af sult i deres hjem, fordi de ikke tør gå ud og købe mad.

Jeg fandt denne gamle kvinde med "smil"-skiltet i vinduet som nærmeste nabo til Kongressen, der i 70'erne dømte hende og tusinder af andre til en pension 40 procent under fattigdomsgrænsen.

I dag – 2025 – lever endnu flere ældre i dyb fattigdom, dvs. under 50 procent af fattigdomsgrænsen. Set med europæiske vel-færdsøjne er forsømmelsen af ældre i USA – uden social- og sundhedsbesøg i hjemmet til at lave mad, gøre rent og købe ind – endnu mere utilgivelig.

1974 - Greenville, NC

1978 - Waynesboro, GA

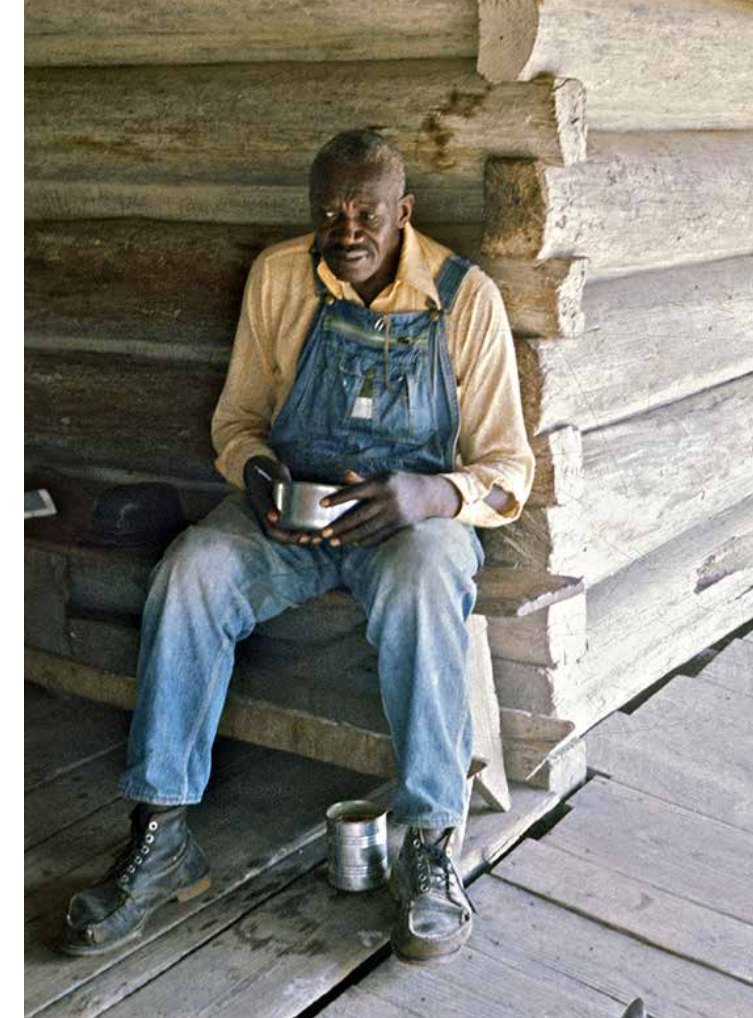
1974 - Washington, NC

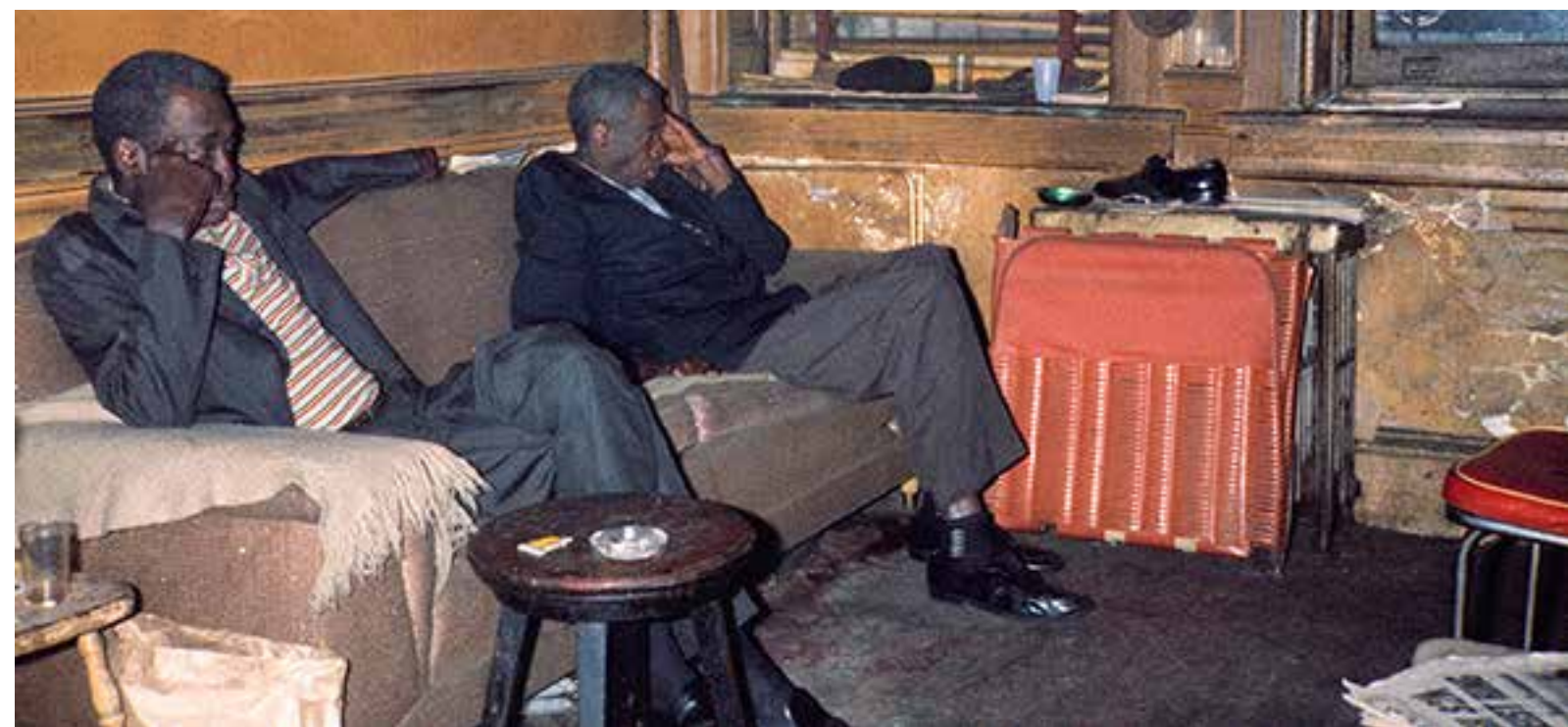
1974 - Norfolk, VA

1972 - NYC

1975 - Notasulga, AL

1973 - Harlem, NY

Sort-jødiske bånd under pres

"The historical connections between African Americans and Jewish Americans are profound. Our joint struggles against oppression have defined significant moments in American history." – Angela Davis.

Denne gamle jødiske kvinde, som blev en af mine bedste venner i New York, var emigreret fra Rusland før revolutionen. Hendes håb var at vende tilbage og tilbringe sine sidste år i "frihed fra sult og frygt", som hun sagde i 1972. Nu sultede hun, fik aldrig kød og var ofte blevet slået ned. Alligevel nærrede hun en dyb kærlighed til de sorte i kvarteret. Med sin egen ghettoisering og forfølgelse i Rusland levende i erindringen var hun – som mange amerikanske jøder – dybt engageret i de sortes kamp og

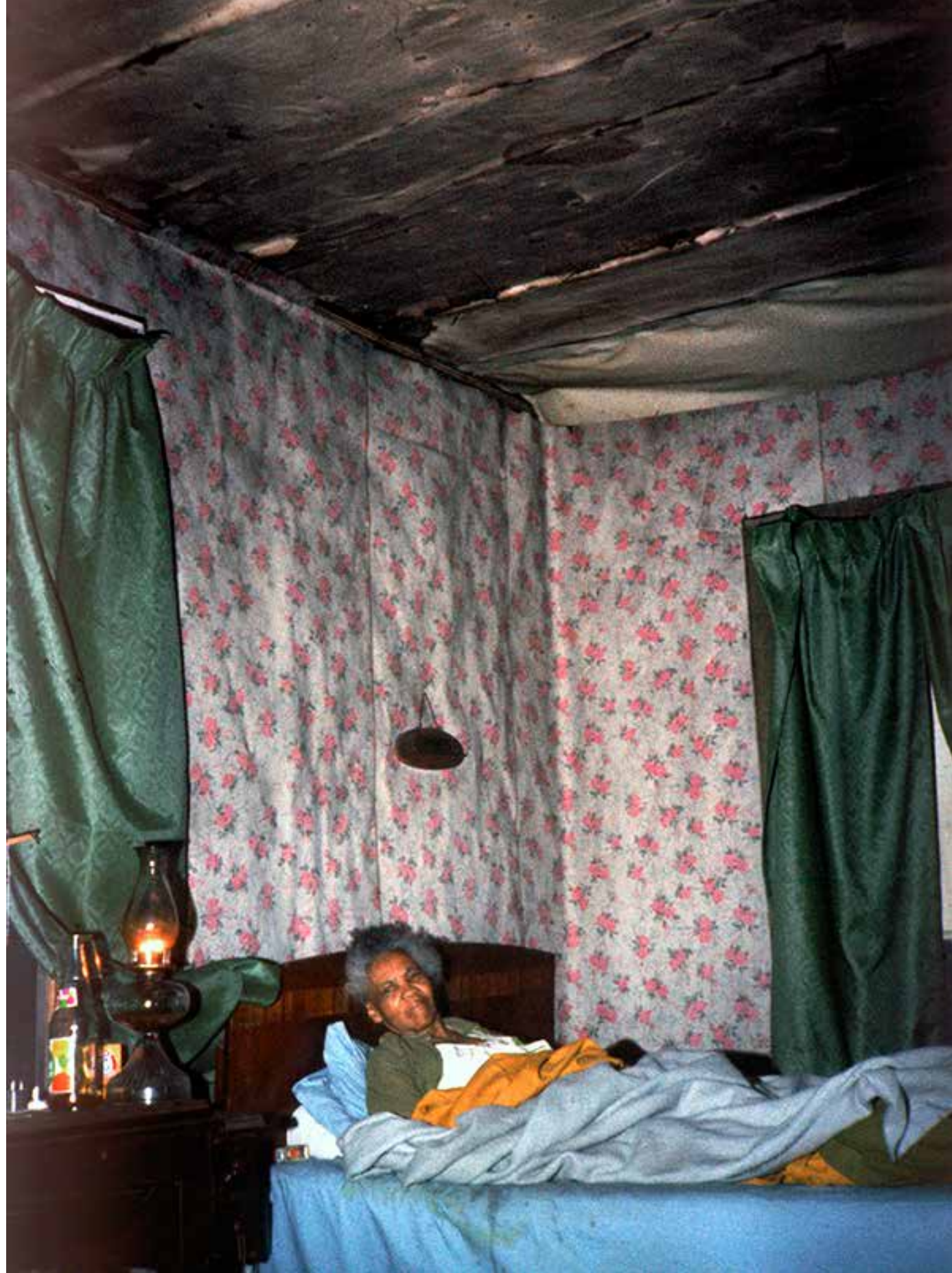
sørgede over, at de måtte lide på samme måde som hun. Et flertal af de hvide, der blev dræbt under borgerrettighedskampen, var faktisk jøder.

Ligeledes arrangeres de fleste af mine foredrag i USA i dag af dette mindretal, hvis historisk smertefulde erfaringer har givet dem en særlig indsigt i undertrykkelse. Deres solidaritet udspringer af et århundredlangt behov for konstant at overvåge ophobningen af den smerte og vrede i samfundet, som magthaverne traditionelt har manipuleret og vendt mod jøderne.

I både sorte amerikanske og brune danske ghettoer viser denne bitterhed sig i sporadisk antisemitisme blandt mennesker, som heller ikke føler sig elsket eller respekteret af samfundet.

1974 - Allendale County, SC

1974 - Tarboro, NC

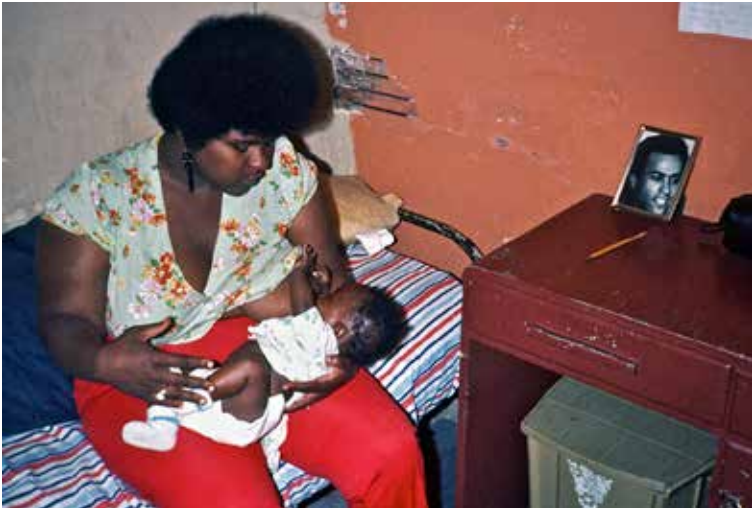
1975 - Bullock County, AL

1975 - Waynesboro, GA

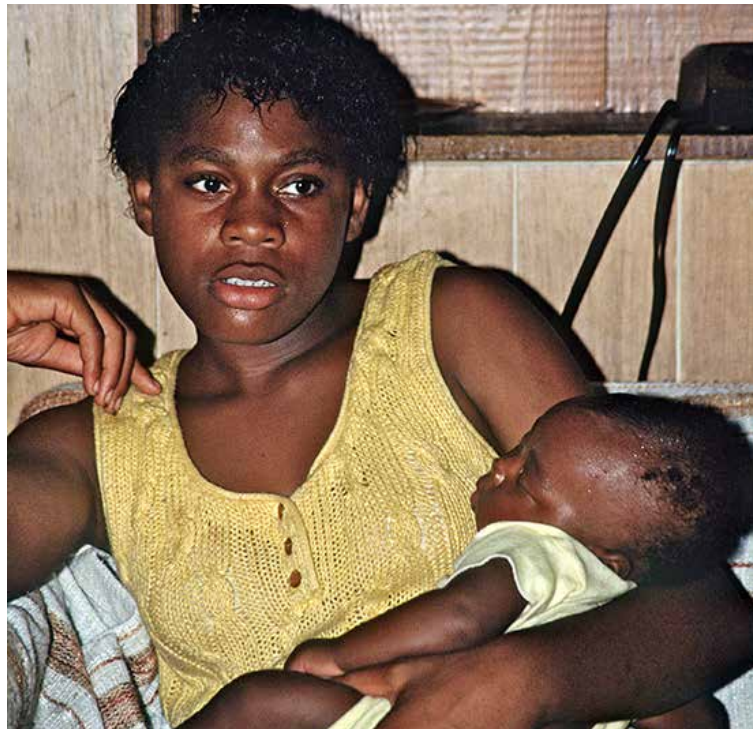
1975 - Notasulga, AL

1975 - Oakland, CA. Black Panther kvinde med Huey Newton foto

1972 - Detroit

1992 - Burke County, GA

1990 - Robert Taylor Homes, Chicago

Vores bevidste udstødelse af mødre på kontanthjælp

“In the context of the ‘welfare queen,’ the term ‘project’ becomes a loaded word, signifying not only a physical space but a societal project of degradation and neglect.” – Keeanga-Yamahatta Taylor, “Race for Profit”

Amerikanerne går ind for en vis social tryghed i alderdommen, men nægter at skabe et socialt sikkerhedsnet som i europæiske velfærdsstater. Hvor velfærdsstaten i teorien respekterer værdigheden, oplevede jeg, hvordan ”smid-væk-samfundet” bevidst nedbryder den gennem et netværk af spioner, der overvåger folk på det, amerikanerne ironisk nok kalder “velfærd”.

Selvom programmerne har ændret sig siden 80’erne, fortsætter en systematisk devaluering af de fattiges værdighed gennem intensiveret, digital kontrol med deres privatliv.

Slaveriets eftermæle, hvor familier blev splittet, lever videre i en politik, der reelt stadig bygger på idéen om, at fædre må forlade hjemmet, før mødre kan modtage bistand.

Reformerne i 1990’erne under Clinton skulle ”slutte velfærden, som vi kender den”, men gjorde i praksis systemet mere restriktivt og skubbede flere ud i fattigdom. Millioner af især sorte kvinder er fortsat fanget i en ond cirkel, hvor bistanden ikke rækker til at sikre en stabil fremtid for deres forsømte børn, da de nu må klare sig med lavtlønnede deltidsjob og dyr transport.

Populærkulturens figur ”the black welfare mother” forstærkes af nutidige politiske krav om ”arbejdspligt” og moralsk ansvar, som stadig primært er rettet mod minoriteter. Selvom flertallet af modtagere er hvide, består stereotyper om sorte socialhjælpsmødres dovenskab og promiskuitet.

Grusomheden mod disse stigmatiserede mødre udspringer af politikeres hysteriske fortællinger om “welfare queens” (Reagan) og “welfare cheaters” (Trump), der skal aflede opmærksomheden fra, hvordan de selv udleder milliarder i skattelettelser og subsidier til de rigeste.

Tavs medskyld: Vores rolle i overvågningsstaten

“Ondskab kræver ikke meget af den dominerende kaste andet end at læne sig tilbage og ikke gøre noget. Alt, hvad den har brug for fra tilskuere, er deres tavse meddelagtighed i den ondskab, der begås på deres vegne, selvom et kastesystem vil beskytte, og måske endda belønne, dem, der nedværdiger sig til at deltage i terroren.” - Isabel Wilkerson

I dette klima må de fattige klare sig gennem en labyrint af ydmygende procedurer for at få adgang til helt basale ressourcer. Mange står i kø fra fire om morgenen i frost og regn, blot for at opdage, at deres sag ikke bliver behandlet.

Hvis de får penge fra hemmelige kærester eller på anden måde prøver at supplere deres indkomst, tør de ofte ikke købe nyt udstyr, fordi systemets spioner konstant tjekker for spor efter en mand — og kan fjerne støtten. Jeg så alle tænkelige sadistiske kneb i brug, når jeg boede hos dem og måtte gemme mig under sengen eller i et skab, når spionerne dukkede op uanmeldt.

Mange kvinder kender ingen anden tilværelse og nedbrydes langsomt af isolation i hjemmet, fastholdt af fordummende tv-programmer. Amerikanerne forstår næppe, hvor grusomt dette system er, men det minder om, hvordan vi i Danmark behandler flygtninge og indvandrere med ”starthjælp”, der ligger under eksistensminimum.

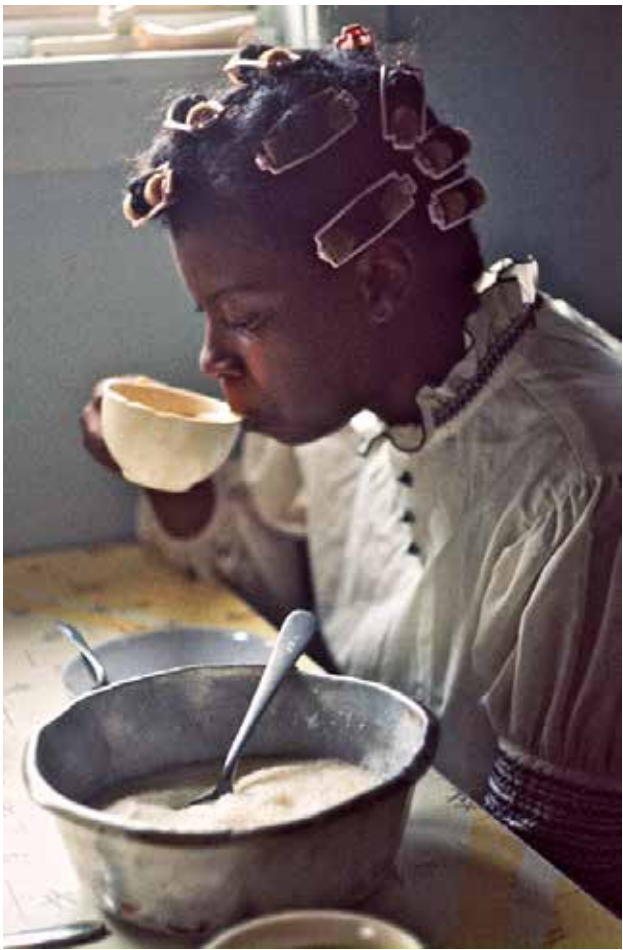
Efter 1996 ændrede Kongressen ”velfærd” (AFDC) til TANF med strenge arbejdskrav og tidsbegrænsninger, samtidig med at globaliseringen fjernede ufaglært arbejde og bolig- og transportudgifter steg.

I dag modtager alle fattige tilsammen blot 16,5 milliarder dollars årligt — ofte kun 1.800 dollars pr. familie — mens landbrugsstøtten er over 30 milliarder. Det gør de fattigste endnu mere sårbare.

Da jeg ankom i 1970’erne, ejede den rigeste ene procent omkring 10 procent af USA’s formue. I 2021 var deres andel vokset til 32 procent.

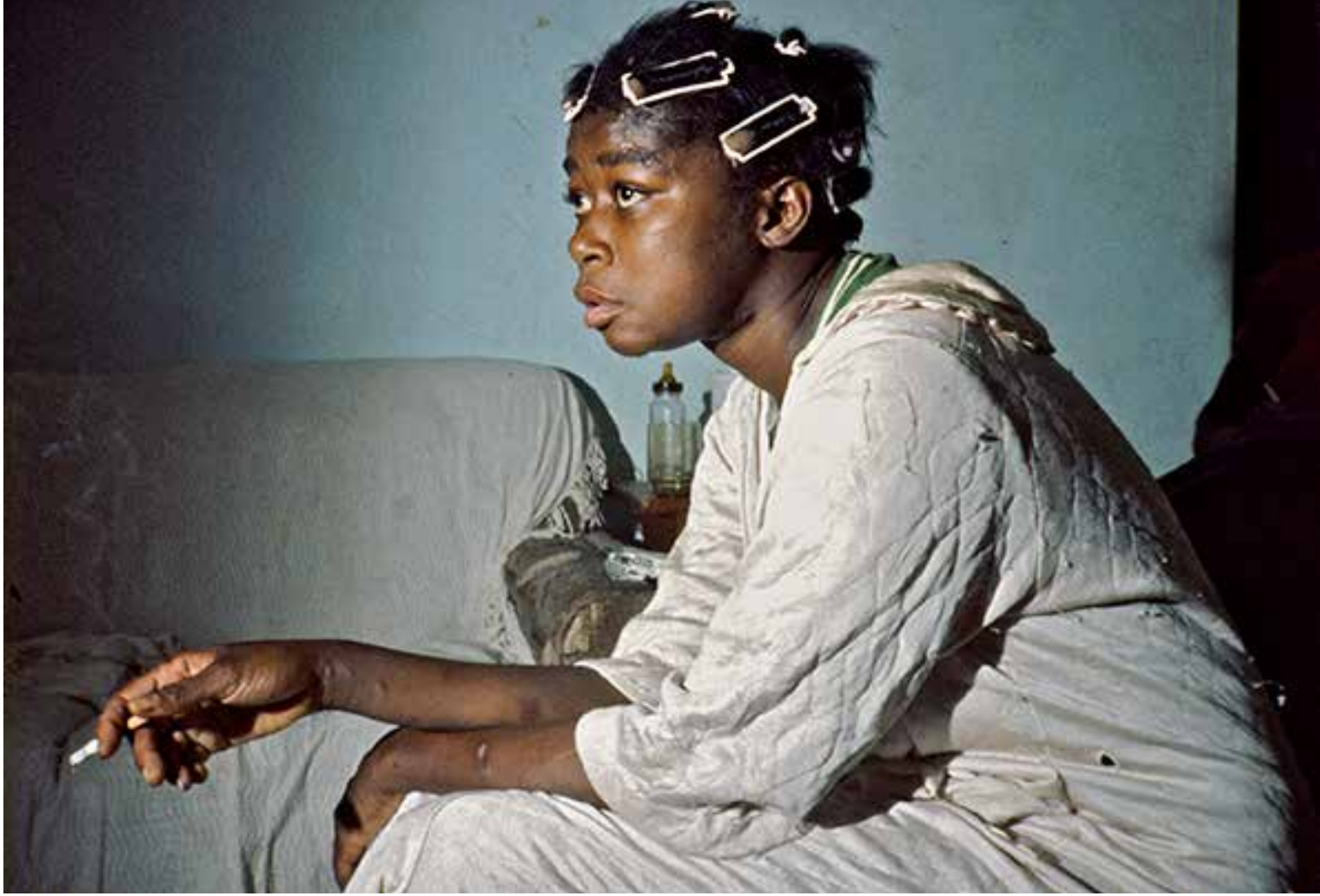
1978 - Augusta, GA

1974 - Greensboro, NC

1973 - Greensboro, NC - "Skønheden og udyret" har jeg altid kaldt dette foto af Baggie og Nixon midt under Watergate-skandalen

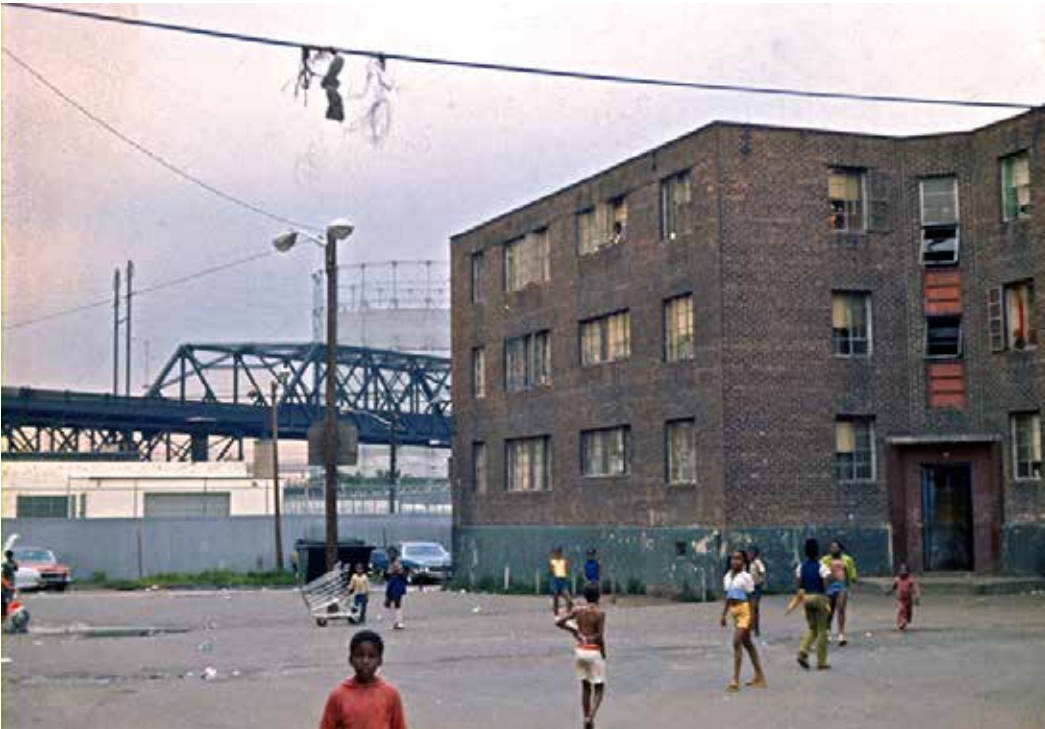

1974 - Jersey City, NJ

Fattiggården for VORES

"The 'projects' were not just buildings full of people, but a symbol of how the country felt about us and what it felt we deserved." – Jesmyn Ward, author of "Salvage the Bones."

Amerikanske bistandsmødre placeres ofte i socialt boligbyggeri nær lossepladser eller motorveje, hvor jorden er billig. Disse moderne "fattiggårde" skjuler den officielle bandlysning af urørlige kasteløse. Hver by rummer sådanne umenneskeliggørende "projects", der isolerer og skaber en paria-kultur så destruktiv, at menneskene til sidst bliver ubrugelige for samfundet. Når "velfærdsmoderen" først er afsondret, kan vi andre fortsætte med at give hende skylden uden nogensinde at se lidelserne, vi påfører.

1974 - Jersey City, NJ

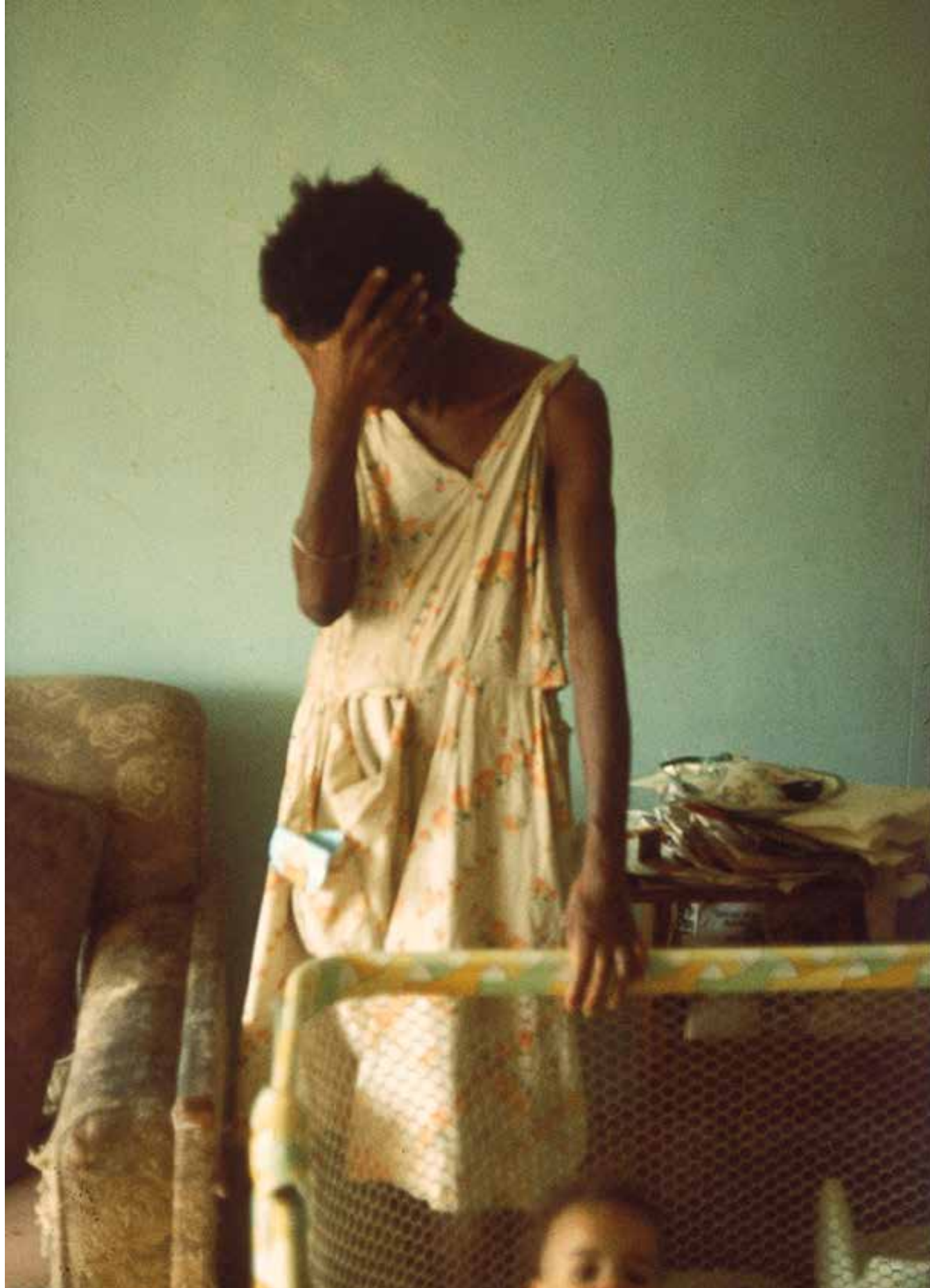
.....urørlige børn

I denne isolation – og følelsen af at være samfundets skraldespand – bliver børnene let trukket mod kriminalitet. Da jeg boede hos Nell Hall [side 314], opdagede jeg, at hun ofte undlod både socialkontor og indkøb af frygt for at gå gennem sin egen sin egen fattiggård.

Det er børnene og samfundet, der taber. Mens 5–10 procent af børn i Europas velfærdsstater vokser op i fattigdom (2,9 procent i Danmark), er 20,9 procent af amerikanske børn nu så mærket af fattigdom, at mange risikerer at blive ubrugelige i fremtidens højteknologiske verden. Intet samfund kan overleve i det benhårde globaliseringsræs med et så massivt tab af menneskeligt potentiale.

1992 - Burke County, GA

1974 - Jersey City, NJ

1974 - Charleston, SC

1974 - Charleston, SC

1974 - Jersey City, NJ

1972 -Baltimore - Joann og Alfrida med brødrene

1972 - Baltimore - Claudette i sit lavt betalte service job

Min overfaldsmand i Baltimore – og det system der skabte ham

"I born into this city, raised in those streets. I seen the best of Baltimore, the worst of Baltimore. I seen people living their best life, I seen people lost in the struggle. I seen people turn to crime to survive, I seen people find their salvation. I've seen it all." - Tupac Shakur, Baltimore native and rapper

De, der fanges i underklassens onde cirkel af afhængighed og desperation, ender ofte i kriminalitet for at overleve. Sådan gik det min ven Alphonso i Baltimore. Vi mødtes i 1971, da han og hans gadebande forsøgte at røve mig.

Hans kone, Claudette, arbejdede i en kaffebar og tjente kun omkring en tredjedel af den laveste danske løn. USA har en enorm underverden med millioner af servicearbejdere, der udnyttes, fordi Kongressen nægter at fastsætte en anstændig mindsteløn.

Alphonso og hans kone elskede hinanden og deres seks børn, og det smertede ham, at han ikke kunne finde et arbejde, der kunne forsørge familien. Det var mit første år i USA, og jeg blev chokeret over at høre, at der ikke var nogen hjælp at hente for dem.

Jeg kom fra et land, hvor selv nyuddannede får hjælp, indtil de finder job, så jeg blev dybt berørt over, at han blev tvunget ud i røveri. Jeg fulgte ham endda, når han stjal sko til børnene, og blev introduceret til Baltimores kriminelle underverden. Tyverierne gjorde det muligt for ham at skabe et pænt hjem og indimellem leje en bil for at tage familien på picnic.

Da jeg kom tilbage et år senere, nægtede børnene først at fortælle mig, hvorfor de var triste. Jeg fandt, at Alphonso havde fået seks års fængsel. Da jeg besøgte ham i fængslet, opdagede jeg, at hans ældste søn sad fængslet sammen med ham; efter faderens dom havde han forsøgt at røve en bank for at dække familiens tabte indkomst.

Her ses Claudette på besøg. I seks år kunne hun ikke røre sin mand og kun høre ham gennem larmende telefoner. Tusinder af sorte ægteskaber er blevet ødelagt på denne måde.

Det moderne samfund har dermed institutionaliseret slaveriets arv ved at splitte sorte familier og fastholde dem i en underklasse – så de bedrestillede kan få service til kunstigt lave priser, mens vi frygter det mindretal, der opgiver og tyr til kriminalitet.

Før Alphonso blev kriminel, var han aktiv i De Sorte Pantere for at forbedre vilkårene for det "lumpenproletariat", han tilhørte. Men da bevægelsen blev knust af FBI, mistede han troen på forandring og endte som både heroinmisbruger og narkosælger i sin bande.

1973 Baltimore - døtrene Joann og Alfrida da de fortæller mig at Alphonso er kommet i fængsel. I dag er det mest Joann jeg e-mailer med efter Alphonsos død i 2014.

1971 -Baltimore - Alphonso med sønnen Nathaniel (se ham næste side)

1971 -Baltimore

1973 -Baltimore - Alphonso Makell og hans kone Claudette

2011 -Min kone og datter i fællesbøn med Alphonso

2003 - Gensyn med Alphonso efter at han i nogle år var ind og ud af fængsler

Alphonsos underklasse-stereotype forvandling fra forbrydelse til frelse

"I was lost in a world of drugs and violence, but I never gave up hope. I knew that there was something better out there for me. And I finally found it in God. He saved my life, and he gave me a new purpose." – Ice Cube

At de fleste hvide ikke ønsker at fastholde nogen i et slavesystem, så jeg på deres spørgsmål efter mine foredrag: "Hvad kan jeg gøre?" Jeg var først frustreret over ikke at have en godt svar, men sjovt nok gav denne bog mig svaret også på min egen hvide afmagtsfølelse.

Da bogen blev en bestseller i Europa og amerikanske forlag ville udgive den, opdagede jeg, at ingen af dem havde en eneste sort ansat – bortset fra lavt lønnede servicefolk. Jeg ville ikke støtte denne institutionaliserede racisme, og derfor lod jeg bogen trykke i Danmark og sejle til USA, så racismens ofre selv kunne tjene lidt på den. Det udviklede sig til et stort netværk af gadesælgere i storbyghettoerne.

Jeg fik især hjemløse og kriminelle – som Alphonsos bande – i gang med salget. Genialt, syntes de, for så "kan vi få penge til narkoen uden at ryge i spjældet". Men vigtigere var, at vi skabte dialog mellem hvide og sorte – det alt anti-racismearbejde jo handler om.

For at sælge bogen måtte mine gangster-sælgere – der normalt mødte hvide med vrede – pludselig være imødekommende uden at skabe frygt i de hvide. "Slå ikke de hvide ned med pistolerne, men med min bog," sagde jeg. "Den har jo alle jeres vredes argumenter," prøvede jeg at undervise disse udstødte med næsten samme ord som når jeg underviste universiteternes hvide vindere: "Frygt ikke de sorte – prøv at elske dem og se al den kærlighed, I får igen." Indlevelse var første skridt mod forsoning. Det blev et eksperiment uden stor samfundseffekt, men med uvurderlige møder mellem to verdener. Særligt når jeg havde gangster-søner som Alphonso med i skolerne for selv at tale til eleverne og få dem overtalt til at komme ind i ghettoerne for at købe bøger af hans bande.

Ikke alt gik glat. Alphonsos søn Nathaniel og en sælger i Philadelphia blev myrdet, før de nåede at afregne med mig, og mange bøger i hjemløses indkøbsvogne blev ødelagt af regn. Men dialogsamarbejdet lærte både dem og mig noget om grænser og muligheder.

Selv om Alphonso ofte var væk, når jeg kom med bøger, gik det først sent op for mig, hvor stor en synder han var. I 2005 sagde han til min kone: "Jeg fatter ikke, hvad der skete, da vi som unge forsøgte at røve din mand og blev venner.

For som du ved, Vibeke, er ikke et af Vorherres bedste børn. Siden jeg mødte Jacob, har jeg været i fængsel over 40 gange og dræbt to. Bare sidste år blev otte myrdet i min husblok."

Da jeg tog hans datter Joann med til mit lysbilledshow på Johns Hopkins Medical School, var universitetet nærmest et Fort Knox, så bange var de for Alphonsos bande, som huserede ude i gaderne omkring universitetet, hvor en af lægerne blev fundet kidnappet i et bagagerum.

Men miraklet ville, at begge gangsterens døtre blev gift med præster, og de fik ham på hans gamle dage til at gå i kirke. Nu kunne jeg ikke finde ham ude i gaderne hele søndagen, lørdagen og onsdag aften, hvor han stod i kirken og råbte: "Hallelujah, I was a sinner, but I found God."

Fra nu af skulle jeg tilmed læse Biblen med ham, mens min kone og datter blev trukket ind i fællesbøn.

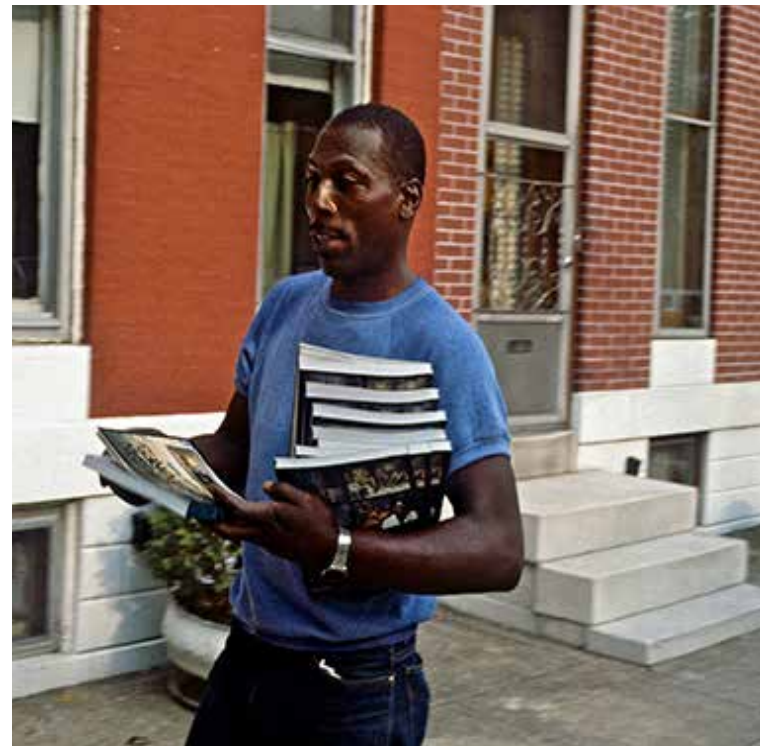
Jeg havde altid set godheden i Alphonso, og så nu, gennem hans døtres engagement hvor lidt der egentlig skulle til for at sætte ham fri – nøjagtigt som jeg med årene så det hos så mange andre af vredens børn, jeg havde kendt og som til sidst blev hjulpet fri fra "syndens" lænker af frelsende engle. Arvesynden må derfor aldrig blive en sovepude, men et nådigt kald til vores aktive indgriben.

1985 i gaderne ved Johns Hopkins Medical School. Jeg leverer bøger til Alphonsos søn, Nathaniel Makell, som blev myrdet før han fik afregnet

1986 -Alphonsos bande sælger bøger fra deres "bandepakke"

Alphonso sælger bøger . De fleste i banden døde af mord eller AIDS

1975 - San Francisco

1973 - Baltimore - 26-årig kvinde skudt af sin arbejdsløse mand

1973 - Liberty City, FL

1973 - Zebulon, NC. Hugh, der ses her, tilbragte siden mange år i Central Prison

Når løgneren bliver sandhed:

"The effects of internalized racism can be seen in many aspects of black life, from education and employment to health and mental health. It is a serious issue that needs to be addressed in order to create a more just and equitable society," - bell hooks

I 80'erne hørte jeg ofte liberale hvide forklare de økonomiske angreb på "den dysfunktionelle sorte familie" med deres teori om, at slaveriet havde gjort mænd "umandige" og kvinder hårde for at overleve.

Dette "matriarkat" skulle have skabt en børneopdragelse, der gentog et "virvar af patologi" og producerede en befolkning uden udsigt til succes. Tankegangen stammer fra Johnson-regeringens Moynihan-rapport, men det er uklart, om rappor-

ten blot reflekterede tidens racisme og patriarkalske strukturer og dens tendens til at skyde skylden på ofre.

Når både konservative og liberale overtager denne "progressive" borgerrettigheds-tænkning, opstår spørgsmålet: Hvad kom først? Den massive gaslighting ovenfra, der fik de undertrykte til at tvivle på deres egne erfaringer, eller deres reaktion på fortsat undertrykkelse, som syntes at "bekræfte" mønsteret og til at tro på de myter, der retfærdiggør magtstrukturen?

Hvide forsøg på at fremstille sorte mænd som svage blev internaliseret og skabte lavt selvværd hos dem, der i forvejen stod nederst.

Den hvide fortælling, der spiser den sorte familie indefra

Det førte til, at mænd i underklassen nedvurderede deres evner og opgav uddannelse og jobtræning, hvilket igen "bekræftede" stereotyperne. Jeg så i 80'erne den voksende kløft mellem mænd og kvinder i ghettoen som et nyt herre-slavesystem, hvori 'slaven' ikke længere var nødvendig.

De ufaglærte jobs var flyttet til udviklingslandene, og amerikanske sorte eller europæiske indvandrere var pludselig blevet overflødige.

I dag ser især venstreorienterede denne udvikling som "systemisk racisme." Men ved at skyde skylden på et abstrakt system undgår vi endnu en gang at tage ansvar for vores egen diskrimination. Den stædige hvide modstand mod positiv særbehandling, der kunne have løftet sorte gennem

den højere uddannelse, der giver adgang til middelklassen, blev ved med at vokse — indtil Højesteret i 2023 afskaffede "affirmative action".

Vi i den dominerende kaste må spørge os selv, hvilket ansvar vi bærer for den politiske retorik, der bidrager til at gøre den underordnede kaste fattigere. I svære øjeblikke falder vi selv i de racistiske selvmodsigelser, som politikere udnytter.

Når ægteskabelig vold stiger blandt sorte — eller blandt indvandrere i Danmark — ser vi kun tragedien hos de undertrykte og ignorerer den skade, vores sygelige fiksering på offeret gør på vores egen psyke. Når en 26-årig kvinde bliver skudt af sin arbejdsløse mand, må vi spørge os selv: Hvilken rolle har vi spillet i denne tragedie?

1975 - Troy, AL

Modstand mod kasteblandet kærlighed

“Intermarriage is one of the most provocative words in the English language.” — Clotye Murdock Larsson, Marriage Across the Color Line

Historisk har modstanden mod raceblandede ægteskaber dybe rødder i den amerikanske psyke, formet af slaveri og systematisk undertrykkelse. Mens den sorte mand blev fremstillet som en trussel, blev den sorte kvinde udsat for systematisk dehumanisering.

Få lande har udsat en hel gruppe kvinder for systematisk voldtægt og bagefter lagt skylden på ofrene. Den sorte kvinde blev offentligt ydmyget, solgt og pisket nøgen for at dække over den hvide skyld. Samtidig blev den hvide kvindes angst for at “miste” sin mand næret af racistiske myter om sorte kvinders moral.

Denne nedvurdering har skabt dybe sår, som sorte kvinder bærer i dag. På Harvard Law School oplevede jeg dette, da studerende diskuterede mine få fotografier af barbrystede kvinder – billeder, der siden er blevet anerkendt som kunst.

De mente ikke, at jeg havde udnyttet disse kvinder, der trods gruppepres havde givet mig husly som vagabond. For de vidste, at sorte kvinder har udviklet stærke forsvarsmekanismer mod hvide mænd efter århundreders misbrug. Efter grundig debat besluttede de, at jeg kunne bruge billederne, så længe jeg forklarede denne historiske kontekst for hvide tilskuere. Deres ubehag over mine fotografier udsprang også af, at mange sorte kvinder har internaliseret skønhedsideal, der nedvurderer sort nøgenhed.

Selv når en sort kvinde vælger et forhold til en hvid mand, møder hun ofte modstand fra sin familie. Leslie og jeg elskede hinanden og blaffede konstant land og rige rundt for at mødes. Vi ville giftes, men hendes familie – trods deres varme følelser for mig – var kategorisk imod ægteskab med en hvid (og ovenikøbet fattig vagabond).

Leslie fik siden et barn med en anden hvid mand, og jeg så samme mønster hos mine få sorte kærester: de giftede sig siden med hvide, mens ingen af deres søskende gjorde det.

Mine få blandede forhold var derfor resultatet af, at nogle usædvanlige kvinder bevidst brød med deres gruppes sociale kontrol, der skulle beskytte dem mod undertrykkelse.

Den samme form for social kontrol findes hos andre minoriteter, som jøder og europæiske muslimer, der modarbejder ægteskaber uden for gruppen. Dynamikken er genkendelig: ønsket om beskyttelse bliver samtidig en form for indespærring. Parallellen til Europa er tydelig, hvor kvinder under 2. verdenskrig blev straffet for forhold til tyske soldater. I dag kan vi have svært ved at forstå den vold vi dengang udøvede mod kærlighed, men mekanismen bag ”forræderi” mod gruppen består.

I Europa ser vi fortsat stærk social kontrol, der modarbejder ægteskaber med majoriteten. I USA, hvor mange muslimer føler sig mere velkomne, gifter næsten 40 procent sig med hvide eller kristne, mens kun 6 procent af sorte indgår blandede ægteskaber.

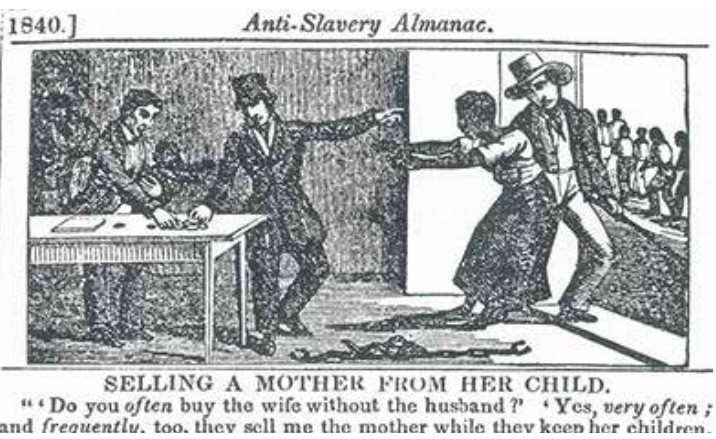
2004 - fejring af 30-års jubilæet for brylluppet, som den sociale kontrol havde stjålet fra os og igen i 2014 - vores 40-års jubilæum

Se min kæreste Leslie om vores oprør mod den sociale kontrol i tv-filmen her fra 2015

1973 - Hartford, CT - min kæreste Leslie

1974 - Charleston, SC - Barne pige passer barn fra rigmandshjemmet bagved - 1975 - Philadelphia; MS. - Leonora; datter af min ekskones skolekammerat

Den dobbelte binding: Sorte kvinder som både omsorgspersoner og devaluerede tjenere

“Black women are called, in the folklore that so aptly identifies one’s status in society, ‘the mule of the world,’ because we have been handed the burdens that everyone else - everyone else - refused to carry.” - Alice Walker, *In Search of Our Mothers’ Gardens*

Sorte kvinder har historisk båret en tung byrde i hvide husstande – både som omsorgspersoner og devaluerede tjenere. Mange blev tvunget til at opdrage hvide børn og dermed fjernet fra deres egne familier. De forventedes at udvise hengivenhed og omsorg, mens de samtidig blev betragtet som underordnede i et samfund, der nægtede at anerkende deres fulde menneskelighed.

I Syden blev den hvide kvinde idealiseret, mens Aunt Jemima-figuren gjorde den sorte kvinde til den selvopofrende “mama”,

som i den raciale mytologi elskede sine hvide børn lige så højt som sine egne.

Hun skulle skjule sine følelser og fremstilles som ekstremt stærk og udholdende – ofte stereotypiseret som den, der måtte disciplinere sine egne børn med hård hånd for at forberede dem på et racistisk samfund. Jeg fandt dog ikke opdragelsen hårdere end i andre ghettoiserede miljøer, f. eks. i Danmark.

Denne dehumanisering skadede også undertrykkerne. I Sydens paradoksale kultur holdt den hvide elite fast i en offentlig adskillelse af racer, men forsøgte at ophæve den i hjemmet.

Hvor destruktivt dette hykleriske dobbeltbudskab var for de hvide børn, hørte jeg ofte i workshops på eliteuniversiteter. Mange fortalte med gråd i stemmen, hvordan de havde knyttet livsvarige bånd til

deres sorte barnepiger – ofte stærkere end til deres egne travle forældre.

Men kærligheden var forbundet med skam, når forældrene kom uventet hjem og “fangede” dem i en intim stund med deres barnepige. “Jeg frøs af skam”, sagde de – følelser, de tidligt havde lært var forbudte over for sorte, og som stadig hjemsøgte dem som voksne.

Skyldfølelsen præger også de voksne. New York Post beskrev i 2018 en sag, hvor en hvid mor ved en fejl sendte en racistisk sms om sin sorte barnepige til barnepigen selv. I stedet for at se hende i øjnene, fyrede hun hende – hvorefter barnepigen sagsøgte den rige finansfamilie for kontraktbrud. Hændelsen viser, at selvom forholdene formelt har ændret sig, ligger racespændinger og magtforhold stadig lige under overfladen i nutidens hjem.

1974 - Ocala, FL - Barne pige for millionær og filantrop for de fattige

2015 - NY - Barne pige hos de rige på 5th Ave

1974 - Charleston, SC - Sorte barnepiger passer hvide børn

1974 - Tarboro, NC

1974 - Astoria, Queens, NY

1975 - Seattle

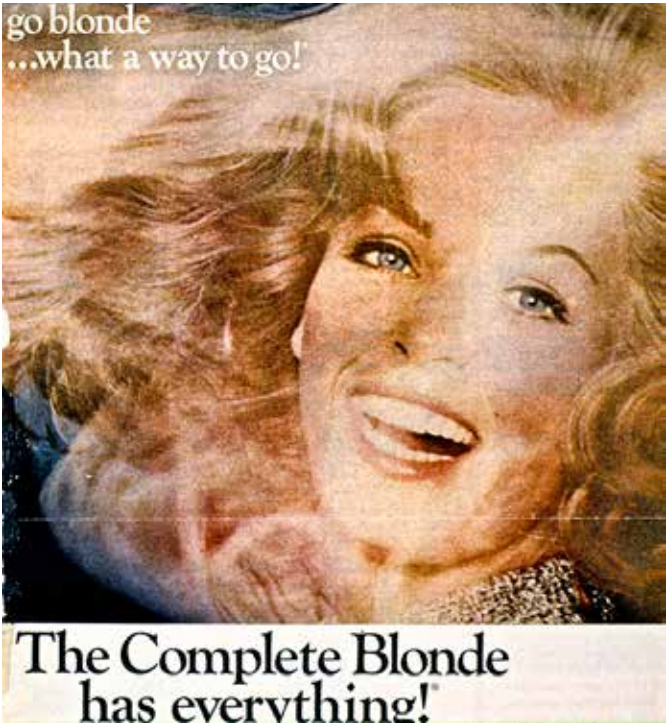
1975 - San Francisco

Gaslighting og selvhad: Når huden bliver et fængsel

"It's funny about 'passing.' We disapprove of it and at the same time condone it. It excites our contempt and yet we rather admire it. We shy away from it with an odd kind of revulsion, but we protect it." - Nella Larsen's novel "Passing"

Den historiske dyrkelse af en "ren" og idealiseret hvid kvindelighed fortsætter med at forme skønhedsstandarder i reklame og populærkultur og har haft en ødelæggende virkning på ikke-hvide og religiøst tildækkede kvinder. Gennem generationer har de fået at vide, at lys hud og glat hår er det eneste skønhedsideal.

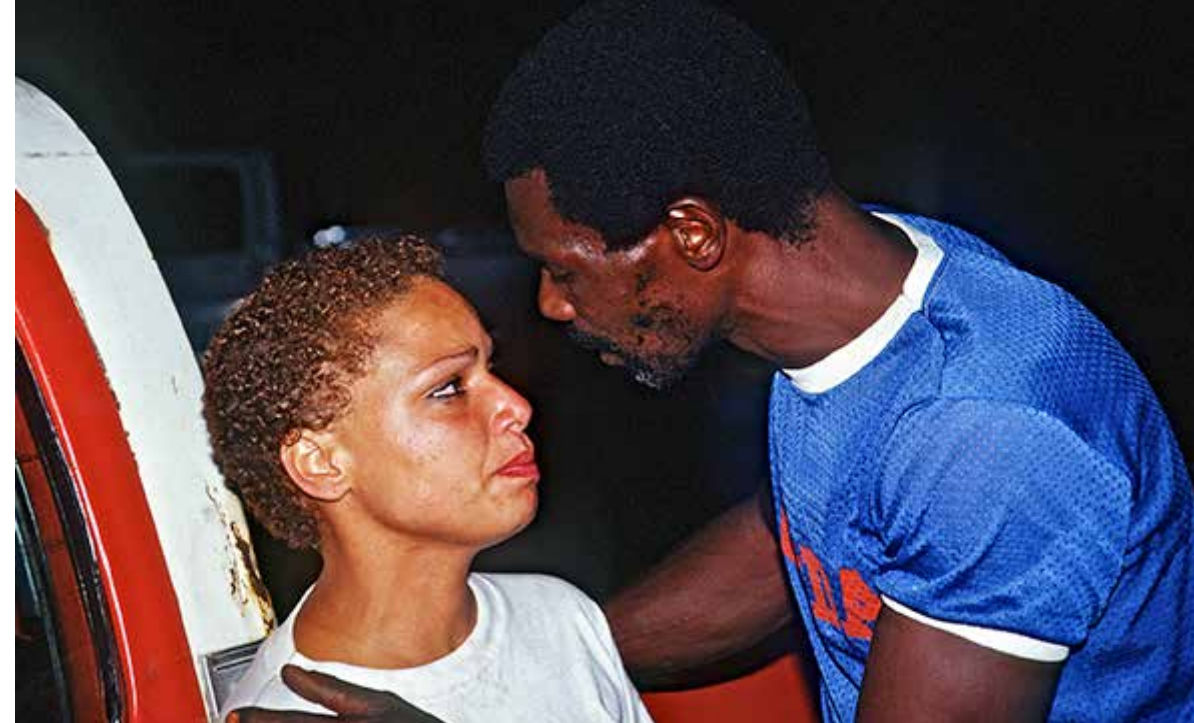
Resultatet blev hudblegende cremer og smertefulde hårudretninger for at kunne "passere" som hvide. Disse praksisser blev ikke kun en fysisk, men også en psykologisk byrde, der nedbrød selvværd og identitet. Deres børn, der måtte igennem samme tortur med fladejern opvarmet over gas, lærte uundgåeligt, at hvis de skulle udholde så megen smerte for at blive acceptable, måtte de være "grimme" fra begyndelsen. Selv om "Black is Beautiful"-bevægelsen udfordrede disse idealer, hører jeg fortsat ikke-hvide børn bebrejde og plage hinanden for mørk hud og krøllet hår. Vores massive kulturelle gaslighting har efterladt dybe og vedvarende spor.

1990 - Chicago

1974 - Astoria, Queens, NY

1992 - Bullock County, AL

1995 - Pahokee, FL

Kaste og køn: Om volden mod sorte og brune kvinder

"The urgency of addressing violence against women of color is also about a larger question of narrative: whose story matters, whose life is valuable?" - Kimberlé Crenshaw

Historisk har ikke-hvide kvinder stået over for flere lag af intersektionel vold. De skænderier, jeg så i underklassehjem, fik mig ofte til at tro, at mange sorte mænds kvindesyn var blevet formet af hvide idealer. Det mest deprimerende er ikke, at næsten 70 procent af sorte familier i dag kun har én forælder, men det, jeg ser i de familier, der stadig hænger sammen. Intet gør mere ondt end at høre den internaliserede hvide nedvurdering – "You ain't shit, nigger" og "ugly bitch" – genlyde mellem ulykkelige partnere, mens børnene tager selvforagten til sig: "Jeg er værre end skidt!"

Volden mod sorte kvinder er skræmmende synlig i statistikkerne: En tredjedel af alle hustrumord i USA begås af sorte mænd, selvom sorte kun udgør 13 procent af befolkningen. Fysisk og psykisk vold er høj overalt i verden, men at volden mod sorte kvinder er 35 procent højere end mod hvi-

de afspejler især fraværet af stabile jobmuligheder for sorte mænd.

I Danmark er volden mod indvandrerkvinder nu så kraftigt stigende, at de udgør 42 procent af beboerne på krisecentre. Også her ser vi volden som noget "deres kultur" bærer skylden for – i stedet for at erkende vores egen rolle i marginaliseringen.

Vi overser, at vores afvisning, afstandtagen og manglende inklusion skaber præcis den samme dynamik, som hvide amerikanere forsøgte at placere hos sorte: en oplevelse af ikke at være elsket eller ønsket. Resultatet er, at ofrene lukker sig inde i de miljøer, de længes efter at undslippe. Volden, vi udøver ved at nægte dem tilhørsforhold, vender til sidst tilbage som et angreb på både dem og vores egen sociale sammenhængskraft.

Intersektionalitet tvinger os derfor til at undersøge "vores" medansvar — uden at glide over i paternalistiske fortællinger, der endnu en gang reducerer de berørte til passive ofre.

Bessie Christian, der ses på side 201, taler om den vold, hun blev udsat for af sin mand

2003 - Philadelphia, MS

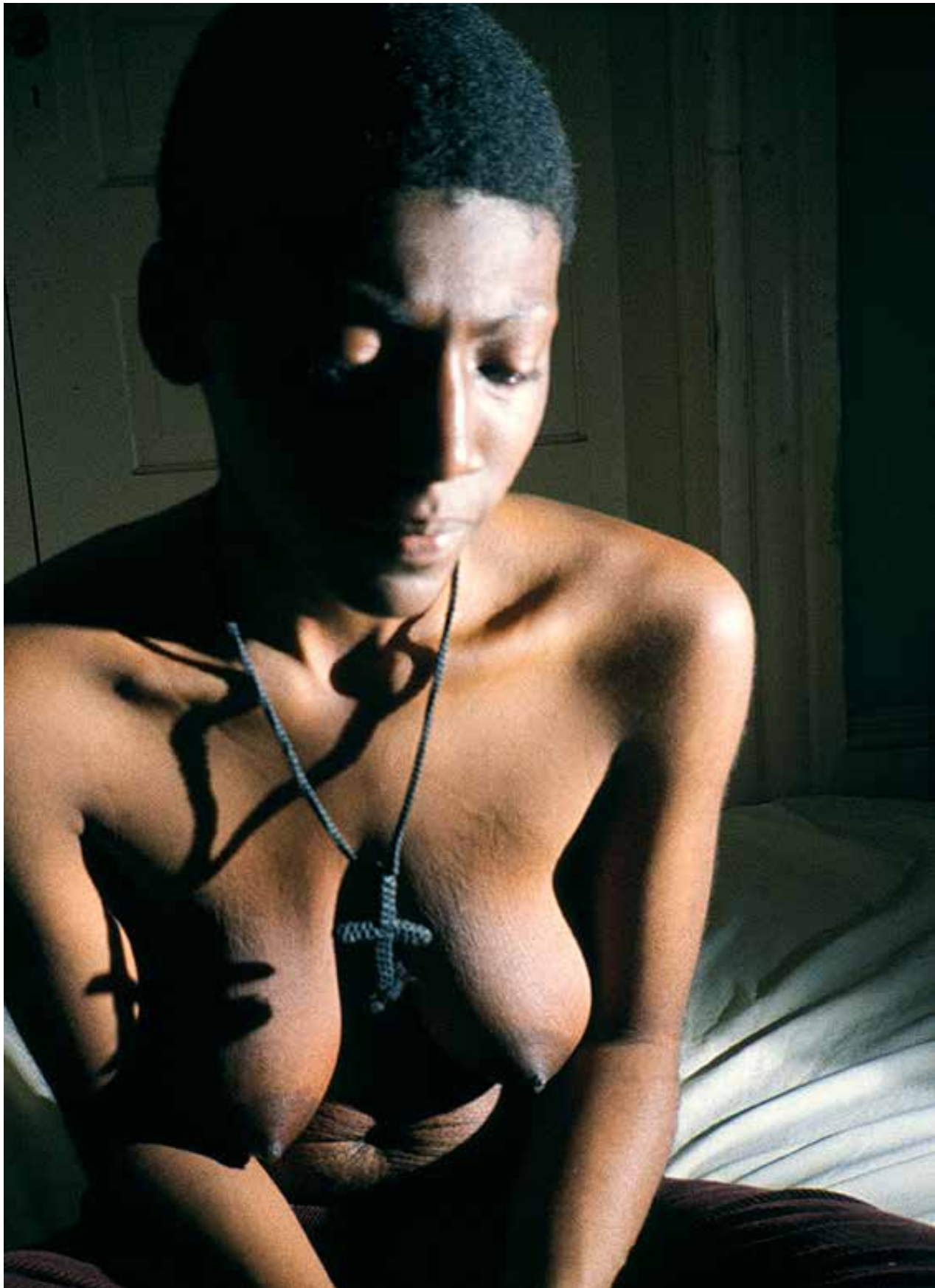
1996 - Selma, AL

1975 - San Francisco

1974 - NYC

1974 - Jacksonville, Fl og th i 1980 da Diane modtog min bog med historien plus Annie Hedwards plakat

Lukas 7, 36-50 - Den Barmhjertige Samaritaner – i amerikansk version

“Violence is mapped onto black women’s lives so early and so deeply that survival itself becomes an act of resistance.”
—Saidiya Hartman

“Black women’s rage is a reasonable response to a world that refuses to protect them.” —Brittney Cooper

Den eneste gang, det lykkedes mig at tale nogen fra et overfald, var i Greensboro, North Carolina. Jeg boede hos den sorte socialrådgiver Tony, hvis far ejede en af de værste barer i ghettoen. Jeg tilbragte mange aftener der og mødte en nat to kvinder af den kriminelle type, som ville have mig med hjem. Først stjal vi noget vin i en butik og løb ud til en ventende taxa. Da vi kørte, spurgte jeg nysgerrigt, hvordan de ville betale, velvidende at de ingen penge havde. ”Bare rolig,” sagde de. ”Når vi kommer frem, slår vi ham ned og tager hans penge.”

Dette kom lidt bag på mig, da jeg ikke havde prøvet at slå en taxachauffør ned før, men jeg havde lært i Amerika ikke at sige noget. Men i samme øjeblik chaufføren vendte sig for at spørge om noget, genkendte jeg ham: Det var Tonys bedstefar, ejeren af byens største sorte taxaselskab. For en gangs skyld greb jeg ind. Jeg råbte ”Stop!” og sagde, at han ville få betaling næste dag gennem sit barnebarn. Derefter rev jeg håndtasken med pistolen ud af pigens hånd og skubbede dem begge ud på gaden. De stirrede vantro, og jeg råbte efter dem: ”Det er jo Tonys bedstefar, I fjolser!” De ville næppe have stoppet alligevel, men nu havde de i det mindste ingen chance for at skade ham.

Jeg blev ofte rystet over den brutalitet, som nogle af disse kvinder udviste, mod både mænd og kvinder. Netop derfor føltes

det overvældende, når vi kunne få et øjebliks ægte venskab, hvori jeg fik et glimt af den varme menneskelighed under deres hårde skal af vold og tvetungethed (”backstabbing”).

Volden prægede deres hverdag så dybt, at omsorg og ømhed sjældent havde plads til at blomstre. Deres længsel efter et andet liv var ægte, men den voldelige dynamik omkring dem gjorde det svært for dem at handle anderledes. Længslen blev alt for ofte kvalt af presset og spændingerne fra ghettosens andre fanger. Bedrestillede sorte og hvide forstod sjældent denne kamp og viste ofte en foragt for ghettokulturen, som kun forværrede forholdene.

Den empati og varme, som kunne have blomstret i et mere støttende miljø, var svær at fastholde under de omstændigheder, jeg oplevede. Det var hjerteskrærende at se, hvordan volden var blevet så meget en del af deres dagligdag, at selv deres forsøg på at udøve omsorg ofte blev præget af brutalitet.

En regnvejrsaften i Jacksonville, Florida, mødte jeg en venlig kvinde, Diane, hvis mor dog ikke ville lade en hvid overnatte. En anden veninde, der var prostitueret, kunne heller ikke hjælpe, da hendes fyr nægtede mig husly. Vi vandrede rundt hele aftenen for at finde et sted.

Til sidst aftalte kvinderne, at veninden skulle ”turn a trick” på en hvid taxachauffør, mens jeg ventede i en kaffebar.

Nogen tid senere kom de helt oprevne løbende tilbage og sagde, at jeg skulle skynde mig. Vi fik et motelværelse, og jeg så, at de havde langt mere end de sædvanlige ti dollars for en »blowjob« på gaden, men de ville ikke fortælle mig hvordan.

Først senere fandt jeg ud af, hvad der var sket. Hun havde lokket manden ind i en

mørk gyde, udført ”jobbet” og så pludselig grebet en mursten og slået ham.

Da han ikke faldt om, brugte hun et stålrør, indtil han så ud til at være død, tog hans tegnebog og løb væk. Hun følte, at hun lige så godt kunne tage lidt mere end de ti dollars, så hun kunne nyde aftenen med et skud heroin. Men da vi alle tre lå i motel-sengen, fik de to dybt religiøse kvinder sjælekvaler og bad i timevis: »Åh Gud, lad ham ikke dø!« mellem de febrilske forsøge på at finde en vene at sprøjte i.

Allerede næste morgen var det hele glemt. De var mere bekymrede for at sove over sig, så de kom for sent til søndagsgudstjenesten, hvor de skulle synge i kirkecoret.

Brev til amerikansk ven

PS. Jeg fulgte begge mine ”barmhjertige samaritanere” i mange år, men da jeg i 2003 besøgte Diane igen, sad en lille pige på verandaen og sagde: ”Bedstemor er i fængsel.” Hun sad nu i det samme topsikrede fængsel som to andre kvinder fra denne bog — alle tre bedstemødre. Som jeg altid spørger mine europæiske tilhørere: Har du nogensinde kendt én bedstemor i fængsel? Jeg kender tre i bare ét amerikansk fængsel.

1973 - Baltimore

1974 - Oakland, CA

Måske sort baggrund her på højre side

1975 - Las Vegas, NV

Illusioner om overflod: Den uopnåelige amerikanske drøm

“We must face the reality that, as things now stand, the dream of equality will remain just that—a dream—if we do not begin to take dramatic steps to dismantle the structures of racial caste in America.” - Michelle Alexander in “The New Jim Crow”

I vores forsøg på at forstå ghettos realiteter risikerer vi at forkrøble dem ved at udelukke og stereotypificere dens beboere. Er det en forsvarsmekanisme mod den skyld, der opstår, når vi konfronterer vores egne fordomme og de uretfærdige strukturer, vi selv opretholder?

Selvom vores diskriminerende barrierer er skabt af frygt og kun opretholdes, fordi vores pariaer sjældent har magt til at true andre end hinanden, skaber de stadig ubehag og angst hos os alle.

Derfor udfordres vi af selv en hjemløs veteran til kun på afstand at give en skilling og føle os bedre tilpas.

Mange af os er så formet af de undertrykkelsesmønstre, vi selv har skabt, at vi undgår at engagere os direkte med ham. Det gælder ikke blot at lytte til mennesker som ham, men også at anerkende vores rolle i deres skæbne – fra deres bidrag til vores velstand til de krige, hvor de kæmpede for en frihed, de sjældent selv har mærket.

Tør vi træde ud af ekkokamrene og se ham i øjnene?

Tør vi konfrontere den pris, han betaler for vores frihed? En frihed, der ofte blot reproducerer afhængighed og uretfærdighed. Vores ulandsbistand og sociale programmer giver os en falsk fornemmelse af moralsk overlegenhed, mens vi ignorerer de strukturer, der fortsat rammer de mest sårbare.

Den frihed, vi dagligt bombarderer verdens fattige med uden at lade dem nyde godt af dens goder – og friheden til derefter at bygge mure imod dem.

1973 - Baltimore

*You can get it if you really want!
But you must try, try and try.
You’ll succeed at last.
Persecution you must bear,
win or lose you got to get your share
but your mind set on a dream
the harder it seems now.
You can get it if you really want.
Rome was not built in a day,
opposition will come your way,
but the harder the battle seems,
the sweeter the victory.
You can get it if you really want,
but you must try, try and try,
you’ll succeed at last.
Jimmy Cliff*

1973 - Baltimore

1974 - Apopka, FL

1974 - Morehead City, NC

1974 - New Bern, NC

Paradokset med et lukket system i et åbent samfund

"History, as nearly no one seems to know, is not merely something to be read. And it does not refer merely, or even principally, to the past. On the contrary, the great force of history comes from the fact that we carry it within us, are unconsciously controlled by it in many ways, and history is literally present in all that we do." – James Baldwin in "The White Man's Guilt"

I Floridas slavelejre opdagede jeg tydelige forskelle i, hvor dybt den psykologiske terror havde påvirket sindet i forskellige lande. I en af lejrene arbejdede kun sorte fra Jamaica, og jeg blev overrasket over, at de holdt deres omgivelser pæne – modsat afroamerikanerne, som smed affald overalt.

Forskere peger på, at forskellene kan spores tilbage til slaveriets forskellige former. I Latinamerika og Vestindien fandtes mere åbne feudale strukturer, hvor kirken ofte forhindrede splittelse af slavefamilier og gav visse muligheder for opadgående mobilitet- og frihed.

I USA derimod blev slaveriet organiseret kapitalistisk: Selv kirken definerede slaven

som handelsvare, ikke menneske, og psykologisk flugt var umulig. I modsætning til det mere åbne feudale system var det amerikanske slaveri et fuldstændigt lukket system, hvor knusningen af håb nedbrød sindet.

Slaveriet i USA er blevet sammenlignet med de tyske koncentrationslejre, hvor man så effekten af et totalt lukket system. Dagbøger fra lejr-fanger viser, hvordan selv intellektuelle på kort tid blev nedbrudt til en form for infantil afhængighed og resignation – ofte uden had til vagterne, men snarere en internaliseret opgivelse og uansvarlighed, som lignede psyken hos mange amerikanske slaver.

Men selvom sådanne teorier kan være fristende for liberale, der vil forklare den særlige karakter i den sorte amerikanske underklasse, ender de igen med at placere ansvaret i fortiden. At fremstille nutidens sorte som formet af slaveriets "karakter" fastholder fortællingen om, at integration er umulig på grund af nedarvede karaktertræk.

Derved skyder man igen skylden på offeret for ikke at være integreret.

Den fortsatte marginalisering viser derimod, at slaveriet lever videre i strukturerne i dag. At vestindiske indvandrere – med samme slavehistorie – integreres langt lettere, viser tydeligt, at problemet ikke er medfødte karaktertræk hos indfødte sorte amerikanere, men i et nutidens system, der stadig indespærre og former sine uønskede i en form for lukket system.

1974 - NYC

Undertrykkelsens psykologi og indvirkning på karakteren

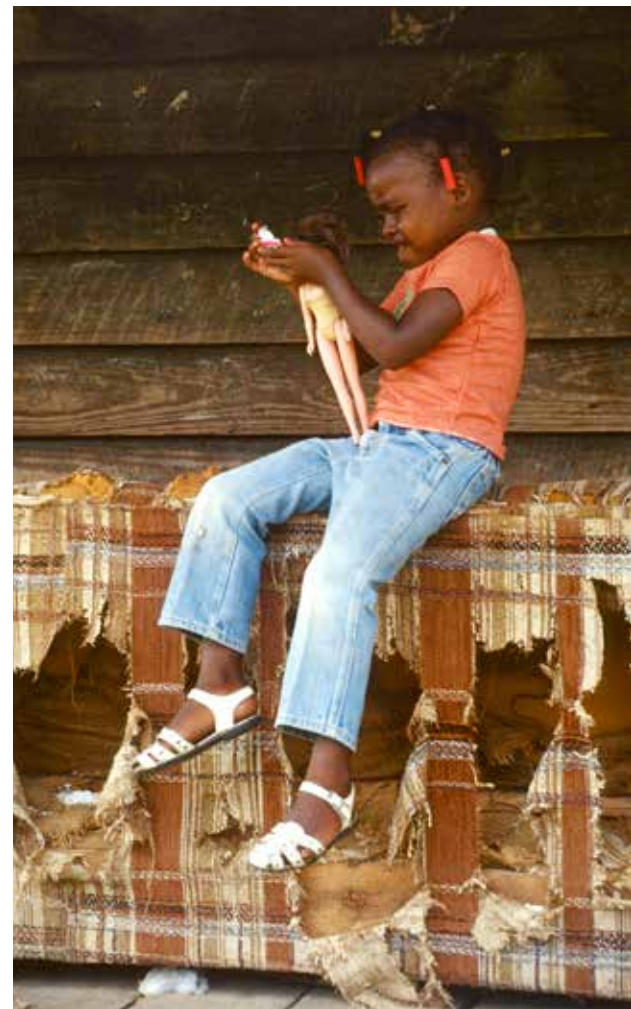
"Adults, older girls, shops, magazines, newspapers, window signs – all the world had agreed that a blue-eyed, yellow-haired, pink-skinned doll was what every girl treasured.....The death of self-esteem can occur quickly, easily in children, before their ego has "legs", so to speak. Couple the vulnerability of youth with indifferent parents, dismissive adults, and a world, which in its language, laws, and images, re-enforces despair, and the journey to destruction is sealed." - Toni Morrison in "The Bluest Eye"

Forkrøblingen af underklassebørns sind undrede mig længe, indtil jeg begyndte at forstå det lukkede ghettosystem. De fleste små sorte børn, jeg møder, er fulde af livsglæde. Men senere bliver de indadvendte, triste og som i selvforsvar lukker sig inde i en skal mod omverdenens undertrykkende blik. Meget tidligt overtager de samfundets negative forventninger, og allerede fra fjerde klasse mister mange troen på sig selv, deres evner og fremtid. De bliver så bevidste om systemets barrierer, at motivationen dør, og de sakker bagud i forhold til hvide børn.

Det tydeligste tegn på denne hvide undertrykkelse er selvhadet. Det er selvhad, når ikke-hvide børn river håret af deres sorte dukker eller tegner sig selv ude i papirets hjørne, mens hvide børn uden tøven placerer sig midt i billedet. Det er det samme mønster, der får brune børn i Europa til at fravælge brune dukker til fordel for hvide. Som voksne kommer selvforagten til udtryk i destruktiv adfærd over for deres egne omgivelser: affald, råhed, mistillid, og det uafbrudte "back-stabbing" (stikke i ryggen) – både verbalt og fysisk.

Alle mennesker rummer noget selvforagt, men dybden og omfanget i den amerikanske underklasse er foruroligende, og medvirker til, at ghettoerne har nogle af verdens højeste kriminalitetsrater, flest opløste familier og mindst gensidig tillid.

Når man mærker aggressionerne, der – som hos alle undertrykte grupper – langt oftere vendes mod medofre end mod undertrykkeren, og når man ser den næsten sanseløse vrede hos så mange sorte amerikanere, begynder man at forstå virkningen af det lukkede system, vi dagligt indespærre dem i.

1996 - rural Selma, AL

Undertrykkelens varige mærke: Hvordan den former vore udstødtes liv

"The worst crime the white has ever committed was to teach us to hate ourselves."
- Malcolm X

"No other group has internalized its self-hatred as much as blacks have. It would be difficult to find other groups who behave similarly in that their most esteemed members berate its poorest members."
- Michael Eric Dyson

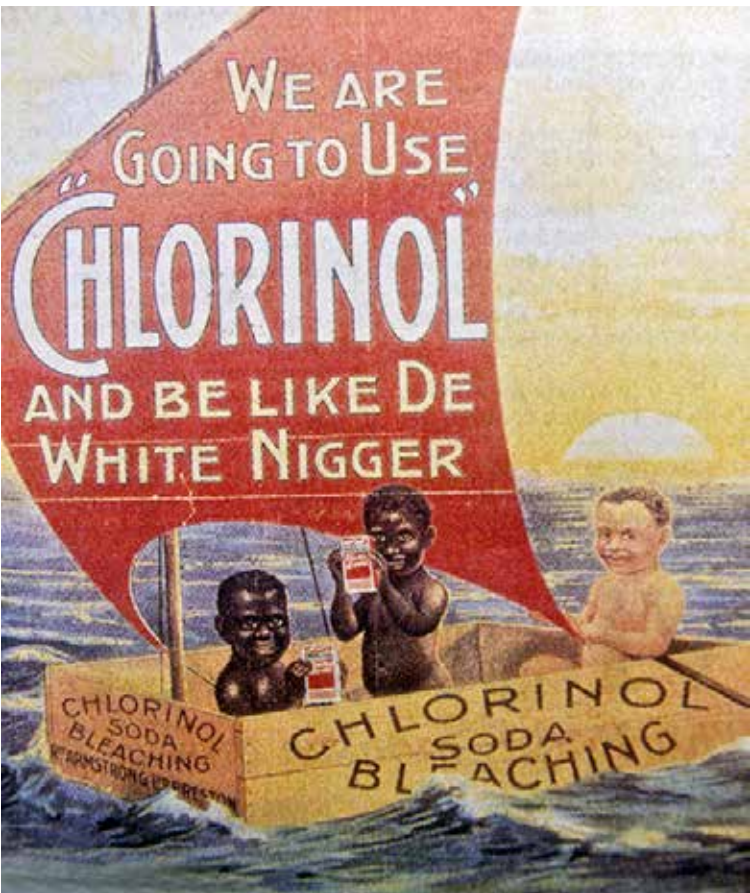
"It is human nature to hate the one whom you have hurt." - Tacitus

1974 - NYC

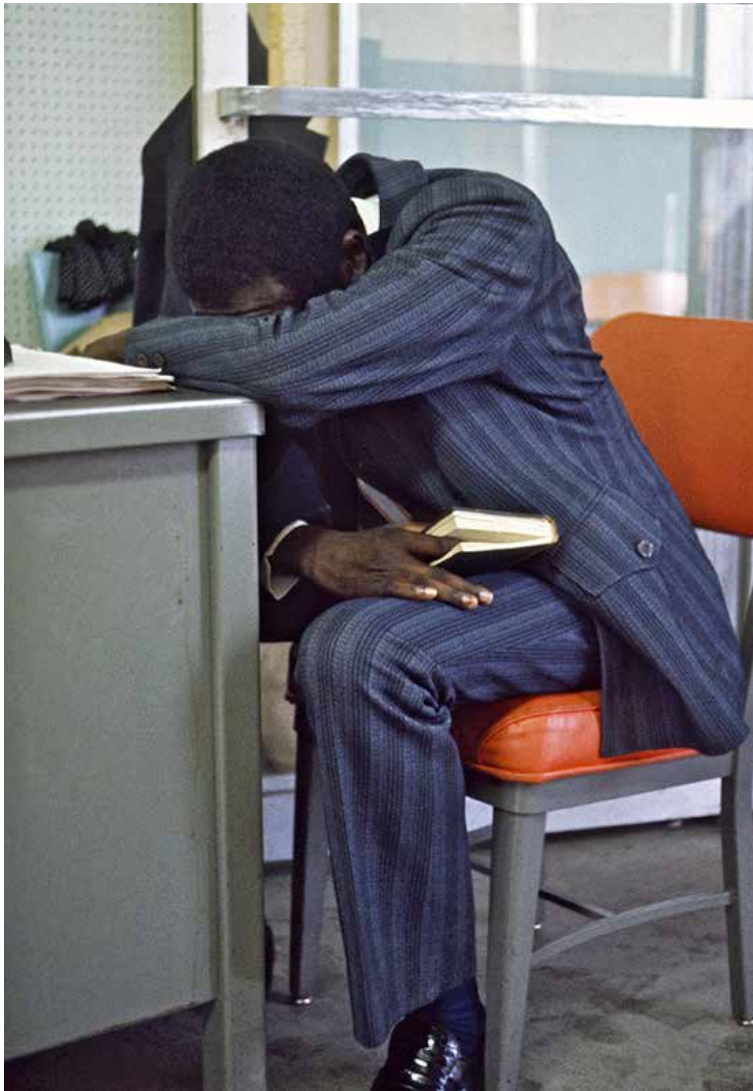
1974 - NYC

1992 - NYC - Th 1974 - Liberty City, FL

Brother, what a price I paid!
You stole my history,
destroyed my culture,
Cut off my tongue so I can't communicate
Then you humiliate, then you separate,
hide my whole way of life
so myself I should hate!
Brother, what a price I paid!

Brother, what a price I paid -
sang af Jimmy Cliff - illustreret

Figurer på Nationalmuseet

1989 - rural VA

"We must resist the temptation to internalize the negative images of ourselves that are projected onto us." - bell hooks

"The purpose of racism is to dehumanize and to degrade, to diminish and destroy." - Roxane Gay

You took away my name,
put me to shame,
made me a disgrace
the world's laughing stock.
Made of me a show, to jeer and to mock,
but your time is at hand
so you better watch the clock!

1986 - restauranter overalt i sydstatene

1974 - Jacksonville, FL

1989 - rural VA

1990 - set på universiteterne hvor jeg holdt foredrag

2000 - NYC

1992 - NYC

Hist. foto: Hvid koloniherr båret af afrikanere

*From the shores of Africa,
mainland of Asia,
The Caribbean and Mississippi
Central and South America.
First you humiliate,
then you separate,
you hide my whole way of life
so myself I should hate.
Brother, what a price I paid!
Sister, what a price I paid!
Mother, what a price I paid!*

2008 - Hvid med sort chauffør efter at have set "Les Miserable" på Broadway, NY

1973 - nær Natchez, MS

1973 - New Orleans

1997 - NYC

1973 - Philadelphia, PA

1973 - Baltimore

Muligvis sort baggrund

1975 - NYC

1973 - NYC

1973 - NYC

Hvordan sorte immigranter overvinder arven fra slaveriet

“There is a certain sense of pride that West Indian blacks have, which I think comes from our history of resisting colonialism. We were never slaves in the same way that American blacks were slaves.” - Michael Eric Dyson, professor of African American studies

“I came from a country where race was not an issue; I did not think of myself as black and I only became black when I came to America.” - Chimamanda Ngozi Adichie, Americanah

Under min rejse i nationen med den største tro på opadgående mobilitet og tilsyneladende ubegrænsede muligheder forblev eksistensen af et lukket system et paradoks. Jeg kunne ikke acceptere den påstand om de sortes iboende underlegenhed, som mange hvide amerikanere bærer i deres inderste: “Vore forfædre kom hertil ludfattige og klarede sig. Hvorfor kan de så ikke?”

Først da jeg kom tæt på to sådanne ”fattige” indvandrere – Lidy Manselles fra Haiti og fru Pabst fra Rusland – blev der løftet et slør. Det er ikke tilfældigt, at Lidy blev min første sorte kæreste. Amerikanskfødte sorte kvinder virkede urørlige, spærret inde bag en usynlig barriere. Lidy tilhørte tydeligvis en friere verden. Det slog mig især en dag i Harlem, da vi talte med en alkoholiker, og hun udbrød med foragt: ”Hvorfor får du dig ikke et arbejde?” Hendes ufølsomhed satte en stopper for samtalen.

Senere sagde hun: ”Jeg hader dem. Jeg hader disse dovne dyr.” Jeg fornemmede straks, at dette var et sammenstød, der gik dybere end nationalitet: en fri kulturs foragt for en indemuret slavekultur.

Lidy, der var kulsort og katolik, legemliggjorde den ”hvide protestantiske arbejds-

moral” langt mere end mange indfødte amerikanere. Og hun var ingen undtagelse blandt dem, der var ankommet uden lænker.

Gennem Lidy fik jeg adgang til det vestindiske miljø i Brooklyn, hvor man arbejder fanatisk hårdt, sparer op, taler stolt om uddannelse og om en stærk familie. De er voldsomme modstandere af kontanthjælp — modsat de omkringliggende sorte samfund, hvor 40 procent er på bistand.

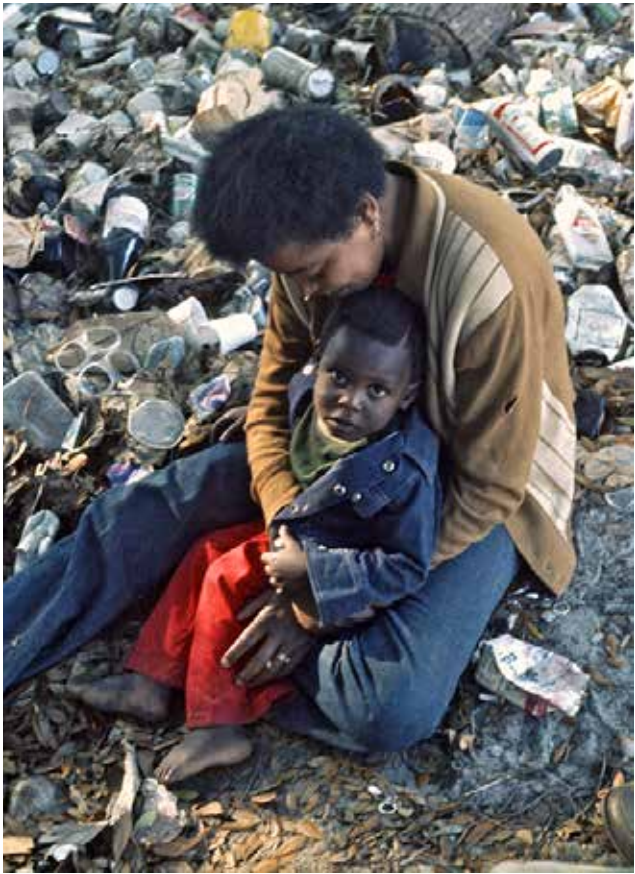
Deres kvarterer er rene og lige så racistiske over for indfødte sorte som italienske og irske områder. På mindre end én generation, hurtigere end de fleste hvide indvandrere, har deres indkomst nået 94 procent af den gennemsnitlige amerikanske familieindkomsts, selv medregnet de fattige nyankomne.

I et land hvor én procent ejer over 30 procent af alt, klarer vestindiske indvandrere sig bedre end flertallet af hvide, selvom de kommer fra fattigere og mindre uddannede nationer. Indfødte sorte har kun 61 procent af hvid indkomst. Under Kennedy og Johnson fik de en stigning, som kunne have ført til ligestilling efter flere århundreder, men under Reagan, Bush og Trump gled de hurtigt bagud igen. Indtil 1960’erne var en tredjedel af alle sorte faguddannede indvandrere. På eliteuniversiteter udgør deres efterkommere i dag op til 85 procent af de sorte studerende, selv om de kun udgør 6 procent

Hvorfor har USA’s egne sorte så svært ved at komme ind på Harvard eller Yale? Uanset forklaringen viser det tydeligt virkningen af amerikanske racisme, at små, fattige øer med langt færre sorte end USA kan frembringe så meget talent. Deres historiske slaveri var grundlæggende lige så grusomt,

og de nedstammer fra de samme stammer i Afrika. Så hvad gør sorte indvandrere dobbelt så succesfulde som indfødte sorte amerikanere?

Jeg så ofte hvide turister få venner i Vestindien blandt mennesker, de oplevede som ”stolte og uafhængige”, mens de ingen venner havde blandt ”vores egne knuste og afhængige sorte” hjemme i USA. Mens frygt og had stadig prægede relationen mellem sorte og hvide i USA, var lynchninger, korsafbrændinger og raceoprør – såvel som selvforsvarsgrupper som NAACP og Sorte Pantere – totalt ukendte i Brasilien.

1974 - Apopka, FL

1975 - Palo Alto, CA, på Pabst-familiens bjergranch

Min forklaring er, at efter slaveriets ophør forsvandt de hvide fra Vestindien, og det efterlod et samfund, hvor sorte kunne finde rollemodeller blandt deres egne og genopbygge den selvtilid, som slaveriet havde sønderknust. I USA lever sorte derimod stadig side om side med et magtfuldt hvidt flertal, der med sin definitionsmagt ofte underminerer sort selvverd. Det gør det svært for sorte forældre at opmuntre deres børn med samme autoritet som vestindiske eller jødiske forældre: ”Ja, mit barn, her er racisme – men du kan stadig klare dig ved at arbejde dobbelt så hårdt.”

Sorte indvanderes initiativ og opfindsomhed bliver ikke ødelagt af at konfrontere den samme dagligdags strukturelle racisme som indfødte sorte. Deres psykologiske modstandskraft gør dem i stand til at trives – ligesom europæiske jøder ofte gjorde på trods af antisemitisme.

Ikke overraskende kalder mine indfødte sorte venner i Hartford byens vestindiske indvandrere for ”go getters” eller ”sorte jøder.” Deres stille beundring for deres stræben og succes afslører en erkendelse af, at her er mennesker, der klarer sig, mens de selv stadig kæmper med arven fra slaveriet.

Fru Pabst var, ligesom Lidy, ankommet tomhændet, men ikke knækket. Hun kom fra en baggrund, der skubbede hende direkte ind i overklassen. Som medlem af det gamle russiske aristokrati mistede hun alt ved revolutionen – undtagen det vigtigste: sin socialisering i overklassen. Hun kunne derfor gifte sig ind i penge (Pabst-bryggerierne), ligesom to tredjedele af USA’s rigeste én procent blev født ind i deres rigdom. I dag ejer familien landsteder over hele verden, og jeg ferierede hos dem på en 3-millioner-dollars farm i Californien.

Jeg kunne godt lide fru Pabst – livlig og kulturelt interesseret – og håbede, hun måske ville give mig lidt støtte til at købe flere filmruller for. Så jeg viste hende mine billeder, bl.a. drengen i muddergrøften. Hans verden lå lysår fra fru Pabsts barnebarns, der blev opvartet af en tjenestepige. Hvis der ikke stod Pabst på øldåserne, han voksede op omkring, ville man ikke ane, at disse to børn tilhørte den samme verden – og at deres liv på en eller anden måde er forbundet.

Men da fru Pabst så mine billeder af mennesker slået ud af apati og alkoholisme, råbte hun igen og igen: ”Jeg hader dem! Jeg hader de dovne dyr! Hvorfor vil de ikke arbejde? Hvorfor ta’r de ikke et job?” Ja, hvor får fru Pabst dog alt det guld på ørerne fra – uden at arbejde? Og hvorfor arbejder de ”dyr” dog ikke?

Altid de sidst ansatte

" 'Last hired, first fired' isn't just about jobs; it's about a way of seeing Black people. It's about the idea that we're less capable, less worthy, less deserving. It's about a system that is stacked against us from the very beginning." — Ta-Nehisi Coates

Sing a song of sad young men,
 glasses full of rye.
 All the news is bad again
 kiss your dreams goodbye.
 All the sad young men
 sitting in the bars
 drinking up the night
 and missing all the stars.
 All the sad young men
 drifting through the town
 drinking up the night
 trying not to frown.
 All the sad young men,
 singing in the cold
 trying to forget
 that they are growing old.
 All the sad young men
 choking on their youth,
 trying to be gay
 running from the truth.
 Autumn turns the leaves to gold
 slowly dies the heart.
 Sad young men
 are growing old,
 that's the cruelest part.
 Misbegotten moon
 shines for a sad young man,
 let your gentle light
 guide them all again.
 All the sad, sad, sad young men.

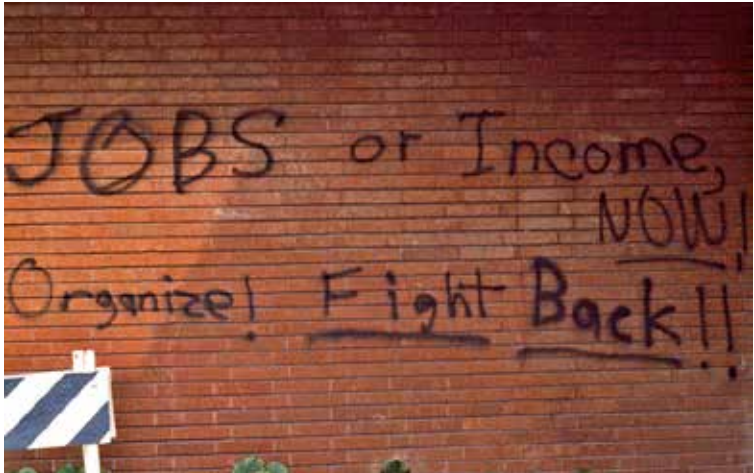
1972 - Chicago

1975 - San Francisco

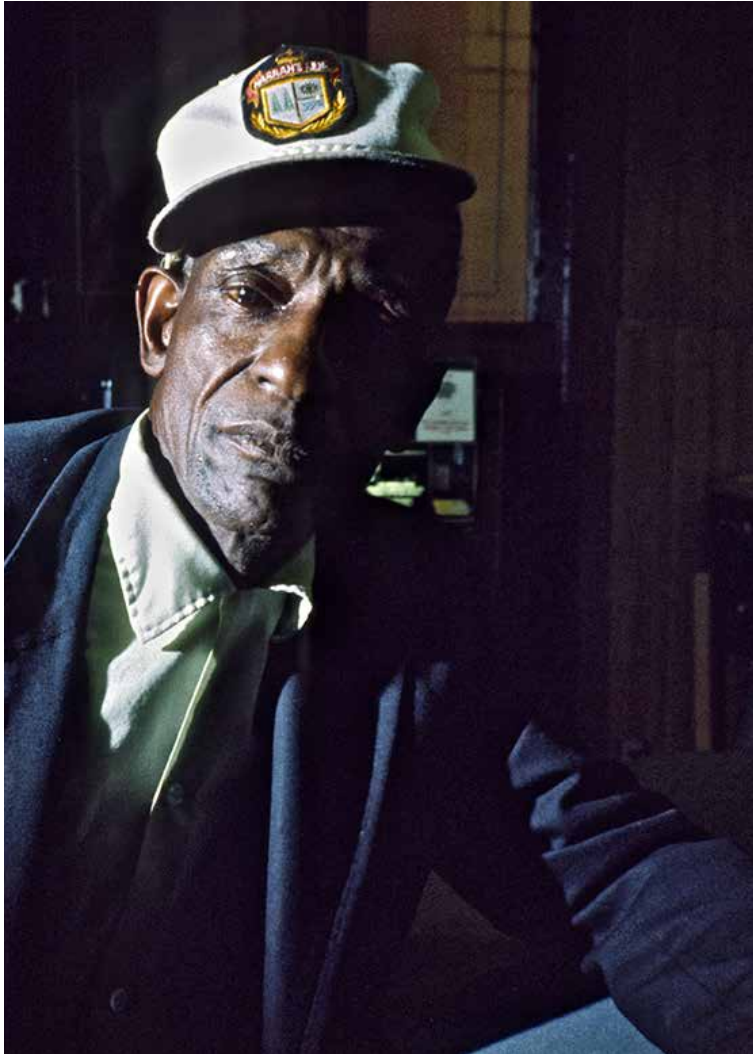
1975 - San Francisco

1975 - San Francisco

1975 - San Francisco

1975 - San Francisco

1973 - New Orleans

1975 - San Francisco

1974 - Raleigh, NC

1974 - Raleigh, NC

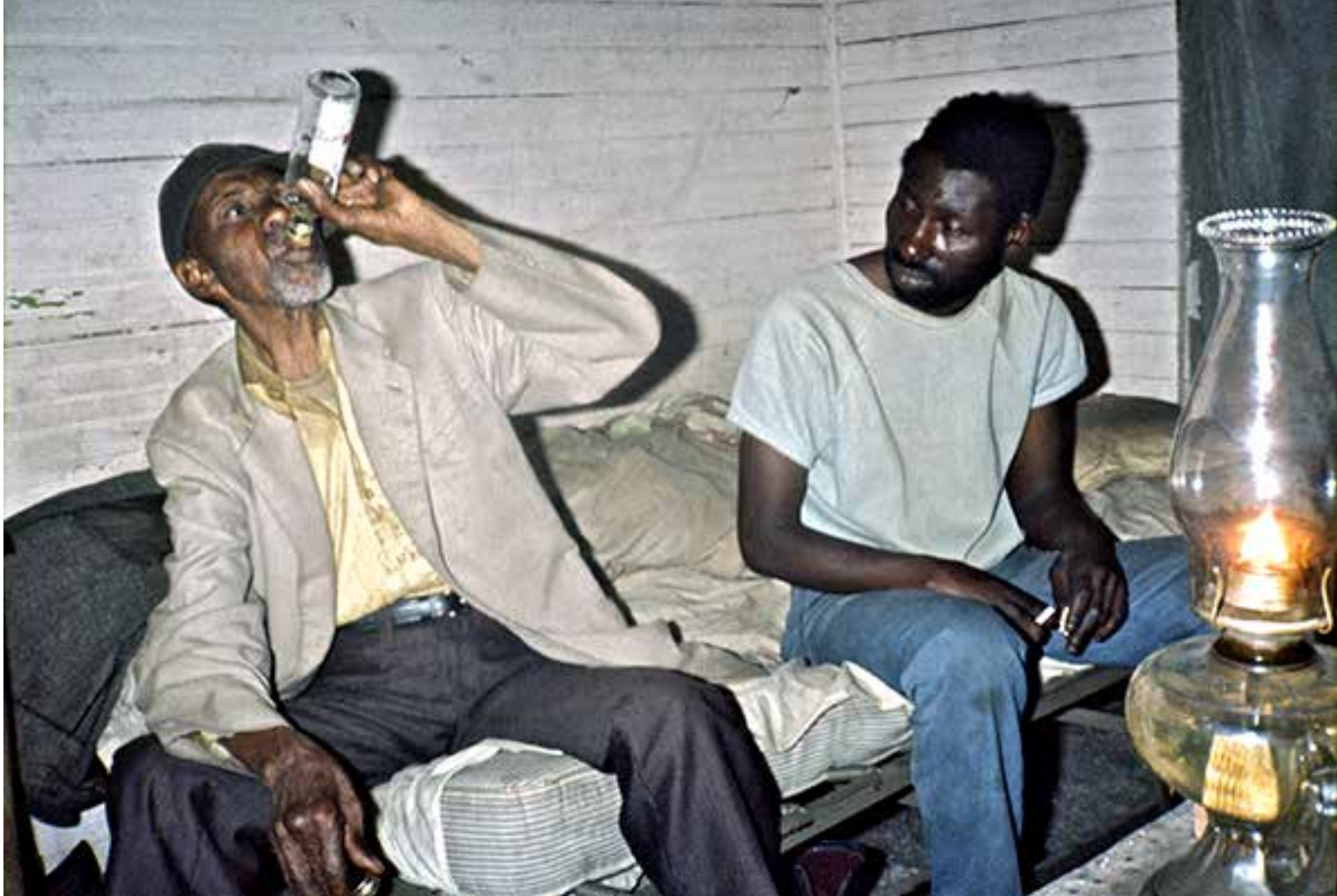
1975 - Seattle, WA

1975 - Seattle, WA

1974 - Raleigh, NC

1974 - Washington, NC - historien bag billedet på side 110

1974 - Buckhannon, WV - Jay Rockefeller

1971 - NYC

Om at blaffe fra frostkolde fordomme til forståelsens lys og varme

“The rich are different from us, because they have more money, but they’ve outsmarted us, as a class. They’ve outsmarted us every step of the way, and we’ve let them. We’ve let them buy our politicians and tell us that their interests are our interests.” - Ta-Nehisi Coates

Jeg bliver ofte spurgt, hvordan jeg kom til at bo hos Rockefellerne – og hvorfor. Her er historien. Jeg forlod Washington, DC, en forårmorgen i 1974 for at besøge fattige kulminearbejdere i West Virginia. Da det var varmt, tog jeg af sted i skjorteærmer, uden at vide, at foråret ankommer tre uger senere i bjergene.

Snart stod jeg i en snestorm ved krydset mellem Route 50 og Interstate 79. Bjergfolk samler normalt ikke blaffere op – ”selv ikke min egen søn”, sagde en mand. Og ser man en mand i en snestorm uden jakke, tænker man automatisk: undsluppet fange.

Så jeg stod der en hel dag, så forfrossen at jeg ikke engang kunne løfte tommelfingeren. Men jo mere jeg led, jo mere følte jeg, at der måtte ske noget ekstraordinært. Som vagabond havde jeg udviklet en næsten religiøs tro på, at kun gennem smerte kommer man i himlen (dvs. til mere oplysning). Og at denne stærke overbevisning kan smelte bjergene – eller de kolde hjerter.

Først efter mørkets frembrud stoppede to advokater, fordi mit skilt afslørede, at jeg var dansker. De tog mig med, og da den ene så min tilstand, tilbød han overnatning i Charleston. Ikke just ”himmerige” at bo hos en arbejdsretsadvokat—men det betød i det mindste varme.

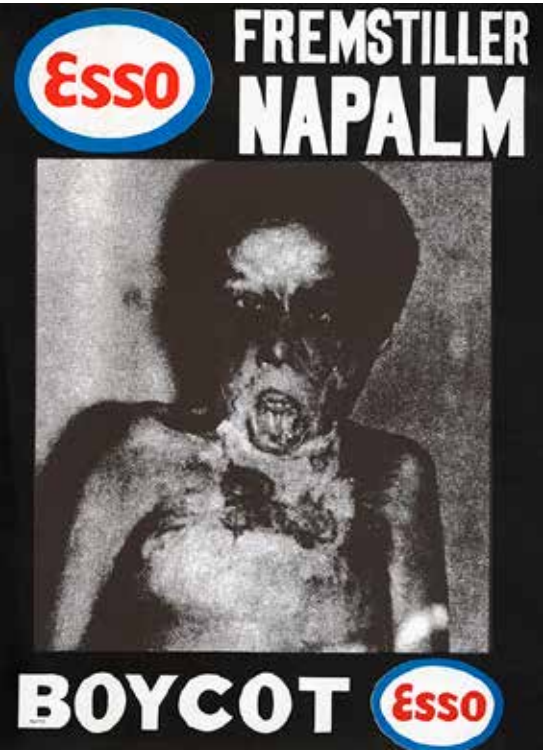
Kort efter nævnte den anden: ”Derinde ligger Buckhannon, hvor Rockefeller bor...” og jeg vidste straks, hvorfor jeg havde så lidt så meget den dag. Til deres overraskelse bad jeg dem om at sætte mig af dér. Jeg begyndte nu en 13 mil lang mørk gåtur i en øde bjergsnestorm, stadig i skjorteærmer. I byen fandt jeg hurtigt Rockefellers hus på Pocahontas Street ved det college, han var præsident for.

For at forklare min motivation må jeg vende tilbage til tiden før min USA-rejse og mine protester mod Vietnamkrigen. Moralsk forarget over USA’s brug af napalm-bomber, som brændte tusindvis af vietnamesere – herunder børn – designede og finansierede jeg en plakat: ”ESSO laver napalm.” Jeg løb rundt i hele København og klistrede dem op med politiet i hælene.

En isende decemberaften flygtede jeg op i et højt træ for at undgå arrestation. Politibetjentene – som regel selv modstandere af krigen – blev og drillede mig hele natten: ”Du kan sidde deroppe og fryse, mens vi drikker kaffe i varmen her i bilen.” Selv om jeg frøs i mit høje tilflugtssted, ville jeg vinde over mine plageånd. Jeg kom ikke ned, og de gav op ved daggry og efterhånden vandt jeg min moralske krig.

Esso måtte hyre folk til at male deres logo over for at stoppe boykotten af deres tankstationer. Det var min første erfaring med reklamens magt – jeg endte med både at hade og elske Esso-logoet og opbyggede et overvældende fjendebillede af monstret bag: Rockefeller-familien.

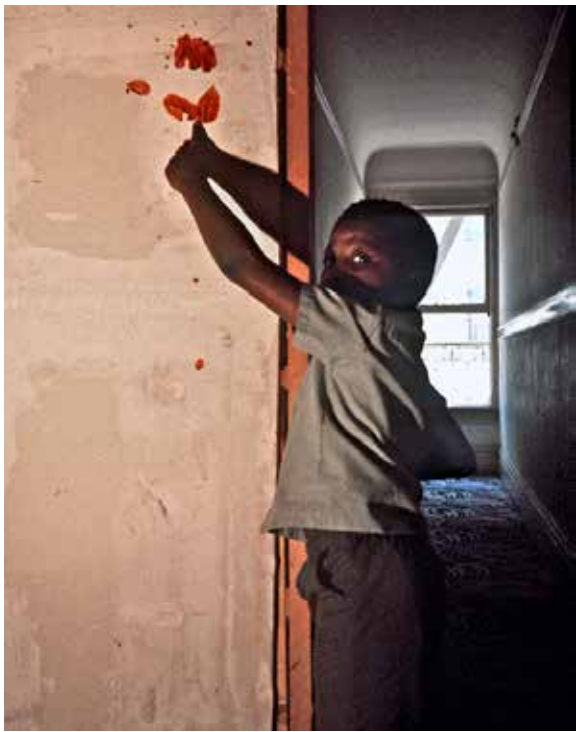
Samtidig lærte jeg, at Rockefellerne stod bag massakren på 51 strejkende i Colorado i 1914. Og at de, med CIA’s hjælp, væltede regeringer – bl.a. Irans – for at beskytte deres oliekloder, hvilket senere bidrog til den islamiske revolution. Så da jeg stod dér i sneen og oplevede et déjà vu af min frysende nat i træet, følte jeg i min retfærdige vrede, at jeg nu havde fortjent at konfrontere selve ”monsteret”. Og jeg bankede på døren.

1969 - Min kampagne for at boykotte ESSO

1974 - Valerie Rockefeller

Dreng viser hvor hans familiemedlem blev myrdet - 1975 SF

1974 - Charleston, SC

Sharon Rockefeller med Valerie i 1974

Er overklassens traumer blot et ekko af underklassens traumer?

“Lead poisoning is a form of environmental racism. It is a silent killer that disproportionately affects black children.” - Majora Carter

Og hvad skete der så? Det samme, som altid sker, når jeg flytter ind hos monstrene i mit hoved: En smuk ung kvinde åbnede døren. Jeg antog, at hun var en af de mange tjenestefolk, og spurgte helt naturligt – jeg mente jo, at jeg havde ret til at være der: “Må jeg tale med hr. Rockefeller?” Hun sagde, at han ikke var hjemme, men at jeg kunne komme ind og vente. Selv om jeg lignede et slags snemonster, troede hun sikkert, at jeg var en studerende fra universitetet. Hun rakte mig håndklæder, spurgte om jeg var sulten og begyndte at lave mad til mig, da hun ikke vidste, hvornår hendes “mand” kom hjem. Ægtemand? tænkte jeg. Alle mine hadefulde Rockefeller-karikaturer havde været gamle mænd – især efter Nelson Rockefellers massakre på fanger i Attica. Jeg havde været til begravelserne og kendte nogle af de sorte enker (side 406). Men Sharon Rockefeller var næsten jævnaldrende med mig, og hendes mand,

Jay, kun ti år ældre. Mens hun lavede mad, legede jeg med hendes bedårende treårige datter Valerie. Sharon bemærkede, hvor godt vi kom ud af det, og spurgte, om jeg måske kunne blive og passe hende, når hun snart rejste til Europa – hun havde endnu ikke fundet en babysitter.

Senere kom en veninde forbi og hviskede, at Valerie var opkaldt efter Sharons enæggede tvilling, som var blevet myrdet. “Myrdet? Hvordan?” spurgte jeg vantro. Jeg var vant til mord i underklassen, ikke blandt de velhavende. Efter Sharons og Valeries (hvis pigenavn var Percy) endte collegeuddannelser havde familien været samlet i et palæ ved en sø uden for Chicago. Sharon gik ind for at sige godnat, og næste morgen blev tvillingen fundet mishandlet og stukket ihjel.

Forbrydelsen blev aldrig opklaret og kastede en permanent skygge over familien.

Dengang var jeg ikke overrasket over Sharons anmodning, da jeg var vant til folks tillid til mig. Siden har jeg undret mig over denne bemærkelsesværdige kvinde:

Hvem ville så kort efter et ubeskriveligt traume efter en ubuden gæsts mord på en elsket søster lukke en fremmed, der lignede Charles Manson, ind i sit hjem og bede ham passe sit barn?

Da Jay Rockefeller kom hjem, forsvandt mine indre karikatur-monstre. Jeg blev straks betaget af denne varme familie. Han troede, jeg var en af Sharons venner og spurgte aldrig, hvorfor jeg var der – ligesom jeg selv næsten glemte det. Hvis jeg havde forventet et monster, var det min egen projektion; til min overraskelse og glæde havde vi næsten samme synspunkter. Han var modstander af Vietnam-krigen og kritiserede endda krigshelten John McCains napalmbombninger af civile. Efter college havde han rejst samme vej som jeg for at arbejde blandt fattige kulminearbejdere i elendige hytter, næsten identiske med dem, jeg havde fotograferet. Han engagerede sig dybt i deres forhold gennem John F. Kennedys VISTA, blev hos dem som deres talsmand og endte som deres guvernør og senere senator i Washington. Jeg følte straks, at han var “min mand”.

Efter flere flasker vin viste han oprigtig interesse for mine billeder, og jeg fortalte ham opløftet, at jeg desperat prøvede at få støtte til et professionelt Nikon-kamera og film. Hans svar glemmer jeg aldrig: “Taler du til mig som person eller til fonden? Kom op på mit kontor i morgen med din ansøgning.” Jeg kunne næsten ikke sove den nat med det pludselige håb.

Men da jeg gennemså ansøgningen, jeg altid havde med, opdagede jeg sætningen om “Rockefeller-klanens brutale massakre på 41 fanger i Attica”. Jeg blev flov af skam. Efter den gæstfrihed, varme og tillid de havde vist mig, kunne jeg ikke få mig selv til at banke på døren. Så jeg vendte tilbage til min vagabondtilværelse med den gamle Rockefellers slogan: “Hverken en dime til banken eller en penny til at bruge.” Rasende på mine egne fordomme formulerede jeg min nye indsigt: Underklassens syndrom med mord og alkoholisme er blot et spejl billede af den herskende klasse. Alkoholismen hentydede dog mere til andre rige familier end denne, som havde taget imod mig, en totalt ubuden gæst, med så megen generøsitet.

To dage senere boede jeg hos denne kvinde på billedet i en hytte lige ved et Exxon-raffinaderi. Ud over mit had/kærlighedsforhold til Exxon-logoet tror jeg, at der var en anden grund til, at jeg endte hos hende. I mit første år i Amerika havde præsident Nixon underskrevet den nation-

ale miljøløve om at fjerne bly fra benzin. Blybenzin, introduceret af Standard Oil (Exxon) for dets “antiknock effect” (oktantal), var blevet aggressivt forsvaret af Exxon mod alle forsøg på at forbyde det. Lige før jeg brød mit eget “antiknock”-vagabondprincip i Jay og Sharons hus – idet jeg normalt ventede passivt på invitationer – havde jeg læst nye undersøgelser om blyets ødelæggende virkning på børn. Jeg tænkte på alt det bly, sorte børn udsattes for i ghettotøj tæt ved motorvejene i den indre by (side 299?). Det gav mig forklaringen på, hvorfor vold og mord eksploderede ca. 20 år efter, at blyholdig gas blev almindelig. (Drengen her viser mig blodet fra en i hans familie, der netop var blevet myrdet.) Bly spiller også en væsentlig rolle i ghettobørns indlæringsvanskeligheder og forklarer, hvorfor mange hvide, som Valerie, klarede sig bedre i skolen.

17 år senere, efter et af mine shows på Stanford, kom en hvid kvinde hen og bad om at tale i enrum. Hun virkede vred og sagde: “Jeg er med i din bog.” Jeg blev forvirret, da der næsten ingen hvide er i bogen. Da hun fandt siden, gik det op for mig, at det var Valerie Rockefeller. “Sidste år,” sagde hun, “kom min værelseskammerat hjem efter dit show og fortalte, at du portrætterede min far som alkoholiker og massemorder. Jeg blev rasende. Men nu hvor jeg selv har set showet, må jeg give dig et stort knus. Her er mit visitkort – hvis du

nogensinde får brug for hjælp, så ring.”

Det ramte mig hårdt igen: I bogen og showet havde jeg ikke skelnet tydeligt nok mellem Exxon som symbol på undertrykkelse og den kærlige familie, der engang havde inviteret mig indenfor. Jeg oplevede samme overvældende reaktion fra tre andre Rockefeller-børn på universiteter rundt om i landet, og de bad endda om mit råd til, hvordan de kunne tjene de fattige bedst muligt.

Derfor overraskede det mig ikke, at Valerie – med sin tunge bagage af både smerte og privilegier – endte som lærer for unge med indlærings- og emotionelle problemer i Harlem. Jeg så en direkte linje fra vores første møde i hendes barndomshjem til hendes sociale engagement som voksen. Hendes forældres lange historie med socialt arbejde formede hende tydeligt. Parallelt med sorte børns nedarvede traumer overvejede jeg ofte, om hun også bar nogle af sin mors – men har ikke spurgt hende.

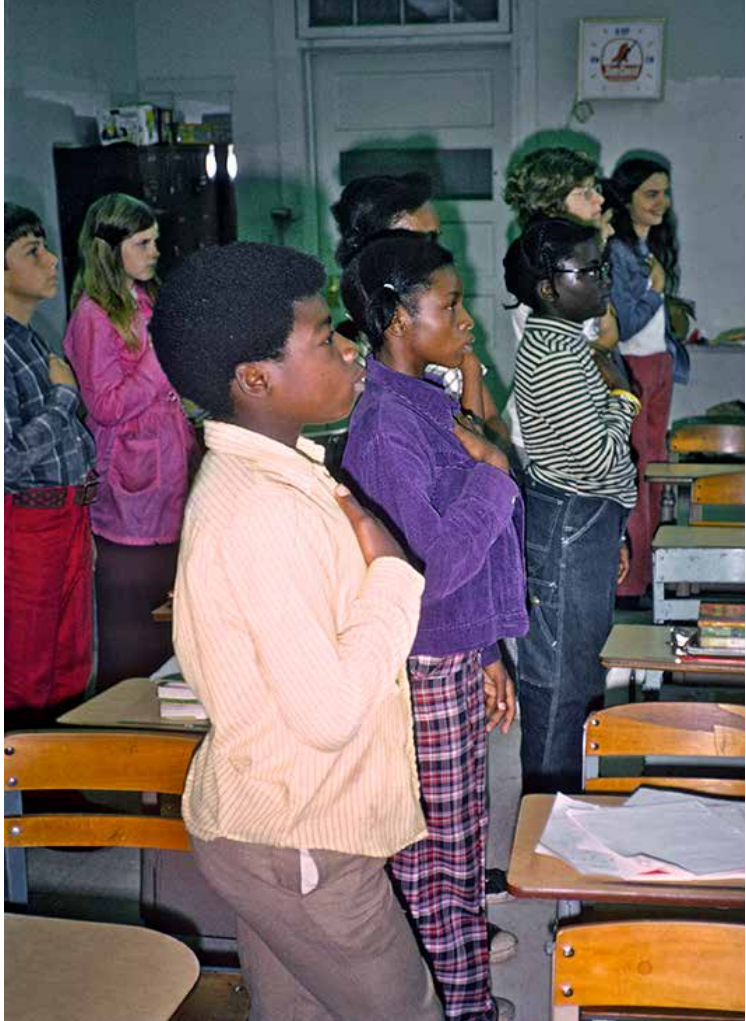
Da vi sidst kommunikerede i 2023, nu som præsident for Rockefeller-fonden, slog det mig, hvor enige vi stadig var om alt. “Jeg er stadig hyperkritisk og fordømmende over for folk med penge!” skrev hun. Hun er også aktiv i Rockefeller-familiens kamp mod Exxon/Mobils klimafor nægtelse. “Som efterkommere har vi en særlig forpligtelse til at bekæmpe klimaforandringer,” siger Valerie.

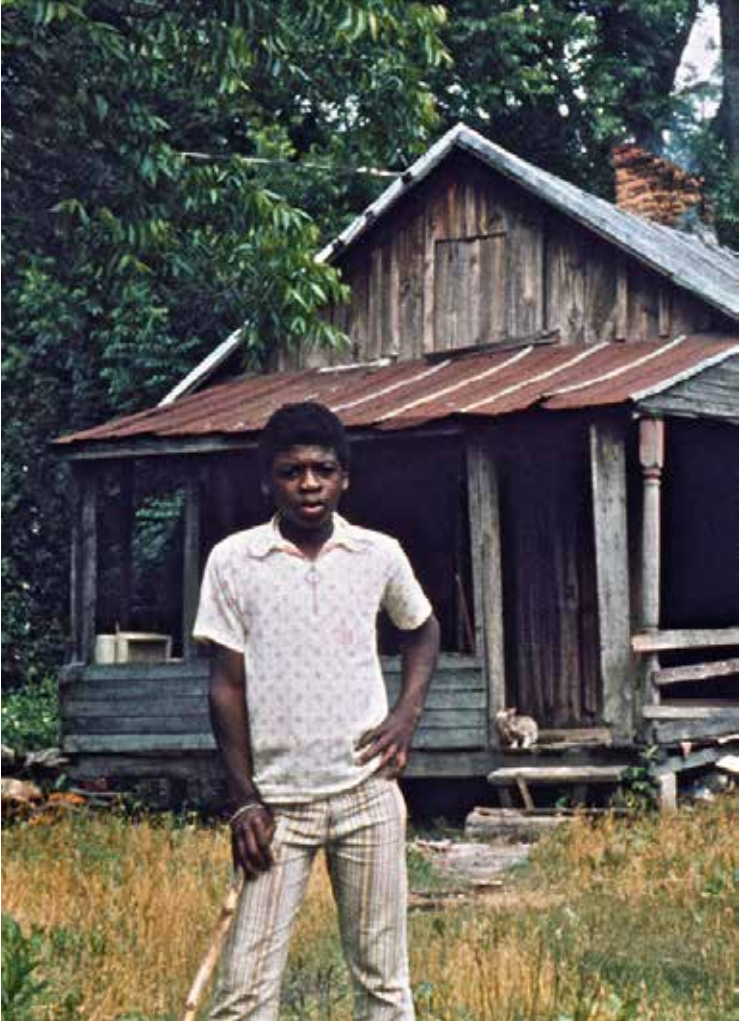
1974 - Washington, NC

1974 - Washington, NC

1974 - Washington, NC. Robert i skole

1974 - Washington, NC. Robert i hjemmet

1974 - Jersey City, NJ

1973 - Tunica, LA

Adskilt og ulige: Arven fra racisme i uddannelse

“Education is indoctrination if you’re white
- subjugation if you’re black.” - James Baldwin

Integrationen af sorte og hvide skolebørn var et af borgerrettighedskampens største landvindinger. Men når mange bedrestillede liberale nægtede at lade deres egne børn deltage, saboterede de reelt processen og skabte vrede blandt fattige hvide, som ikke havde råd til privatskoler.

Forholdene i skolerne var måske det mest chokerende aspekt af min rejse. Jeg havde aldrig mødt så mange hjernevaskende fraser som “Mennesker værdsætter frihed over alt andet” kombineret med en næsten total fortællelse af sort historie. I dag forbyder enkelte skoler endda ”kritisk tænkning” eller

bøger af sorte forfattere som nobelprisvinderen Toni Morrison.

Denne totalitære ensretning – understøttet af troskabsløfter til “én nation, under Gud, udelelig, med frihed og retfærdighed for alle” – står i skærende kontrast til den slavebindende tilstand, der hamres ind i sorte børn i forfaldne “ghettoskoler” med krydsfiner eller tremmer for vinduerne. Her er skolegang sjældent oplysning eller adgang til selvstændig kritisk tænkning.

I teorien gives frihed og retfærdighed til Robert, der her ses sværge troskab i Washington, North Carolina, for bagefter at gå hjem til sin shack med flere rotter end bøger. At dække vinduerne med “stars and stripes” hjælper med at holde kulden – og hans amerikanske drøm – ude.

1974 - Washington, NC

1972 - Canarsie, NY

1972 - Canarsie, NY

1972 - Canarsie, NY

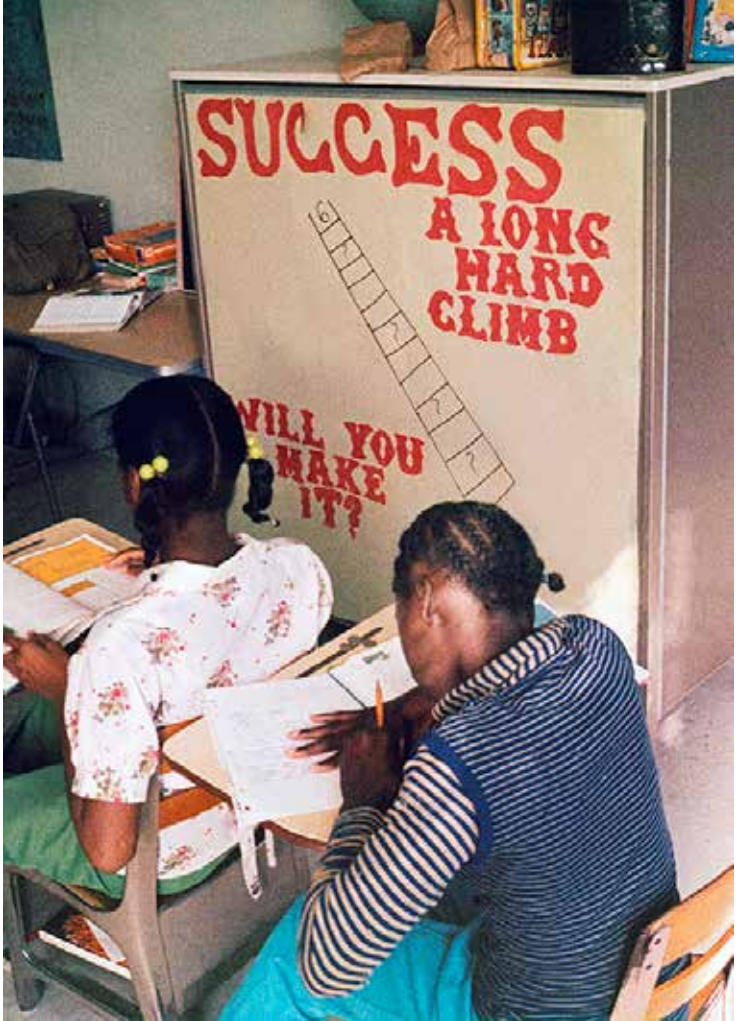
1972 - NYC

1973 - Louisville, KY

1974 - South Boston

1974 - Washington, NC

1972 - Canarsie, NY

1974 - South Boston

Den hvide flugts vold mod sorte og brune børn

“The school system in the South was set up to perpetuate the myth that black people were inferior to white people. The school system in the North was set up to perpetuate the myth that black people didn't exist.” – James Baldwin

Jeg så voldsomme kampe i byer overalt, når sorte forsøgte at bryde ud af deres påtvungne raceadskillelse og give deres børn en ligeværdig uddannelse ved at sende dem med busser til skoler i hvide kvarterer.

”Når politi og soldater skal eskortere børn i busserne, og rasende stenkastende hvide skal holdes bag barrikader for at beskytte sorte børn, lærer vi dem på deres første dag i den hvide verden, at Ku Klux Klan er i

hjertet af enhver hvid” – som jeg fejlagtigt skrev engang.
For i mit arbejde med KKK opdagede jeg siden, at klanmedlemmernes egne børn ofte er de eneste hvide i helt sorte skoler – simpelthen fordi de er for fattige til at flytte væk fra sorte skoler og kvarterer.

”Sorte skoler” er præcis hvad mange danske forældre kalder skoler og gymnasier med en overvægt af nydanskere og som de i dag selv flygter fra. Den generation, der som unge i 70'erne selvretfærdigt fordømte amerikanernes racisme, når de så mit diasshow.

1974 - San Francisco

1971 - East St Louis, IL

1989 - Harlem, NY

1974 - Jersey City, NJ

Hvordan skoler lærer sorte børn at bebrejde sig selv og acceptere deres undertrykkelse

“The education system in this country - especially for poor, black people - is not designed for you to succeed. It’s not designed for you to question anything. It’s not designed for you to challenge the system. It’s designed to keep you in line.” - Angie Thomas, The Hate U Give

Det er sorte skolebørn i en amerikansk ghetto, der her er optaget på bånd, men samtalen kunne lige så godt være optaget i dag blandt brune ghettobørn i Europa:

- Vi burde være venner med de hvide ligesom Avis. Hun er min ven og hun er hvid.
- Vent bare til hun bliver voksen, så vil hun være ude af denne verden.
- Hvordan ved du, at hun vil være ude af denne verden?
- Hun vil ikke være ude af verden, men ude af dette land.
- Ude af dette land eller ude af denne ghetto?
- Ude af dette land, ghetto eller hvad det er
- Hun vil stadig være min ven.
- Hun vender sig måske imod dig. De vil måske hjernevaske hende.
- Men en hvid er stadigvæk et menneske!
- Men hvorfor ... hvorfor behandler de så et sort menneske, som var det et dyr?
- Vi må have gjort et eller andet galt!

Når man konstant får at vide, at man ikke hører til, er det ikke overraskende, at mange ghettoforældre er imod skoleintegration, selvom de ved, at ghettoskoler ikke fungerer. At blive berøvet en god uddannelse i sin egen skole virker mindre smertefuldt end at blive udsat for illusionen om at høre til – og så blive afvist igen. For selv i integrerede skoler dræber vi motivationen og ånden hos de børn, vi allerede har marginaliseret.

Overalt i verden former lærere ubevidst elever efter forventningerne, de har til dem. Hvis man til lærerne udpeger et tilfældigt udsnit i en klasse som “potentielle akademiske stræbere”, vil børnene efter et år leve op til forventningen fordi læreren ubevidst giver dem flere opmuntringer og mere opmærksomhed.

I et herre-slave-samfund får de børn, der forventes at blive “slaver” (dvs. ikke til noget), automatisk en ringere undervisning – uanset om læreren er sort eller hvid, og uanset om skolen er integreret eller ej.

En sådan ubevidst forskelsbehandling, der opdeler elever i “kvikke” og “sløve”, kan have katastrofale konsekvenser for børns selvværd. Et skoleforsøg viste det tydeligt, da en computer fejlagtigt placerede de “langsomme” børn i den “kvikke” klasse og omvendt. Et år senere opførte de “langsomme” børn sig som om de var kloge, og de “kloge” som om de var dumme – begyndelsen til selve ghettodannelsen.

Jeg mødte lærere og endda rektorer, der omtalte deres ghetto-elever som “dyr”, og

så, hvordan små børn tog det ind og begyndte at se sig selv som rotter.

Også i min egen skole i Danmark lærte jeg, hvor destruktiv lærernes billede af et barn kan være. Jeg talte en landlig dialekt, der lød “dum” og “uarticuleret” i ørerne på lærerne i byen, hvor de talte “korrekt” dansk. De undgik mig ubevidst, og langsomt blev jeg indadvendt med lejlighedsvis voldsomme udbrud af “dum” adfærd. Jeg mistede lysten til at lære og scorede konsekvent langt dårligere end de andre. Til sidst blev jeg tvunget til at lade mig “smide ud”, hvilket lykkeligtvis senere gjorde mig til vagabond med gadevisdom.

Men hvis jeg, ud over ADHD, også havde været sort eller brun i et racistisk samfund, hvor vi ubevidst forsøger at holde sådanne “indlæringsumulige” ude af syne, indtil de bliver “adfærdsumulige”, kunne jeg udover “street wise” lige så let være endt som “kriminell”, “narkoman”, “bistandssnylter” eller en af alle de roller, som smid-væk-samfundet producerer og placerer sine uønskede i.

1974 - Washington, NC

Ovenstående interview med skolebørn – illustreret

Om at bryde stereotyperne: Styrkelse af sorte og minoritetsbørn gennem uddannelse

“Culturally relevant pedagogy aims not just to impart knowledge, but to empower students to challenge the status quo and to question societal norms.” - Gloria Ladson-Billings, from “The Dreamkeepers: Successful Teachers of African American Children”

For at undgå beskyldningen om at være herre-slave-samfundets forlængede span-skrør finder lærerne ofte nye måder at give eleverne skylden på. Liberale insisterer på, at ghettobørns “manglende motivation” og “nedsatte indlæringssevne” skyldes “kul-turel deprivation”, fordi de kommer fra hjem uden andre bøger end måske Biblen eller Koranen. Kunne det tænkes, at lærerne selv er indfanget i et lukket system, når jeg så ofte hørte dem hævde: ”Vores skoler er ikke dårlige, vi får bare dårlige elever” – og dermed selv skaber disse ”dårlige elever”?

For det er værd at huske, at højt moti-verede og socialt bevidste lærere på skoler ledet af sorte pantere eller sorte muslimer løftede deres ghettobørn til nationalt (hvidt) niveau.

Muslimske skoler i Danmark har på lignende vis styrket indvandrerbørns selv-værd og sendt flere videre til gymnasiet end folkeskolen. Den samme forventnings-baserede læring ses i andre undertryk-kende systemer: Amerikanske kvinder fra pigeskoler klarede sig senere bedre end kvinder, der havde gået i integrerede skoler præget af samfundets patriarkalske forventninger.

Hvis nogle hvide stadig har svært ved at se vores egen kaste-tænkning i øjnene, må vi minde os selv om, at næsten ingen mænd for 50 år siden betragtede sig selv som sex-ister — selv om statistikkerne tydeligt vis-er, hvor mange kvinder vi dengang holdt fra videregående uddannelser ved at give dem emotionelle blokeringer, der forhïn-drede dem i at blive læger, advokater og videnskabsmænd.

Når vi ser det samme “4. klasse-syndrom”, årgangen hvor marginaliserede sorte og brune børn i både USA og Europa begynder at sakke bagud, må vi konkludere: Enten har vi brug for hjælp til at bearbejde vores dominerende kastetænkning, eller også må

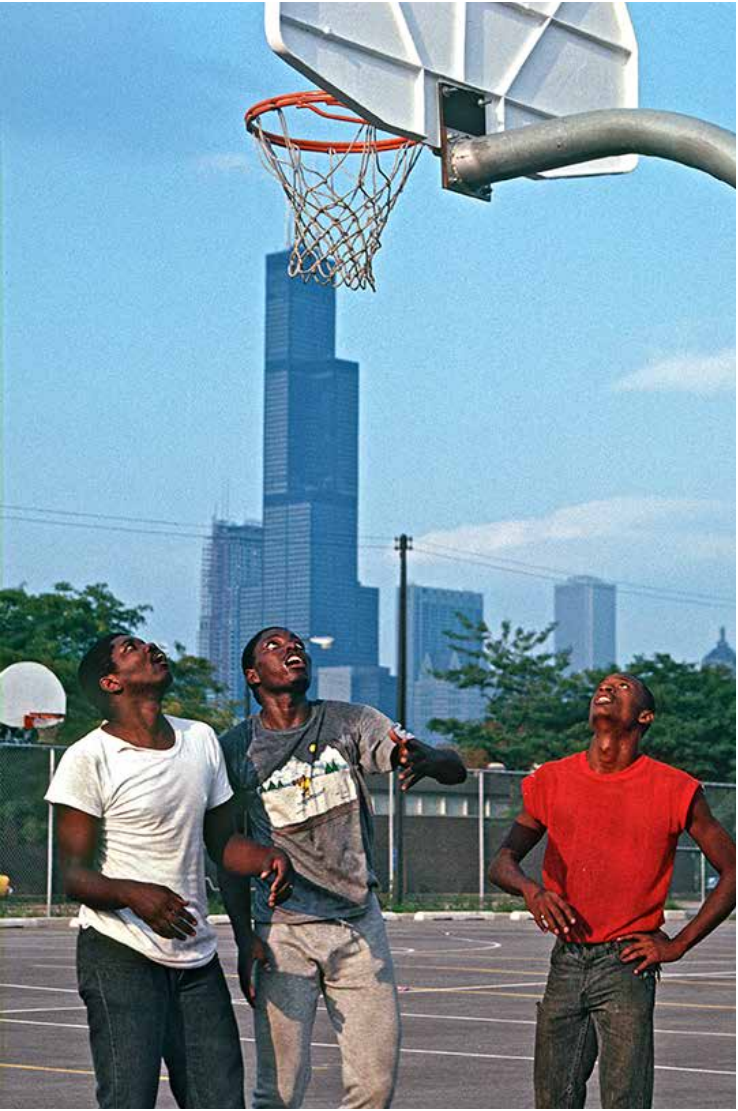
den underordnede kastes børn beskyttes i separate skoler med stærkt engagerede lærere, ”frelsende engle”, der kan geno-prette det selvværd, vi så tidligt stjæler fra dem.

Desværre er jeg selv en aktiv del af denne racisme. Efter måneder på overvejende hvide universiteter opdager jeg ofte, at jeg begynder at tænke i samme racistiske mønstre om “sorte” som de studerende – indtil jeg ”afhjernevasker” mig selv ved at flytte tilbage til mine sorte venner i ghettoerne.

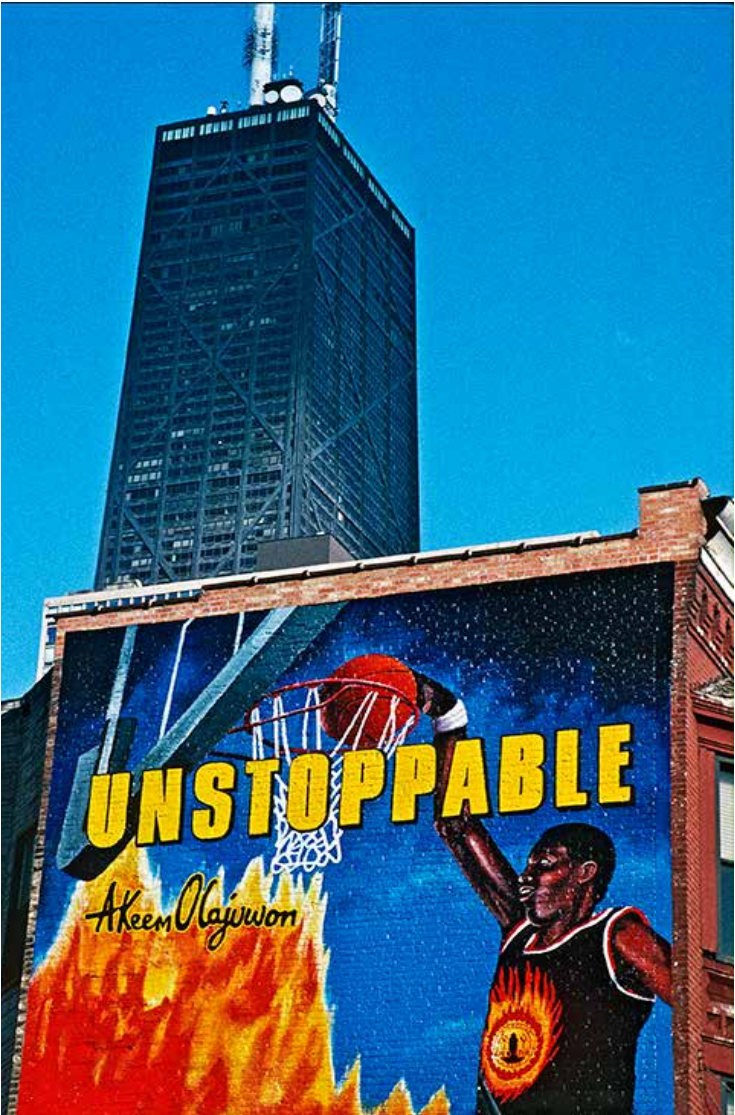
Isoleret i den normgivende kaste Dan-mark sker det samme over for dem, vi kalder “muslimer” eller “perkere”.

Fanget i de øvre kasters privilegieblinde tænkning med hang til at finde fejl hos ”de andre” bidrager jeg selv til at skabe fjendt-lige og selvopgivende holdninger hos vores udstødte.

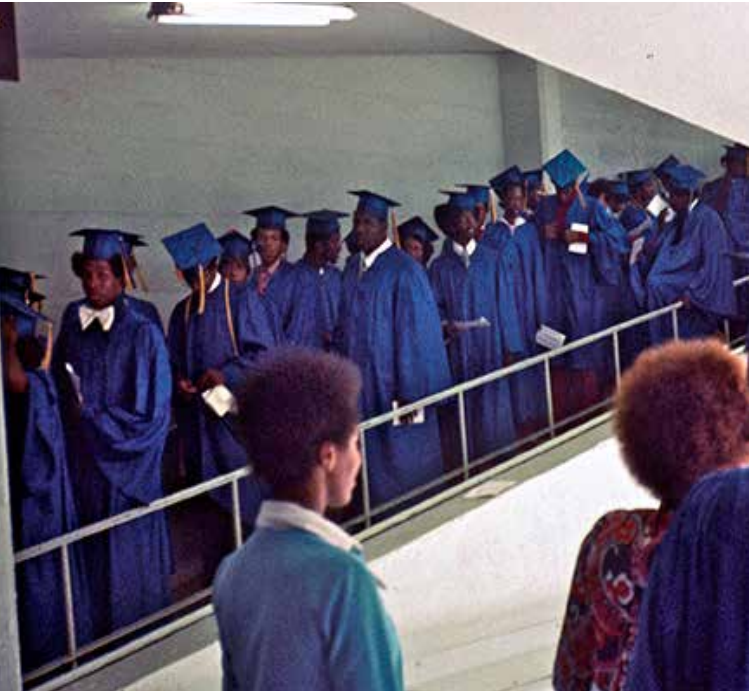
For blindhed er det, når vi udadtil kræver integration, men i vores indre tænkning ”tager afstand fra”, frygter og i sidste ende ødelægger netop dem, vi burde integrere os med.

1990 - Chicago

1990 - Chicago

1989 - NYC

Modsat side tv
1974 - Greensboro, NC
th 1972 - Detroit

1990 - Burke County, GA

2009 – Før high school afslutningsfest i Natchez, MS

At bygge bro over kløfter: Racemæssig solidaritet eller apartheids vedholdenhed

“Education is no equalizer — Rather, it is the sleep that precedes the American Dream. So wake up — wake up! Lift your voices until you’ve patched every hole in a child’s broken sky.” - Amanda Gorman, *The Hill We Climb*

I Los Angeles så jeg et smukt eksempel på racesolidaritet, da vestindiske studerende dannede en organisation for at motivere indfødte sorte til ikke at droppe ud af high school og college – næsten som en moderne udgave af den underjordiske jernbane, hvor frie sorte hjalp andre ud af slaveriet.

Jeg kan ikke bebrejde hvide, at de danner racistiske forestillinger om sortes evner, når de ser sorte sakke bagud i karakterer over hele landet – i både segregerede og integrerede skoler.

Men vi glemmer, at den samme undertrykkende tankegang er blevet internaliseret af sorte generation efter generation. Forældre, hvis eget selvværd er blevet knust i et hvidt majoritetssamfund, har haft svært ved at give deres børn håb om succes.

Vestindiske sorte, der voksede op i lande med sort flertal, var derimod bedre i stand til at modstå denne psykologiske nedbrydning. Op til 85 procent af mine “sorte” studerende på Ivy League-universiteterne fortalte, at de var af vestindisk afstamning, havde en vestindisk forælder – eller var adopteret af hvide.

Hvor dybt denne undertrykkelse griber os alle, ser man på billedet af en gruppe sorte teenagere. Pigen blev som baby blevet adopteret af sorte i ghettoen og opdraget til at “være sort”: tænke sort, opføre sig sort og klæde sig sort. Hun har næsten intet til fælles med hvide; hun kan ikke engang tale “vores sprog”. I hvide hjem så jeg det modsatte. Sorte og hvide, palæstinensere og jøder, indfødte og indvandrere, mænd og kvinder – alle lider skade, når forældre viderefører mønstrene for undertrykkelse, som de selv har modtaget.

Begge parter mister både evne og lyst til at opføre sig menneskeligt over for modparten.

1973 - Baltimore

Inderst inde giver vi op og beslutter, at integration er en absurd etnisk alkymi – som at forsøge at blande olie og vand. De frisindedes hektiske forsøg på at ryste systemet, så elementerne fragmenteres et øjeblik, er blot en kosmetisk humanisering af undertrykkelsen.

Det svarer til at stemme på Obama, mens apartheid stadig sidder i hjertet, sådan som han selv beskriver i *Mod til at håbe*.

Til sidst opgav selv Højesteret illusionen ved at afskaffe den positive særbehandling, der skulle have placeret sorte dér, hvor de naturligt ville have været – hvis de havde levet i et frit samfund uden vores undertrykkelse.

Så spørgsmålet står tilbage: **Er der overhovedet håb?**

1973 - Indianapolis, IN

Kærlighedens syndeskyld og kasteinstinkt

“Caste is insidious and therefore powerful because it is not hatred, it is not necessarily personal. It is the worn grooves of comforting routines and unthinking expectations, patterns of a social order that have been in place for so long that it looks like the natural order of things.” - Isabel Wilkerson

Jo, selv udtalte racister siger ofte: “Gid vi kunne adoptere alle sorte børn, så de kunne blive ligesom os.” Det er den klassiske racistiske vending om ”de andres” fejl – men uden egentligt had. Ligesom europæere jubler, når brune ”muslimer” konverterer, glemmer de, at det er kulturen, ikke farven, der vækker deres modvilje.

Jeg ser dette akavede håb klarest hos hvide universitetsstuderende, som i deres liberale skyld forsøger at række ud til sorte elever – mens den modsatte skyldfølelse holder dem tilbage: forældrenes ikke-verbale advarsler i barndommen, udtrykt gennem blikkene, dørlåsen der klikkede ned, når bilen nærmede sig et sort kvarter, osv.

Det er skræmmende at forråde deres forældres kærlighed, som de kan mærke i baghovedet trække i modsat retning. Når de rækker ud af progressiv kærlighed, bremses de af reaktionær kærlighed. De bliver akavede og nedladende over for sorte, som reagerer med dybt rodfæstet vrede og fjendtlighed – ikke fordi de hader hvide, men fordi de selv har været igennem en parallel, omvendt undertrykkelse.

De mærker straks nedladdenheden, og deres afvisning bekræfter de hvides frygt – nu frygten for at blive afvist. Dermed fortsætter spiralen: Hvid skyld skaber sort vrede, som skaber endnu mere hvid skyld. Undertrykkeren og den undertrykte former hinanden, fordi ingen af os er frie.

Tab af ”frihed” er selve essensen af ethvert kastesystem: Vi reagerer ikke længere som mennesker udenfor systemet ville se som ”normalt” eller ”menneskeligt”, men som systemet har konditioneret os til.

1974 - Brownsville, NY

1975 - San Francisco

Den mest ødelæggende racisme i dag fødes således ikke af had, men af kærlighed – af ønsket om at beskytte vores børn mod det, vi selv blev lært at frygte.

Når jeg tager hvide med til sorte fester i USA eller til brune fester i Danmark, bryder de ofte ud i gråd af skyldfølelse. De opdager pludselig, hvor meget de ubevidst har demoniseret ”de andre”, og hvor menneskelige de i virkeligheden er.

Tårerne afslører den brutale sandhed: **Vi er alle ofre for kastehierarkiet.**

“For there is always light, if only we’re brave enough to see it. If only we’re brave enough to be it.” - Amanda Gorman, “The Hill We Climb”

1974 - Palm Beach, FL

1982 - San Francisco

Mellem sort og queer: Spejlinger af den samme kamp

“Black homophobia is a weapon wielded against Black people, a tool of white supremacy designed to keep us divided and powerless. It’s time we recognize it as such and work to dismantle it.” - Danez Smith, “Don’t Call It Love”

Jo mere jeg lærte om den selvforstærkende effekt af at være udstødt, desto sværere blev det at fordømme hvide for racismen. Selv for mig – og for afrikanske og caribiske indvandrere, der ikke var formet af USA – var det svært altid at reagere ”menneskeligt” over for dem, der er fanget i en paria-kultur.

De hvides klodsede adfærd over for sorte blev særlig forståelig, når jeg sammenlignede den med mine egne vanskeligheder ved at være fuldt menneskelig over for dem, der var spærret inde i den homoseksuelle ghetto af mit heteroseksuelle samfund.

Min holdning til homoseksuelle havde været ”liberal”. Jeg havde ikke lært had, men jeg havde – lige så effektivt som i Saudi-Arabien – medvirket til at tvinge dem under jorden i min danske barndom.

Som blaffer behøvede jeg derfor ikke at møde mange selvhadende bøsser i skabet før jeg følte mig moralsk forpligtet til at deltage i verdens første åbne bøssebevægelse i San Francisco. Her lærte jeg af mere radikale aktivister, at liberale ofte var den egentlige befrielses mest durkdrevne fjende. Vores dybe følelse af heteroseksuel overlegenhed forblev uberørt af vores bekymring for de homoseksuelles ”sag”.

Med vores nedladende ”vi må acceptere homoseksuelle” udelukkede det liberale ”vi” altid netop den minoritet, hvis integration vi opfordrede til.

Meget har ændret sig siden, men i mange lande må undertrykte stadig kæmpe ikke blot imod ægte bigotteri og had, men også ”tolerance” – en nedladende medfølelse, der ser deres eksistens som noget beklageligt frem for noget normalt.

Når queers i århundreder blev forhindret i frit at kysse eller holde i hånd uden frygt; når love i de fleste stater lærte dem at se deres egen seksualitet som afskyelig, så de internaliserede heteroseksuelles normer; når de særligt som unge tvang sig selv gennem smertefulde, forgæves forsøg på at

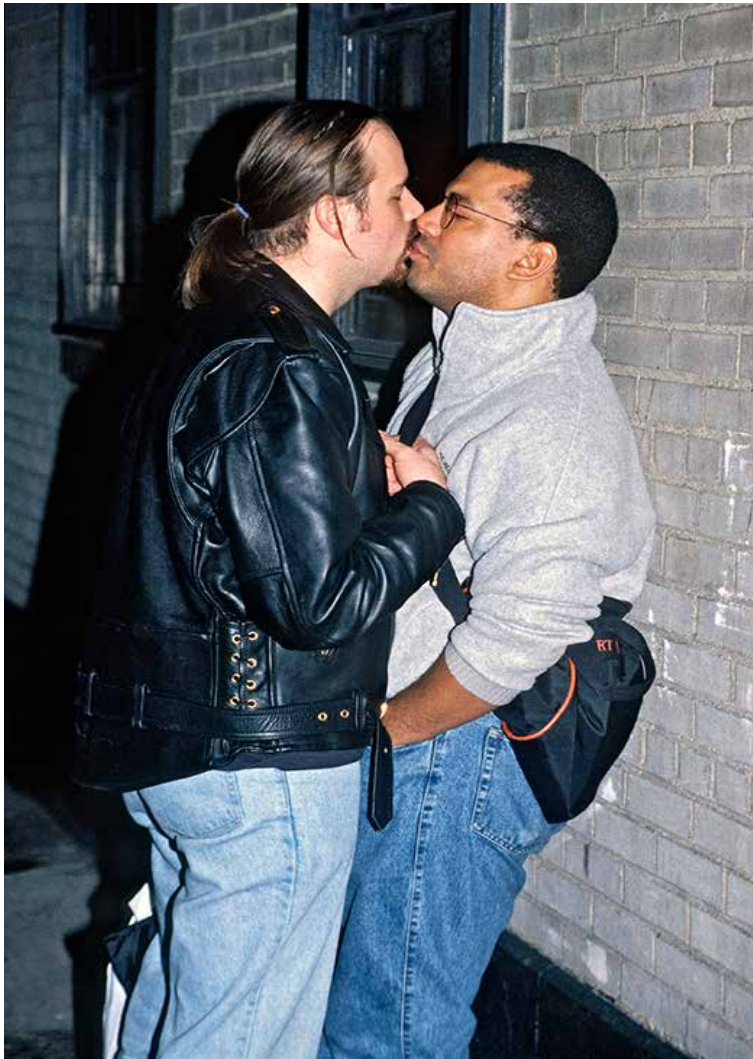
”rette sig” – så skabte vi en psykologisk skade, der mindede om sorte, der rettede deres hår for at passere som hvide. Til sidst blev de tvunget ind i lignende adskilte ghettoer som de sorte, med egne subkulturer og oprør.

At jeg tidligt støttede LGBTQ-rettighe-der blev bemærket. Det var sorte bøsser som filmfestivaldirektør Albert Johnson og teaterdirektør Burial Clay (myrdet en uge efter at have opsat mit show), som først inviterede *Amerikanske Billeder* til USA.

Senere boede jeg hos den sorte bøsseaktivist Lawrence Andrews, mens han hjalp med at etablere vores teater i San Francisco. Han inviterede mig til at arbejde med *Black and White Men Together* for at konfrontere den racisme, han så blandt sine medlemmer: “De hvide kan gå i seng med os, men bagefter vil de ikke have noget med os at gøre.”

Splittelsen mellem bøsser og lesbiske var endnu større dengang, men i 1980’erne så jeg lesbiske forlade deres berettigede vrede mod mænd og forene sig med bevægelsen — i erkendelse af, at kampen mod undertrykkelse er fælles.

1992 - NYC

2012 - Washington, DC

1984 - Swarthmore, PA

1989 - Washington, DC

1973 - Baltimore. Ms. Willie efter vores Thanksgiving middag

2021 – Ms. Willie nu tilbage på landet i NC, 73 år gammel

1995 - NYC - Herretoilet før Trumps Maga bevægelse

Min tværkulturelle blafning ind i crossdressingens verden

1973 - Baltimore. Ms. Willie i hendes stue

1975 - Tenderloin, San Francisco

“Black queer youth are not a monolith, and our experiences are diverse. But we all deserve to be seen, heard, and loved for who we are.” - Kacen Callender in “Felix Ever After”

Da jeg en mørk Thanksgiving-aften i 1973 blaffede med mit danske skilt i Baltimores ghetto for at finde et sted at overnatte, blev jeg uventet samlet op af en smuk sort kvinde. Sorte kvinder samlede mig næsten aldrig op, men hun inviterede mig hjem til sit velholdte forstadshus. Vi talte længe om dansk litteratur, og da hun senere bad mig dele hendes silkeseng, opdagede jeg først under kysset hendes skægstubbe. Hun var en transkvinde.

Når jeg senere fortalte historien til amerikanske mænd, reagerede de tit med afsky: “Hvad gjorde du? Sprang du ud af vinduet?” Deres angst afspejlede en voldelig virkelighed – kort efter blev en transkvinde dræbt af to mænd, der troede, hun var en ciskønnet sexarbejder. For mig blev Miss Willie i stedet en kær veninde, og min første forbindelse til trans- og dragmiljøet.

Hun beundrede Danmark for at være blandt de første lande, der tillod kønsskifteoperationer, og introducerede mig til Christine Jørgensens bog.

Forbløffet hørte jeg om, hvordan Willie voksede op i tobaksmarkerne i North Carolina og havde følt sig draget mod pigetøj siden hun var fem. Som ung flygtede hun nordpå for at leve åbent som sit sande jeg. I dag er hun – nu i 70’erne – flyttet tilbage til sine rødder i North Carolina, hvilket viser hvor meget tiderne har ændret sig.

Efter Willies kærlige introduktion til trans- og dragverdenen følte jeg mig straks hjemme, da jeg siden flyttede sammen med mange transpersoner i San Franciscos Tenderloin-kvarter. Her oplevede jeg deres tunge kamp gennem transitionen – men også deres enorme livskraft, glæde og humor til dragfester og shows.

“It takes courage to love what you fear” - James Baldwin (from Giovanni’s Room)

1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, SF. - Transseksuel fest

1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, San Francisco

Ghettoen i ghettoen: Hvordan samfundet marginaliserer og stigmatiserer transkønnede

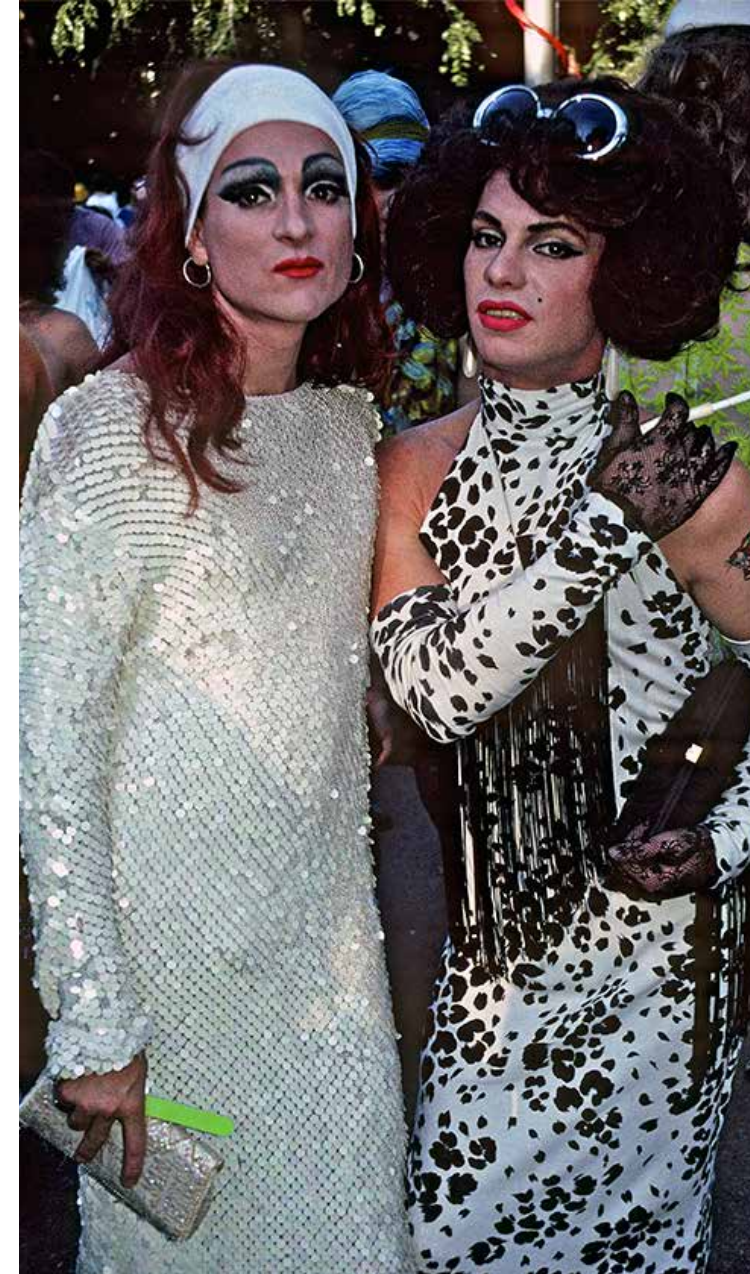
1975 - SF. Transkønnet får holder fødsels dag for hendes søn

"To be black and queer is to be in a state of constant negotiation between the world inside and the world outside." - Essex Hemphill

Frigørelsen var ikke nem. Jeg så tidligt, hvordan undertrykkelsen drev mange af mine transvenner ud i destruktive narkomiljøer og sexarbejde, hvorfor jeg siden mistede kontakten med dem.

Når et en minoritet behandles med foragt og fjendtlighed, bliver den ofte så bevidst om sit lukkede system, at den går skridtet videre og overdriver sin "anderledeshed".

Og således fuldendes den onde cirkel af undertrykkelse, da subkulturen nu synes at "retfærdiggøre" samfundets foragt. En ghetto skabes i ghettoen, da de "pæne", konforme bøsser og lesbiske ofte føler, at drags, transpersoner og andre queer-subkulturer "ødelægger" det for dem i deres forhold til den heteroseksuelle verden. Denne interne transfobi blev senere politiseret og brugt som et våben i Trumps mobilisering og kulturkrigsstrategi frem mod 2024, hvor transkønnede blev dæmoniseret som symbol på moralsk forfald.

2001 - NYC

1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, San Francisco

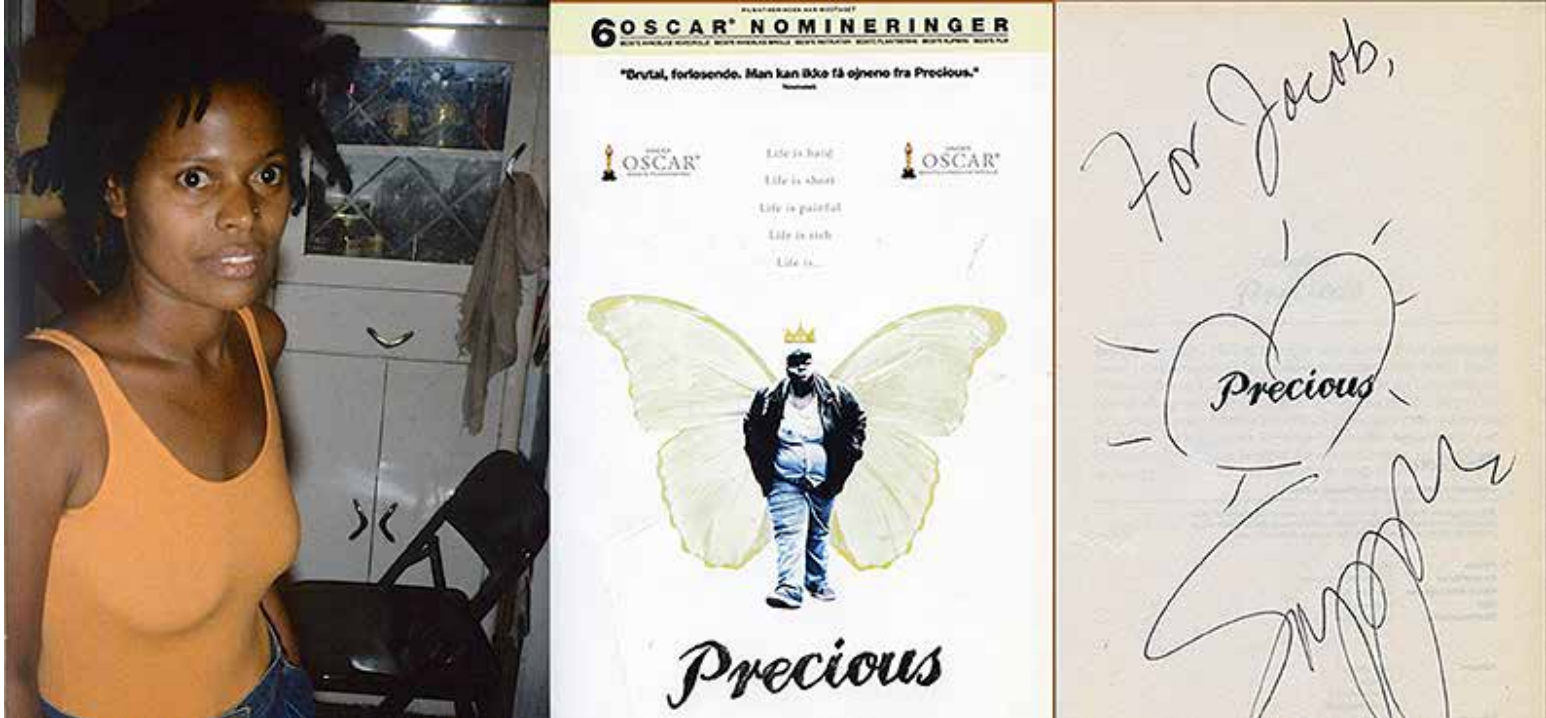
1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, San Francisco

1985 - Sapphire Lofton i hendes lejlighed i Harlem da hun arbejdede på bogen - 2010 - Filmen og bogen med Sapphires inskription til mig

1973 - Sally i Queens, NY

2006 - Sally i Bronx, NY

Hvordan seksuelt misbrug af børn opretholder en cyklus af undertrykkelse og vold

2012 - Sapphire til middag hos mig i New York

2016 - under helingsarbejdet København

“There is no greater agony than bearing an untold story inside you.” - Zora Neale Hurston

“One of the things my work has taught me is that trauma is not just an individual experience. It is gen-erational, it is communal, it is national.” - Sapphire, forfatter af Push (Precious)

Som vagabond blev jeg ofte inviteret hjem af kvinder, der klagede over seksuelt aggressive amerikanske mænd, som de ikke turde date. Mange af dem sprang senere ud som lesbiske, og i 1980’erne var lesbiske blevet den næststørste minoritet (efter jøder), der organiserede mine forelæsninger på campus.

Blandt dem mødte jeg Sapphire, allerede en stærk stemme som slam-poet og aktivist i *United Lesbians of Color for Change*. Vi dannede et tæt, næsten søsterligt bånd, fordi vi begge – som outsidere – havde set, hvordan seksuelt mis-

brug i barndommen gennemsyrrer hele underklassens smerte. I mine workshops begyndte incestoverleverne at stå frem, og Sapphire genkendte mønstrene fra det sorte samfund: traumer, der videreføres gennem generationer og bliver til et nationalt sår.

Da hun senere slog igennem med romanen *Push* og filmen *Precious*, var jeg ikke overrasket. Hun satte ord på det, vi havde talt om i årevis: at misbrug ikke kun er et individuelt helvede, men et strukturelt. Da jeg introducerede filmen i Danmark med et lysbilledshow om ”mit liv med Sapphire”, følte det som en fortsættelse af vores fælles mission – og senere kom hun også til Danmark for at støtte vores arbejde med incestoverleverne i Ubuntuhuset.

“Trauma isn’t a black box, it’s a constellation. It’s a network of experiences that shape our desires, our fears, and our actions.” - Kiese Laymon, sexual-abuse survivor

“I know that I can never go back to my childhood, but in its absence, I have learned to live with the ghosts that haunt me.” – Sexual abuse survivor Maya Angelou

Behovet for hjælp er enormt: Globalt har hver femte pige og hver tiende dreng været udsat for seksuelt misbrug. I USA er tallene henholdsvis 25 procent og 16 procent, dvs. 42 millioner voksne incestoverleverne. Men blandt sorte amerikanere og enlige mødre er det langt højere, hvilket gør misbrug til en grundlæggende drivkraft i den vold, vi ser omkring os – fra hvid hadterror til sort kriminalitet.

Uden livslangt venskab med dem, der inviterede mig hjem som ”outsider”-vagabond, ville jeg have været blind for, hvor mange af disse invitationer, der faktisk var et råb om hjælp – ofte udtrykt på irrationelle, selvdestruktive eller voldelige måder. Jeg havde måske fornemmet smerten dengang, men kunne ikke sætte ord på den før ofrene selv begyndte at gøre det – særligt i workshops.

Kvinder som den overvægtige *Precious*-figur beskrev, hvordan de dulmede smerten med tvangsmæssig overspisning, alkohol eller stoffer. En mand i min workshop i West Virginia donerede 5.000 dollars ”til dit helingsarbejde” efter at have vundet en sag mod sin krænker; jeg indløste aldrig checken, men hans desperation sagde alt. Blandt mine ghettovenner så jeg, hvordan seksuelt misbrug formede børn forskelligt i samme familie. Jeg forstod aldrig, hvorfor Sally (som 18-årig i 1973 på side 324? forsvandt fra familiebegivenheder fra 1980’erne, før hun som voksen i 2006 – nu stor som *Precious* – betroede mig, at hendes far havde voldtaget hende gennem hele barndommen. I årene før så jeg hendes søster Kashia blive så kriminel som junkie, at jeg måtte holde øje med filmudstyret under en tv-optagelse i 1986. I en anden film i 2015 søgte den anden søster, Cory, mine råd til at komme ud af sit eget ødelagte liv. Alle tre søstre har siden fået hjælp, men kæmper som overleverne med deres PTSD. Bølgerne efter sådanne traumer kan i høj grad aflæses i volden på de følgende sider.

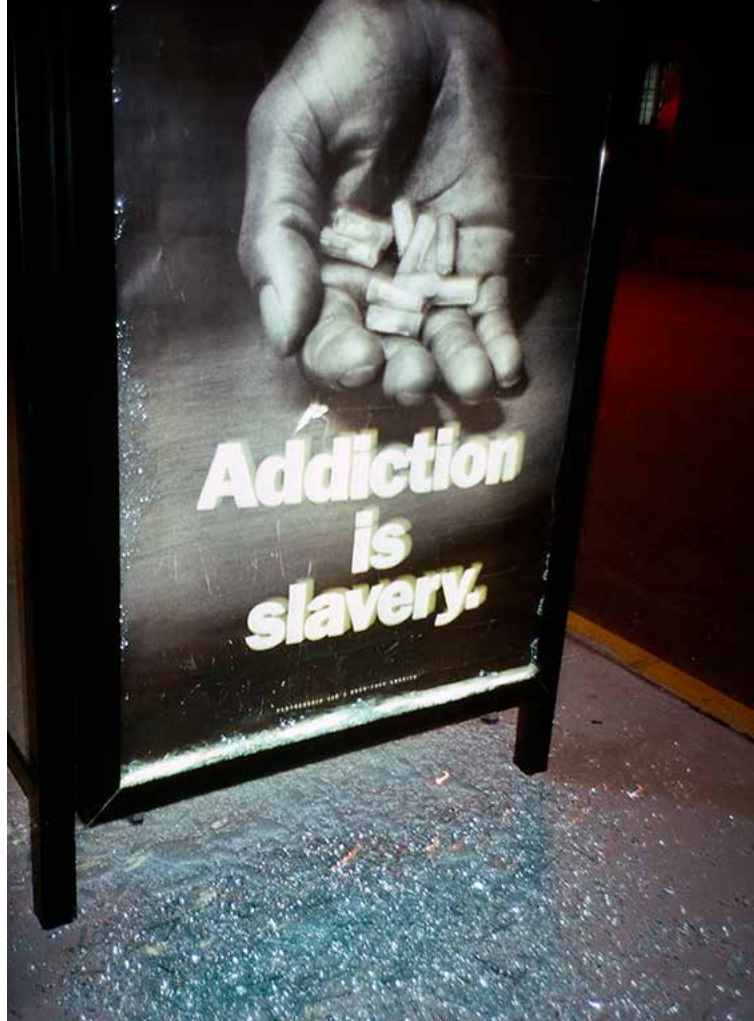
1986- Kashia som narkoman i Queens, NY

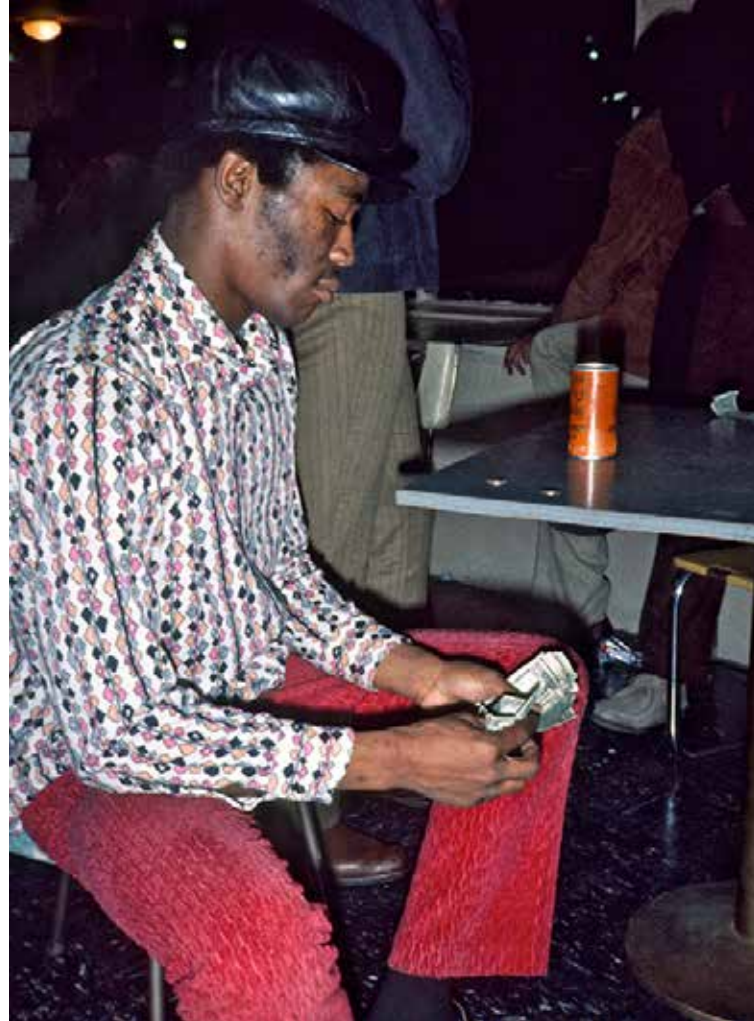
2015- Se Cory fortælle om misbruget i filmen herunder

Interview med Cory om den incest, hun blev udsat for af sin far

1991 - NYC

1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, San Francisco

At spejle sig selv i ghettoens subkulturer

"Understanding the subculture of the ghetto requires seeing beyond stereotypes to the real people struggling every day not just to survive, but to retain their humanity in the face of systemic oppression." - bell hooks

Den stærke subkultur i den sorte ghetto er en torn i øjet på de bedrestillede sorte. Begge grupper forsøger at gøre sig fortjent til integration, men hele tiden bruges det patologiske billede af subkulturen til at stereotypificere dem. Bevidste om dette betragter mange i den sorte middelklasse den lavere ghetto ikke som et bevis på fælles undertrykkelse, men som en skam, man skal holde afstand til.

Spændingerne mellem over- og underghettoen var så markante, at jeg ofte måtte vælge side – hvilket ikke var svært efter alt det, jeg havde set af lidelsen i underghettoen og den resulterende foragt fra både overghettoen og de hvide.

Jo bedre jeg forstod denne verden, jo tydeligere så jeg de dybere mekanismer i undertrykkelsen. For mange hvide fremstår underghettoen som en uforståelig verden af kriminelle, alfonser, bandemedlemmer, menneskehandlere, sexarbejdere og narkoafhængige. I et lukket system som dette kan deres handlinger af trods og overlevelse ligne foragt for et samfund, de ved, de aldrig får adgang til.

1975 - Tenderloin, San Francisco

1973 - Greensboro, NC

Billiardrum bliver mødesteder, luksus-biler statussymboler, sort eller brun kultur-nationalisme – undertiden islamisme – identitetsfællesskaber. Håndsmæk og det kunstlede "jive" eller "walla"-sprog fungerer som kode. Men selv om forræderisk "back-stabbing" kan være lige så hyppigt som det broderlige håndtryk, kan man ikke undgå at elske disse socialt udstødte, når man først har lært deres regler og overlevelsesteknikker. Det er mere overvældende at møde menneskelighed i brutale omgivelser end blandt mennesker beskyttet mod livets sår.

Når denne underverden provokerer os, er det ikke mindst, fordi den udgør et enormt forvrænget spejlbillede af os selv. Uden at forstå – og respektere – denne skræmmende kultur kan vi ikke erkende – og konfrontere – de undertrykkende sider af os selv, som den så klart afspejler. For den viser ikke en "sort" eller "brun" kultur, men snarere vores egen sindstilstand i al sin brutalitet.

Her – strippet ned til det rene skelet – finder man tendenserne i hele systemet: den ubarmhjertige kamp om status, den konkurrenceprægede besættelse, sexismen og ikke mindst den herre-slave-dynamik, der gennemtrænger ethvert socialt hierarki.

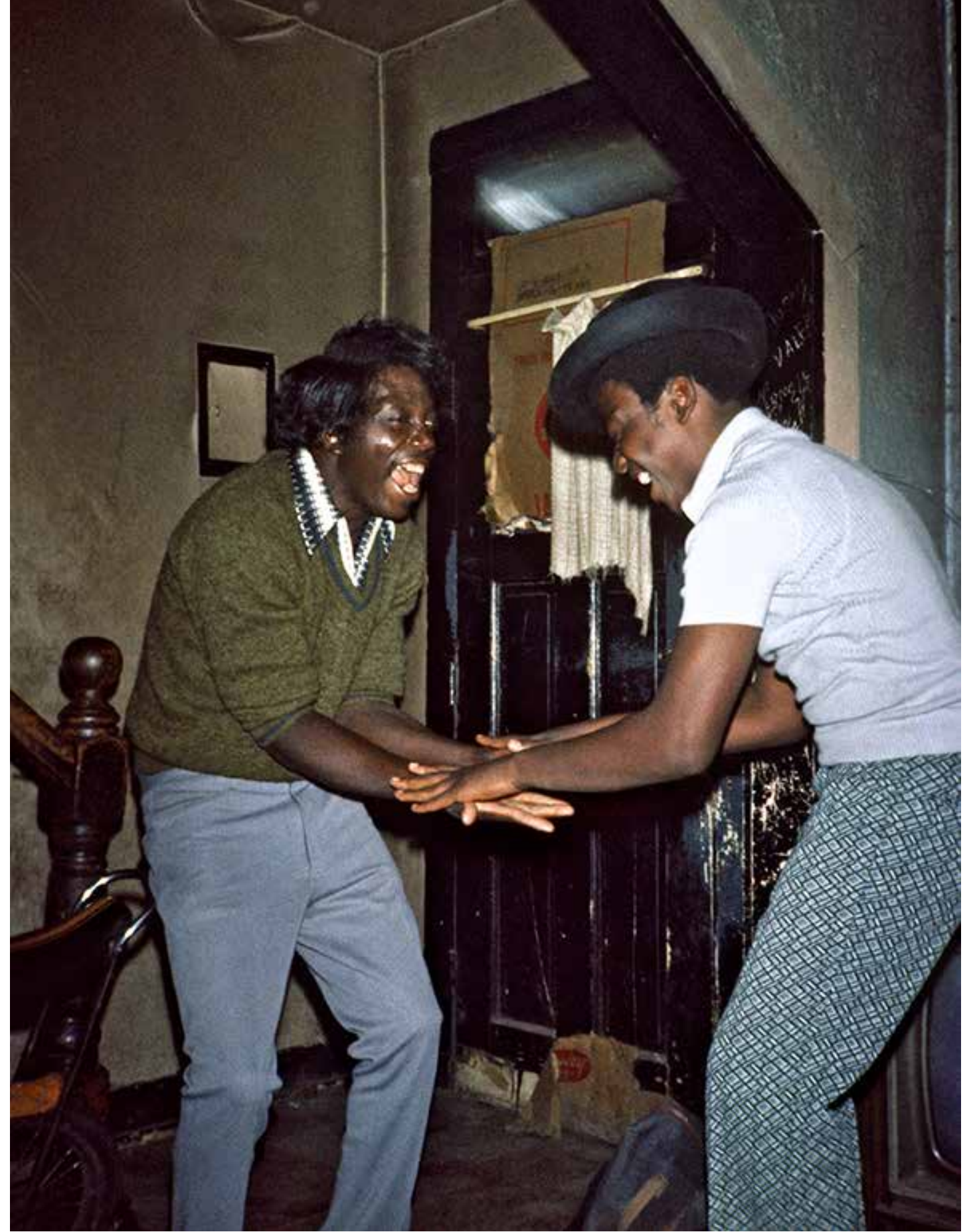
1974 - Daytona Beach, FL

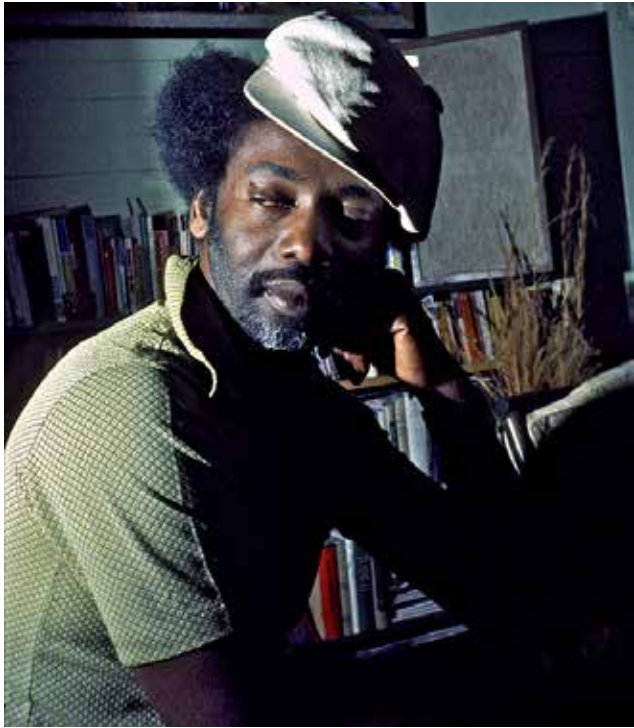
1972 - Detroit

1972 - Jackson, MI med billede af J.F. Kennedy

1975 - Richmond, VA

1973 - Zebulon, NC

- Herunder begge 1975 - Tenderloin, San Francisco

1974 - NYC

Ghettoens usynlige hierarkier af udnyttelse og afhængighed

“Sexism has never rendered women powerless. It has either suppressed their strength or exploited it.” – Sapphire

“Many women who are trapped in exploitative situations have internalized the belief that they deserve to be treated badly. This is a form of self-hatred that is nurtured by a society that devalues and degrades women.” - bell hooks

Hvor end i verden herre-slave-forholdet findes, vil der inden for slavekulturen ske nye opdelinger i friske herre/slave-relationer. Hvor denne dynamik opstår, er friheden allerede fraværende, for et herre-slave-system kan kun overleve inden for et lukket kredsløb. I underklassen ses dette internaliserede slaveri tydeligst i forholdet mellem alfons og sexarbejder, hvor kvinden er totalt underkuet og mentalt kryber for hans fødder i ritualiseret ærbødighed.

Men alfonsen er ikke kun bøddel – han er også offer i et større system. Han bliver en slags slavefoged, der sørger for, at ”varerne” leveres til den egentlige slaveherre: den hvide mand. Hans redskab er ikke længere pisken, men ”the pimp stick”, en stok af snoede stålbøjler. Og selv om alfonsen, ligesom forretningsmænd i det almindelige samfund, kan agere med skræmmende grusomhed, er det afgørende at huske, at også de er underlagt strenge regler, som de ikke selv har skabt.

Disse regler ligger i The Book – en uskreven Adam Smith-manual, der gives videre fra alfons til alfons. Nutidig forskning bekræfter, at disse kodekser stadig eksisterer: kvoter, arbejdstid, straffe, økonomisk kontrol og et helt vokabular for dominans. The Book beskriver et undersystem af det større kapitalistiske system. Og ved den alfons, der bryder lovene. Ligesom virksomhedsledere afholder de daglige ”møder”, hvor de udveksler strategier for at holde ”lønningerne” nede og forfine teknik-

ker til at styre deres ”ho’s” og ”git down-time”. Man kan tit se, hvem der tilhører en ”mack man” (alfons), og hvilke der er ”out-laws”, idet alle de organiserede kommer på gaden næsten samme tid hver aften, mens de selvstændige ”fredløse” kommer og går, som de vil.

Da de var de ultimative tabere i udbytningens hierarki, følte jeg mig altid tæt knyttet til de sorte sexarbejdere, som ofte tilbød mig gæstfrihed – dog kun ”outlaws”, af gode grunde. Fordi jeg var en af de få mænd i deres liv, de ikke havde et seksuelt eller forretningsmæssigt forhold til, kunne de over for mig udtrykke den menneskelighed, som systemet ikke havde magtet at udrydde

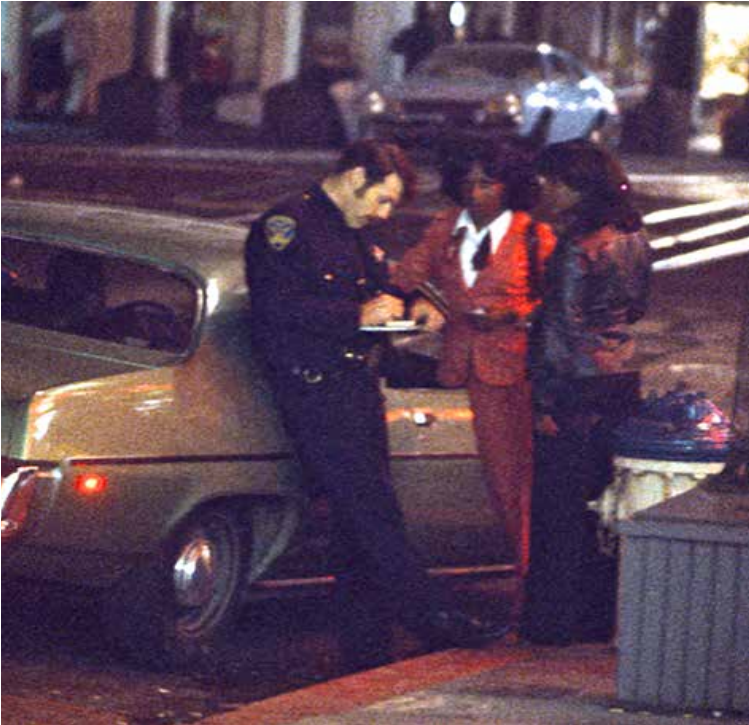

Begge fra 1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, San Francisco

1996 - Astoria, NY

“I am not free while any woman is unfree,
even when her shackles are invisible to me.”
- Audre Lorde

“Black women’s bodies are battlegrounds,
the site where racial, gender, and sexual vio-
lence converge.” - Kimberlé Crenshaw”

“To be oppressed means to be deprived of
your ability to choose.” - bell hooks

1975 - Tenderloin, San Francisco

Kønsdynamikkens hustle i ghettoen og højere op

En af grundene til, at vi så let fandt sammen, var, at disse kvinder – lovløse i deres verden – havde været tvunget til at forstå hver detalje af det lavere ghettosystem for at undgå alfonser. Og jeg, en privilegeret ”outlaw” i det større samfund, havde efterhånden tilegnet mig nok viden til selv at kunne navigere der. Fra hver vores modsatte retning var vi nået frem til det samme perspektiv. Når parallellen mellem over- og underbygning stod så tydeligt, kunne de let se den indre mekanik i det samlede system, der skabte deres dobbelte undertrykkelse: racismen og sexismen.

For forholdet mellem alfons og sexarbejder er på mange måder en voldsomt overdrevet udgave af kønsrelationerne i underghettoen – og i samfundet som helhed. Her er mandens ”hustle” ofte at skaffe ”broad money” fra kvinder som ”beskyttelse” mod at blive ”hit on” af andre mænds aggressioner.

I en sådan verden bliver manden for mange kvinder først og fremmest en kilde til penge eller status, og nogle siger ganske åbent, at de drømmer om at ”gifte sig med en rig mand”. Denne hurtige form for

ghettoflugt chokerede mig, fordi jeg sjældent havde set så direkte transaktionelle forventninger hos danske kvinder, måske fordi udnyttelsen mellem kønnene i en mere ligestillet velfærdsstat ikke giver samme mening. Den prostitution, der ligger i at købe kvinder via rigdom eller status, er særligt tydelig i både Amerikas over- og underklasse. Inden for dette lukkede system har underklassen lært at beundre ”sharp pimps” og ”righteous hustlers” i ”fine threads”, præcis som det større samfund beundrer succesrige selfmade kapitalister. Disse flamboyante alfons og hustlere, der tilsyneladende ”har gjort det”, er farlige rollemodeller, der trækker ghetto-børn mod gadens økonomi allerede som otte- eller niårige. Men ligesom den nyrige kapitalist er alfonsen også en tragisk figur – konstant manipulerende og altid på vagt, ude af stand til at slappe af af frygt for, at hans skrøbelige imperium kollapse. Det så jeg tydeligt, da jeg et år arbejdede i en kirke, der forsøgte at organisere sexarbejdere i en slags fagforening for at beskytte dem mod både politiets brutale razziaer og alfonserne.

1987 - Harlem, NY

1973 - Greensboro, NC - Geegurtha under arbejdet i rehabiliteringscentret

1973 - Med Geegurtha i Greensboro, NC

2003 - Med Geegurtha i Atlanta

Geegurthas kamp fra slaveri til befrielse

"The only way to deal with an unfree world is to become so absolutely free that your very existence is an act of rebellion." - Albert Camus

Blandt de sexarbejdere, der gjorde størst indtryk på mig, var Geegurtha, som stod midt i en desperat kamp for at slippe ud af sit slaveri. Da jeg mødte hende, havde hun netop været i fængsel og var næsten ødelagt af narkotika og vold. Hendes datter var født narkoman, men blev reddet gennem blodtransfusioner. I de fem år, Geegurtha arbejdede på gaden, så hun aldrig sin lille datter Natasha. Alligevel lykkedes det hende – mod alle odds – at blive rehabiliteret. Den moderkærlighed, hun siden gav – udtrykt på dette foto – er så rørende og mirakuløs for mig, når jeg mindes hende fra dengang, hun var et vrage. Hun blev leder af den klinik, der havde hjulpet hende, og begyndte at læse psykologi.

Jeg mødte hende gennem socialarbejderen Tony Harris, der inviterede mig til at tale for fængselsfanger i hans stofmisbrugsprogram. Efter mødet bad Gee mig komme hjem, fordi hun sagde, at min analyse af deres kriminelle fortid havde ramt noget i hende. Hun boede hos sin dybt troende familie, som frygtede, at hun ville falde tilbage i stoffer og prostitution. Derfor bad hendes søster Georgia, der var aktiv i kirken, mig om at flytte ind en uge og endda dele seng med Geegurtha og Natasha. Hun mente, at det ville hjælpe Gee at opbygge et tillidsfuldt, intimt forhold til en mand, der ikke ønskede noget af hende – hverken sex, penge eller magt.

Denne religiøst forankrede helingsproces virkede. Geegurtha faldt aldrig tilbage, og 30 år senere tog Tony dette foto af os, som spejler det, Georgia tog af os en søndag morgen i 1973, før vi gik i kirke.

1973 - Med datteren Natasha i Greensboro, NC

1973 - Greensboro, NC - Baggie med barn og Nixon på TV

1973 - Greensboro, NC - Baggies døtre i aftenbøn

1974 - Jacksonville, FL

1974 - Daytona Beach, FL

Sort forældreskab i det lukkede system

Jeg blev stærkt berørt af denne moder-kærlighed, netop fordi jeg så, hvor mange hindringer der lægges i vejen for sort moderskab – og hvor dårligt faderkærligheden også har det. Denne mand, som lod mig dele sin seng i en lille én-rums shack i Florida, tog heroin hver morgen. Da han ikke kunne slippe misbruget, brød familien sammen, og han led under ikke at måtte se sit barn.

Da jeg boede hos Baggie – moderen til venstre – havde også hun været misbruger, men var blevet “clean” og lagde hele sit hjerte i at give sine børn en kærlig, religiøs opvækst. Men da jeg vendte tilbage et år senere, var hun blevet idømt 25 års fængsel for væbnet røveri. Den amerikanske kliché om, at “familien, der beder sammen, forbliver sammen”, holdt ikke stik.

Folk, vi spærre inde i et lukket system, vælger tit den hurtigste vej ud – ofte et øjeblik før de ellers ville have klaret den. De har i så høj grad internaliseret de hvides racistiske forventninger, at de mister troen på nogensinde at kunne klare sig på normal vis. De fleste kan intuitivt forstå, hvorfor en fange med syv år tilbage vælger at flygte frem for tålmodigt at forlade helvede på lovlig vis.

Først da jeg selv til sidst blev næsten ghettoiseret (side 433) – i stedet for blot at leve mit privilegerede vagabondliv i ghettoer – forstod jeg virkelig, hvordan det lukkede system fungerer som et fængsel: Man har hverken det psykiske overskud eller midlerne til at investere i en syvårig uddannelse, der kunne føre én ud. Ghetto-handlinger er derfor typisk desperate og styret af kortsigtede mål, bestemt af det faktum, at man allerede lever i et fængsel. For sådanne mennesker vil ingen form for straf fungere som en afskrækkende faktor.

“The war on drugs has been a war on Black and brown communities. It has filled our prisons and jails with people, primarily people of color, for nonviolent drug offenses.” - Michelle Alexander

1974 - Jacksonville, FL

1974 - NYC med det nye WTC bagved lige efter dets færdigørelse

1975 - Tenderloin, San Francisco og herunder

1974 - New Orleans

1975 - San Francisco

Herunder 1974 - New Orleans

1975 - Tenderloin, San Francisco

”Da jeg begyndte at skrive ”Blå, blå øjne”, var jeg ikke interesseret i modstand mod andres foragt, måder at aflede den på, men de langt mere tragiske og invaliderende konsekvenser af at acceptere afvisning som legitim, som selvindlysende. Jeg vidste, at nogle af ofrene for et stærkt selvhad viser sig at være farlige, voldelige og reproducerer den fjende, der har ydmyget dem igen og igen. ” – Toni Morrison

“The most dangerous creation of any society is the man who has nothing to lose.” - James Baldwin

Toni Morrison in NYC, 2015

Misforståede flugtveje: Om at udfordre kriminelle

Kriminelle flugtforsøg som røveri og bedrageri er ikke mere kortsigtede end de ”lovlige” flugtveje, som hvide amerikanere ofte bruger i deres racistiske stereotyper. Frygt ødelægger den langsigtede tro på fremtiden og gjorde det i 1970’erne mere logisk at købe en Cadillac end at spare op til en dag at flytte ud af sin forfaldne shack.

Da jeg kom fra en velfærdsstat, fandt jeg det ironisk, at foragtelige hvide amerikanere konstant talte om de sortes ”lave tærskel for behovstilfredsstillelse”, mens de selv kæmpede for kortsigtede skatteoprør og forsøgte at slæbe alverdens BMW’er, yachter og unødvendige gadgets ind over deres egen tærskel.

Når man nægter at betale for de fælles goder, inviterer man sandelig kriminelle til sit hus. Et land fortjener de kriminelle, det producerer.

Den ghettokriminelle, som direkte udfordrer disse uligheder, er samtidig den mest misforståede og uretmæssigt frygtede figur i hvidt Amerika.

I praksis udgør han kun en minimal fare for hvide; over 95 procent af USA’s kriminalitet er hvid mod hvid eller sort mod sort. Justeret for indkomst ligger kriminalitetsraten næsten ens, selv om sorte børn i indre byer lever med PTSD efter generationer i virtuelle krigszoner, ofte med højere mordrater end amerikanske soldater i Afghanistan eller Irak – og oven i det trans-generationalle traumer efter seksuelt misbrug og forsømmelse.

Det kan lyde paradoksalt at jo mere vold jeg så i deres bander, jo tryggere følte jeg mig selv. Ghettoen har nemlig sine egne love og uformelle normer, hvori vold ses som et legitimt middel til at opnå respekt og myrder fordi *”He dissed me!”*

Efter en barndom af ydmygelser og siden fængelsvoldtægt – et liv gennemsyret af skam – elskede de unge at posere for mit kamera med deres respektindgydende våben. De ønskede at se sig selv gennem andres øjne i skammen over den måde, de troede samfundet så på dem, for at kompensere for følelsen af utilstrækkelighed.

Ved modsat at se dem ikke-fordømmende som mennesker uden håb og med et enormt behov for positiv anerkendelse, var det dels let for mig selv at overleve blandt dem og dels at se løsninger i helhedens interesse. For med deres lave selvværd var deres handlinger ofte så selvdestruktive, at jeg uden stolthed kan fortælle, at jeg deltog i flere overfald, simpelthen fordi mine venner ikke fortalte mig om dem på forhånd og ikke engang selv havde planlagt noget som helst. Når de så et offer, handlede de tankeløst i en eksplosiv cocktail af dybfølt had og selvhad snarere end af nød.

Ligesom koloniserede børn overalt vil stjæle fra en, der viser dem paternalsk godhed, fandt jeg, at også de voksne ”rip-offs”, ”stealers” og endog ”strongarm studs” var overvældet af Shakespearsk fortvivlelse:

“I am one, my liege, whom the vile blows and buffets of the world have so incens’d that I am reckless what I do to spite the world.”

1975 - San Francisco

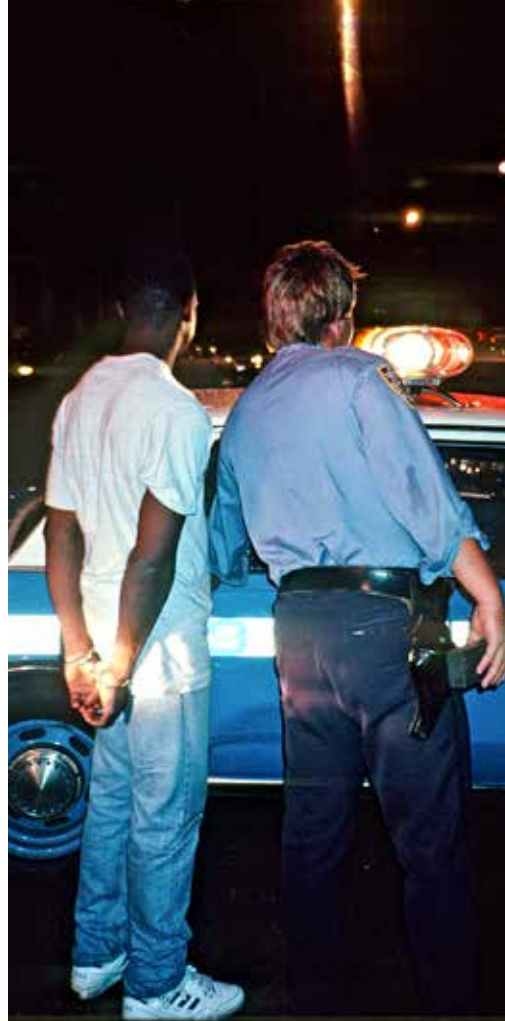
1973 - Baltimore

1974 - Brooklyn, NY

1991 - Bullock County, AL

1975 - San Francisco

1975 - NYC

1973 - New Orleans

1973 - New Orleans

Herunder 1974 - NYC og 1991 - Memphis, TN

Med deres længsel efter kærlighed er det derfor ikke naivt at arbejde konstruktivt med minoritetskriminelle som alternativ til deres forsøg på at få anerkendelse i bander. I USA så jeg ildsjæle skabe mirakler for unge, der ellers ville ende i vold og fængsel. Og i det bandeplagede Sverige viser Nicolas Lunabbas arbejde i "Hela Malmö", hvor lidt der skal til for at ændre unge præget af vold og lavt selvværd.: basale ressourcer som tryghed, tillid og at blive set. For en brøkdal af prisen for fængsling kan man hjælpe både de unge og samfundet ud af den selvdestruktive spiral.

"Violence is a personal necessity for the oppressed. It is not a strategy consciously devised. It is the deep, instinctive expression of a human being denied individuality."
- Richard Wright in Native Son

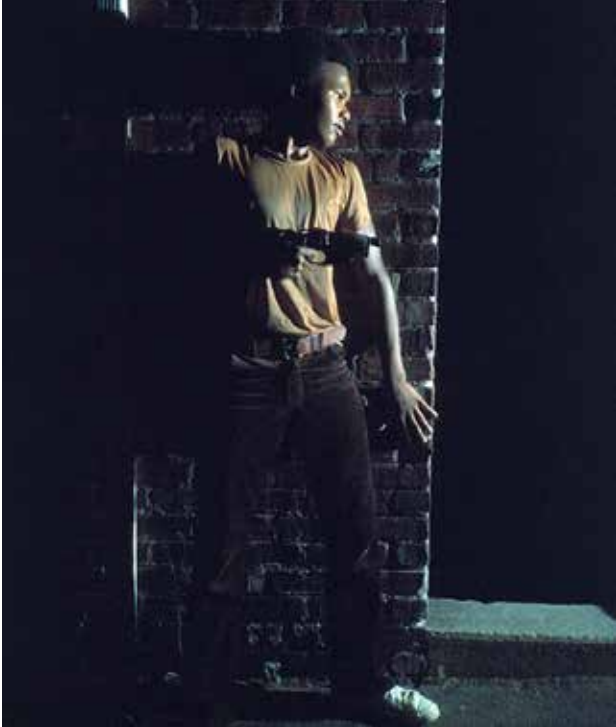

1975 - San Francisco

1991 - NYC og herunder 1975 - NYC

1975 - Richmond, VA (Willie Hurt)

1975 - Malibu, CA

1989 - Harlem, NY

1975 - Tenderloin, San Francisco

Kastesystemets del og hersk internalisering af undertrykkelsen

“People who treat other people as less than human must not be surprised when the bread they have cast on the waters comes floating back to them, poisoned.”
- James Baldwin in *The Fire Next Time*

*Freddy’s dead, that’s what I said.
Let the Man rap a plan,
say he would send him home,
but his hope was a rope
and he should have known.
Why can’t we brothers
protect one another?
No one’s serious
and it makes me furious.
Everybody misused him,
ripped him off and abused him
another junkie plan,
pushing dope for the man ...*

Når man lever længe nok i ghettoen, mærker man den sammensværgelse, de indespærrede taler om. Ligesom alle andre undertrykkere i verden udtrykker den dominerende kaste et psykologisk behov for ”del og hersk”.

Altid hørte jeg sorte børn i USA hakke på hinanden med ”du er for hvid” og ”du er ikke rigtig sort” – med næsten samme hadske ord som brune børn i Danmark i dag nedgør hinanden: : ”du er for dansk”, ”du er ikke rigtig muslim”, ”danskervin”, ”luder”, hvis en pige klæder sig anderledes end gruppens norm.

Ligesom betegnelserne ”Oreo” og ”kokosnød” blandt sorte bliver muslimske elever mobbet med ”du lugter af svinekød” eller ”din søster er dansker-fucker”.

Overghetto sættes op mod underghetto, bande mod bande, familie mod familie – til sidst bror mod bror.

Da jeg boede hos 15-årige Willie Hurt i Richmond, lå hans 13-årige bror på hospitalet, blindet af Willies kugle i en bandekrig. Alligevel fulgte jeg Willie på nye røvertogter blot to dage efter.

Mange af disse bander blev ødelagt af heroin; pressen afslørede, hvordan politiet havde solgt heroin og oversvømmet ghettoerne netop som banderne blev politisk bevidste. Igen var ”del og hersk” rettet mod et koloniseret folk.

Men jeg kender hvide godt nok til at vide, at bortset fra FBI’s ”Cointelpro” program er der sjældent tale om en planlagt sammensværgelse imod de udstødte. Det behøver man ikke. Den daglige ”uskyl-dige” racisme – de undvigende blikke, den subtile herrerace-energi – virker lige så effektivt som en organiseret strategi.

Da jeg besøgte en af verdens rigeste mænd, Paul Getty i hans luksuriøse palæ, så jeg blandt hans yndlingsmotiveer en kunstnerisk fremstilling af de undertrykte, der kæmper mod sig selv.

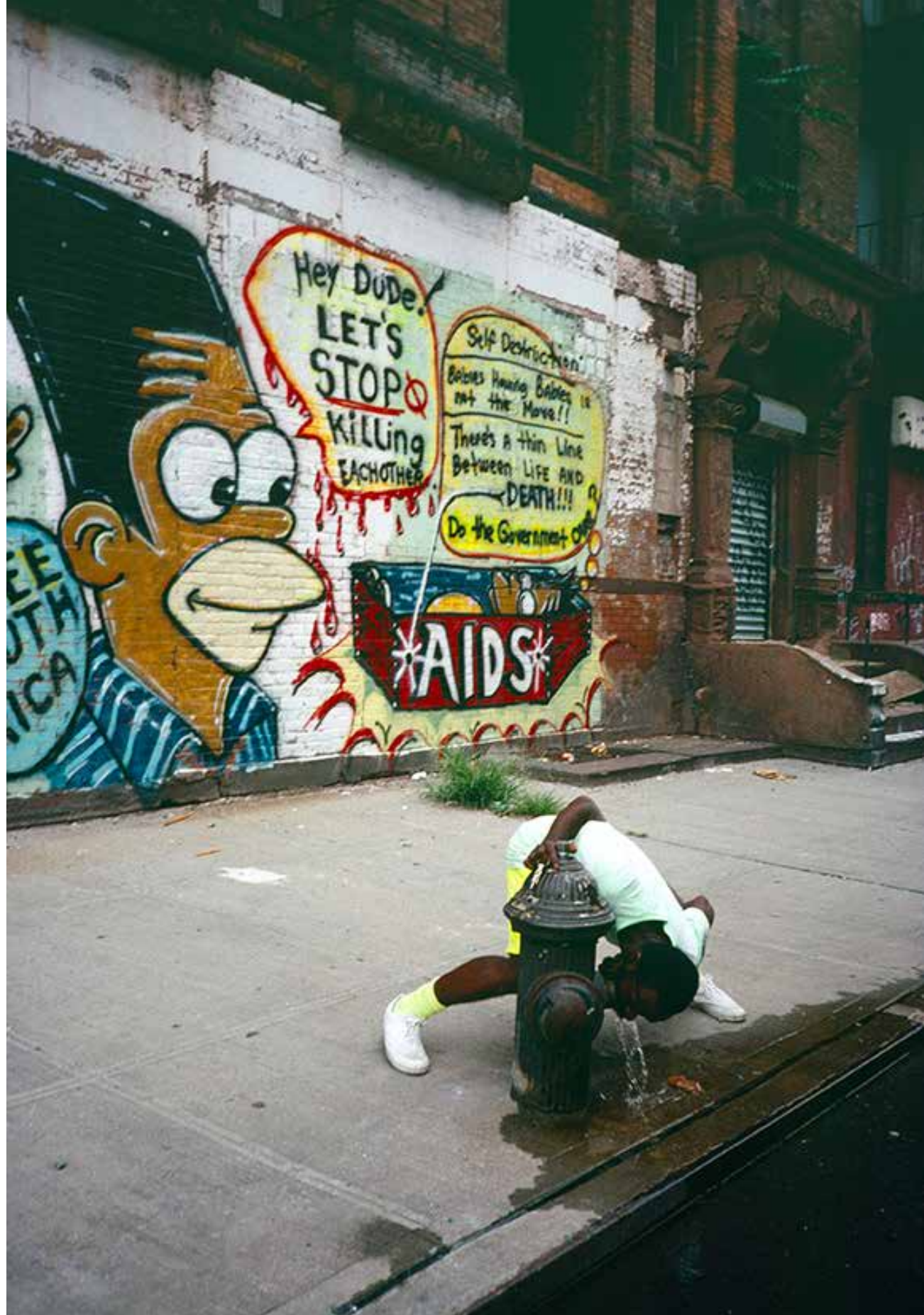

1988 - NYC

1975 - Tenderloin, San Francisco

Freddy is dead sang af Curtis Mayfield - illustreret

1989 - Harlem, NY - "Lad os holde op med at dræbe hinanden"

1995 - Queens, NY

"And when we speak we are afraid our words will not be heard nor welcomed but when we are silent we are still afraid. So it is better to speak remembering we were never meant to survive." - Audre Lorde's A Litany for Survival

I 80'erne havde jeg talt 22 venner, der var blevet myrdet. Siden da har jeg mistet overblikket. Simon Williams, som min seksårige søn havde leget med i Astoria-ghettoen i 1986, var den fjerde i samme familie, jeg kendte, der blev myrdet. Ved hans begravelse i 1995 indledte

præsten – en tragikomisk figur – med ordene: "Vi har nået det mørke, hvor vi ikke længere kan græde vores smerte ud. Lad os grine den ud." Så begyndte han at fortælle vittigheder, og til sidst brølede alle 150 tilstedeværende af grin, selv Simons søster Cathrine, som ses her nedenfor.

Men da jeg kom tilbage et par måneder senere for at give hende mine billeder, var også hun blevet myrdet, ramt af vildfarne kugler sammen med flere andre i den lokale butik. Cathrine var det femte mordoffer i Lela Taylors familie.

1995 - Queens, NY - Cathrine og hendes mand under begravelsen

1995 - Queens, NY

Mellem eloider og morlokker

Eller Lukas 9: 3-5 - ”Tag ikke noget med jer på rejsen, hverken stav eller taske eller brød eller penge, heller ikke to kjortler hver. Når I kommer ind i et hus, så bliv boende dér, og rejs videre derfra. Men vil de ikke tage imod jer, så forlad den by og ryst støvet af jeres fødder som et vidnesbyrd imod dem.”

“The ghetto is a construct, a product of neglect and fear. The people within it are as complex and multifaceted as anywhere else. Their stories deserve to be told, with dignity and without prejudice.” - Colson Whitehead

I North Carolina havde en millionær, som jeg tit boede hos, lånt mig en stor Buick, så jeg kunne komme ud på de mest øde biveje, hvor man ikke kan blaffe. Efter en dag med megen fattigdom nåede jeg om aftenen Wilmington. Der havde været raceuroligheder, så jeg ville lære byen at kende.

Som altid i en ny by startede jeg fra bunden med at gå ind i de værste kvarterer. Jeg stillede bilen, for man kan ikke kommunikere med folk, hvis man ankommer i bil.

Med skuldertasken gik jeg ned ad gaden som en netop ankommen blaffer og hen til en af de værste sorte barer på en af hovedgaden. Jeg elsker denne snuskede blanding af kaffebar og ølbar, hvor man kan sidde i timevis. Der sker konstant noget. Men denne aften gik det galt.

Det var omkring kl. 11 og mørkt, da jeg nåede stedet. Udenfor stod den sædvanlige flok halvkriminelle ”superflies”. De ser onde og farlige ud bag solbrillerne, men er det sjældent, hvis man behandler dem rigtigt. Jeg elsker dem, fordi det er sådan en udfordring at finde mennesket bag solbrillerne. Det er knald eller fald, for en forkert bevægelse kan betyde døden. De er nemlig som alle kriminelle uhyre frygtssomme og reagerer spontant og nervøst.

Min tommelfingerregel var, at jo mørkere deres solbriller er, jo mere bange var de for mig og hinanden.

Men når man har opnået deres tillid og får solbrillerne væk over et glas øl eller en marihuanacigaret, er de fantastiske mennesker og vil gøre alt for én. Derfor opsøgte jeg altid dem først i en ny by, for de havde en bunke kontakter.

Jeg var altid fuldstændig ærlig og forsøgte ikke at efterligne deres sprog eller komme med hvid sentimentalitet om ”we are brothers” og alt det pjat, de så ofte har hørt fra de hvide. De er paranoide og stoler hverken på hvide, deres egne eller sig selv. Der har været trampet på dem hele livet, og dette overvinder man ikke med nogen falsk ”brother”-snak.

Men kan man gennem fuldstændig ærlig snak give dem beviser på, hvem man egentlig er, og hvad man vil, kan man overvinde mistænksomheden.

Mange sorte foretrækker derfor racisten i syden fremfor den nordlige liberale, for racisten ved de, hvor de har, og kan respektere ham for det han er, mens den liberale altid siger et og gør noget andet.

Med mine billeder og beskrivelser fra andre ghettoer overbeviste jeg dem normalt om min identitet, selv om de aldrig helt troede, jeg ikke var politiagent. Alligevel tog de næsten altid chancen, for ethvert menneske har en trang til at være menneskelig; i dette samfundssystem er der altid en risiko forbundet med det. Lader man masken falde, risikerer man at blive såret.

Både kapitalisten og den kriminelle er i deres dagligdag så stærkt deformerede af de roller, systemet dikterer dem, at de har en usigelig trang til menneskelighed.

Denne trang kan de udfolde overfor vagabonden, der står uden for systemet. For at få mad eller husly må vagabonden tale til ”det gode” i både kapitalisten og den kriminelle, og når han ser, at det altid kan lade sig gøre, kan han ikke længere fordømme dem som blot ”kapitalister” eller ”kriminelle”, men må fordømme systemet, han hele tiden må kæmpe imod for at overleve.

Derfor tog selv de værste kriminelle næsten altid denne chance med mig. Når mistroen havde lagt sig, og et par øller var gledet ned, kunne vi blive næsten forelskede i hinanden i gensidig beundring for de roller, vi normalt spillede.

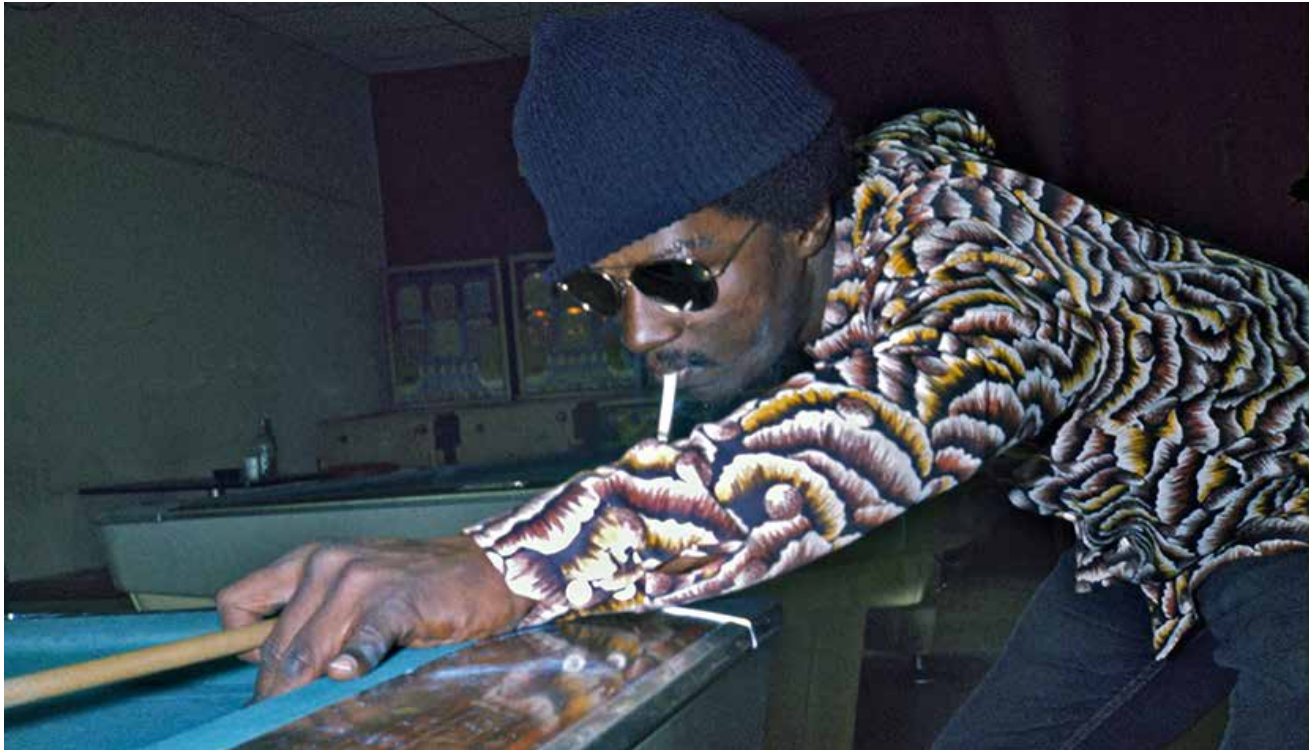
De var interesserede i, hvad jeg havde lært af andre kriminelle, og jo mere teknik jeg beskrev, jo tættere kom vi på hinanden.

Men i udvekslingen af måder ”to cop” på (at skaffe det kriminelle har brug for, en pose heroin, en bil, en pistol, en pige, eller vin) satte jeg det altid i politisk sammenhæng.

Oplevelserne i løbet af natten blev tit mere og mere kriminelle. Jeg vidste, at for at få et sted at sove hen på morgenen, måtte jeg bevise, at jeg var med dem hele vejen. Den første nat i en ny by fik jeg sjældent meget søvn. Men på den måde fik jeg fodfæste i ghettoen i andre sociale lag, da de kriminelles familier og venner ikke nødvendigvis selv var kriminelle.

1975 - Tenderloin, San Francisco

1975 - Tenderloin, San Francisco

Men i Wilmington gik det alligevel galt. Jeg fik de samme fjendtlige vibrationer udenfor baren som altid, men her kunne jeg ikke trænge igennem isen. Alt prellede af. De begyndte at true: ”We are militants, get your ass out of here or you are a dead man.” Jeg blev så forbavset over, at min filosofi pludselig ikke virkede, at jeg blev helt svag. Jeg følte at jeg ingen kontrol havde og gav op. Længere nede ad hovedgaden drejede jeg ind i et uoplyst ”project” for at komme tilbage til bilen ad en anden vej. Men de satte efter mig og opfattede åbenbart disse kommunale fattiggårde som deres territorium.

Jeg gjorde så den fejl, at jeg begyndte at løbe længere ind for at gemme mig for dem. Under en busk så jeg, at de nu var ti-femten mand. Jeg begyndte at ryste, chokeret over udviklingen. Jeg indså, at jeg ikke havde en chance og løb ud i gyden for at overgive mig. Straks var jeg omringet, knive og pistoler rettet mod mig fra alle sider. Jeg husker ikke detaljerne, blot at jeg begyndte at rable løs: om de ikke ville give mig to minutter til at vise mine billeder og forklare, hvorfor jeg var der – og hvis ikke de syntes om dem, kunne de slå mig ihjel.

Efter meget råb og skrigen førte de mig ud til hovedgaden med pistolerne i ryggen. Jeg rystede ved tanken om, at en af dem skulle komme til at trykke af. De sagde, jeg skulle gå lige ud ad landevejen, til jeg var ude af byen. Jeg følte mig som en befriet kidnappet ambassadør i Latinamerika. For at komme tilbage til bilen måtte jeg gå tre kilometer ud og så tilbage ad en parallel gade.

1975 - Tenderloin, San Francisco

Jeg tænkte på at ringe efter en taxa eller politi, men havde ingen penge og ville ikke ses med politiet – så ville de være sikre på, at jeg ikke var på deres side. I mørket hoppede jeg fra træ til træ for ikke at blive set af forbigående biler, som kunne være dem. Scenen var som i filmen ”I nattens hede” – blot racemæssigt omvendt.

Jeg nåede helskindet tilbage og drønede ud af byen. Jeg havde fået nok af at bo i ghettohjem den nat. Jeg har siden analyseret, hvad jeg gjorde galt. Der er ingen tvivl: Det gik sådan, fordi jeg var uærlig overfor de kriminelle. Jeg foregav at være en fattig vagabond med brug for et sted at sove, men bilen stod gemt, og jeg vidste, jeg kunne sove i den. Jeg var ikke fuldkommen ærlig og kunne derfor ikke udsende de positive vibrationer, der kunne åbne dem.

Efter den uhyggelige oplevelse begyndte jeg at føle, at noget fantastisk ville ske denne nat. Sådan går det næsten altid, når man rejser: når man er længst nede, kommer man ofte højest op bagefter. To uger før havde jeg stået og frosset på en bivej i West Virginia uden at få et lift og endte samme aften hos Rockefeller.

Som vagabond må man være fatalist; netop i kraft af sin overbevisning udsender man så stærke vibrationer, at man selv er med til at skabe en gunstig situation.

Da jeg trådte ind på en bar på Wrights-ville Beach, kom det derfor ikke bag på mig, hvad der skete. En sød ung kvinde kom hen, trak mig i skægget og spurgte, hvem jeg var. Det ene tog det andet, mens hun hældte vin i mig.

Når man som vagabond står alene i verden, er man svag i sådanne situationer og bliver let forelsket. Men når man kun en time før har været tættere på døden end nogensinde, bliv får denne forelskelse så voldsomme dimensioner, at den bliver overvældende. Ethvert menneske, der viste mig varme den nat, kunne jeg have bundet mig til for evigt. En af hendes første spørgsmål var, om jeg havde et sted at bo. Da jeg sagde nej, svarede hun straks, at jeg skulle flytte ind hos hende. Hun ville give mig alle de penge, jeg havde brug for, og et benzinkort til bilen. Hun tilhørte en af Amerikas rigeste familier, ejerne af bryggeriet Schlitz. Den nat glemmer jeg aldrig.

Normalt er jeg impotent den første nat med en ny kvinde, men voldsoplevelsen sad så stærkt i mig, at jeg tænkte mere på den, og alt gik, som det skulle. Det var som dengang i New Orleans, hvor Mary Ann Westbury og jeg så en ven slå en anden ihjel under et spil pool, og bagefter gik hjem og elskede hele natten. Sex og vold hænger sikkert intimt sammen. I det hele taget føler jeg, at mange af mine forelskelser i USA er affødt af en voldelig oplevelse – eller har ført en med sig. Min kærlighed til landet er sikkert af samme natur. Den nat blev vi så forelskede, at hun straks talte om, at vi skulle giftes. Hun sagde, vi ville få 50.000 dollars og derefter 30.000 om året: ”Jeg vil have et barn med dig.” Jeg var så overbevist om, at jeg skulle giftes, at jeg begyndte at skrive rundt til mine venner, at ”nu havde jeg endelig fundet den rigtige”.

Jeg var fascineret af hende og hendes overklassenatur. Hun brugte penge, som var det vand. I den første uge brugte vi 500 dollars, og hun måtte telegrafere til sin far i Europa efter flere. Jeg nød at spise hummer og steaks efter måneder med ”soulfood”. Men jeg insisterede på at fortsætte mit arbejde og fotograferede om dagen fattigdommen i det østlige North Carolina. En professor i geofagi (jordspisning) havde fortalt mig om sulten i området. Så om dagen fotograferede jeg sult, og om aftenen fråsede jeg i steaks på de fineste restauranter. Hver anden dag var jeg med min forlovede på en ø kun for rige. En vagtpost på broen skulle holde ”negre” og andet fattigt udskud væk. Vi boede i en stor lækker villa, lå på stranden dagen igennem og dasede. Det var her, jeg først begyndte at miste interessen for hende, da jeg simpelthen kedede mig.

1974 - Charleston, SC

Hun havde i starten vist interesse for min ”hobby”, men det blev tydeligt, at hun anså sorte for undermennesker. Jeg har ofte forelsket mig i sydlige racister på grund af deres eksotisme og charmerende dialekt og fascinationen af mennesket bag herre-slaveforholdet, men jeg indså, at man ikke kan bygge et ægteskab på fascination alene. Jeg begyndte at føle, at vores barn ville blive et produkt af vold, ikke kærlighed. Da jeg spurgte, hvad hun ville gøre, hvis vi gled fra hinanden, sagde hun: ”Pyt, jeg har penge nok, jeg kan få en abort når som helst.” Hun var stadig vildt forelsket, men jeg var ved at komme ned på jorden.

Da hun skulle rejse til Galapagos for at se skildpadder, ville hun have mig med. Jeg var fristet, men sagde nej; at få hende lidt på afstand og køle af.

Hun bad mig komme tilbage til hendes fødselsdag, hvilket jeg lovede. Jeg blaffede tusindvis af kilometer og ankom ved middagstid og troede, hun ville blive glad. Men hun lå blot på sengen, helt kold. Ferien hos skildpadderne havde været god, men hun var begyndt at føle, at vi ikke passede sammen. Til sidst var hun taget til Ecuador for at få en abort.

Den havde været dyr og vanskelig i ”dette primitive, katolske land”. Nu havde hun ingen følelser tilbage for mig. Jeg syntes, hun var overfladisk, men jeg havde jo også selv været det. Både såret og lettet tog jeg afsked og tog tilbage til ghettoen i Wilmington for at prøve at bo der igen. Jeg gik ind i den samme bar, men nu om dagen, og købte en omgang Schlitz for de penge, jeg havde tilbage min tid i luksus. Og denne gang lykkedes det for mig at blive accepteret, og der var en pludren og en snakken og en varme uden lige. Det var i den tid, Schlitz kørte deres nye reklame med ”Only love is better than Schlitz”. Hver gang jeg siden så den rundt i landet, tænkte jeg tilbage til Wilmington – byen med det voldsomme racehad.

Sammendrag af breve

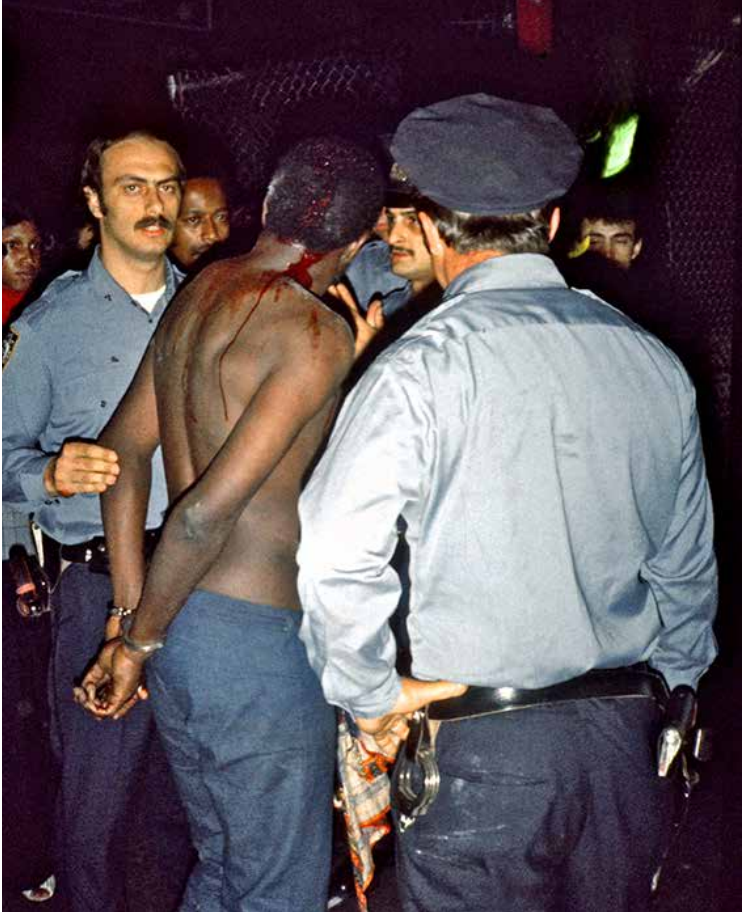
Efterskrift. Jeg nævner ikke Schlitz-kvindens navn her og bringer heller ikke billeder af hende, da hendes forældre engang i 80’erne fortalte mig, at hun netop havde begået selvmord. Det slog mig, at de eneste to af mine gamle ”kærester”, der senere tog livet af sig, begge var millionærer.

Begge 1974 - Harlem, NY

1974 - NYC

Below 1973 - NYC

1973 - New Orleans

På jagt efter den indre godhed bag vredens skygger

“Policing in our communities has become deeply militarized, generating fear and resentment instead of safety and trust.” - Michelle Alexander, “The New Jim Crow”

De fattiges kriminalitet er som de riges udbytning næsten umulig at fotografere. Resultatet kan man vise, men sjældent selve processen. Jeg var som regel sammen med de kriminelle i dagevis, før jeg fotograferede dem. For at overleve iblandt dem måtte jeg altid tro på det indre gode i vredens børn og opbygge forholdet til mennesket bag rollen, som systemet tvang dem til at spille.

I det øjeblik jeg fotograferede deres lyssky aktiviteter, henvendte jeg mig mere til deres miljøbestemte side – og forrådte dermed den tillid, de viste mig. Jeg ønskede altid at fotografere kriminaliteten set fra de kriminelles side, men for at fotografere, måtte jeg stille mig selv på af-

stand af dem og var derved ikke længere ”en del af dem.” At registrere systemets vold var langt lettere end at fotografere modvolden.

Her blev jeg fanget i skudlinjen mellem politi og kriminelle i Harlem. En betjent løb over og brugte min døråbning som skydestilling, og jeg fandt mig fotografisk pludselig på politiets side. I sådanne øjeblikke begyndte jeg at forstå deres brutale, men også menneskelige reaktioner. Deres racistiske fordomme og manglende forståelse for ghettos reaktioner skaber de vrede anklager om politibrutalitet.

Samfundet har trænet dem til at forvente det onde frem for at tale til det gode — derfor skyder de ofte, før de spørger.

Jeg opfatter det normalt som en voldshandling at bære våben ind i en ghetto, fordi det viser manglende tillid, hvilket let avler modvold.

De første to år i USA bar jeg selv de hvides frygt i mig — hovedingrediensen i al racisme. Indtil jeg lærte ikke-voldelig kommunikation og positiv tænkning om medmennesket, blev jeg konstant slået ned af sorte.

Politiet tager udgangspunkt i det negative i mennesker og fremelsker det derfor. Var de kommet ubevæbnede med åbent ansigt, ville de have haft en chance for at fremkalde de positive sider, jeg altid fandt selv hos de værste typer, ”der vil dræbe for en dollar” — eller for et kamera. Således bygger politiet et klima af frygt op på begge sider, som gør brutalitet uundgåelig. Indtil nutidens videooptagelser afslørede det, blev det meste af politivolden godkendt af hvide myndigheder. Mange stater tillader stadig politiet at bryde ind i folks hjem uden at banke på, hvorved utallige uskyldige er blevet dræbt.

No knock - sang af Gil Scott-Heron - illustreret

“Police brutality is not an aberration, it’s a feature of the system....
...We are living in a system where the police can break down your door, kill you in your sleep, and get away with it.”
- Assata Shakur, digter og politisk aktivist.

Som medlem af Black Liberation Army (BLA) blev hun dømt for mordet på en politibetjent, men flygtede fra fængslet. Hun levede til sin død i 2025 som flygtning i Cuba. Hun var den første kvinde, der blev sat på FBI’s liste over mest eftersøgte terrorister.

You explained it to me, I must admit,
a long rap about “no knock”
being legislated for the people
you’ve always hated
in this hell-hole you/we call home.
NO KNOCK the man will say to protect
people from themselves.
Who’s going to protect me from you?
No knocking, head rocking, enter shocking,
shooting, cursing,
killing, crying, lying and being white.
NO KNOCK told my brother Fred Hampton
bullet holes all over the place.
But if you’re a wise “no knocker”
you’ll tell your
knocking’ lackeys no knock
on my brother’s head
no knock on in my sisters head
and double lock your door
because someone may be
NO KNOCKING ... For you!

Black Lives Matter: James og Barbaras kærlighed

”I can’t breathe. Please, I can’t breathe.” - George Floyd

James og Barbara var et ungt sort ægtepar, som boede i Fort Apache, dengang det værste kvarter i USA, omkring Fox Street i South Bronx. En dag havde de hørt kriminelle på taget og tilkaldt politiet. To civilklædte betjente ankom og sparkede døren op uden at banke. James troede, det var de kriminelle, der var ved at bryde ind, og skød mod døren, men blev selv dræbt af politiet. Barbara løb skrigende ind til naboen.

På politistationen i 41. distrikt bekræftede man forløbet og indrømmede, at ”der var sket en lille fejltagelse”, men at James jo selv havde været ude om det, eftersom han var i besiddelse af en ikke-registreret pistol.

Jeg var efterhånden så vant til den slags urimeligheder, at jeg ikke følte nogen voldsom harme mod betjenten. Jeg følte blot, at han havde handlet forkert. Da jeg allerede havde brugt så megen tid på sagen, besluttede jeg også at tage med til begravelsen. Jeg styrtede rundt i byen for at låne en pæn skjorte og ankom til bedemanden omkring en time før. Jeg tog flere billeder af James i kisten. Han var meget smuk. Jeg beundrede bedemandens arbejde med plastik for at lukke skudhullerne. Sorte bedemænd er rene kunstnere; selv folk, som har fået øjnene revet ud, kan de få til at se helt normale ud. Da sorte lig kommer i alle farver, bruger de næsten hele farveskalaen i plastikmaterialer.

James gjorde ellers ikke noget særligt indtryk på mig – jeg havde allerede set for mange unge sorte lig. Det eneste, jeg undrede mig over, var, at der ikke var nogen blomsterkrans fra politiet.

Denne time skulle blive den sidste normale time denne dag. Der kom ikke mere end ti begravelsesgæster, som alle undrede sig over at se en hvid mand. En ung fyr hviskede, at det virkede upassende til netop denne begravelse. Så hørte jeg pludselig forfærdelige skrig fra forhallen og så tre mænd bære Barbara ind. Hendes ben slæbte hen ad gulvet. Hun kunne ikke gå. Hun var en høj, smuk lyshudet kvinde.

Skrigene fik mig til at ryste; jeg havde aldrig før hørt noget så hjerteskræende. Da hun kom hen til kisten, blev det uudholdeligt. Det var første og eneste gang i Amerika, jeg var ude af stand til at fotografere. Jeg havde før fotograferet med tårerne trillende ned ad kinderne, men havde altid holdt mig på så stor afstand af lidelsen, at jeg kunne registrere den.

Da Barbara nåede frem, kastede hun sig ned i kisten, lagde sig oven på James og skreg igen og igen: ”James, vågn op.” De andre forsøgte at trække hende væk, men hun sansede intet andet end ham. Jeg var på dette tidspunkt overbevist om, at James ville rejse sig.

Jeg havde ofte midt i lidelsen i Amerika kunnet spore et vist hykleri eller en overfladiskhed, som gjorde det muligt for mig at distancere mig fra den. Barbara slog benene væk under mig. Alt begyndte at svømme for mine øjne. Det må have været dér, jeg pludselig styrtede tudbrølende ud af bedemandsforretningen.

Jeg løb gennem flere gader for bare at komme væk, vaklede ned ad Simpson- og Prospect-gaderne i et kvarter, hvor ni ud af ti døde en unaturlig død. Røvere stod i dørene, men jeg sansede dem ikke, stødte ind i affaldsspande og knuste flasker.

Det var et mirakel, at ingen overfaldt mig; de må have troet, jeg netop var blevet det.

Da jeg kom til James og Barbaras opgang, spurgte jeg stadigt tudende nogle børn, om der var nogen hjemme hos ”manden, der blev skudt forleden dag”. De troede, jeg mente en anden, der blev skudt i opgangen overfor aftenen før. Nej her, sagde jeg. Men de havde ikke hørt, at nogen var blevet skudt i deres opgang. Men de havde ikke hørt, at nogen var blevet skudt i deres opgang. De boede på anden sal og James og Barbara på femte sal. Lejligheden stod tom. Røvere havde allerede plyndret den. Der lå kun papir og småting tilbage. Tomheden derinde fik mig til at hulke endnu kraftigere. Der var mange skudhuller i stuevæggen, hvor James havde siddet, men kun to i døren, som politiet havde sparket op.

Der var tre låse på døren, som overalt i New York og en tyk jernstang fastgjort i gulvet – en sikkerhedsforanstaltning, politiet selv anbefalede for at undgå, at få døre sprængt af kriminelle. James og Barbara havde været så bange for kriminelle, at de havde sat dobbelt jerngitter for vinduer, selv i femte sals højde uden brandtrappe. I baggården lå en meterhøj dyng af affald. Her havde James og Barbara levet siden de var 16 år, sammen med deres nu fireårige datter.

Efter et par timer dristede jeg mig ud af lejligheden. Jeg havde grædt så meget, at jeg havde en drønende hovedpine, og hele vejen ind til Manhattan kom gråden i bølger. På Vestsiden dryssede jeg ind i en biograf uden egentlig at have besluttet mig. Det var dengang, de sorte film for første gang begyndte at komme frem.

1974 - Bronx, NY

Filmen hed Sounder og handlede om en fattig familie i Louisiana i 30’erne. Der var en overvældende kærlighed og sammenhold i familien, men til sidst blev faren hentet af de hvide myndigheder og sendt i arbejdslejr for at have stjålet et stykke kød. Filmen var lavet i Hollywood og romaniserede fattigdommen; efter mange år kom faren tilbage, så filmen kunne få en happy ending.

Det var ikke den fattigdom, jeg havde mødt i Syden. De eneste gange, jeg græd under filmen, var, når noget mindede for meget om James og Barbara. Jeg dryssede videre mod Broadway. En gammel sort kvinde i det nordlige Bronx, som jeg havde boet hos om natten, havde givet mig 10 dollars, så jeg kunne få pænt tøj til begravelsen. Hun havde først ikke stolet på mig og i timevis ringet rundt til politistationer for

at spørge, hvad meningen var med at sende en agent til hendes hus. Da hun efter en halv dag blev overbevist, blev hun så glad, at hun gav mig pengene, fik mig til at love at komme igen og ringede helt til Alaska, så jeg kunne tale med hendes datter deroppe.

Jeg havde stadig lidt penge tilbage og gik i min underlige sindstilstand lige ind i en anden biograf på Broadway og så Farewell, Uncle Tom, en rystende film om slaveriet. Den var lavet af italienere, så den romaniserede ikke slaveriet. Man så auktionerne, torturredskaberne og hvordan mænd blev revet væk fra kvinder og børn. Det var frygteligt. Hvordan havde det dog kunnet få lov til at ske for kun 100 år siden?

Nogle steder var jeg ved at brække mig. Jeg så mig omkring i salen af frygt for, at der skulle være sorte til stede, men der var kun to andre mennesker.

Da jeg kom ud, stod en ung sort mand med solbriller og trippede. Jeg stod længe og så ham ind i øjnene og kunne ikke forstå, at han ikke slog mig ned

I flere dage bagefter var jeg helt ødelagt. Jeg vil aldrig glemme den dag. Den står blank i min dagbog. Der gik et helt år, før jeg tog mig sammen til at opsøge Barbara. Jeg kunne ikke glemme hende. Da jeg kom til køkkenet på Veteranhospitalet, hvor hun arbejdede, blev en ældre sort kvinde sendt ud. Hun fortalte, at hun var Barbaras værge, fordi Barbara ikke havde været sig selv siden begravelsen. Hun var blevet indesluttet og sagde næsten ikke noget længere.

Jeg spurgte, hvordan Barbara havde været før James’ død. Kvinden fortalte med tårer i øjnene om de fire år, hvor James og Barbara havde arbejdet sammen i køkken-

et: altid glade, altid syngende, altid sammen. De havde aldrig meldt sig syge og var altid kommet og gået sammen. Men hun ville ikke lade mig se Barbara. Barbara ønskede ikke at se nogen.

Der gik endnu et år, hvor jeg sendte et brev til Barbara fra Sydstaterne. Jeg gik ud fra, at hun nu måtte være kommet sig. Da jeg kom tilbage til køkkenet, var det igen den samme kvinde, som kom ud. Hun sukkede dybt og sagde:
“Barbara er blevet sindssyg.”

Barbara blev ved med at dukke op i mine tanker. Men en anden hændelse gjorde et lige så stærkt indtryk. I Florida var en ulykkelig hvid kvinde kravlet op i et vandtårn for at begå selvmord. Men hun kunne ikke få sig selv til at springe. Det var i et ghettoområde, og en stor flok mennesker, næsten alle sorte, samlede sig nedenfor. Politi og brandvæsen forsøgte at redde hende, mens folkemængden råbte, at hun skulle springe.

Jeg forstod det ikke. Jeg råbte alt, hvad jeg kunne: ”Hold op, hold op, lad dog den stakkels kvinde leve.” Men råbene tog blot til. Det var det værste og mest modbydelige massehysteri, jeg nogensinde havde oplevet. Så pludselig med et slog det mig, at skrigene lød som Barbaras den uforglemmelige morgen. Jeg begyndte at blive svag i benene og styrtede så hovedkulds væk, lige så hurtigt som i bedehjemmet. Om fem år vil jeg opsøge Barbara igen.
Jeg må se hendes ansigt igen en dag.

Sammendrag af breve

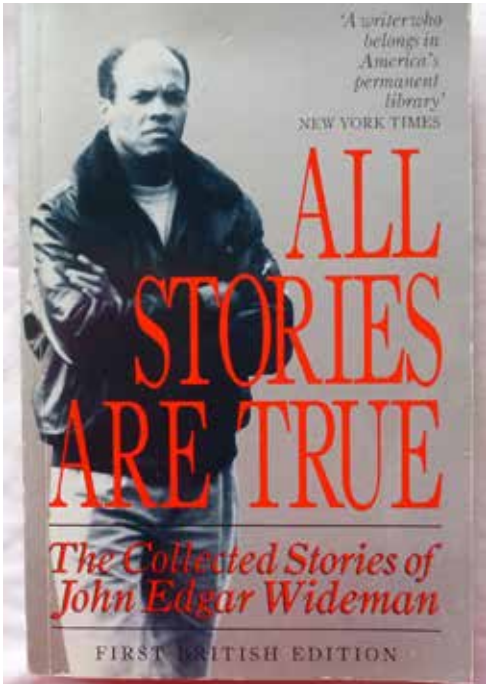

1974 - Bronx, NY

John Wideman skrev en novelle inspireret af denne historie, “A Voice Foretold” i sin anmelderroste “All stories are true”:

“Fotografen er et stort skib, der krænger, svajer, er ramt af havet, drevet af vanvittige vinde. Han er min leder. En klippe, jeg vil klemme, til blodet løber ud. Han kendte til dette sted, til mordet her. Nu ved jeg det på grund af ham. Beviset findes i hans billeder. Billedbogen/dagbogen, som jeg begyndte at bladre i og derefter ikke kunne slippe, måtte klemme, til blodet løb ud ... Skal jeg tro på, hvad han siger?

At han blaffer nord og syd, øst og vest, på kryds og tværs af landet uden en krone på lommen, og at det på en eller anden måde lykkes ham at spise, finde et sted at sove og købe film til sit kamera. På alle mulige måder. Afhængig af godheden og ondskaben i sine medmennesker. Vagabondering, kalder fotografen det. Som den gamle, forhutlede Ødipus med sine hævede fødder, der vandrer rundt i landet og søger et fristed. Hvor længe har han været på farten? Hans lugt siger år. Et helt livs modning ... Men dette er ikke en historie om ham. Hans

1975 - San Francisco, CA

1973 - Jersey City, NJ med World Trade Center bag ved

Bekæmp undertrykkelse ved at forstå ofrene på begge sider

“You cannot fight an enemy that you do not understand.” - Malcolm X

Den dag, hvor jeg blev ét med lidelsen, kunne jeg ikke længere skildre den. Skriget fra mennesket i det lukkede system drukner i et tomrum mod verden udenfor. En hvid politimand, der pryglede en sort kvinde, blev skudt ned i smerte og raseri af en ung mand fra et tag.

Som hævn marcherede nu 5.000 betjente gennem ghettoen i en magtdemonstration for at intimidere de undertrykte. Hver gang en betjent bliver dræbt af sorte, sættes hele kolonimagts apparat i sving på denne måde.

Men der ligger en dybere tragedie bag disse politimord. Den afdøde betjents 26-årige enke kommer, ligesom han, fra det fattigste hvide samfundslag. Selv om man ikke kan undskylde deres brutalitet, kan

man godt forstå den – udbyttede og trådt på, som disse fattige hvide ofte selv har været. Med så mørke udsigter i tilværelsen havde de måske intet andet valg end at slutte sig til rækken af de gamle slavefogeder. Den racisme og den indskrænkede tillid til medmennesker, som en fattig, understimuleret opvækst har indpodet dem, forstærkes af nervøsiteten ved at være besættelsestropper i en kultur, de ikke tilhører.

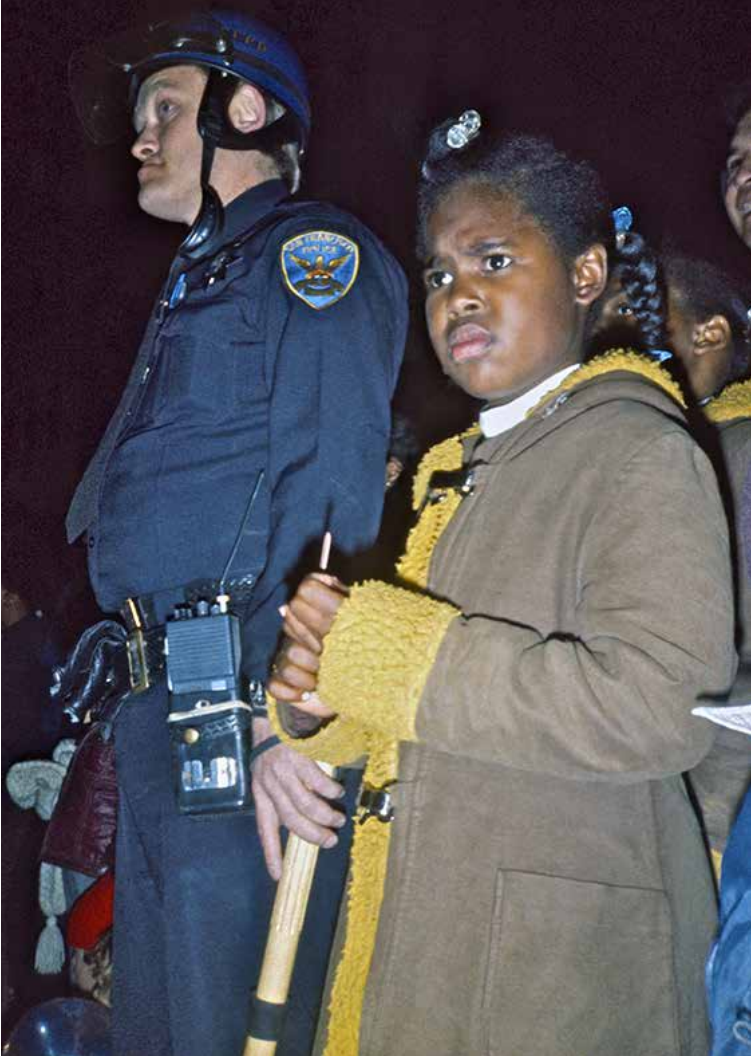
1973 - Jersey City, NJ

1975 - San Francisco

1972 - Miami

1975 - San Francisco

Bevar troen på den indre godhed bag den systemiske vold

"The Black Lives Matter movement is not a war against police officers, it is a war against a system of oppression and dehumanization that has plagued this country since its inception." — John Legend

Det er blevet almindeligt at angribe politiet, men vi glemmer, at de i lige så høj grad er ofre for systemet, som de er dets repræsentanter. Vi ser deres hårde ansigter og stramme læber og mister håbet. Vi konkluderer hurtigt, at de aldrig vil forandre sig; at de altid vil være fulde af bitterhed, had og frygt. Men sad de af egen fri vilje foran spejlet og skabte disse ansigter? Eller blev de tvunget til at leve et liv, som strammede huden i deres ansigter til en perverteret forvridning af menneske-

lighed? Ja, det er svært at skabe et mere retfærdigt samfund. Selv at kunne se muligheden for forandring kræver tro på menneskets iboende godhed – en evne til i hverdagen at se ud over de lidelsesmønstre, der lammer os overalt. Vores pligt er at ændre dette system af fælles ophobet smerte, så mennesket igen kan blive fuldt menneskeligt over hele verden. Kun derved kan vi også redde kloden fra den værste af alle undertrykkelser: ødelæggelsen af miljøet, klimaet og vores børns fremtid.

Jeg ved, at jeg ikke ville have overlevet blandt alle disse (vid)underlige mennesker i Amerika uden min stærke tro på det bedste i mennesket. Uden den ville det værste i mennesket have fået overhånd – og udsløttet mig.

1972 - Miami Beach, FL

1973 - Jersey City, NJ

1972 - Miami Beach, FL

1971 - NYC

1971 - NYC

De overlevende i Attica: (Foto: New York State Police)

1971 - Brooklyn, NY - begravelse af Attica ofrene

1971 - Brooklyn, NY

Om at finde menneskelighed midt i had og undertrykkelse

“We have to dismantle the architecture of oppression. We have to dismantle the systems of oppression. We have to dismantle the mindsets of oppression.” - Kimberlé Crenshaw

“We are capable of moving beyond the legacy of pain and building a world where all life is sacred.” - bell hooks

Min rejse har lært mig, at jeg ikke længere kan hade nogen enkeltperson, gruppe eller samfundsklasse – selv ikke de værste udbyttere. Hvis jeg sagde, at jeg hadede Rockefeller-familien, ville det være uærligt. Ja, Nelson Rockefeller beordrede massakren i Attica, hvor 10 fangevogtere og 33 indsatte – der blot krævede reformer og menneskelig behandling – blev dræbt. Selv om jeg var selv deres massebegravelse og hørte bevæbnede sorte pantere råbe: ”Død

over Rockefeller, sæt de rige i fængsel og befri de fattige”, og kendte de grædende enker, og igen så blodets farve i det afroamerikanske flag – ja, så er jeg ikke i stand til at hade Rockefeller.

For jeg ved, at bag den rolle, han blev opdraget til at spille, gemmer sig et menneske, som under andre forhold ikke ville være blevet morder i et desperat forsøg på at holde ghettos indespærrede nede. Hvis vi forstår, at underklassen myrder og røver på grund af sit miljø, må vi også erkende, at overklassen, i sine handlinger og traditioner, er slavebundet af sit eget miljø. Jo mere jeg lod mig hjernevaske ind i overklassen, desto mere begyndte dens handlinger at virke forståelige.

Undertrykkelse er et tveægget sværd; det sårer både den hånd, der svinger det, og den hals, der bærer det.

1974 - Attica fængslet, NY

1971 - NYC

1991 - Washington, DC

1985 - NYC

Kun kærlighed kan besejre had

“Love is an endless act of forgiveness. Forgiveness is me giving up the right to hurt you for hurting me.” – Beyoncé

“We can’t expect the world to change if we don’t change ourselves.” - Solange Knowles

Jeg ville være uærlig, hvis jeg skjulte, at jeg er kommet til at holde af menneskene i USA’s herskende klasse. Når jeg fordømmer overklassen, er det i virkeligheden systemet i os alle, jeg angriber – det system, som skaber den stigende ulighed og lærer sine medlemmer at røve og myrde, ikke kun i USA, men især i den tredje verden. Et system så stærkt og umenneskeligt, at det ikke ændres ved at angribe symbolerne alene. Havde jeg hadet Rockefellerne som symboler, ville jeg have nægtet dem den varme og gæstfrihed, de viste mig som vagabond – under forhold, der ikke var dikteret af systemet.

Jo længere jeg vandrede som vagabond, desto mindre ønskede jeg nogensinde at blive en del af dette system igen. Overalt havde det givet mennesket et falsk ansigt. Jo tydeligere disse masker tegnede sig, desto stærkere trang fik jeg til at trænge ind bag dem og se ud gennem deres snævre øjensprækker.

Det var aldrig et kønt syn: had, frygt og mistillid. Jeg havde intet ønske om at blive en del af det. Jeg lærte, at det er langt nemmere for mennesker at fordømme end at forstå.

For had bygger på forenklede betragtninger, og mange er så opslugt af smerten ved ikke at kunne leve op til normerne i deres miljø, at de hellere vil reducere virkeligheden til symboler end forsøge at forstå den. Det er også lettere, når man læser en bog som denne, at hade de hvide end at forstå os — for så undgår man at konfrontere den del af systemet, som findes i én selv. Først når vi erkender, hvordan vi selv er en del af undertrykkelsen, kan vi ændre de kræfter, der dehumaniserer os og gør os grundlæggende ulykkelige.

På mine rejser var jeg i stand til at overleve, fordi jeg altid søgte ind til mennesket bag den falske facade. Men overalt bag disse facader så jeg kærlighedens fallit. Jo færre tråde, der bandt mennesker sammen i et sundt fællesskab, desto mere fortenede og uigennemtrængelige blev maskerne, jeg måtte igennem for at overleve.

Og alligevel fandt jeg overalt små nuancer af menneskelighed. Selv om kærligheden mellem menneskene er blevet dræbt i dette

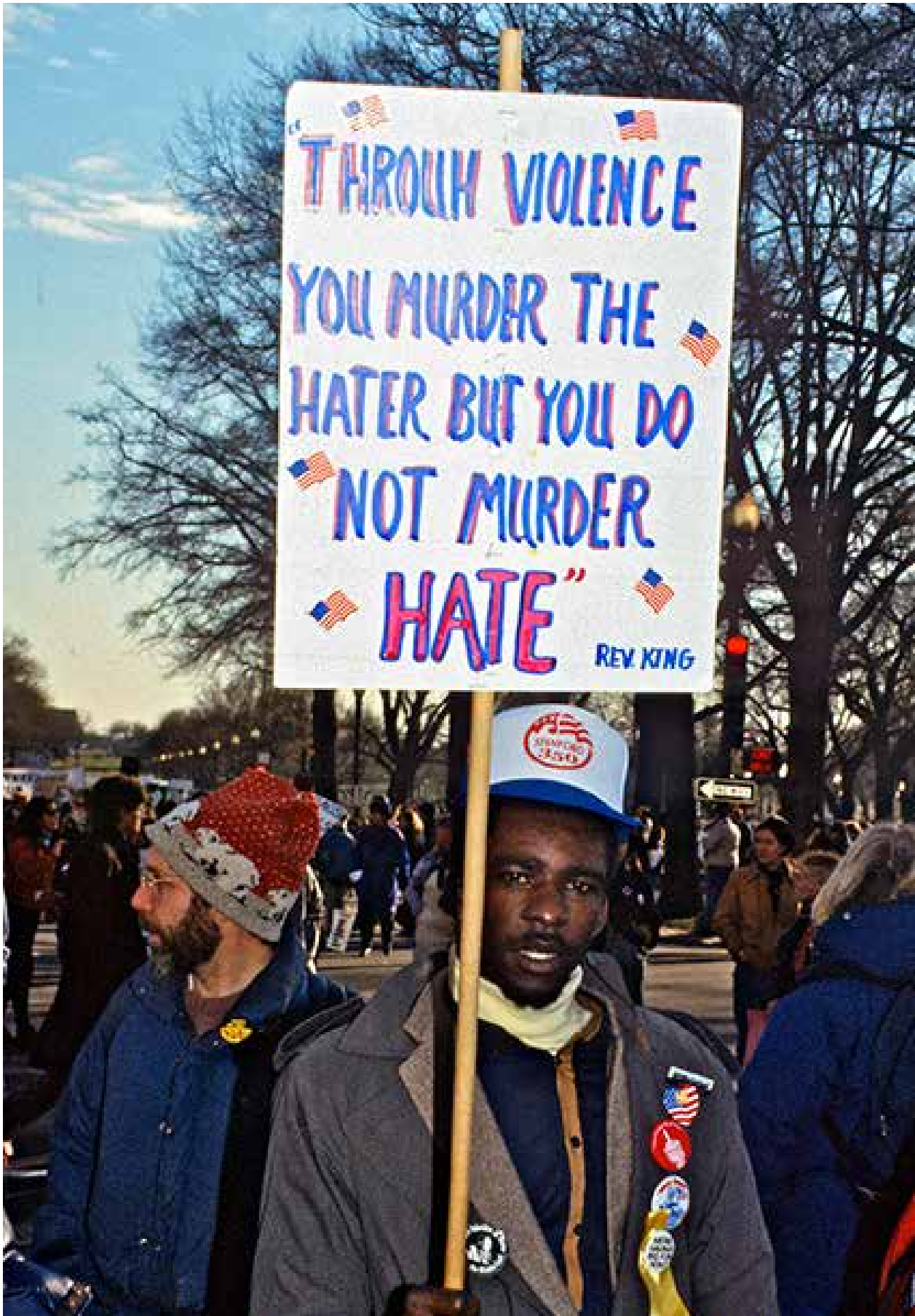

1990 - NYC

undertrykkelsesmønster – tænk blot på Trumps delte USA – ved vi alle, at kærligheden kan skyde op gennem stenbroen hvor som helst ... når som helst.

1991 - NYC

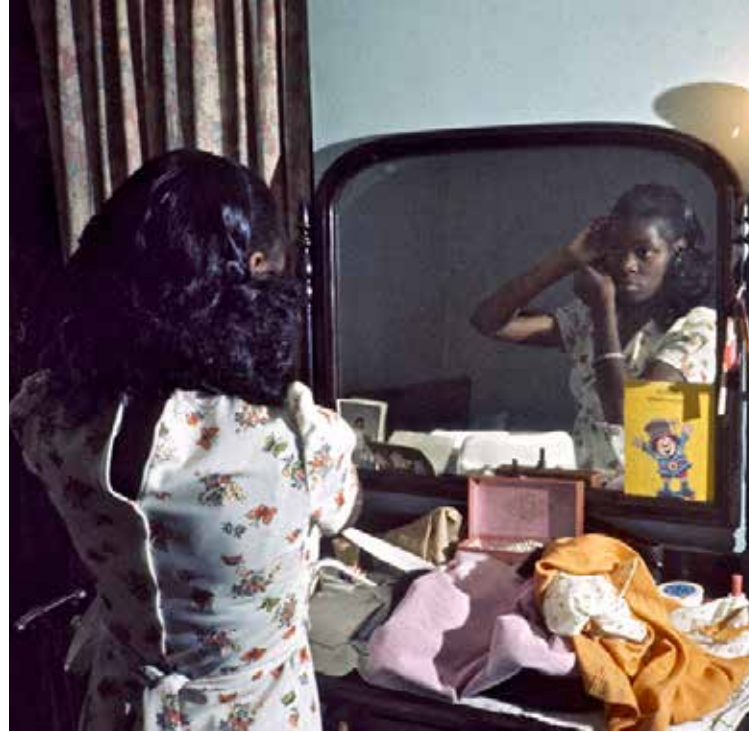

1991 - Washington, DC

1991 - Bullock County, AL

1974 - Jersey City, NJ

1975 - Bullock County, AL

"The most common thing people do not understand is that love is the only sane and satisfactory answer to the problem of human existence." - James Baldwin

1975 - Richmond, VA

"Our lives are like our love, both fierce and tender, a delicate balance between beauty and pain." - bell hooks

"Our love is a hurricane force, a supernova, a force so powerful it bends time and space." - Beyoncé

1974 - Norfolk, VA

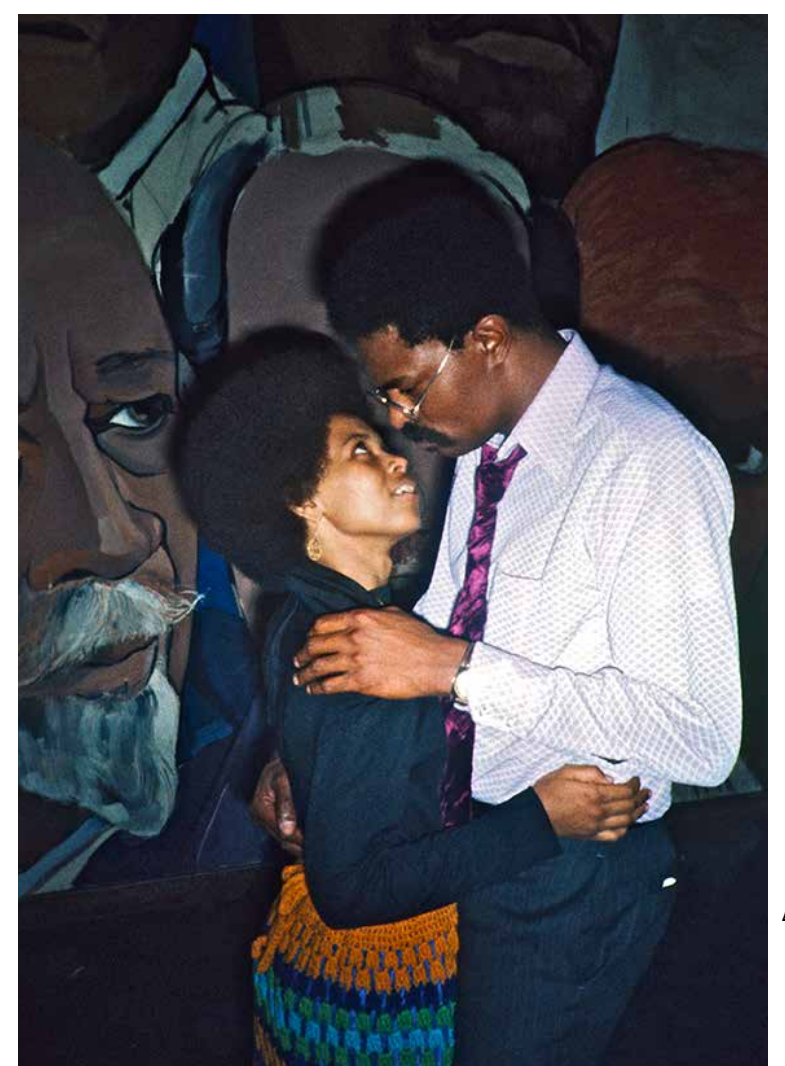
"Love is the weapon of the future. It is the only armor that will defeat hate and fear." - Tupac Shakur

2009 - Gainesville, FL

"Black love is unapologetic, fierce, and resilient. It is a flame that burns bright even in the darkest of times." - Imani Perry

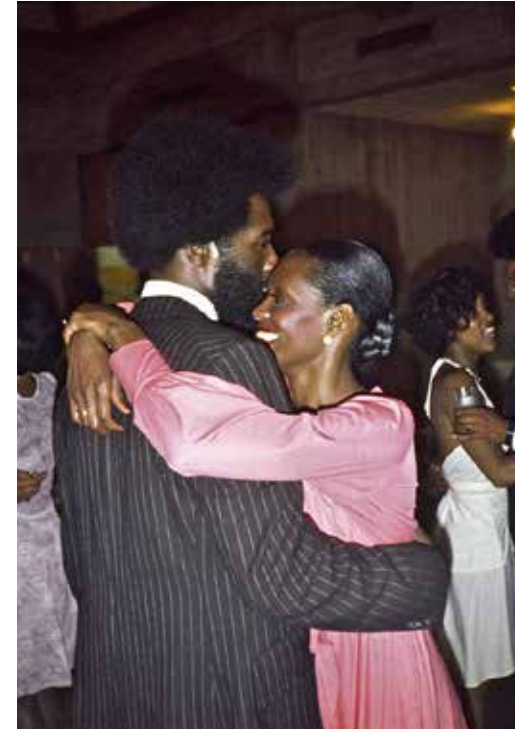
1973 - Harlem, NY. Det kommunistiske partis vicepræsidentkandidat Jarvis Tyner

"Black love is not just a feeling, it's a commitment, a fight, a revolution." - Janelle Monae,

1975 - Philadelphia, PA - René Yates med kæreste - se opdateringen om hende

1975 - San Francisco

**Ghetto hjerter.....
der hæver sig
over asfalten
i sort kærligheds
triumferende
ånd**

1975 - San Francisco

1985 - Harlem, NY

2012 - St. Francisville, LA

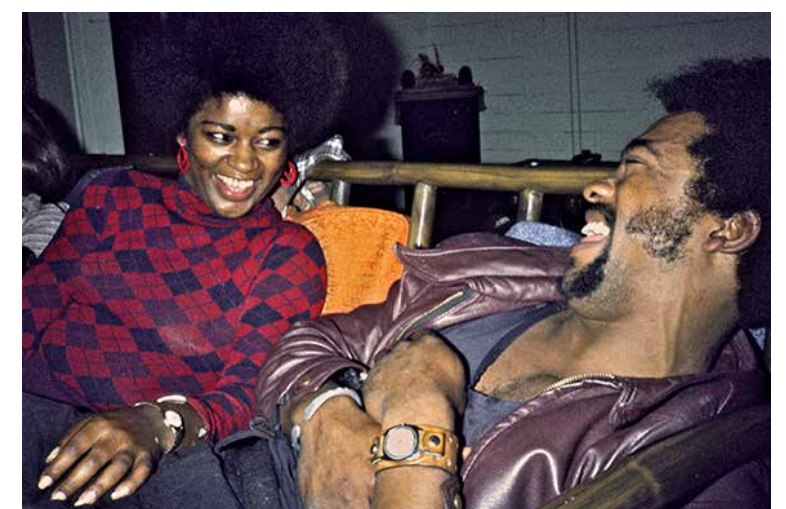
“Our love is a tapestry woven with threads of joy, pain, resistance, and triumph.” - Ta-Nehisi Coates

1973 - Greensboro, NC

“We are worthy of love, deserving of love, and capable of giving love. Let us celebrate Black love in all its forms.” - Chimamanda Ngozi Adichie

“Black love is a beacon of hope, a testament to the human spirit’s capacity for resilience and joy.” - Kwame Alexander

1973 - Zebulon, NC. Caroline her blev senere myrdet.

1974 -
Abilene, TX

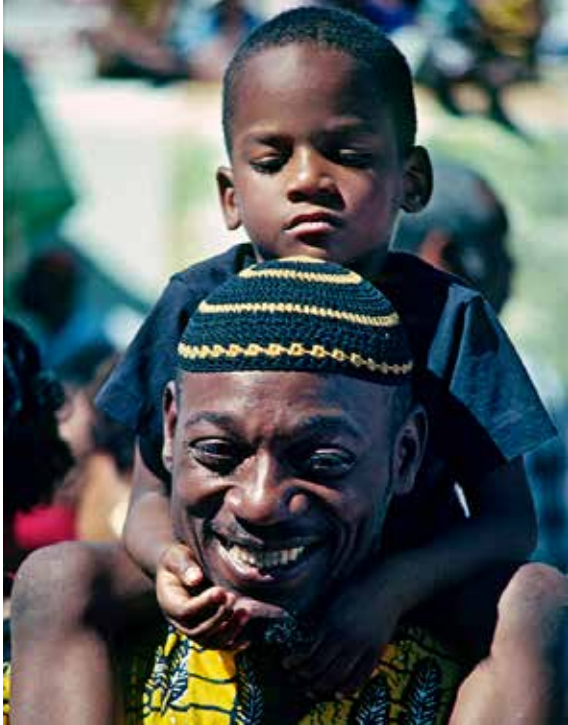

“Black love is the resistance. It is the act of choosing ourselves, choosing each other, choosing joy and defiance in the face of everything trying to tear us down.”
- Yrsa Daley-Ward

“Black love is beautiful, resilient, and complex. It’s a love that has endured through centuries of oppression and continues to thrive.” -
Tressie McMillan Cottom

“Black love is the foundation of our community. It’s the fuel that keeps us moving forward.” - Beyoncé

2004 - NYC

Tv 1993 - Brooklyn,
NY
Th 1985 - Harlem, NY

“Black love is a refuge. It’s a safe space in a world that often feels unsafe.” - Cleo Wade

“Black love is a sanctuary. It’s a place where we can be our most authentic selves and be loved for who we truly are.” - Ijeoma Oluo

“Love recognizes no barriers. It leaps hurdles, jumps fences, penetrates walls to arrive at its destination full of hope.” - Maya Angelou

1996 - Chicago

1991 - Houston, TX

Nederst 1975 - Philadelphia, PA

1975 - Baumont, TX

Nederst 1978 - Jacksonville, FL

"Black love is a revolution. It is a war cry. It is a victory dance." - Yrsa Daley-Ward

"Love's the only thing that's never wasted. In Black love, we find the freedom to exist without permission." - Frank Ocean

"Love is a revolution. It's what keeps us going, what breaks the chains, what makes us free." - H.E.R.

"Love is not just a word, it's action. It's protection, it's truth, it's the fire that keeps us alive when everything else tries to burn us down." - Kendrick Lamar

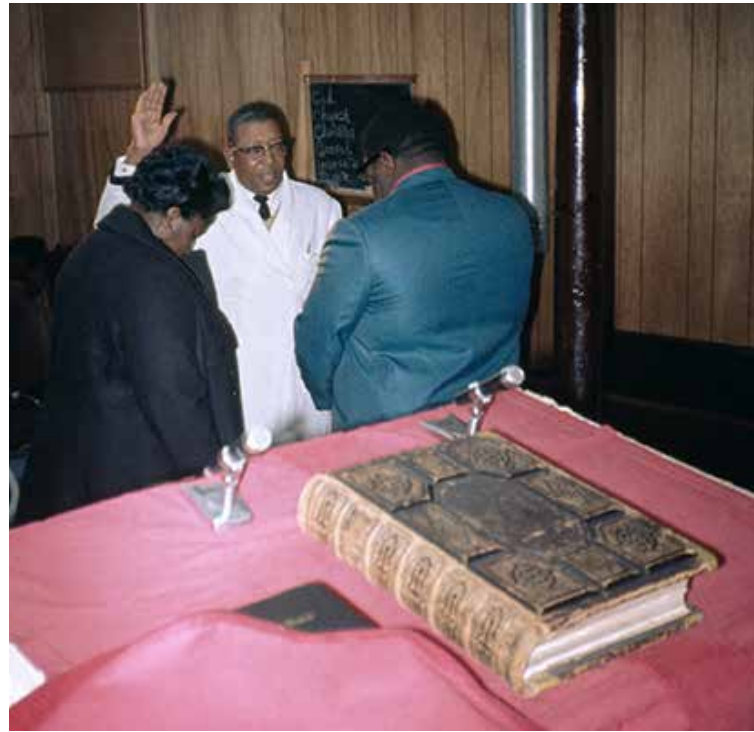
"Our love is how we survive. Black love is bold, it's soft, it's everything they said we couldn't have — and we love anyway." - Rihanna

"When I love, I love with my whole being, and that love is not up for negotiation. Black love is sacred, it is mine, and it is powerful." - Solange Knowles

1996 - Tunica, LA - Bibellæser

1973 - Baltimore - Bryllup i butikskirke

1975 - San Francisco

1973 - landlig kirke ved Houma, LA

"The love of God is the most powerful force in the world." - Sojourner Truth

"Faith is not an avoidance of difficulty but an embrace of grace in the midst of difficulty." - Dr. Bernice King

"Black theology doesn't deny God's love for white people, but it insists that love cannot be blind to oppression." - James Cone

"Faith is the bridge that carries us over when our own two feet won't." - Maya Angelou

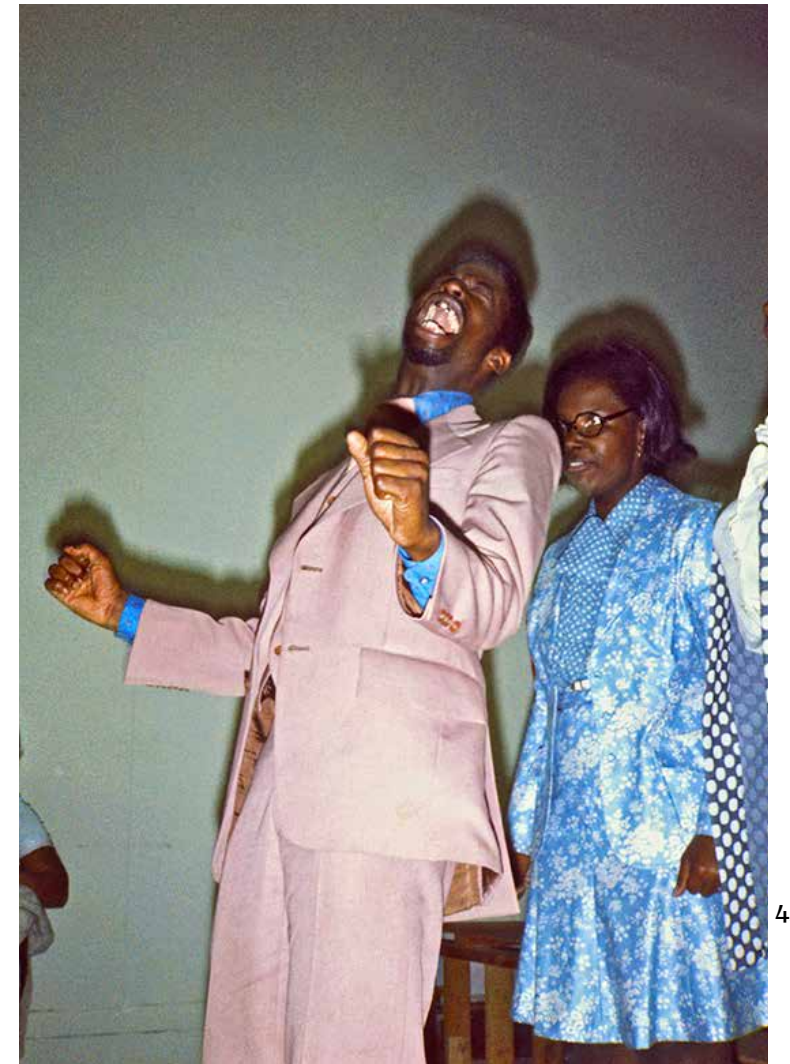
"The Negro church in America is the only institution in the world where the Negro is free." - James Baldwin

"The God of the Negro church is a God of the underdog. He is a God who can make a way out of no way." - Toni Morrison

1975 - San Francisco

Alle tre 1975 - San Francisco - Fillmore ghetto, butikskirke

1975 - Philadelphia, MS.
Min svigerfar, pastor Jake
Rush's hænder.

2009 - Harlem, NY - Moske på 116th St

"Islam is not a new religion. It is the same truth that God revealed to all His prophets throughout history. Islam is both a religion and a complete way of life. Muslims follow a religion of peace, mercy, and forgiveness that should not be associated with acts of violence against the innocent."
- Yusuf Islam or Cat Stevens, whom I introduced on stage for a week in The Gaslight.

"Faith is the audacity to hope when hope seems hopeless." - Maya Angelou

"There is no pit so deep that God's love is not deeper still." - Marian Wright Edelman

"Faith is the only thing that can keep you going when you feel like giving up." - Sister Souljah

"Islam has always been part of America. Muslims have enriched our society since our founding. They are as diverse as our nation itself. They are black and white, Latino and

Asian, immigrants and American-born, and some of the most distinguished and patriotic among us." — Barack Obama

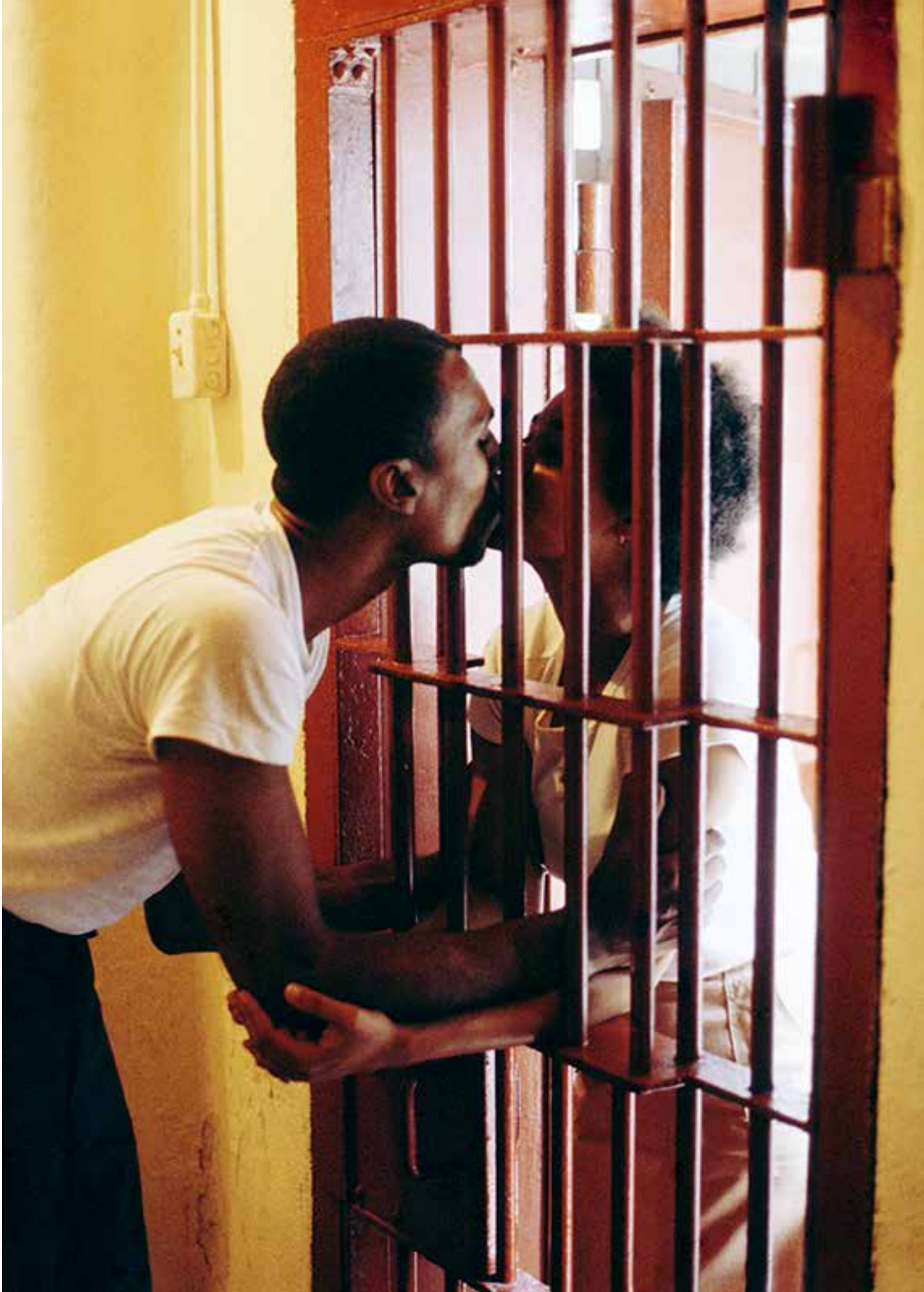
"I believe in the religion of Islam. I believe in Allah and peace." – Muhammed Ali

1975 - Meridian, MS - Shack kirke

2003 - Philadelphia, MS- Påskegudstjeneste i min tidligere svigerfars kirke, pastor Jake Rush

1978 - Washington, GA

Ghetto love

“Love takes off the masks we fear we cannot live without and know we cannot live within.” - James Baldwin

“There is no love like ghetto love”

Efter fire års vagabondering i ghettoen endte jeg med at blive gift med den. Annie er den eneste kvinde, jeg mindes at have taget initiativ overfor. Da hun sad der i en restaurant i New York – uimodståeligt smuk – var det fra første blik tydeligt, at vi havde brug for hinanden. Hun var lige vendt tilbage fra ti års eksil i England for at gå til sin mors begravelse, og jeg befandt mig i en af mine mørke perioder. Vi var begge præstebørn og havde på forskellig vis gjort oprør mod denne baggrund. Hun blev grebet af mine billeder og ville hjælpe mig med at publicere dem. Hun havde en stærk interesse for litteratur og en langt større intellektuel horisont end jeg, så jeg blev hurtigt afhængig af hende for at få brikkerne i mit puslespil til at falde på plads.

Annie havde i høj grad i sin landflygtighed befriet sig fra den herre–slave–mentalitet, som gør ægteskab næsten uudholdeligt for de få amerikanere, der forelsker sig på tværs af det lukkede systems grænser. Blandede ægteskaber er i Amerika stadig en undergravende handling. Selv liberale hvide famler efter svar, når spørgsmålet kommer: “Hvad siger du til, at din datter gifter sig med en af dem?” Typiske racister begyndte ofte samtalen med “jeg er ligeglad med, om folk er hvide, sorte, lilla eller grønne...”, og ti sætninger senere viste de sig som fanatiske modstandere af blandede ægteskaber. Alligevel blev der indgået masser af ægteskaber mellem hvide og sorte tjenestefolk, indtil det blev forbudt i 1691.

Før sorte blev reduceret til slaver var det fattige hvide had til dem også ukendt Selv i tidligere slavelande som Cuba og Brasilien findes der ikke noget, der minder om amerikanernes ekstreme modstand mod blandede ægteskaber. Jeg kommer selv fra et konservativt landområde, men mindes ikke at have hørt ét negativt ord i min barndom om forhold mellem hvide og afrikanske studerende. Men i USA kan intet ægteskab mellem racerne betragtes som blot en naturlig forening.

I Hollywood ville sorte promotorer investere i at slå mit lysbilledshow stort op, men kun hvis jeg fjernede afsnittet om min kone: “Det ødelægger dit budskab. Det får dig til at ligne enhver anden liberal.” Mange sorte og liberale vil af samme grund falde fra i dette afsnit. En vred sort kvinde anklagede mig rasende efter showet for “uansvarlighed”, fordi jeg havde været sammen med “mentalt forstyrrede kvinder”, baseret på billeder af nøgne sorte kvinder – uvidende om den danske nøgenhedskultur, hvor nøgenhed ikke var seksuelt ladet. Hun sagde: “Er du ikke klar over, at vores udstødelse gør os alle mentalt syge?” Og hun ramte noget vigtigt: Hvordan kan man træde ind i herre–slave–samfundet som neutral uden selv at blive en del af problemet? Men hun begik samme fejl som mange amerikanere ved automatisk at antage, at et nøgenbillede af en kvinde betyder et seksuelt forhold.

Hun behøvede dog ikke bekymre sig: I modsætning til hvad jeg så i Afrika, havde den sorte amerikanske kvinde udviklet stærke forsvarsmekanismer mod den hvide mand efter århundreders misbrug. Skønt jeg tilbragte det meste af min tid i det sorte samfund, var over 90 % af de kvinder, der inviterede mig til at dele seng, hvide.

Mistanken om den hvide, seksuelle udbytter hang dog altid over mig. Når jeg gik rundt i ghettoer om natten i Syden, spurgte unge mænd: “Sir, skal jeg skaffe dig en kvinde?”

Jeg er overbevist om, at de færreste kvinder ville have tilbudt mig deres gæstfrihed, hvis de ikke havde fornemmet min ikke-aggressive energi. Jeg så min vagabondering som en passiv rolle og hverken undgik eller indledte seksuelle relationer. Men det var interessant, hvad der faktisk skete, når jeg fik nære forhold til kvinder. Hvis vi svingede godt sammen, kom hvide kvinder efter nogle dage med seksuelle tilnærmelser. Men selv når vi blev mere intime og omfavnede hinanden, skete der sjældent mere med den sorte underklassekvinde – især i Syden. Det var, som om noget gik i baglås: en fælles erkendelse af, at dette var for stor en historisk byld man ikke burde stikke hul på. Hun kunne ikke undgå at signalere, bevidst eller ubevidst, at magtbalancen mellem os var ulige. Det gav mig en følelse af at være endnu en i rækken af hvide udbyttere.

De sorte kvinder, jeg havde seksuelle og langvarige forhold til, var næsten alle fra middelklassen eller Vestindien. De var mere konservative end både hvide kvinder og underklassekvinder, jeg mødte, men samtidig mere frigjorte fra dette fortsatte mentale slaveri. Nogle amerikanere mener, at hvis man er klar over, at folk lever i undertrykkelse, bør man som hvid ikke bringe sig selv i intime situationer med dem. Men det er jo netop slaveri: når man ikke omgås en gruppe som ligeværdige, og dermed fastholder dem i ghettoisering og forkrøbling.

1974 - Vores bryllup i City Hall, NY (med Sydafrikas konsuls baby)

1975 - Annie i Tenderloin ghettoen, San Francisco

Annie var en af mine undtagelser i underklassen. Skønt hun efter ti år i England virkede “middelklasseagtig”, var hendes grundsyn stadig præget af sin opvækst. Et sådant forhold kunne måske have fungeret med lang tids kærlighed, tillid og hårdt arbejde fra begge parter, men på grund af min racisme, sexismen og især den ikke-seende ”uskyldighed”, som altid er den herskende classes privilegium, gik det anderledes. Det blev et et så smertefuldt knusende nederlag for mig, at jeg ikke kunne forene det med min oprindelige bog. Alt gik galt fra begyndelsen. Vi blev gift fredag den 13. september uden et sted at bo.

En tjenestepige lod os tilbringe hvedebrødsdagene i den sydafrikanske konsuls luksuslejlighed, mens han var kaldt hjem af apartheidregimet. Senere endte vi i det værste ghettoområde i San Francisco. Vi havde knap betalt første måneds husleje, før hele Annies opsparring blev stjålet. Vi boede på femte sal i en bygning fyldt med prostituerede, narkomaner, socialhjælpsmødre og menneskelige vrage. Annie havde ikke boet i ghettokulturen siden barndommen og blev chokeret over at være tilbage i den. På grund af hendes udseende og området blev hun konstant forulempet af alfonsere og hustlere, som ville rekruttere hende. Mens jeg boede et par dage hos Margo St. James, leder af sexarbejdernes fagforening, blev Annie kidnappet af en prostitutionsring, som truede hende med pistoler, tvang hende til at klæde sig nøgen og spillede russisk roulette for at “knække og dressere”

hende. Om natten lykkedes det hende at flygte gennem et badeværelsesvindue helt nøgen. Da jeg kom hjem, lå hun opløst af gråd og smerte.

Angrebene fra alfonserne fortsatte, og det blev ikke bedre af, at jeg var hvid. En dag kastede en alfons hånlige en håndfuld penge efter Annie i bussen. Af gammel vagabondvane samlede jeg dem op – Annie blev rasende og talte ikke til mig i en uge. Der var konstant vold, skrig og smerte i bygningen. Flere gange forsøgte jeg at stoppe alfonsere, der bankede deres “ horer ” sønder og sammen. Der var også en pyroman. Næsten hver nat i de første måneder blev vi vækket af brandalarmen og så flammer fra naboledigheder. Vi havde altid bagagen pakket. Det første, jeg ville redde, var kufferten med de tusinder af lysbilleder til denne bog.

En nat stod hele bygningen på gaden i nattøj. Jeg bad Annie holde øje med kufferten, mens jeg fotograferede branden, men hun hørte mig ikke i larmen, og vi glemte den ved et uheld på gaden da vi kom op. Jeg løb ned og fandt at kufferten stadig stod der. Alle kaldte det et sandt mirakel, for ingen havde nogensinde set noget værdifuldt blive stående i blot et minut i dette kvarter uden at blive hugget.

Det psykologiske pres var værre for Annie end for mig. Vi forsøgte at få socialhjælp for at kunne flytte, men fik kun 7 dollars. Næsten hver nat lå hun og græd i fortvivelse.

I de første måneder, hvor jeg endnu havde lidt psykisk overskud, forsøgte jeg at trænge ind i hendes smuldrende verden.

Som flere af mine forhold i USA var også dette et resultat af vold. Vi mødte hinanden på grund af mordet på hendes mor, og få måneder senere blev hendes stedfar fundet dødeligt knivsåret. Et rystende mønster fra hendes barndom begyndte at tone frem i disse tårevædede nætter. Hendes mor havde som 16-årig født Annie og hendes tvillingsøster, hvilket i præstens familie blev betragtet som så stor en synd, at moren og den ene søster blev sendt til Nordstaterne, mens Annie blev sendt til en tante i Biloxi, Mississippi. Hendes eneste minde fra de første fire år var den fordrukne tante, der lå i sin shack, mens Annie sad alene i sandet. En dag var hun ved at blive kvalt i et kyllingebein og kæmpede desperat — ingen kom hende til hjælp.

Bedsteforældrene opdagede forsømmelsen og tog hende med til Philadelphia, Mississippi. Her fik hun en brutal fundamentalistisk opdragelse. Hun blev straffet, hvis hun legede, dansede eller viste glæde. Ofte blev hun hængt op i udhuset med læderstropper om håndleddene og pisket. På vej hjem fra skole var der næsten dagligt stenkastning mellem sorte og hvide børn. En dag pudsede de hvide børn schæferhunde på dem, og Annie blev alvorligt bidt.

1975 - Annie i Tenderloin ghettoen i San Francisco i vores mest deprimerende periode

1975- Philadelphia MS - Da jeg boede hos Annies onskabsfulde, men pietistiske bedsteforældre

1975- Skilt på hwy 19 til Phil. MS hvor de tre borgerrettsforkæmpere blev myrdet af KKK

To af disse børn blev senere medlemmer af Ku Klux Klan; en af dem – Billy Wayne Posey fra Annies gade – var med til at myrde de tre borgerrettsforkæmpere i 1964.

Efter denne Klan-vold, med brændende kors gennem gaden, flygtede hun nordpå og senere i landflygtighed. Da hun havde været den første sorte til at bruge byens bibliotek, turde hun aldrig vende tilbage. Jo mere hun afslørede i disse nætter, desto mere chokeret blev jeg.

2004 - Phil. MS - Genbesøg hos Annies familie gennem hele mit liv.

Hun var utrolig følsom, og jeg husker en nat, hvor hun græd over “den hvide sammensværgelse”, som havde holdt hende og andre sorte børn uvidende om mordet på seks millioner jøder. Hun ville uden tvivl have grædt endnu mere, hvis hun havde vidst, at nazisterne baserede 1930’ernes jødelove direkte på de amerikanske Jim Crow-loves racehierarkier for at kunne stigmatisere ellers velfungerende jøder ved at ulovliggøre endogani og med one-drop-blodreglen gøre dem til en “lavere” og “uren race”.

Omsider lykkedes det Annie at få et job som kontorvikar i Bygningsdirektoratet, hvor hun behandlede regninger fra bygge-firmaer. Hun skabte opstandelse ved at afsløre det ene svindelnummer efter det andet. Med sin klæbehjerne kunne hun påvise, hvordan firmaer allerede måneder før havde sendt regninger for samme arbejde i andre formuleringer. I årevis havde disse mafiosi flået byen. Hun kom hjem dagligt og fortalte, hvordan hun havde sparet byen for hundredtusinder af dollars. Da jobbet sluttede, sagde hendes jødiske chef, at hun selv kunne skrive lige den anbefaling hun ønskede – han ville underskrive den. Men vi havde stadig ingen penge, og den korrupte atmosfære omkring os nedbrød yderligere vores moral.

Når de rige stjal, hvorfor skulle vi ikke? En dag fandt vi en pung med 80 dollars i opgangen. Det tog os lang tid at beslutte at aflevere den til ejeren — en mor på socialhjælp — som blot snuppede pungen uden et ord, med et hånligt blik der sagde: ”I må være tåber at prøve at være bedre end andre her.” Fra det øjeblik gled alt i en mere kriminel retning. Planen havde været, at jeg skulle skrive en bog, og Annie og andre mente, at jeg burde beskrive mine ghettooplevelser som udlænding. Men sad jeg dag efter dag foran papiret, det var umuligt at få et ord på papiret i denne nervøse og voldelige atmosfære.

Gradvist mistede vi begge selvtilliden. Jo mindre overskud og håb vi havde, desto mere voldelig blev stemningen imellem os. Annie begyndte at drikke som reaktion på min stigende ufølsomhed. Hun skældte mig ud for at være en naiv liberal. Disse endeløse nætter er mere end noget andet årsagen til angrebene på de frisindede (og mig selv) i denne bog. For første gang i USA begyndte jeg at miste min tillid til de sorte og dømme dem på deres nuværende adfærd snarere end deres potentiale. Jeg var ved at blive amerikaniseret — et offer for herre-slave-mentaliteten. Jo mere jeg mistede tilliden til mennesker (og min egen fremtid), desto mere fyldtes jeg af had og raseri.

2004 - Phil, MS - Jeg boede normalt hos Annies fætte Willy Rush th. da han altid drak og var sjov - indtil han “fandt Gud”. Annies nevø foran er bandemedlem og i gang med en narkohandel på sin mobil.

For at undgå de ødelæggende skænderier tilbragte jeg det meste af tiden på gaden. Jo mere magtesløs jeg følte mig, desto mere mistede Annie troen på mig. En nat råbte hun: ”Du kan ikke engang forsørge mig! Hører du, din blåøjede nigger, forsørge!” Og selvom jeg ustandseligt søgte arbejde, begyndte jeg at bebrejde mig selv. Jeg bestilte ikke andet end at stå i kø. Om morgenen lå jeg i kø i blodbanken for at få fem dollars. Hver dag i otte måneder stod jeg i suppekø fra kl. 11, og om aftenen fik jeg tit mad i en kirke. Resten af dagen stod jeg i kø for at få arbejde, hvilket var næsten umuligt, da jeg var ufaglært. Hvis jeg mødte kl. 4 om morgenen, kunne jeg sommetider få en dags arbejde med at uddele reklamer i rige forstæder til to dollars i timen.

Efter en tid gav jeg op og begyndte at tilbringe mere og mere tid med de kriminelle på gaden. Jeg blev aldrig involveret i alvorlige forbrydelser, men det gled i den retning. Da en fyr en aften fortalte mig, at hans bror var blevet skudt i Chicago, svarede jeg blot koldt: ”Hvilken kaliber pistol?” Først bagefter indså jeg, hvor dybt jeg var sunket. I den tid vi boede sammen, blev otte mennesker myrdet i vores blok, flere af dem kendte. Theresa, som ofte gav mig gratis mad i sin kaffebar, blev myrdet af en kunde for en regning på halvanden dollars. Væggene i vores opgang var ofte oversmurt med blod.

Når jeg kom hjem sent, lå Annie tit i en tåge af tårer og alkohol. Jeg var næsten ligeglad. Af frygt for skænderier turde jeg til sidst ikke komme hjem før hun sov.

Vores sexliv opløstes ligesom alt andet. Sluttelig nåede jeg et sådant had mod både hvide og sorte omkring mig, at jeg blev bange for mig selv. En nat, da Annie havde drukket, slog jeg desperat ud efter hende i mørket. Næste morgen havde hun et blåt øje – som alle andre i bygningen havde haft. Da jeg aldrig før havde lagt hånd på nogen, blev jeg rystet. Jeg fik angst for, at jeg en dag ville slå hende ihjel. Den eneste måde at bryde ud af ghettoiseringen på var at flygte. Det lykkedes os at finde et lille værelse til Annie uden for ghettoen. Derefter styrede jeg direkte mod landevejen. Landevejen, vidste jeg, betød tryghed, helbredelse – og frihed. I fem år havde jeg levet et privilegeret, eskapistisk vagabondliv i ghettoer uden at blive ramt.

1975 - San Francisco - Hvorend Annie færdedes læste hun altid bøger

Annie taler om at vokse op med KKK-terroren til min første version af showet i 1976, da jeg endnu ikke havde fotograferet et klan-møde. Sorte Hollywood-promotorer, der ville sætte showet op i 76 større byer, ville have afsnittet fjernet, fordi “det virker for liberalt at have en sort kone”.

1975- San Diego. Annie med mit skilt "Touring USA from Denmark" får bøde for at blaffe.

1976- København. Annie indrammer mine 15.000 billeder inden mit første foredrag

Men da jeg blev en del af ghettoen, blev jeg ødelagt på under et år. Jeg var kommet til at hade sorte, havde mistet tilliden til alt og alle og set mine værste sider tage over. En af disse sider var en stigende selvskhed og pågående selvhævdelse i forholdet til kvinder. Det var ingen tilfældighed, at jeg straks gled ind i et iøjnefaldende forbrug af "girls" sammen med min ven Tony i North Carolina. Jeg havde ingen hæmninger tilbage. Alligevel var jeg ingen naturlig forfører. Gang på gang hviskede Tony: "Hey, why don't you make a move?" – og gang på gang måtte han køre min date hjem før tiden.

Hver nat var der forstyrrende momenter. En aften kunne jeg ikke komme hjem med min date på grund skyderi i gaden. En anden aften kørte vi til Chapel Hill for at se Earth, Wind and Fire, og da jeg aldrig havde penge, sneg jeg mig gratis ind med mit hvide privilegium. Dette irriterede Bob så voldsomt, at han på hjemvejen pludselig standsede bilen og sagde: "Hey, man, you gotta get out." Da Bob var dobbeltmorder og havde dræbt både sin kone og hendes elsker, vidste alle, at han kogte indvendigt, turde ingen at blande sig. Så jeg måtte midt i intetheden stige ud i den frostkolde nat.

Et vigtigt redskab i dating er bilen. Da jeg ingen havde, tog jeg kvinder med ud at blaffe – det jeg elskede mest i verden. Det var disse ture, der for alvor gjorde mig bev- idst om min egen sexism.

Jeg havde levet så tæt med sorte, at jeg knap sansede, at jeg var "on the wrong side of the tracks". Men at blaffe med en sort kvinde ryster hurtigt én på plads – især når man som jeg var uvidende om "herre- slave-forholdet" mellem mænd og kvinder.

Som vagabond var jeg vant til at under- holde chaufføren. Jeg satte mig foran, hvis chaufføren var kvinde eller homoseksuel mand, mens min date sad foran, hvis chaufføren var heteroseksuel. Reaktion-erne fra hvide mænd var rystende. Hvis de ikke nøjedes med psykologisk tortur af kvinderne, brugte de direkte fysisk vold. De fleste kvinder, der blaffede med mig, var velklædte døtre af det sorte bourgeoisi, som i modsætning til ghettokvinder turde tage på sådan en tur med en hvid. Alligevel blev de straks betragtet som seksuelt bytte eller endog "ludere". Flere gange forsøgte chauffører at skubbe mig ud med vold.

For nogle af kvinderne var det deres første chance for at se deres land. De fleste nåede ikke engang til statsgrænsen. En enkelt rejste 6.000 km gennem Canada og Grand Canyon — og brød derefter sammen i et hysterisk anfald, der næsten endte med anholdelse. Disse oplevelser ødelagde selv mine mest seriøse eventyr med dates.

Jeg var stadig ude af balance efter min ghettoisering og længtes efter tryghed for at komme på fode.

Efter et par ophold hos hvide familier søgte jeg tilbage til det mest harmoniske par, jeg kendte i ghettoen: Leon og Cheryl i Augus- ta, Georgia. Deres kærlighed og hengiven- hed for hinanden havde været så berigende og smittende, at jeg ofte havde tænkt på dem i perioden med min egen mislykkede ghettokærlighed. De var for mig et lysende bevis på, at ægte ghettokærlighed kan trives. Hos dem havde jeg fundet den ro, der gjorde det muligt at blaffe og foto- grafere hver dag i området. Men da jeg vendte tilbage, mærkede jeg straks, at no- get var ændret. Leon bød mig ind, men var ikke glad. Han virkede som i en trance, da han fortalte, at Cheryl var død af en syg- dom, som kunne have været behandlet, hvis de havde haft råd til behandling i tide.

Leon havde aldrig kommet sig. Han gik aldrig udenfor, selvom huset lå ved siden af det medicinske fakultet i Augusta. Hele dagen sad han på det blå ryatæppe foran stereoanlægget som foran et alter og lyt- tede til musik, mens han stirrede på et billede af Cheryl ovenover. Nogle dage sang han kærlighedssange med hendes navn, andre råbte han ud i rummet: "Jeg vil ha' dig. Jeg må holde om dig. Jeg må være sam- men med dig igen ... Vi må forenes, blive ét ... Jeg ønsker at dø ... dø ..."

Aldrig havde jeg set en mands kærlighed for en kvinde så stærk. Højst én gang om dagen vendte han sig mod mig, kun for at

1978 - Købmagergade 43. Annie tilsluttede sig de andre Amerikanere i vores kollektiv. Tony Harris for bordenden

nævne, hvor højt han længtes efter at være sammen med Cheryl i himlen. Undertiden, når han stirrede tomt på mig, som om jeg ikke var der, fyldtes mine øjne med tårer. Jeg følte en dyb forståelse, men kunne ikke udtrykke den. Hans mor og en anden kvin- de bragte os varm mad hver dag i de to uger, jeg boede der.

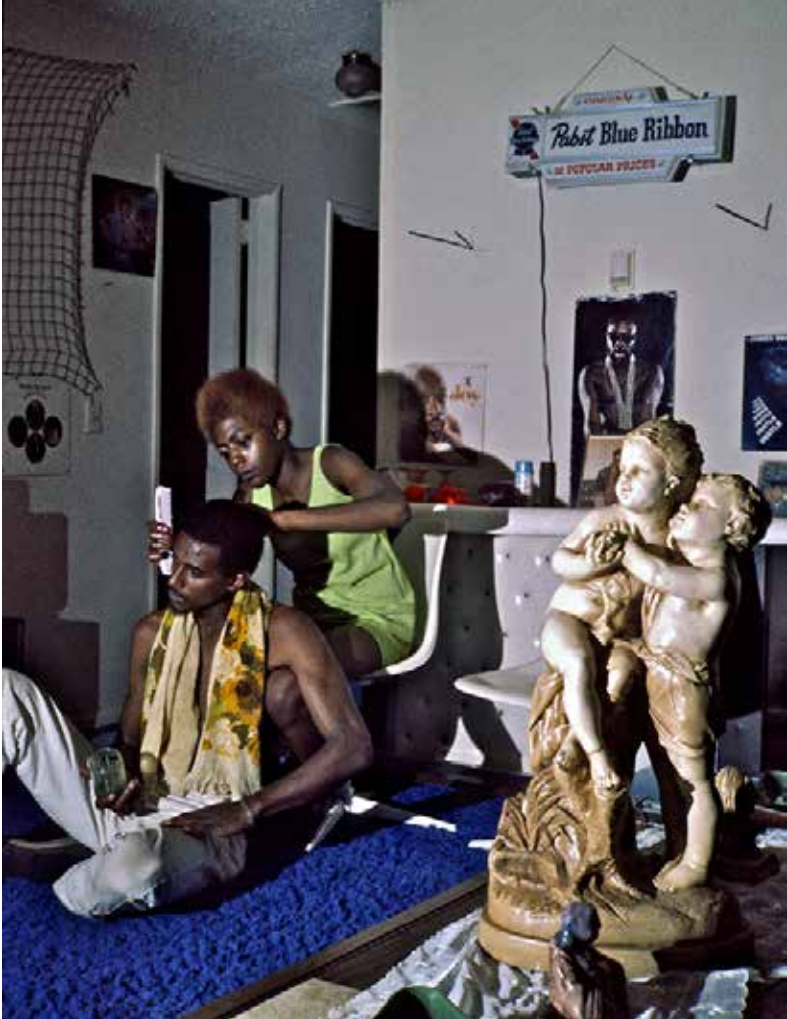
Denne oplevelse kastede mig ud i dyb selvransagelse. Jeg besluttede at tage til- bage til Annie, og senere rejste hun med mig til Danmark. Vores forhold havde dog lidt for meget og endte i en separation. Vi opnåede et godt samarbejde, og hun hjalp med at oversætte og udvælge musikken til showet, som denne bog bygger på.

Tre år senere rejste jeg rundt i USA for at vise showet til alle dem, der havde gjort det muligt. En af dem var naturligvis Leon, som jeg endda havde tænkt på at invitere til Europa som hjælper med showet. Men da jeg bankede på hans dør med bogen under armen, åbnede en fremmed kvinde. Nej, Leon boede der ikke længere. Han var ble- vet skudt tre år tidligere — af en hvid mand. Hans mor viste mig hele eftermidda- gen et album med billeder af Leon og Cher- yl og fortalte grædende om deres tre lykke- lige år sammen. Vi sad og hulkede i hinandens arme på verandaen. Jeg ved, at Leon og Cheryl er forenede igen. Der er ingen kærlighed som ghettokærlighed.

Annie boede senere sammen med Vibeke (min nuværende kone) og mig i vores Ameri- kanske Billeder-kollektiv i Købmagergade. Tony Harris (omtalt i denne historie) slut- tede sig også til os og rejste med os i Afrika for at finde projekter, vi kunne støtte med pengene fra Ameri- kanske Billeder. Denne historie blev skrevet med hjælp og samtykke fra min ekskone på hospitalet, hvor Annie Holdt døde i 2002 efter lang tids sygdom.

mig tårevædet om deres tre lykkelige år sammen. Vi sad og hulkede i hinandens arme på ve- randaen. Jeg ved, at Leon og Cheryl er forenede igen. Der er ingen kærlighed som ghettokærlighed.

Annie boede senere sammen med Vibeke (min nuværende kone) og mig i vores arbe- jdskollektiv i Købmagergade. Tony Harris (omtalt i denne historie) sluttede sig også til os og rejste med os i Afrika for at finde pro- jekter, vi kunne støtte med pengene fra Amerikanske Billeder. Denne historie blev skrevet med hjælp og samtykke fra min ekskone på hospitalet, hvor Annie Holdt døde i 2002 efter lang tids sygdom

1974- Augusta, GA. Leon og Cheryl i deres lykkelige tid sammen

1978- Augusta, GA. Leons mor med begravelsesbillederne efter hans mord

De høje omkostninger ved at flygte fra næstekærlighed

"I wake up every morning in America and I am under siege." - Assata Shakur, hun var Black Panther, derefter dømt morder i Black Liberation Army

Et samfund, hvor kærlighed og gensidig samhørighed er dræbt – selv i familien, som i nutidens polariserede USA – er ikke noget smukt syn. Selv kirken undflyr den kristne sociale etik og forråder de udstødte.

At disse derpå gengældte forræderiet, kan ikke undre. Ofte ankom ghettosvarende unge i hvide kirker, når kirkebøsserne gik rundt, og tvang med deres egne bøsser

menigheden til at give til de virkelig kærlighedshungrende. En præst i Chicago fortalte mig, at hans kirke var ved at lukke, fordi menigheden blev røvet hver søndag.

Overalt hvor vi dømmer medborgere ude til ghettoisering og fortabelse gennem hvid flugt, står vores knejsende symboler på næstekærlighed tilbage på lånt tid, ofte med smadrede mosaikruder. I Baltimore måtte den danske sømandskirke – hvor jeg ofte fandt en smule sjælefred – lukke, fordi Alphonso og andre af mine venner i nabo-husene konstant røvede den.

1973 - NYC

1974 - NYC. Hjemløs uden for kirke

1973 - Bronx, NY

1975 - Richmond, VA

Herunder Juleaften 1973 - Queens, NY

1973 - Baltimore

1973 - NYC

1974 - Hjemløs udenfor Wall St, børsen, NY og børsmand indenfor

Fæstning Amerika: Fra fristed til belejring

“Where justice is denied, and one class is made to feel that society is in an organized conspiracy to oppress, rob, and degrade them, neither persons nor property will be safe.” -Frederick Douglass, tale på fireogtyveårsdagen for ophævelsen af slaveriet.

I nogle amerikanske byer står bevæbnede vagter på samtlige hotel-etager. Metroer har både uniformeret og civilklædt politi, og alligevel bliver folk myrdet og voldtaget for øjnene af skrækslagne passagerer, der ikke tør hjælpe. Turister vender tilbage til Europa med ”amerikansk nakkesyge” efter konstant at have set sig over skulderen. En panikslagen nigeriansk student, jeg mødte i Philadelphias ghetto, bad om at blive sendt hjem i sikkerhed, selv om hun lige havde overlevet borgerkrigen i Biafra.

Indespærringen i ghettoen er dehumaniserende for alle. I fem af de hjem, jeg boede i, blev der begået væbnede røverier to gange,

mens jeg var der. Samfundet bruger milliarder på at bekæmpe symptomerne frem for at lære os, hvilken lidelse vores racisme påfører os selv.

Vi ved intuitivt, at vi graver vores egen grav — og gør den til en skyttegrav. En fabrikant, jeg boede hos, blev rig på militært udstyr, men omlagde produktionen til alarmer og tåregaspistoler, da ”krigen mod fattigdommen” blev opgivet til fordel for krig i udlandet.

Jo mere vi kæmper for ”frihed” uden gensidig respekt, des mere afskærer vi os selv fra den. Mange lever i tilgitrede forskansninger, mens jerntæppet langsomt lukker sig om os. Vi træder ind i butikker og opdager, at vi står i stålbure; de rige betaler for usynlige elektroniske fæstninger mellem sig selv og ghettoen. Jo mere elektroniske stråler erstatter tillid, des mere lukker systemet sig.

Frygten lammer os, og mange opdrages til våbenbrug fra barnsben.

En forstadsfamilie i Michigan sagde åbent, at de måtte ”forsvare sig mod niggerne”. Jeg ved ikke, hvad der er mest rystende: at verdens børn føler sig så psykisk marginaliserede, at de kan dræbe for en dollar — eller at millioner er villige til at dræbe blot for at beskytte deres tv.

Selv lærere bliver overfaldet for øjnene af deres elever. Jerry, gymnasielæreren fra Detroit (side 183), har for længst lært ikke at gribe ind, når elever pudser deres pistoler i klassen. Som foredragsholder kom jeg tit for at støtte hans beundringsværdige forsøg på at være frelsende engel for de blødende ghettobørn. Men da den eneste elev, som det i alle disse år lykkedes ham at få på Harvard, blev dræbt af strejfkugler i klassen lige før eksamen, gav Jerry op og flygtede i 2005 over til mig i København. Kun for at se bandekrigen bryde ud her tre år senere blandt vore egne udstødte, som nu driver hvide skandinaver på samme flugt.

Jo flere biler, våben og private fæstninger, des mere profiterer industrien på denne systematiske udhuling af samfundets sammenhængskraft.

Jo større afstand Tech-milliardærerne i dag formår at skabe mellem mennesker med deres sociale platforme, jo mere den kvæler empatien imellem os, des højere stiger aktiekurserne på Wall Street. Og i denne proces bliver vi langsomt mere ufølsomme og begynder at retfærdiggøre blikket på f.eks. den sultne kvinde foran børsbygningen. Som samfund er vi mestre i at bortforklare fattigdom — og dermed fritage os selv for ansvaret.

2006 - NYC

2007 - NYC

2003 - Portland, OR

2010 - Hjemløs ved 9/11-mindesmærket på byggepladsen for det nye WTC

"I'm not going to stand up to show pride in a flag for a country that oppresses black people and people of color..When there's significant change, and I feel that flag represents what it's supposed to represent, I'll stand."" - Colin Kaepernick, American football player and activist

"The flag is drenched with our blood. Because, you see, so many of our ancestors were killed for it. We have earned the right to stand under that flag." — James Baldwin

"If we are truly a great nation, the truth cannot destroy us." — Nikole Hannah-Jones

"Sorry, America, but I will not be your soldier / Obama just wasn't enough – I need some more closure." - Joey Bada\$\$ (hiphop-protest singer)

"I sing America. I am the darker brother. They send me to eat in the kitchen When company comes, But I laugh, And eat well, And grow strong." — Langston Hughes,

"Oh say does that star-spangled banner yet wave / O'er the land of the free and the home of the brave" - Whitney Houston's recording of "he Star Spangled Banner" released after September 11th

2002 - NYC - 9/11 Memorial i et ødelagt område af Harlem

1975 - San Diego, CA

1972 - Miami Beach, FL til det republikanske konvent

1975 - Harlem, NY

1974 - Jersey City, NJ - Frihedsgudinden

1974 - Jersey City, NJ - Frihedsgudinden

1973 - NYC

Visionen om et lukket samfund: Ghettoen inden i os

“Fear of black people is so deeply embedded in the American consciousness that it is invisible, like the air we breathe.” - bell hooks

“When we fail to invest in our communities and create opportunities for all, we sow the seeds of violence and despair. We must work together to build a society where everyone has a chance to thrive.” - President Obama

Forsøg fra den dominerende kaste på at sikre frihed og sikkerhed ender ofte med at afspejle ghettoens desperate handlinger. Ligesom de indespærrede søger flugt i respektindgydende luksusbiler og vold, bruger vi blot større midler – pansrede mandskabsvogne og militær – i stedet for at ændre de holdninger, der skaber ghettoen – ikke mindst under Trumps besættelse af storbyer.

Og hvor fri er man i “Guds eget land”, når så mange ser Frihedsgudinden bag tilgitrede vinduer? Da hendes årvågne blik i hundrede år ikke havde øje for dem, Jim Crow-lovene dømte ude, blev hun i direkte konsekvens hurtigt afløst af Big Brothers overvågning.

Allerede som vagabond kun fem år efter racelovenes ophør så jeg USA lukke sig om sig selv: Overvågning, hemmeligt politi og kropsvisitationer i selv de mindste byer.

I dag er situationen langt værre. Den raceprofilering og ufrihed jeg mødte som foredragsholder, når jeg kørte med min sorte assistent, Tony Harris, og med min bog måtte overbevise nervøse betjente med hånden på pistolerne om at vi ikke var en trussel, er nu blevet et digitalt dragnet. Ingen forklaring er længere nødvendig – maskinen har allerede dømt dig. Du overvåges uden at vide det

Med virksomheder som Palantir høster Trumps oligarkiske regering data fra hospitaler, skoler, velfærds- og boligfiler, indvandringsregistre og sociale medier for at opbygge AI-trusselsprofiler af almindelige borgere.

Systemet rammer ikke kun kriminelle – men også forældre, der søger madhjælp, demonstranter, udlændinge, studerende og folk som mig, der ønsker at holde grundlovssikrede foredrag.

Algoritmer, trænet på årtier af forudindtaget data, stempler nu hele samfund som farlige længe før nogen forbrydelse.

Droner overvåger kvarterer, ansigtsgenkendelse mærker mistænkte på afstand, og mobiltelefoner afslører enhver bevægelse. Disse værktøjer erstatter ikke racisme – de automatiserer den.

Vores frygt, der engang begrundede stop-and-frisk, er nu blevet brændstof for et dataindustrielt kompleks, der især rammer de fattige, mørkhudede, papirløse, politisk ubekvemme, og folk der som jeg vover at være uenige.

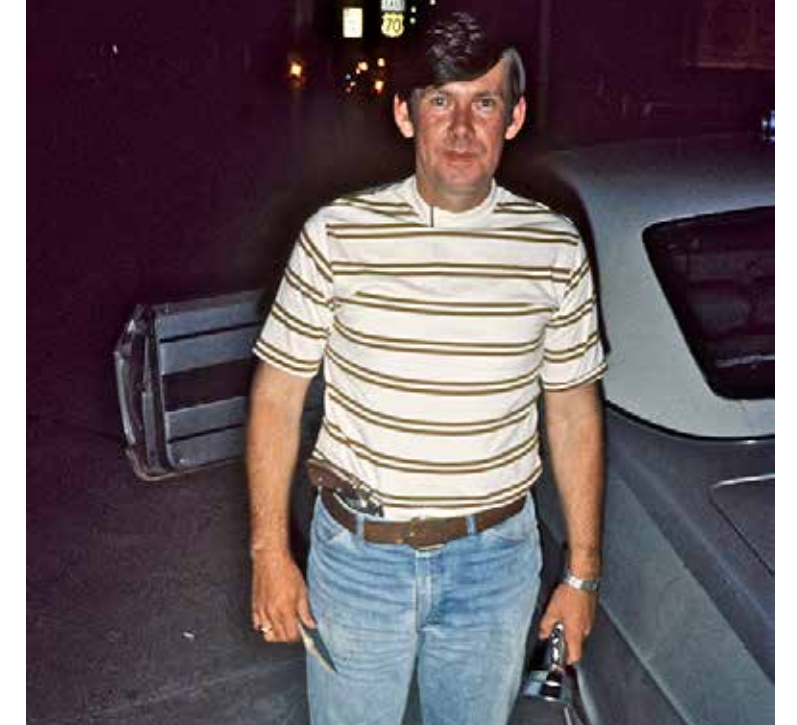
Ghettoen er ikke længere bare et sted – men et digitalt net kastet ud over alle, der ikke passer ind i modellen. Ikke for at beskytte friheden, men et digitalt kastesystem. Og vi, den dominerende kaste, bliver ved med at fodre det – af frygt og apati – indtil det monster, vi har skabt, vender sig mod os og æder vores egen frihed.

1974 - Harlem, NY

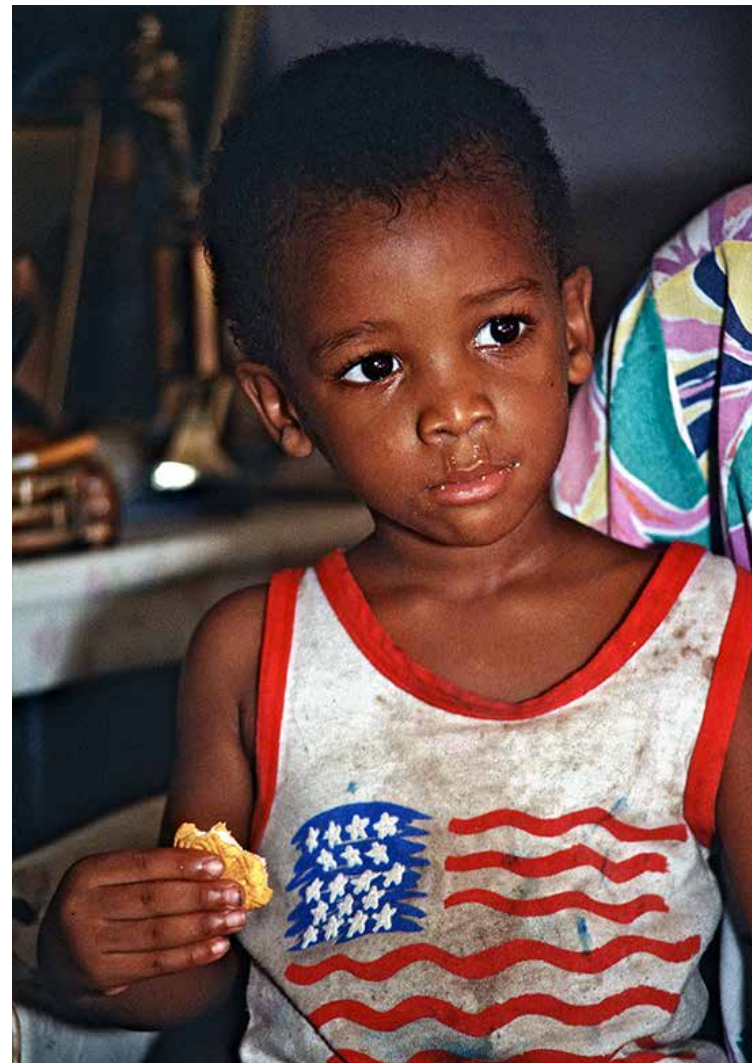
1973 - Baltimore

1974 - Richmond, VA. Civilklædt betjent tjekker mig

1986 - Amherst, MA

1975 - Philadelphia, MS

1972 - Jackson, MI - Familien »forsvarede sig mod niggerne«, som de sagde, mens jeg boede hos deres datter i et overvejende sort kvarter i byen.

1971 - Oakland, CA. BPP ormand Huy P. Newton

Den senere BPP-formand Elaine Brown, der synger den sidste sang i denne bog

Henry og Ilane ved plakat af Huey P. Newton

1975 - Seattle, WA

To århundreders sort modstandskamp fra Nat Turner til Black Lives Matter

1973 - Baltimore. BPP Free Breakfast Program

"I am not a slave. I am a man. I have a right to the fruits of my labor." - Nat Turner, startede det største slaveoprør

"We had to be more than fighters. We had to be teachers, we had to be mothers, we had to be healers." - Elaine Brown, synger sidste sang i bogen

Uanset hvor massiv undertrykkelsen har været, har der altid eksisteret en aktiv og levende modstand – fra Nat Turners slaveoprør til Black Lives Matter. Jeg kunne ikke passivt se på al den ødelæggelse og sluttede mig til min egen generations bevægelse: de Sorte Pantere. Panterne havde allerede forstået det politiske teaters kraft og brugte deres forfatningssikrede ret til at bære våben i protest mod de endeløse politidrab på sorte.

Denne synlige selvsikkerhed skræmte hvide amerikanere så meget, at guvernør Reagan – med støtte fra National Rifle Association (tro det eller ej) – indførte strenge våbenlove i Californien. Og selv om panterne grundlæggende var ikkevoldelige, iværksatte FBI en hemmelig

COINTELPRO-operation for at knuse dem og likviderede talrige medlemmer, blandt andre Fred Hampton i hans egen seng.

Det, der imponerede mig mest, var dog ikke våbnene, men panternes sociale arbejde: deres gratis morgenmad til børn i ghettoerne. Jeg blaffede rundt for at støtte programmet og boede i Baltimore hos mine venner Henry og Ilane (her med deres baby under plakaten af Huey Newton). Hver morgen delte vi mad ud til børn, der ofte kom i laser og måtte gå langt for blot ét måltid.

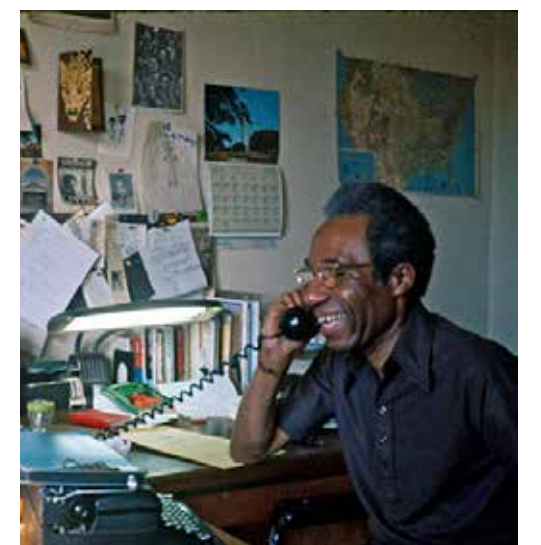
Jeg fandt dette arbejde vigtigere end at deltage i kulten omkring Huey Newton, som jeg jævnligt mødte i Oakland, sammen med Elaine Brown, der sang "There is a Man" i slutningen af mit show. Da David DuBois overtog redaktørposten på Black Panther-avisen, overtalte han mig dog til at tjene bevægelsen som fotograf. Jeg var stolt over at arbejde med sønnen af den berømte W.E.B. Du Bois i hovedkvarteret i Oakland. Mange af billederne i denne bog blev faktisk først offentliggjort i The Black Panther.

"We've got to face the fact that some people say you fight fire best with fire, but we say you put fire out best with water. You don't fight racism with racism. We're gonna fight racism with solidarity.The real danger is not that white people are going to kill us; the danger is that they will kill us and turn it into a suicide." - Fred Hampton, myrdet BPP-leder

Der er et sørgeligt efterord til denne historie: Da jeg skulle anmelde filmen The Butler på tv i 2013, brød jeg uventet i gråd under scenen, hvor de Sorte Pantere for første gang blev portrætteret positivt – som et naturligt led i de sortes modstandskamp. Da gik det op for mig, hvor meget jeg havde fortrængt mit Panther-engagement, som var med i min oprindelige danske bog. Men da jeg startede mit show i Reagans Amerika i 1984, slettede jeg alle spor af det, af angst for at blive stemplet som "terrorist". Meget har ændret sig i Amerika – og i mig – siden jeg mødte Reagan i 1972 og skamløst beskyldte ham for at undertrykke de sorte. Jeg fik ret: Han blev den første kandidat siden borgerrettighedsbevægelsen, der bevidst brugte kodet racisme ("jungle" = ghetto, "monkies" = afrikanere) for at vinde Det Hvide Hus.

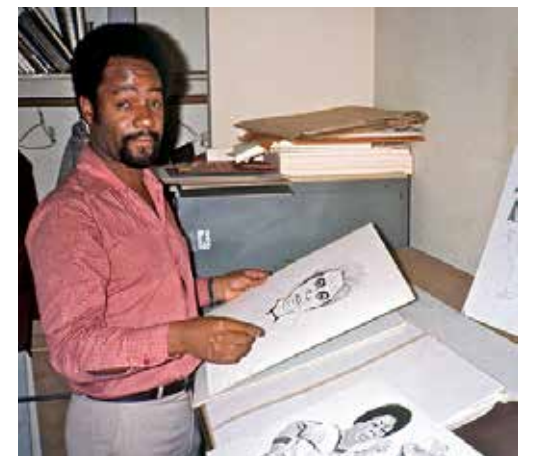
1971 - Oakland - Ericka Huggins, BPP-medlem

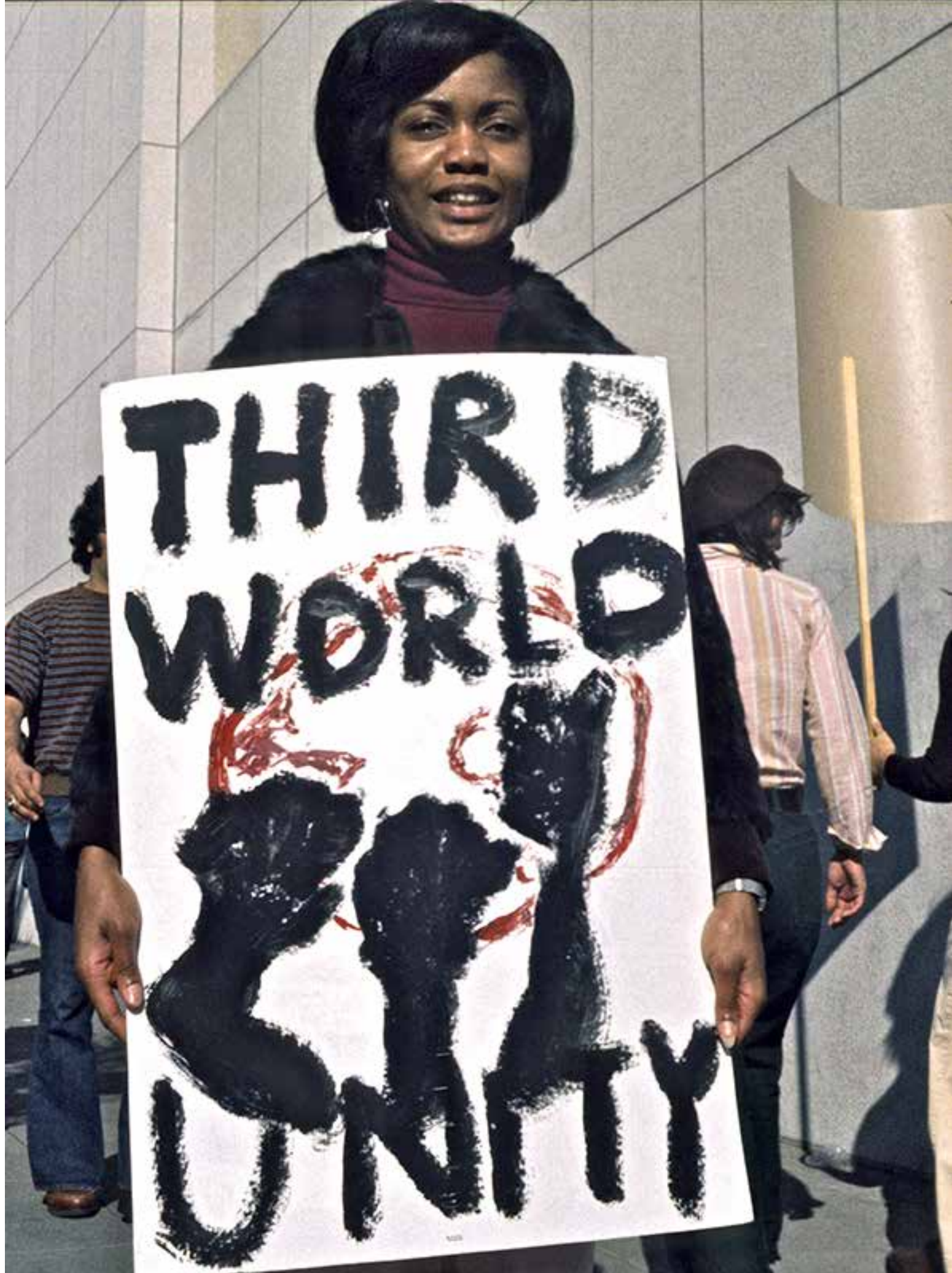
1974 -Oakland - David Dubois hovedkvarteret

1973 - Baltimore gratis mad

1974 -Emory Douglass i BPPs hovedkvarter i Oakland

Tv 1975 - San Francisco - Top 1991 - Philadelphia, PA

1987 - Ann Arbor, MI - Bund 1991 - Philadelphia, PA

Begge fra 1971 - Washington, DC.

“We had to be armed because we were dealing with an armed and violent government. Our stance was a stance of defense against oppression.” – Elaine Brown, leder af de sorte pantere, som bevæbnede sig mod Reagans politi.

Jeg deltog i talrige sorte demonstrationer, fra de Sorte Panteres til nutidens Black Lives Matter-protester. Men aldrig så jeg så mange aktivister som under kampen mod Reagans dobbelte racisme. Han brugte både den farvekodede sydstatsstrategi mod landets sorte og støttede det Sydafrikas apartheidregime. Selv kvinder undertrykte han, da han opfordrede diktatoren Zia-ul-Haq til at indføre sharialov i Pakistan.

Det blev klart for mig, at sorte – som M.L. King – altid havde appelleret til det gode i undertrykkeren. Men i Reagan-årene følte jeg i universiteternes subtile kasteopdeling, at vi der så os som ”de gode” – både hvide, jøder, muslimer, indvandrere – selv sorte indvandrere – var som en forenet multikulturel overkaste.

Ubevidst bidrog vi til at ghettoisere vores fælles stigmatiserede ofre ved ”de sorte borde” (i spisesalen). Derfor delte jeg den sorte frustration over at demonstrere mod folk, der ligesom Reagan i grunden var gode i hjertet (som hans gravskrift siger), men hvis handlinger stadig genåbnede historiske sår.

Jeg fotograferer (bagved til højre) en Black Lives Matter-demo i 2016 i Wash. DC

1971 - Washington, DC.

1972 - Skænderi med Ronald Reagan, Miami Beach, FL

2013 - Ved hans mindegrav fandt jeg endelig noget Reagan og jeg kunne blive enige om - og forsonede mig med ham.

Fra BLM demo i Wash DC 2015

1975 - San Bruno County Jail, CA

1973 - NYC - Bund 1973 - Baltimore

1975 - San Bruno County Jail, CA

De menneskelige omkostninger ved masseindespærring

“We must face the reality that, as a nation, we have turned our backs on a new generation of children — our children — who have been locked up and locked out of mainstream society. The system of mass incarceration is slavery’s second cousin once removed.” - Michelle Alexander, “The New Jim Crow: Mass Incarceration in the Age of Colorblindness”

Undertrykkelse skaber flere ødelagte liv end mønsterbrydere. Og hvis vi ikke forstår dem, der er for svækkede til at kæmpe imod, hvordan skal vi så begribe omfanget af den skade, vores racisme gør?

Disse fanger valgte modstanden ikke af sult, men af en ukontrolleret vrede – en giftig blanding af had og selvhad, der fik dem til at foragte alt. De er blot det mest synlige symptom på på undertrykkelsen, for deres vrede deles af de fleste sorte amerikanere. Deres vrede underminerer deres handlinger og får dem til at snuble, hvor andre klarer sig. I stedet for at konfrontere selve årsagen til vreden, bebrejder vi dem for ikke at lykkes.

Vi forstår ikke det ghettomonster, vi har skabt; i stedet vender vi ryggen til det og ‘masseindespærrer’ det i enorme Gulag-lejre – mens vi samtidig ødelægger vores eget samfund.

Min rejse gennem denne sociale jungle førte mig til fængslet, det mest lukkede system af alle, hvor jeg nu så de unge mænd, der havde overfaldet mig fem år tidligere ved min ankomst i USA. Samfundet havde strammet grebet om dem, men gennem mine egne år i ghettoen følte jeg mig nu forbundet med deres vrede.

Men det stod klart, at deres ”frihed” altid havde været en illusion. De havde aldrig haft et reelt valg – systemet havde formet dem længe før de handlede, og ”livets mønster var allerede fastlagt”. (Ship Ahoy).

Sorte som Michelle Alexander beskriver massefængsling som en moderne form for racekontrol, der i uhyggelig grad spejler Jim Crow: Et kastesystem, hvor sorte fængsles langt oftere og efter løsladelse bliver udsat for legaliseret diskrimination resten af livet (langt mere end under den sydafrikanske apartheid).

Det ”industrielle fængselskompleks” er blevet en lukrativ industri, hvor private virksomheder og små byer tjener penge på at fængsle millioner og finansiere politikere for at holde fængselsraten høj.

Systemet rækker langt ud over fængselsmurene og påvirker familierne. Tidligere indsatte står over for en skjult verden af lovlig diskrimination – de

nægtes stemmeret (til gavn for republikanerne), juryer, bolig, job, uddannelse og offentlige ydelser.

Dette fanger mange i en cyklus af fattigdom og kriminalisering og dømmer dem til permanent paria-status. Tidligere liberale reformer pumpede milliarder ind i ”slumfornyelse” og uddannelse, men afskaffede aldrig dette system; de forstærkede kun vreden og følelsen af ydmygelse. Men racisme kan ikke købes fri. Så når konservative politikere som Clinton indførte ”three strikes and you’re out”, afslørede det, hvor magtesløse liberale reelt står over for et profitsystem, der tjener på at kassere liv.

95 % af midlerne går til straf, og blot 5 % til paternalistisk ”rehabilitering”. De fleste forlader fængslet mere ødelagte, plaget af skam, voldtægts traumer – og vender tilbage igen. Millioner, med psykiske sår fra fattigdom, vold og blyforgiftning, kriminaliseres i stedet for at blive behandlet.

Sorte amerikanere udgør 13 % af befolkningen, men næsten halvdelen af alle fanger og får dobbelt så lange straffe som hvide for de samme lovbrud.

Alexanders skildring af massefængsling som et kastesystem – slaveriets moderne fætter – giver genklang. Det er et sofistikeret system af racisme, der er maskeret som ”farveblindhed”.

Det dybere spørgsmål er, om vi er villige til at konfrontere vores egen rolle i opretholdelsen af denne undertrykkelse. Hvordan afmonterer vi et system, der trives på benægtelse? Den langt lavere fængselsrate blandt vestindiske indvandrere peger på den lange skygge af internaliseret undertrykkelse, der er unik for efterkommere af amerikansk slaveri.

Hvis de knuste liv og apatiske ansigter på disse sider gør os urolige, er det fordi de tvinger os til at se sandheden: dette system eksisterer kun, fordi vi – den dominerende kaste – tillader det. Før vi erkender vores eget ansvar, vil cyklussen fortsætte og fortære kommende generationer.

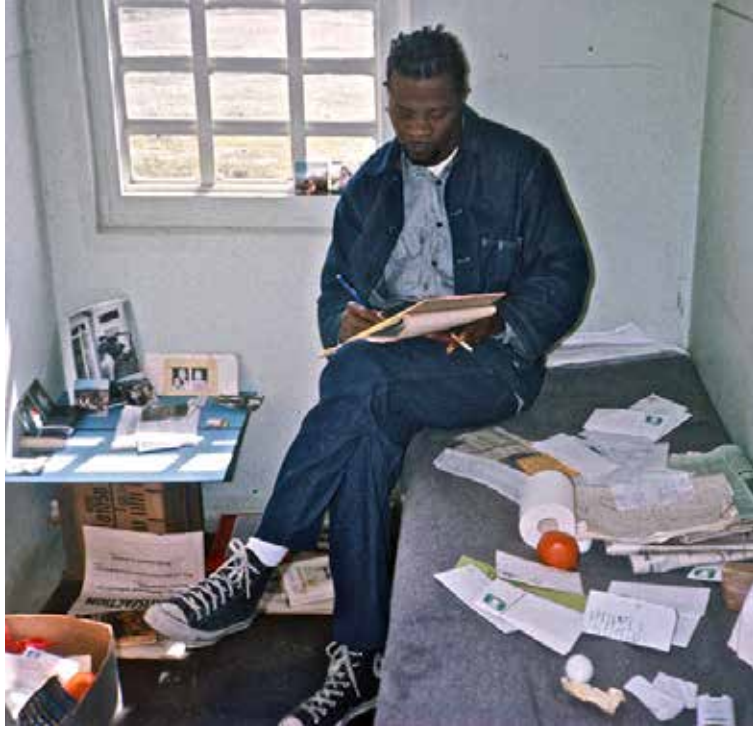
1975 - San Bruno County Jail, CA

1972 - Miami Beach, FL

1975 - Popeye i San Bruno Jail, CA

1975 - Popeye skriver for Fængselsforbundets avis

1975 - Popeye i besøgsrummet

1975 - San Francisco

Hvordan Popeye ændrede mit liv fra vagabond til aktivist

“The fire that burned in the 70s is still alive in our hearts and minds. We are the children of the movement, and we will carry the torch forward.” - Brittany Packnett Cunningham, , activist during police murder in Ferguson

“The movement for Black lives is not new. It is as old as America itself. We are carrying the torch of those who came before us, and we will continue to fight for justice until Black lives are truly valued.” - Alicia Garza, co-founder of Black Lives Matter

Med retten til at protestere (i en stadig mere ufri verden) oplever mange stadig USA som ”det frieste land”, selv mens de lever bag gitre og i angstfyldte, døde gader.

En bog som denne vil blive modtaget med åbne arme, fordi systemet er så mas-sivt, at kritik preller af eller omsættes til underholdning og religiøs flugt.

Først når systemet møder organiseret modstand, slår det ned – sådan som jeg oplevede det med min bedste ven i Cali-fornien, Popeye Jackson.

Da jeg mødte Popeye, var jeg nået til enden af min rejse. Som vagabond elskede jeg friheden til at fordybe mig i det enkelte menneske og troet naivt, at jeg kunne stå uden for racismen. Nu forstod jeg, at min vagabondering også var en privilegeret hvid flugt.

Den forståelsesramme, jeg brugte for at overleve, var kun én sandhed; der var dy-bere, mere spirituelle måder at se mennesk-er på.

Jeg følte, at jeg udnyttede lidelse med mit kamera, og det gjorde mig syg at mærke min egen voksende racisme. Det er smertefuldt at opdage, at man er blevet det, man kæmper imod. Men racisme i et racistisk samfund er hverken frivillig eller individuel, og jeg vidste, at jeg var andet og mere end bare racist.

I stedet for at skamme mig gjorde det mig til en del af Amerika – og jeg måtte tage ans-var ved at blive aktiv antiracist.

Kun som bevidst ”antiracistisk racist” kunne jeg hjælpe med at ændre det land, jeg var kommet til at elske. Jeg elskede Amerika for meget til blot at se på dets selvdestruk-tion. Mens dusinvis af venner kom i fængsel for ubevidst at handle i protest, havde jeg blot taget billeder uden at handle.

Derfor lagde jeg kameraet på hylden og begyndte at arbejde sammen med Popeye, der beviste, at ofret ikke blot er offer, men i stand til at gøre modstand.

Stolt af sine ghetto-rødder og klædt som en hustler, legemliggjorde han underklassen med al dens åbenhed, vold, sexismen, gen-erøsitet og smukke kultur – alt det, som Eu-ropa stereotypiserer som ”amerikansk”.

Popeye havde selv været på en lang rejse. Efter at være kommet i fængsel som tiårig og have afsonet nitten år, modnedes hans politiske bevidsthed. Han følte, at marx-ismen hjalp ham med at befri sig fra det selvhad, som fængslet frembringer.

Ikke som en intellektuel flugt, men han omsatte det til praksis ved at organisere andre indsatte i United Prisoners Union (UPU) og blev dens formand. Han mente, at man kun kunne undslippe ghettoen ved kollektivt at ændre hele systemet.

Han blev hurtigt kendt – blandt andet ud-peget som mægler mellem Hearst-familien og Symbionese Liberation Army, der kid-nappede Patricia Hearst.

Da hans indflydelse på de indsatte vok-sede, forsøgte politiet at få ham tilbage i fængsel ved at placere narkotika i hans bil og til tider true hans liv.

Under arbejdet i fangernes forening blev vi tæt knyttet til hinanden. En dag, da han så hullerne i mine sko, gav han mig et par støv-ler uden et ord.

Selvom jeg var stoppet med at fotografere, overtalte han mig mig til at tage disse billed-er til fængselsavisen.

Jeg lovede ikke at afsløre, hvordan jeg fik kameraet ind – men nu hvor sherif Hongisto er død, kan jeg sige, at det var ham, der lod mig ”fængsle” som tak for mit arbejde i bøssebevægelsen.

Popeye arbejdede utrætteligt for at organ-isere de indsatte under umenneskelige for-hold, der knuste alt privatliv for at bryde folk ned.

Da jeg selv var totalt lammet herinde, blev jeg dybt påvirket af at se ham inspirere mænd til at læse politisk litteratur midt i den altid tilstedeværende frygt og konstante støj. Mange indsatte fortalte mig, at han havde forandret deres liv – han var ikke en ”falsk intellektuel revolutionær”; han var en af deres egne.

Men Popeye havde også alvorlige menne-skelige fejl, der generede mange i vores gruppe, især kvinderne. De havde lært af den naive venstrefløj i 60’erne, som havde romantiseret selv voldtægtsforbrydere som den revolutionære fortrap.

Nogle forlod gruppen på grund af Popeyes sexismen. Jeg konfronterede dem hårdt, da jeg betragtede deres kritik som endnu en form for racisme: en moderne måde at afvise underklassen på.

”Hvis I tror, at en mand kan komme ud af 300 års slaveri og 19 års fængsel som en en-gel, er I tåber. Selv Martin Luther King var sexistisk,” siger Coretta King i dag. ”Hvis I nægter en mand en magtfuld lederrolle, indtil han opfylder alle hvide liberale normer, er I en lige så farlig fjende af positiv særbehandling som enhver racist fra Syden.«

Men selvom jeg forsvarede ham, forrådte jeg ham også: Ligesom hvide sjældent kon-fronterer hinandens racisme, undlod vi mænd at udfordre Popeyes sexismen, om ikke andet så han kunne udvikle sig til en stærk-ere organisator.

Alle 1975 - San Bruno County jail, CA

En Judas ved bordet en naglet profet....

“Settle your quarrels, come together, understand the reality of our situation, understand that fascism is already here, that people are dying who could be saved, that generations more will die or live poor butchered half-lives if you fail to act.” - George Jackson, fængselsaktivist dræbt af politiet

Uden for fængslet førte en intens kampagne til sidst til Popeyes løsladelse, og vi holdt en stor “velkommen tilbage i verden”-fest for ham. Han havde tit advaret mig mod infiltrerende FBI-agenter, men da jeg altid havde tillid til alle som vagabond, slog jeg det hen som almindelig ghettoparanoia.

Jeg havde svært ved at tro, at nogen i vores kreds kunne være hemmeligt politi. Derfor blev jeg slået helt ud, da jeg oplevede hvad systemet udsatte Popeyes fagforening for. En af mine venner, som jeg stolede mest på, viste sig at være FBI-informant: Sara Jane Moore. Vi troede, hun var en sød, lidt forvirret forstadshusmor, så det chokerede os, da hun tilstod i aviserne, at hun var spion for FBI, men fik samvittighedskvaler, da hun under arbejdet blev omvendt til Popeyes synspunkter.

To måneder senere ændrede hun næsten verdenshistorien, da hun forsøgte at myrde præsident Ford. Plaget af skyldfølelse over det, hun havde gjort for FBI, ønskede hun hævn over ”systemets leder”, som hun udtrykte det.

Billy, min nabo, hvor jeg boede med transvestitterne, slog pistolen ud af hendes hånd og reddede præsidentens liv. Han blev inviteret til Det Hvide Hus, men Billy var kæreste med lederen af bøssebevægelsen, Harvey Milks elsker, Joe, og Det Hvide Hus trak invitationen tilbage, da Milk fik ham til at indrømme åbent, at han var bøsse. (I 2007, efter 32 år blev Sara Jane løsladt, og film-selskaber kontaktede mig for at få mine fotos af hende.)

Hvad var der sket, der havde bragt hende så meget ud af balance? Et par aftener efter vores fest skulle Popeye komme til mig for at udvælge fængselsbillederne. Han ringede til mig for at sige, at han var nødt til at tage til et møde først, så jeg kunne komme senere og køre med ham hjem. To timer før jeg skulle af sted, modtog jeg et skrækslagent opkald fra Annie, der græd af frygt og bad mig om ikke at tage hjem med Popeye. Hvis jeg ikke havde modtaget det opkald, havde jeg ikke set nyheden næste aften:

“Godaften, dette er kl. 11-nyhederne søndag aften. San Franciscos politi fortsætter efterforskningen af det likvideringslignende mord på fængselsreformatoren Popeye Jackson, leder af Fangernes Union. Han sad i sin bil sammen med den 28-årige Sally Voye, en skolelærer fra Vallejo, da skyderiet fandt sted klokken 2:45 søndag morgen. Politiet siger, at de døde øjeblikkeligt.”

Og så – uden pause – skiftede skærmen:

”Ligesom mange af jer elsker jeg hunde. Derfor giver jeg mine hunde Alpo... kød er hundens naturlige føde... ikke en smule korn...” (her forkortet)

Så vendte nyhederne tilbage: “Politichef: – Rapporter tyder på, at gerningsmanden skød gennem vinduet.

1975 - Popeye ved vores “back in the world” release party

1975 - Lokale Tv nyheder samme aften

Den første kugle ramte frøken Voye, den anden Jackson. Der er ingen tegn på røveri – deres penge var uberørte. Det ser ud til at være et mord i stil med en henrettelse.” Og igen, øjeblikkeligt, den næste reklame: “Når man ser nogen tage den første bid, må man bare prøve det selv. I denne verden er der kun én slags stegt kylling, der altid smager så godt, at man slikker fingrene efter en mundvandsdryppende bid af en Kentucky Fried Chicken “

For en dansker, der ikke dengang var vant til Tv-reklamer – især i forbindelse med dødsfald – føltes kontrasten uanstændig brutal. Det var, som om min vens liv og mord bare blev serveret som et underholdningsindslag mellem hundemad og Kentucky Fried Chicken.

“The revolution will not be televised.” - Gil Scott-Heron

“The revolution will not be live-streamed. The revolution will be in the streets. The revolution will be in the communities. The revolution will be in our hearts.” - Alicia Garza

....en fældet synder ja, men med mod til at kæmpe imod et kastesystem, der gør os alle til syndere

“It’s time for us to humanize the narratives of Black people. We’ve been dehumanized in this country for too long.” – Patrisse Cullors,-medstifter af Black Lives Matter

“The function, the very structure of racism is to dehumanize people. And how can you negotiate with a dehumanized enemy? You can’t.” - James Baldwin

Skønt min bedste ven lå i en blodpøl på tv-skærmen – kun få timer efter at jeg selv skulle have kørt med ham hjem – var jeg ude af stand til at græde de første fire dage. Alt virkede uvirkeligt, filtreret gennem den groteske blanding af nyheder, hundemads-reklamer og stegt kylling. I et mediesystem, der sluger tragedier og spytter dem ud som underholdning, lærer man hurtigt at glemme — eller lukke af.

Først ved begravelsen brød jeg sammen. Da var det gået op for mig, at Sally – denne modige forstadskvinde, der havde forsøgt at konfrontere Popeyes sexisme og arbejdede for ghettobørn og indsatte – også var blevet dræbt, blot fordi hun havde været vidne. Derfor vidste jeg også, hvad der var blevet min skæbne, hvis jeg havde været med dem den nat.

Billede af dem sammen tog jeg kun få dage før mordet, som aldrig blev opklaret. Men efter at Sara Jane Moore – senere dømt til livstid – i interviews beskrev, hvordan FBI truede hende, da hun begyndte at dele Popeyes politiske overbevisninger, var der kun få af os, der tvivlede på, hvor ansvaret lå.

Popeye havde ofte advaret mig om tidligere fanger, der muligvis arbejdede for politiet for at opnå tidlig løsladelse.

Han var aldrig selv bange for at dø, skønt San Francisco Chronicle afslørede, at politiet havde truet hans liv. I sin sidste artikel, skrevet mens jeg besøgte ham i fængslet, skrev han: “Vi bør ikke frygte døden. Vi er den dømte klasse, og kun gennem revolution kan vi vinde vores frihed — og friheden for alle jordens undertrykte.”

Ved begravelsen, hvor jeg som den eneste fotograf var inviteret af familien, kyssede hans venner og medfanger – indianere, sorte, mexicanere og hvide – ham farvel i kisten. Mange andre vil ikke få lov til at “komme tilbage til verden” og se hans grav før årtier senere. Hans mor, som havde bragt ham kage hver eneste uge i 19 år, brød fuldstændig sammen foran kisten.

1975 - Popeye og Sally Voyer til fest

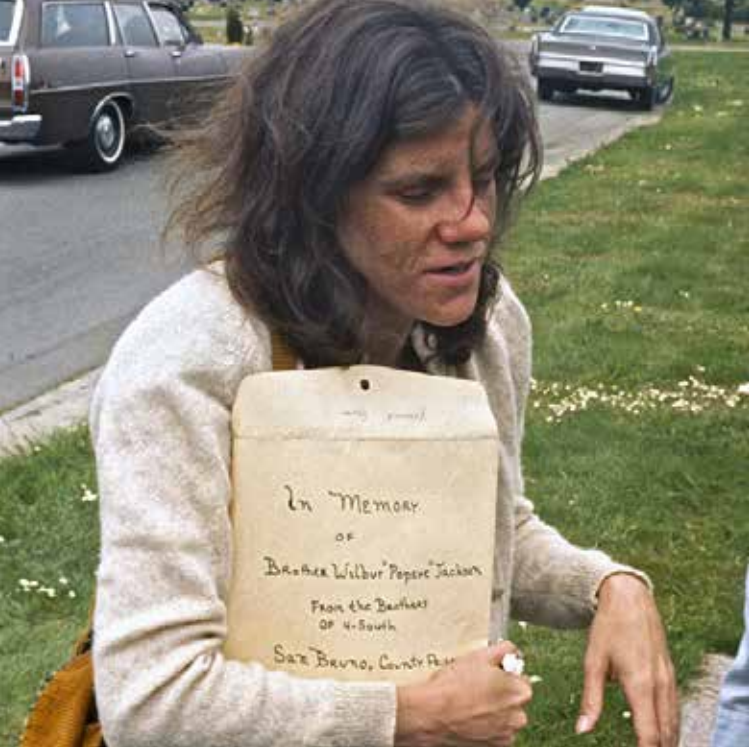
1975 - Hearst-aviserne SF Examiner

og SF Chronicle

1975 - Popeye til vores fest

1975 - Popeyes gravide hustru Pat Singer til begravelsen

1975 - UPU-medlem "Sleepy" til begravelsen

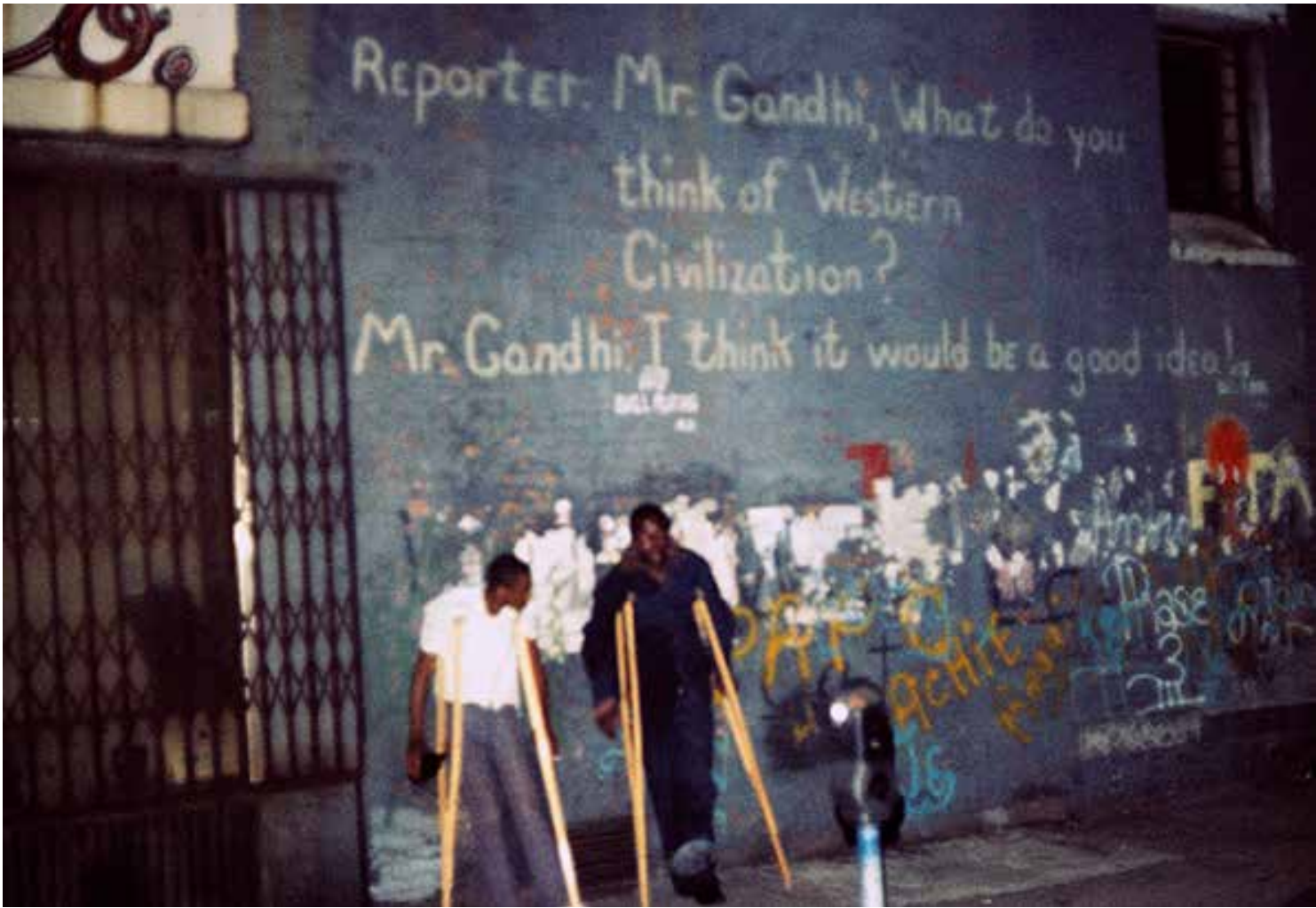

1975 - gæster til 5000\$ pr. kuvert fundraiser middag for President Ford

1975 - Tidl. fange siger farvel

1971 - To veteraner ved Gandhi-maleriet, Lower Eastside, NY

*There is a man
who stands in all our way.
And his greedy hands
reach out across the world.
But if we slay this man
we will have peace in this land
and this glorious struggle
will be done.*

*And what we want is just to have
what we need
and to live in peace with dignity.
But these few old men,
no they won't break or bend
so it's only through their death
that we'll be free.*

*And if we dare to fight
for what, for what we want
sparing none
who are standing in our way:
The fight is hard and long
but we can't, we can't go wrong,
for our liberation will be won.*

*And we can meet again
if we do not die
for that is the price
that might be paid,
But if we pass this way
we shall meet some day,
we shall meet again
if we do not die ...*

Elaine Brown, Black Panther formand, set her som taler i Oakland, CA, 1973

Lyt til sangen her af Elaine Brown illustreret i mit lysbilledshow

1971 – et lig over for Gandhis mindevæg

Modvilligt farvel til det Amerika, jeg var kommet til at elske

*“Sometimes you have to give up on people,
not because you don't care, but because they
don't care.” - Tupac Shakur*

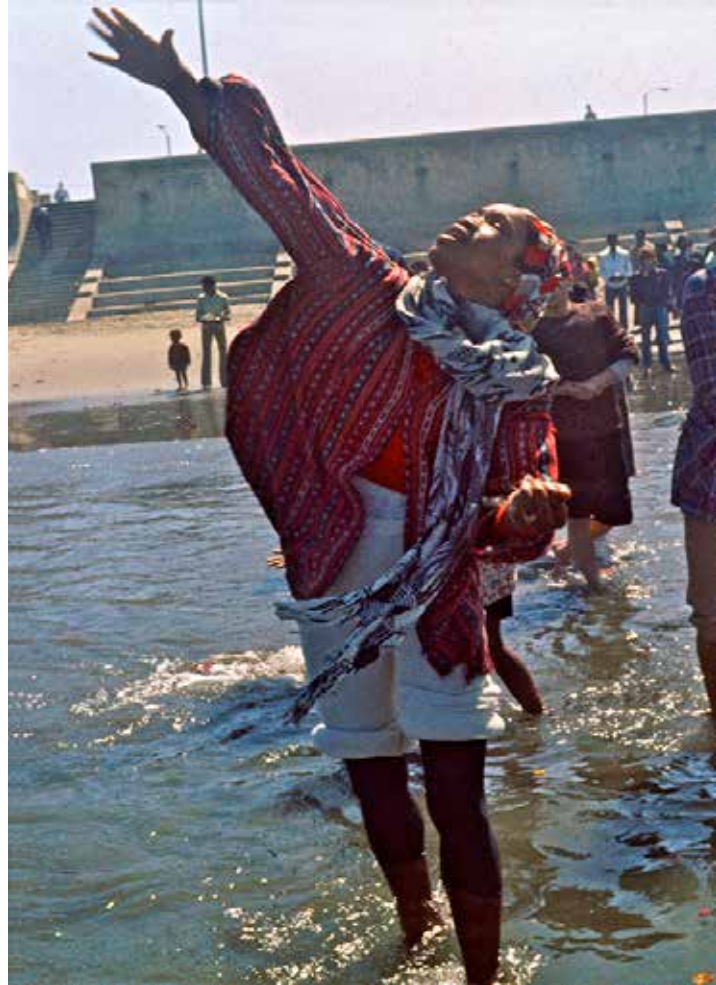
Popeye var den sidste ven, jeg ønskede at sige farvel til på denne måde. Efter mordene på Popeye og Sally kunne jeg ikke holde det ud længere og flygtede ud af landet. Alle mine følelser og sanser var dræbt. Jeg havde mistet 12 af mine bedste venner og bekendte til denne meningsløse amerikanske vold, og talrige andre var forsvundet i fængsler for livstid.

Denne mand blev myrdet i New York nær min bopæl, lige over for et vægmaleri i ghettoen (ses bag ligklædet) – et motiv, han muligvis aldrig nåede at se og måske var ude af stand til at læse. En sen aften fandt vi ved den samme væg to forkrøblede veteraner, som havde været ude at ”forsvare den vestlige civilisation” og nu måtte tigge på gaden.

“I love America more than any other country in this world, and, exactly for this reason, I insist on the right to criticize her perpetually.” — James Baldwin

1975 - San Francisco. Linda Jones smider asken i havet

1975 - San Francisco. Rhodessa Jones smider asken. Året efter så hun sig selv i mit lysbilledsshow i Christiania

“O, let America be America again—The land that never has been yet—And yet must be—the land where every man is free.” - Langston Hughes

Jeg afslutter min første USA-rejse med noget af den oprindelige tårefyldte patos fra lysbilledshowet:

Jeg elskede det amerikanske folk mere end noget andet, jeg har kendt. Jeg ønskede til sidst at blive en del af det og havde ikke drømt om at forlade landet. Den menneskelige varme, jeg mødte overalt – den samme varme, som så mange indvandrere var blevet budt velkommen med – var et frisk pust efter den tilbageholdenhed og indelukthed, jeg kendte fra Europa.

Men denne varme stod i så skærende kontrast til det grusomme og umenneskeliggørende ghettosystem, der var vokset ud af amerikanernes egen uerkendte smerte – traumer fra barndommen og deres senere liv.

Jeg havde været på Amerikas højeste tinder og i de dybeste skyggefulde dale nær gravens rand. Overalt gjorde det ondt at se den tiltagende forstening og forskansning, som kvæler den varme og åbenhed, der engang var nationens sjæl.

De fleste udenlandske besøgende føler den stadig befriende, men bag facaden er den for amerikanske medborgere afløst af en voksende frygt, et had og en bitterhed, der splitter familier og fællesskaber i ekkokamre, hvor man ikke længere tør tale med hinanden om race eller politik. I denne kolde borgerkrig isolerer sig selv i kvarterer med ligesindede.

Så volden fortsætter – volden mod alle undertrykte folk. Med vores klimaracisme og uretfærdige handelspolitik dræber eller driver vi millioner af ”your tired, your poor” mod vores kyster som flygtninge. Men hvor mange liv er vi villige til at smide væk for at undgå at ændre os selv på en måde, der ville gavne vores børn og verden som helhed?

Endnu et barn er blevet dræbt i ghettovolden – fem år gammelt. Ringen lukker sig. Endnu en gang må en sort mor ”kaste sit barn i havet”, som hun gjorde det fra slaveskibene for 500 år siden. Vores ghettosystems livscyklus... Havet skal føre hende tilbage til de kyster, hendes forfædre kom fra, da vi havde brug for dem. Hvor meget mere lidelse vil vi være vidner til – eller årsag til? Vi ved det ikke. Vi kaster uvisheden i havet med asken af endnu et offer.....

Slutningen af lysbilledsshowet med *Ship A'hoy* af The O'Jays

*Ship Ahoy! Ship Ahoy! Ship Ahoy!
As far as your eye can see,
men, women and baby slaves,
coming to the land of Liberty,
where life's design is already made –
So young and so strong
they're just waiting to be saved ...*

THE END? - Fra undertrykkelse til empati: En rejse mod heling

Slutningen af mit lysbilledshow

“Forgiveness is the willingness to give up the hope of a better past. ” -Toni Morrison

“History, despite its wrenching pain, cannot be unlived, but if faced with courage, need not be lived again.” -Maya Angelou

“We are all interconnected, and the pain of one becomes the pain of all. We must learn to heal together, or we will all suffer.” - Yaa Gyasi

“Healing begins where the wound was made.” - Alice Walker, The Way Forward Is with a Broken Heart

“If we’re gonna heal, we gotta feel. And we can’t heal if we’re afraid.” -Beyoncé

Når amerikanske elever blev bedt om at nedskrive deres følelser efter fem timers ”omvendt undertrykkelse” i mit lysbilledshow – dvs. ved konsekvent at blive modsagt fra et frøperspektiv i deres forståelsesramme som anstændige og retskafne – var resultatet typisk disse ord:

fuld af skyldfølelse, paranoid, frustreret, udmattet, uligevægtig, følelsesløs, anspændt, vred, led ved det, mundlam, dum, forvirret, uværdig, varsom, mindreværdig, magtesløs, frygtsom, sagtnodig, passiv ...

Nogle gange gik de videre og skrev bl.a.:

...beskyttende, uopmærksom, fjendtlig, ligeglad, dreven, bluffende, svigefuld, intrigant, manipulerende, hævnagtig, overlegen, uengageret, mistænksom, iagttagende (over for undertrykkeren), listig, destruktiv ...

Altså næsten de samme følelser, som udtrykkes af de fleste sorte, der i dag lever under undertrykkelsens mønstre i USA og Sydafrika, af muslimske indvandrere i Europa, af palæstinensere under Israel og i forskellig grad af mange andre undertrykte – ofte med slutresultatet: **voldelig adfærd**.

Smerten, vreden og sørgmodigheden, som opsummerer disse følelser, tvinger mennesker ud i handlingslammelse og selvfortærende vrede. Den irrationelle og afmægtige opførsel, som følger, forstærker yderligere undertrykkerens racisme. Den pludselige erkendelse af, hvordan denne onde cirkel fungerer, motiverede mange af universitetsleverne til at arbejde sammen om at frigøre sig fra disse mønstre. Mange følte en trang til at græde og til at dele deres følelser med andre. At dele vores følelser og dybe bekymring om racisme i konstruktiv dialog er, mener jeg, et meningsfuldt første skridt mod at bryde den frygt og hæmning, som holder os fastlåst i skadelige mønstre.

Mange læsere af teksterne i denne bog vil uden tvivl være imod systemisk racisme – summen af al vores individuelle racisme – men forhåbentlig også tage skridtet videre og konfrontere deres egen.

At undertrykke mennesker ind i en ny måde at tænke på for at frigøre andre er naturligvis ikke min egen idé. Jeg blev inspireret af – og drog personlig fordel af – de progressive regeringsprogrammer, som en anden skandinav, Gunnar Myrdal, gav anledning til med sit banebrydende værk *An American Dilemma*. I årene efter borgerrettighedsbevægelsen forsøgte den amerikanske regering at ændre den undertrykkende hvide tænkning, da – som Myrdal påpegede – kun en mindske af de hvides fordomme kunne mindske undertrykkelsen og føre til opadgående mobilitet for de sorte. Altså med tvang at iværksætte undertrykkelsens opadgående skrue.

En, der nød godt af disse programmer, var min mentor, dr. Charles King, hvis seminarer ”Hvide mennesker må ændre sig” blev brugt af regeringen for ansatte i militæret, CIA, FBI og andre statslige institutioner – samt af store virksomheder som IBM og Federal Express. Ideen var, at kun gennem en afprogrammering af de hvides opsplittende racisme kunne deres forenede magt bruges konstruktivt.

Efter at have set mit show inviterede Charles King mig til at deltage i sine seminarer som neutral observatør. ”Jeg vil ikke behandle dig som de andre,” sagde han og placerede mig ved sin side uden forklaring. Derefter begyndte han systematisk at splitte, anklage, undertrykke og sætte deltagerne op imod hinanden i to dage for at vise dem, hvad sorte mennesker udsættes for.

1986 - Med Dr. Charles King efter en af hans workshops - hør ham i videoen

Som hvid syntes jeg, han gik for vidt, og jeg følte medlidenhed med disse højtuddannede og retskafne deltagere, som havde aftalt med deres arbejdsgiver ikke at flygte – selv om vi alle ofte havde lyst.

Med sin dybe indsigt i sort og hvid psykologi så jeg ham gradvist nedbryde disse magtfulde ledere, så de endte med at reagere næsten ”som børn”. Han vidste præcis, hvad han gjorde. Første dag spurgte han blot om deres navne og lagde sedler med deres navne i en kasse. Efter to dages undertrykkelse bad han dem én for én læse sine forudsigelser højt: hvem der ville trække sig ind i sig selv, hvem der ville kæmpe imod i begyndelsen, ”de militante”, og hvilke flugtroller de hver især ville indtage.

Til sidst bad han dem skrive ned, hvilke følelser de nu havde. Jeg var forbløffet over, hvor ens deres beskrivelser var – også mine. Så sagde han: ”Det er præcis de samme følelser, som vi sorte lever med hver dag på grund af hvid racisme. Men nu vil jeg holde op med at undertrykke jer ... stoler I på mig?”

1991 - Med min mentor på hans dødsleje i Atlanta få dage før hans død

Naturligvis gjorde ingen af os det efter flere gange undervejs fejlagtigt at have set lys for enden af tunnelen når han kortvarigt ”trak sin kniv tilbage fra 4 til kun 2 tommer ind i vores ryg”.

Først til sidst ændrede han sig og afsluttede de to dage med en befrielsesfest. Aldrig har jeg set så stor taknemmelighed gennemstrømme mennesker, der følte sig løftede ind i ”en ny og friere måde at tænke på”. Da flere havde troet at jeg var Charles Kings spion eller medsammensvorne – skønt mine indre følelsesmæssige reaktioner havde lignet deres – var jeg som udenforstående stolt, da han til sidst præsenterede mig som ”den eneste John Brown i vor tid”. I årene efter tog jeg ofte mine elever med til Harper’s Ferry, hvor John Brown havde startet sit abolitionistiske oprør.

Charles King var den første, der fik mig til at indse, at de følelser, folk havde efter hans undertrykkelse, var de samme, som mange oplevede efter at se Amerikanske Billeder. Det var også grunden til, at jeg strakte oplevelsen over to dage. Hans indespærrende magtdemonstrative metoder virkede dog ikke på universiteterne, hvor de stu-

derende hurtigt søgte flugt. Heldigvis gjorde kombinationen af billeder og musik mine studerende så ”fængslede” og ”granat-chokkede” i de fem undertrykkende timer, showet varede, at de var motiverede til endnu en dag – nu med helende frigørelse.

Her begyndte de gradvist – især med hjælp fra min sorte assistent Tony Harris – at åbne sig og indgå i den første dybe sort-hvide dialog, de havde oplevet på campus. I dette nye varme fællesskab havde de snart ikke længere brug for os, og Tony og jeg sneg os stille ud og videre til næste universitet, hvor vi gentog hele programmet. Ofte blev vi inviteret tilbage indenfor et år til deres ”American Pictures Unlearning Racism”-grupper. Nogle gange hørte jeg om virkningerne helt op til 20 år senere, når de mødtes igen for at evaluere, hvordan Amerikanske Billeder havde ændret deres liv, og inviterede mig med til ”jubilæet”.

Så at ”undertrykke” os på den gode måde for at konfrontere os med vores egne undertrykkende mønstre og bringe os sammen i dialog – i øjenhøjde – er den mest effektive vej til heling og bekæmpelse af racisme, jeg har set.

I Ubuntuhuset fejrer vi med Zindzi Mandela den menneskelighed, vi deler på tværs af alle kunstige etniske, religiøse, seksuelle og nationale grænser

Processen bruges i mange former af andre antiracisme-rådgivere, som jeg har mødt.

Kun én metode mener jeg er mere effektiv; at flytte ind hos dem, man frygter eller har fordomme imod, hvis man har mulighed for det. Det oplevede jeg, når jeg tog studerende eller udlændinge eller endda Ku Klux Klan-folk med mig for at bo sammen med de indespærrede i vores ghettoer, og møde dem på deres egne betingelser.

Langt hurtigere ville de der aflære deres frygt- og skyld-følelser, hvilket er vanskeligere i de trygge intellektuelle omgivelser under et universitets "hvide præmisser". Og samtidig hjalp de ghettobeboerne med at aflære mange af deres dybt rodfæstede vredes- og fjendtlighedsmønstre.

Da jeg efter de første vagabondår – gennem andres kærlige hjælp – lærte at overvinde min egen frygt og mistillid og oplevede, hvordan mennesker nu åbnede sig for mig, fandt jeg et digt af Nis Petersen, som udfordrede mig til yderligere at sige ja til dem, jeg undveg. Jeg illustrerede det med mine billeder og bar det med mig som inspiration, og mange år senere blev det indledningen til alle mine foredrag: "Om at sige ja til dem, vi undviger".

Med kærlighed
Jacob Holdt

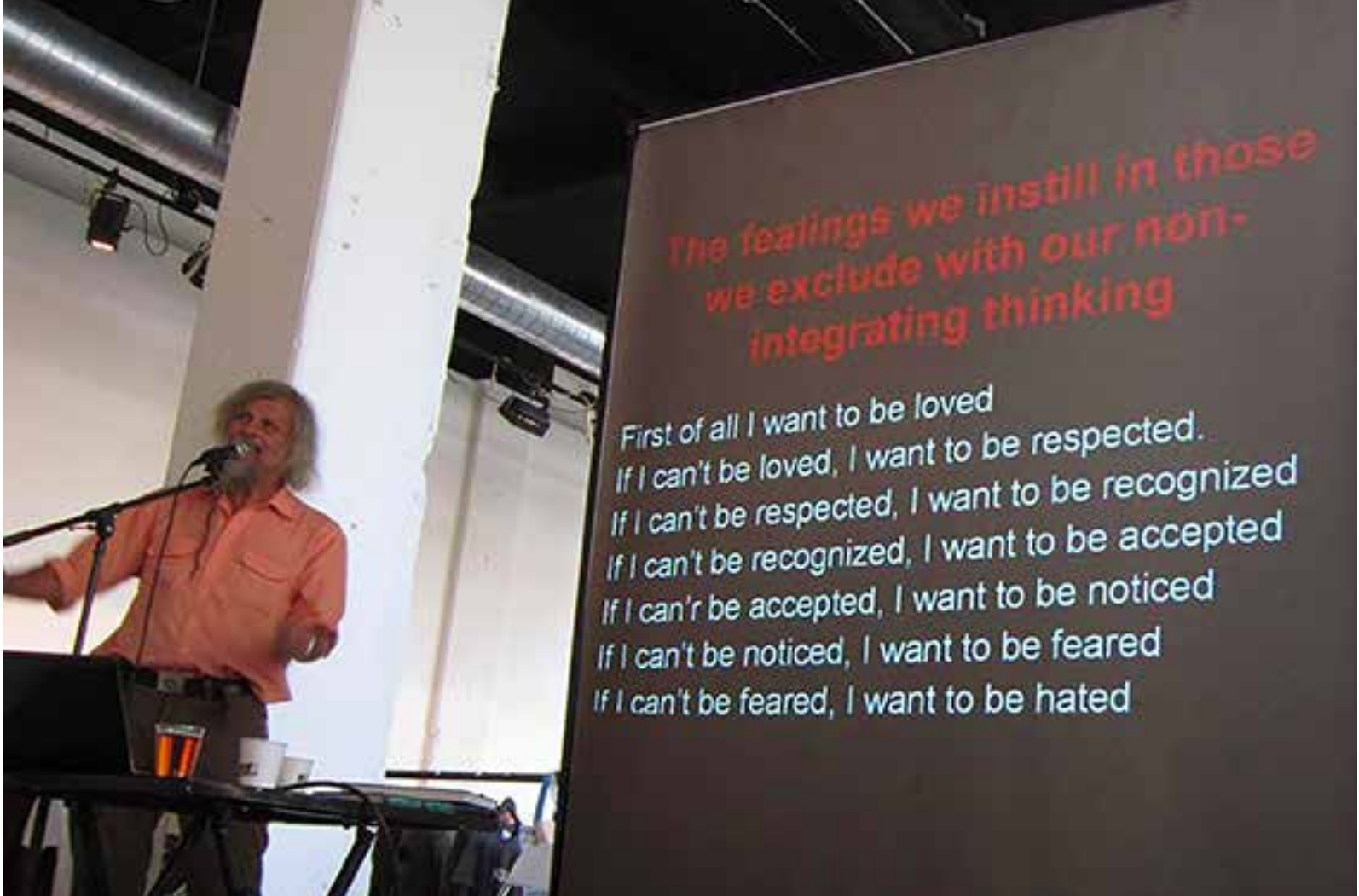
***Oppressors of the world, unite—
we have nothing to lose
but the illusions of our gains.***

Protektor for Ubuntuhuset, Zindzi Mandela, datter af Winnie og Nelson Mandela

Venstre: Se Zindzi Mandela tale i Ubuntuhuset på Kvindernes kampdag
Højre: Se min afskedstale til hende kort før hendes død

2012 New York Photo Festival - Mit foredrag "Om at sige ja til dem, vi forsøger at undvige" Foto Susanne Gupta

ELSKER DU MENNESKET?

Mennesket kom imod mig –
slæbende tungt –
i vejen bag det
slimede spor
af løgn, af vædskende sår –.
En røst rungede: – Elsker du mennesket?
Nej! Sa jeg – jeg kan ikke.
Elsk! Sa stemmen.
Mennesket kom –
nærmere – krybende –
savlende af lyst –
med fluer og utøj
i bugens vunder.

Og røsten hamrede:
– Elsker du mennesket?
Nej! Sa jeg.
Elsk! Sa stemmen.
Nærmere – langsomt nærmere –
tomme for tomme –
stanken tog til
af løgnens tusinde syger –
og røsten truede:
– Elsker du mennesket?
– Nej – jeg elsker ikke!
– Elsk! Sa stemmen.

Da rejste mennesket sig –
og det rakte sine hænder imod mig,
og se: naglegabene vædskede rødt –
til skulderen var de nøgne arme
dækkede af syndens sorte sår –
og mennesket lo:
– Således har Gud elsket –!
Der faldt et bind fra mine øjne –
og jeg råbte:
– Menneske – jeg elsker dig!
Og min mund var fuld af blod –
af menneskers blod.
Nis Petersen